

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

DAMAGE BOOK

“ಜನನೀ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿ ಕ್ಷ ಪ್ಪರ್ಣಾದಪಿ ಗರೀಮಸೀ”

ಶ್ರೀ

ವಿ ದ್ಯಾರಣ್ಯ ಕಾವ್ಯಮ್

(ಸ ಚಿತ್ರ ಮ್)

200508

ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿತ್ರಮಂಟಪ.

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200508

UNIVERSAL
LIBRARY

ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ
ಕರ್ಣಾಟಕಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ
ಮತ್ತು
ನೈಸೂರು ದೇಶದ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿದ್ದವರೂ
ಆದ
ರಾಜಸಭಾಭೂಷಣ ಕರ್ಪೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವ್, ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ
ಇವರ ಮುನ್ನುಡಿ ಇರುವ

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯಮ್ (ಸಚಿತ್ರಮ್)

ಕವಿ
ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ,
(ಭಕ್ತಬಂಧುಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬.)

ಪರಮಾರ್ಥಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಭಕ್ತಬಂಧುಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಗೀತಾರ್ಥವಿವರಣೆ,
ಭಗವದ್ಗೀತಾಸಾರವಿಚಾರ, ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು,
ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆರ್ಯಧರ್ಮಪ್ರದೀಪ
ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಲೇಖಕ.

ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು.

ಶಾ. ೧೮೪೬.]

ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ.

[ಕ್ರಿ. ೧೯೨೪.

ಇದರ ಸರ್ವಸ್ವಾಮ್ಯವೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರದು.

ಬೆಲೆ: ೧ ರೂ

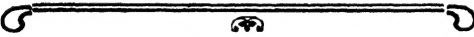
ಉಡುಪಿಯ

“ಪ್ರಭಾಕರ” ಮುದ್ರಾಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ
ಪ. ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಭುರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು.

ಮತ್ತು

ಬೆಂಗಳೂರು

ಭಕ್ತ ಬಂಧುಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಶ್ರೀಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು.

ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ.

ಮುನ್ನುಡಿ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ಉಪದೇಶಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಧನಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಜನಾಂಗದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವದಾದರೊಂದು ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆ ಜನಾಂಗವು ನಾಗರಿಕವಲ್ಲವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಕಾವ್ಯಗಳಿಗಿರುವದೆಂದರೆ ಅತ್ಯುಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಕರ್ಣಾಟಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಚಂಪೂ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದು ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತೋಪಕಾರಕವಾಗಿರುವದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಈಚೀಚಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕಕಾವ್ಯಮಾತೆಯು ಬಂಜೆಯಾದಳೋ ಎಂಬ ಖೇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ಪಟ್ಟದಿಕಾವ್ಯಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಚಂಪೂರೂಪದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಇತ್ತೀಚೆ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಾಯಣಭಾರತಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೌರಾಣಿಕಕಥೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಐತಿಹಾಸಿಕಕಾವ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿರುವವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್' ಎಂಬುವ ವಿಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕಮಹಾಪುರುಷನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ನೀತಿಬೋಧಕವಾಗುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕವಿರತ್ನರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಮು. ರಾ. ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯನವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯವು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕವಿಶಾಖಾಮಾತೆಗೆ ಒಂದು ನವ್ಯಭೂಷಣವಾಗಿರುವದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆನು.

ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗುಣ, ಅಲಂಕಾರ, ಸರಸೋಕ್ತಿ— ಇವುಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವವು. "ರವಿ ಕಾಣದುದನ್ನು ಕವಿ ಕಂಡ"ನೆಂಬ ಗಾದೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಗೆ ಬಹಿರ್ಭೂತವಾದ ವರ್ಣನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳೇ ಇಲ್ಲ; ಅಂತಹ ಪೂರ್ವ

ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಲ್ಲದ ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಲಿ, ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಲಿ, ಶಬ್ದವೈಚಿತ್ರ್ಯವಾಗಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಥಾಸಂಕಲನ, ಬರೆದಿರುವ ಶೈಲಿ, ಹೊಸಸನ್ನಿವೇಶದ ವರ್ಣನೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂ ಗಮನಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಡಬರುವ ಹೊಸಕಲ್ಪನೆಗಳು— ಇವು ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯದೆ ಇರಲಾರವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದವೆಂದು ಲಕ್ಷಣಕಾರರು ಕಟ್ಟುನಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬುವ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುಬೀಳದೆ ಕಥಾವೃತ್ತವು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಕಥಾ ನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾಯಕನ ವರ್ಣನೆಗೆ ಎರಡ ನೆಯವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಕಥೆಯನ್ನೊಂದು ನೆಪವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಕವಿತಾಪ್ರಾಧಿಮ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಬ್ದಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ, ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ, ಮನೋಹರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವವು, ಪ್ರಾಸಾನುಪ್ರಾಸಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಲೇ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿಪ್ರಾಸಗಳ ಇತೆಗೆ ಬಹು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಗಳು, ಆದಿಪ್ರಾಸವಿರುವ ಕಡೆ ಸಜಾತೀಯವಾದ ಎರಡು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು, ಒಂದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು, ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಯಾದ ನೋರೋಪಂತರಂತೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಡೆದೊಡೆದು ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು (ಉದಾಹರಣೆ ೮—೫೩) ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಪ್ರಧಾನವಾದ ಕವಿತಾನ್ಯೈವುಣ್ಯವು ಅನೇಕಕಡೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕವಿತಾಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒರೆಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದೇ ನ್ಯಾಯವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವರ್ಣನೆಗಳು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ, ಉತ್ತೇಜ್ಜಿ ಮುಂತಾದ ಅಲಂಕಾರ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿರುವದನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶಪ್ರೀತಿಸ್ವಧರ್ಮಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಿರುವದನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಕಾವ್ಯವು ತುಂಬ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಾರ್ಥವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು

(ಹಂಪೆಯ ವರ್ಣನೆ)

ನಟಗಳ ವೇದಘೋಷಮುಖಾಂತರಗಾಯನಘೋಷಮೆಲ್ಲಯುಂ |

ಸ್ಫುಟನುಹ ಸಾತಘೋಷಮುರೆ ಘಂಟೆಯ ಘೋಷಮುಮಾ ಪುರಾಣದೊಳ್ ||

ಪಟುತರವಾಕ್ಯಘೋಷಮತಿಥಿಪ್ರಕರಂಗಳ ಬನ್ನಿರೆಂಬ ಧೂ |
ಜಫಟಿತರಣಾಕಘೋಷವಿಡಿದಂತರಿತಿಪುನು ನಾಡೆ ಹಂಪೆಯೊಳ್ || (೪-೫)

(ಮಾಧವನ ತಪೋವರ್ಣನೆ)

ಹಸಿವುಂ ನೀಡಿಸಿ ಸೋತುಪೋಗಿ, ಕೃಷೆಯುಂ ಕೈವಾರಿ ಹಿಂದಾಗೆ, ಭಾ |
ವಿಸಲೆಂದುಂ ತನುಕಾರ್ತೃದಿಂ ಸೊರಗಿ ಸೊಪ್ಪಗಿದೊಡಂ ನೋಡದೇ ||
ವತದೊಳ್ಳಿಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ತಮುತ್ತು ಚಲಿಸಲ್ಪಾಯೆಂದದಂ ತಂದು ನಿ |
ತೈಸನಾಧಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನಾ ಯೋಗೋತ್ಸವಂ ಮಾಧವಂ || (೫-೪೭)

(ಬೇಟೆಯ ವರ್ಣನೆ)

ಕೂಗುವರೊರೈ, ಕೇಕೆಗಳ ಹಾಕುವರೊರೈ, ಮಹಾರ್ಭಟಂ ಮಿಗಳೆ |
ಬಾಗುವರೊರೈ, ಚಪ್ಪಳಿಯ ನಿಕ್ಕುವರೊರೈ, ಮೃಗಂಗಳಕ್ಕೆಯಂ ||
ಬೇಗದೆ ಕಾಣ್ಪರೊರೈ, ಬಡಿಕೋಲ್ಲಳನಿಟ್ಟಪರೊರೈ, ಪಕ್ಕದೊಳ್ |
ರೇಗುವರೊರೈ, ಬೀಗಿದಪರೊರೈ ನಿಷಾದರಮಂದಹರ್ಷದಿಂ || (೬-೯)

ಆಯಾ ನೆಲೆಯ ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಷ್ಟದೇವತಾವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಕಥಾಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬಂದಿರುವದೂ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ವಿಧ್ಯಾರಂಭಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪದ್ಯವು ತುಂಬ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿರುವದು.

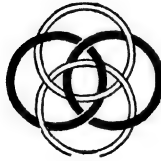
ಕನಕರಸಂ ಸ್ವರೂಪಮನಿದೊಂದನೆ ತಾಳುತೆ ಬಂದು ನಿಂದುದೋ |
ಜನರನುರಾಗಮೆಲ್ಲ ಕಲಿತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿರಲಿಂತು ಕಾಣ್ಪದೋ ||
ಮುನಿಪನ ತಾಪ್ರಸಿದ್ಧಮಹ ಮಾನಸಮೂರ್ತಿಯ ರೂಪುಗೊಂಡುದೋ |
ನೆನೆವೊಡೆ ಬಾರದೆಂಬವೊಲದೇಂ ಮೆರೆದಿದುರ್ದೋ ಮೂರ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾ ||

ಹೀಗೆ ಕಾವ್ಯಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಸೊಬಗು, ಉತ್ತಮವಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಒಳ್ಳೆಯ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನಾಗಿರುವ ನಾಯಕನನ್ನೊಳಕೊಂಡು ನೀತ್ಯಾ ಧಾಯಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕೃತೋಚಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧ ವಿಲ್ಲದ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನ— ಇವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ ಈ ಕಾವ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಓದಿ ಅನಂದಪಡುವಂತೆ ಹೊಸಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಇಂಪಾದ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ ಇದು ಬಹುಜನಸಮ್ಮತವಾದೀತೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆನು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲ ವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ; ಅಂಥ ದೋಷಗಳನ್ನು ವಾಚಕರು ಕಂಡು ತಿಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರೇ ತಿದ್ದು ವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತರಗತಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಭಾಷಾಭಿಮಾನ, ಧರ್ಮನೀತ್ಯಭಿಮಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಯುವಕರಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಅರ್ಹವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಾನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓದಿಸಿ ನೋಡಿದ ಭಾಗಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣಭರವಸೆಯುಂಟಾಗಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ವಾಚಕವೃಂದದಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯರಿಂದಲೂ ದೊರೆತು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲೆಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಜಸಭಾಭೂಷಣ ಕರ್ನೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ,
ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ,
ಮೈಸೂರುದೇಶದ ಮಾಜಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್.

ವಿಷಯ ಕ್ರಮ .

ನಲೆ.	ವಿಷಯ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
	ಕೆಬ್ಬಿಗನ ಬಿನ್ನಹ		7
	ಕಥೆಯ ತಿರುಳು		15
೧	ಮುನ್ನುಡಿ.	೩೬	೧
೨	ಜನ್ಮದೇಶವರ್ಣನೆ.	೫೮	೯
೩	ಹಂಪೆಯ ವರ್ಣನೆ.	೬೫	೨೩
೪	ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತ.	೭೯	೩೬
೫	ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯವಹಾರವರ್ಣನೆ.	೬೨	೫೧
೬	ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರು ಶರಣುಬಂದದ್ದು.	೭೮	೬೪
೭	ಮಾಧವನು ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೊಲಿದದ್ದು.	೭೦	೭೯
೮	ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ.	೯೨	೯೨
೯	ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ.	೫೬	೧೧೧
೧೦	ಸ್ವರಾಜ್ಯವೈಭವ.	೭೦	೧೨೨

ಒಟ್ಟು

೬೬೬

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು.

- (೧) ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು (ಮುಖಪತ್ರದ ಹತ್ತಿರ)
- (೨) ನೇರುಳದ ಕೈಲಾಸದೇವಾಲಯ (೨-೩೫)
- (೩) ಗೇರಸೊಪ್ಪೆಯ ಜಲಪಾತ (೨-೫೮)
- (೪) ಹಂಪೆಯ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವಾಲಯ (೩-೩)
- (೫) ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀವಿಜಯವಿಠಲದೇವಾಲಯ (೧೦-೪೭)

ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವೃತ್ತಗಳು.

ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ, ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಮಹಾ ಸ್ತಗ್ಧರಾ, ಸ್ತಗ್ಧರಾ, ವಸಂತತಿಲಕ, ದ್ರುತವಿಲಂಬಿತ, ಕಂದ, ಗೀತಿ, ಚಂಪಕಮಾಲೆ, ಮಂಜುಭಾಷಿಣಿ, ರಥೋದ್ಧತ, ಸ್ವಾಗತ, ಮಾಲಿನಿ, ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರ, ಔಪಚ್ಛಂದಸಿಕ, ವೈತಾಳೀಯ, ವಂಶಸ್ಥ, ಇಂದ್ರವಜ್ರ, ಉಪೇಂದ್ರವಜ್ರ, ಶಿಖರಿಣಿ, ಮಂದಾಕ್ರಾಂತ, ಶಾಲಿನಿ, ಪ್ರಹರ್ಷಿಣಿ, ಇಂದ್ರವಂಶ ಮತ್ತು ಭುಜಂಗಪ್ರಯಾತ.

ಕ ಬ್ಬಿ ಗ ನ ಬಿ ನ್ನ ಹ .

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಕರವಾದ ಬೆಡಗಿನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಂತೆಯರು ಬೆಡಗನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಆಡುವ ಮಾತು ಪತಿಗಳಿಗೆ ಪಥ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಬೆಡಗಿನ ಮಾತನ್ನು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಚತುರರು ಧರ್ಮನೀತಿಗಳ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಡಗಿನ ಮಾತುಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯವೆಂದ ಕರೆದಂತೆ “ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತ ತಯೋಪದೇಶಯುಜೇ” ಎಂಬ ಅಲಂಕಾರಿಕವಚನದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅನಂದದಿಂದ ತಲೆಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕಂಡು ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಾನೂ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಹೊಸ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಡಕಿ ನೋಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಕೆಲಕೆಲವು ಪದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಕೆಲಕೆಲವು ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಭಾಷಾ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಇರಲಾರದು. ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನವು ಸಿಕ್ಕಲಿ, ಸಿಕ್ಕದಿರಲಿ; ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಇರುವ ನನ್ನ ಚಪಲವು ಈ ಸಲ ಕಾವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಹಾಕಿತು.

“ಮಹಾಗಜಾಃ ಪಲಾಯಂತೇ ಮಶಕಾನಾಂ ತು ಕಾ ಕಥಾ”
ಎಂಬಂತೆ ಮಹಾಮಹಾದ್ವಿಗಂಧಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳು ನಾನು ಮುಂದು ತಾನು ಮುಂದೆಂದು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನದೇನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದೀತೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಲೆ ದೋರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಷಡಕ್ಷರಿಯ ಪದ್ಯವೊಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಅದನ್ನು ಓದಿದನು. ಅದೇನೆಂದರೆ—

“ನೊದಲ ಕವೀಂದ್ರರೊಲ್ಲೊರೆದ ಸತ್ಕೃತಿಸಂಚಯನೊ ಧರಿತ್ರಿ
ಯೊಳ್ | ಪುದಿದಿರೆ ನೋಡಿ ತುಷ್ಟಿವಡಲೊಲ್ಲದೆ ಕಬ್ಬಿಗರೇಕೆ ಕಬ್ಬು
ಮಂ || ಗದಿಸರೊ ಬೇರಿನುತ್ತು ನುಡವಳ್ಳಜಕಾರನವಂಗೆ ಪುತ್ರಸಂ |
ಪದದೊದನೇಕೆ ಬೇರೆ ಪರಪುತ್ರರನೀಕ್ಷಿಸ ತುಷ್ಟಿ ಸಾಲದೇ” ||

ಅದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದರೆ ಅತಿಪ್ರಸಂಗವೆನಿಸಲಾರದೆಂದು ತೋರಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡೆನು. ಈಗ ಇರುವ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕಕಾವ್ಯಗಳೇ ಬಹಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುಜನಗಳ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ಕೂಗು ಕೇಳಲಾರದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಲೆಗಳ ಹೊಯ್ದಾಟವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕಕಾವ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯ ರೂಪವಾದ ಒಂದು ಅಲೆಯು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಒಡನೆ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಭಯಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ವಿಷಯನಿಗರದ ವಾತಾವರಣದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಬರೆಮುಲೆಂದು ಹೋದೆನು. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಈಚೀಚಿನ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ನಡೆದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು ವೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪಕ್ಷವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದೆನು. ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳೇಳುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ರಾಜ್ಯಭಾರದಂಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಪೂರ್ವಾರ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನರ ಬರವಣಿಗೆಗಳೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವಿಷಯವಾದವು ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಮುವೇದಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಯಣರು 'ಪಂಚಾಗ್ನಿನಾ ಮಾಧವೇನ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಆಗ ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆಂದೇ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಆಧಾರಗಳು ತೋರಬಹುದು ಅವುಗಳ ಸಾಧಕಬಾಧಕಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞನಾಗದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕಾರನಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ಹಗುರವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ತೋರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಾಧಕಬಾಧಕಗಳೇನೇ ಇರಲಿ; ಮತ್ತು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಿಜ

ವಾಗಿ ಹೇಗಾದರೂ ನಡೆದಿರಲಿ; ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪ ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾವ್ಯಕರ್ತನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇತಿಹಾಸ ಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಅವರೂ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬರುವರೆಂಬಷ್ಟು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭರವಸೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹೊಸಹೊಸ ಆಧಾರಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವಂಥವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದರ್ಶಸ್ವರೂಪ ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಂಜಸವಾಗುವದು. ಅದಕಾರಣ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಈಗಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ಒರೇ ಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನಿಗೆ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಪದೇಶಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಚೀನನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕೆಲವು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞ ತಾಪೂರ್ವ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗೆ ಸ್ಥೂರ್ತಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ಜೋಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸರಿಜೋಡಿಯಾದನಿ ಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿಯನ್ನು ಹಾಕಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನದಂಥ ಈ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯತ್ನವು ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಧೇಯದ್ದೆನಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಸಮಾನಧರ್ಮಿಗಳಾದ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಅಂಕಿತನಾಮಧೇಯ ದ್ದಾದರೂ ಆಗಿ ನನಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆನಂದಜನಕವೇ ಆದೀತೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಮೆದುಳಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುವದಾಗುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಳಿಸುವದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ಇರಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ನನಗೆ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶವು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಸರಳತೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದೂ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರೌಢನಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಬಹುದು. ಪ್ರೌಢಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುವದೂ ಅವಶ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಅದೇ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ತಿಳಿಯಲಾರೆನು. ಭಾಷೆಯು ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವದಕ್ಕಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧ್ವನೀತಿಗಳನ್ನು ಪದೇಶಮಾಡುವದೇ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರೌಢಿಮೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಜಗತ್ತೇ

ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಮಾತ್ರ ಏಕರೂಪದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುವದು ಸಯುಕ್ತಿಕವಾಗಲಾರದು. ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗದ್ಯವೂ ಹಳಗನ್ನಡ, ಪದ್ಯವೂ ಹಳಗನ್ನಡ— ಹೀಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಆ ಮೇಲೆ ಷಟ್ಪದಿಕಾರರು ತಲೇ ಎತ್ತಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹಳಗನ್ನಡದ ಶಬ್ದಗಳ ಆರಿದ ತುತ್ತುಗಳು ಇಳಿಯದಂತಾಗಿದ್ದು ದರಿಂದ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಹೊಸಸವಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಂಥ ಷಟ್ಪದಿಕಾರರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುವದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರೂ ಊಹಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ಏನಾದರೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯು ಜನರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಸವಿಗೂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ವೆಂದೇ ಅವನು ಹೊಸಗನ್ನಡಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳೆರಡೂ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈಚೀಚಿಗೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗದ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಮುಂದೆ ಬಂತು. ಹೀಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡವು ಹಳಗನ್ನಡದ ಸ್ಥಲವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವದು ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಂತೂ ಈಚೀಚಿಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ಶಬ್ದಗಳು ಅದೃಶ್ಯವೇ ಆಗಿರುವವು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಮಿಶ್ರಣವು ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸೋಮೇಶ್ವರಶತಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲು ಚಾಚಿರುವದು. ಈ ವಿಚಾರವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ವೃತ್ತಮಯವಾದ ಈ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮಿಶ್ರಣವಿರುವದು. ಈ ಮಿಶ್ರಣವು ಷಟ್ಪದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಬಹುದು. ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತವೆನಿಸಿದ ಭಾಷೆಯು ಚೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ದಯವಾದೀತು? ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ, ಸ್ಥಲ, ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಪಂಡಿತನಾದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ತಾವು ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೊತ್ತಿ ವಾಚಕರ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುವದು ಹಳಗನ್ನಡವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಲ್ಲ; ಉದಾತ್ತವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವದಕ್ಕೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಹೊಸ

ಗನ್ನಡವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಥಂಗ ಬಂದಂತೆ ಆಗಲಾರದು. ಶಬ್ದದ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗಿಂತ ಅರ್ಥದ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಶಬ್ದಗಳು ಆ ಕಾಲದ ವ್ಯವಹಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರುವಷ್ಟು ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತವಾಗಿದ್ದರಾಯಿತು. ನಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಭೋಗ್ಯರೆಯುತ್ತ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಸ್ಥರೂಪವನ್ನು ವಿಸರಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಸರಿಸಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣುಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಅದರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುವದು ವಿವೇಕ. ಅದನ್ನು ಇತರರು ಮಾಡಲಿ, ಬಿಡಲಿ; ಅದು ತಾನಂತು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಿಡುವದು. ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೆಲ್ಲ ಈ ನಿಯಮದ ಬಿನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯತಕ್ಕವರೆ. ಆಯಾ ಕಾಲದ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡುವದೇ ಅವರ ಕೆಲಸ. ಅಭಿಜ್ಞರು ಈಗ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲವು ಒದಗಿರುವದು.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ನಾನು ನೆನಪಿನಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆದಾಗ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪಾದಾಂತದಲ್ಲಿ ಲಘುವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನಿಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಆಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುವ ಅವಕಾಶವು ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಪಾದಾಂತದಲ್ಲಿ ಲಘುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾದಾಂತದ ಹ್ರಸ್ವವು ಗುರುವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಲಿದಾಸನು ಶ್ರುತಬೋಧದಲ್ಲಿ ಗುರು ಲಘುಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ; ನೋಡಬಹುದು.

“ಸಂಯುಕ್ತಾಂತಂ ದೀರ್ಘಂ ಸಾನುಸ್ವಾರಂ ವಿಸರ್ಗಸಂಯುಕ್ತಂ||
ವಿಜ್ಞೇಯಮುಕ್ತಂ ಗುರು ಪಾದಾಂತಸ್ಥಂ ವಿಕಲ್ಪೇನ”

ಇನ್ನು ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷಗಳು ಕಾಣಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಭವಿಯ ಅಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನ ಕಾವ್ಯವು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಗರ, ಅರ್ಣವ, ಶೈಲ, ಋತು, ಚಂದ್ರ, ಅರ್ಕ-ಮೊದಲಾದ ಅಸ್ವಾದಶವರ್ಣನೆಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕಾರವು ನನಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ

ವಿಷಯಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವದು ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವೋ ನನಗಿನ್ನೂ ವಿಚಾರಾಸ್ಪದವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನವೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನವೂ ಏಕೀಭವಿಸಿ ಮೂರ್ತಕಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಧರ್ಮಾನುರಾಗ, ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ— ಮೊದಲಾದ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವಂಥ ವಿಷಯಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವಾಗಲಿ, ಅರ್ಥವಾಗಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಬಹುದೆಂದು ತೋರಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಕಾವ್ಯದ ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶವು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದಿರಲೆಂದು ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಇದರ ಮುಂದೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಮೂಲಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಓದಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರವಾಡದ 'ಗಂಡಸರ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿ'ನ ಕರ್ನಾಟಕಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಮಹಾದೇವ ಪ್ರಭಾಕರ ಪೂಜಾರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಪಾಠ ಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಯುತ ವೈ. ಸುಬ್ಬರಾಯರು— ಈ ಉಭಯರಿಗೂ ನಾನು ಅತ್ಯಂತಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ:— ಒಮ್ಮೆ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತ ರಾಜಸಭಾಭೂಷಣ ಕರವರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓದಿ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ನನಗೊದಗಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಗುಣೈಕಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಅವರು ಅನೇಕವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ನಡುನಡುವೆ ಕಾವ್ಯದ ಗುಣೋತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇಕಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನವುಂಟಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಹಂಬಲವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದೆನು. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಒಡನೆ ನಾನು ಅವರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟೆನು. ಮತ್ತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆಕೊಟ್ಟು

ಇದನ್ನು ಓದಿಸಿ ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತಪ್ರೀತ್ಯಾಹವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

“ಖ್ಯಾತಿಂ ಗಮಯತಿ ಸುಜನಃ

ಸುಕರ್ನಿವಿದಧಾತಿ ಕೇವಲಂ ಕಾವ್ಯಂ ||

ಪುಷ್ಪಾತಿ ಕಮಲಮಂಭಃ

ಲಕ್ಷ್ಮಾತು ರನಿರ್ನಿಯೋಜಯತಿ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ನಾನು ಯಥಾಮತಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ನಮ್ಮ ಮಹನೀಯರು ಈ ಬಗೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಉಪಕಾರವು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿರುವದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ಣಾಟಕವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಘದವರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಭಾವಿಸಿ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಇವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸಂಸೆಮಾಡುವೆ ಇರಲಾರೆನು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಈ ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥನಾಯಕನ ಭಾವಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸಾಹವುಂಟಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಭಾವಚಿತ್ರವು ಇದುವರೆಗೆಲ್ಲ ಯೂ ಹೊರಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದ ಮಂಟಪದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿತ್ರವು ಅವರದೇ ಇರಬಹುದೆಂದು ತೋರಿತು. ಅದರ ಭಾವವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಗಳ ಪ್ರತಿಭಾವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡತಕ್ಕ ಉಪಕರಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗುಣಾಕಾರಹಾಕಿ ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ಸ್ಥೂಲರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಹುಡುಕಿ ಕಾಣದೆ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೆಲೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿರುವ ಹರಿಹರದ ಹರಿಹರೇಶ್ವರನ ಸ್ಮರಣೆಯು ತನಗೆ ತಾನೇ ಫಲಕಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಹರಿಹರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಮ. ರಾ. ಮಾಗಳದ ರಂಗರಾಯರ ಸಮಾಗಮವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭಗವತ್ಪಾದರ ರೂಪರೇಖೆಯನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಜೀವಕಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವೆಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಚಿತ್ರಾಕರ್ಷಕವಾದ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆನು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ದಾರವಾಡದ ಜಯ

ಕರ್ನಾಟಕವೆಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ವೆಂಕಟೇಶ ಭೀಮ ರಾವ ಅೂರ ಇವರು ಈ ಕಾವ್ಯದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಚಿತ್ರಗಳ ಅಚ್ಚನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಲಂಕಾರಗೊಳಿಸಿರುವ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಯಣಿಯಾಗಿರುವೆನು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗುಣಭಾಗವೆಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳದು; ದೋಷವೆಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನದು. ಅಭಿಜ್ಞರು ಆ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕೆಲವು ಅಚ್ಚಿನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚಕರು ಮುಂದಾಗಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಆರಿಸಿ ಇದರ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಪುಟ	ಸಾಲು	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೧೬	೧೯	ರತ್ನಂಗಳ್	ರತ್ನಂಗಳ
೧೬	೨೦	ರತ್ನಂಗಳ್	ರತ್ನಂಗಳ
೪೨	೫	ಸೆರಗಿನೊಳಗಡಗುತ್ತೊಳಗೇ	ಸೆರಗಿನೊಳಗಡಗುತ್ತೊಳಗೇ
೫೧	೪	ತೋದರ್ವದಹರ್ನಿಶಂ	ತೋದರ್ವದಹರ್ನಿಶಂ
೫೫	೨೦	ಶಿಷ್ಯರು	ಶಿಷ್ಯರುಂ
೬೦	೮	ವಿಸಿದಪನೆ	ವಿಸಿದಪನ್ನೆ
೬೩	೫	ತಲದೊಳ್ಳೆಯ್ಯಕ	ತಲದೊಳ್ಳೆಯ್ಯಕ್ಕ
೬೭	೨೧	ಕೋಲೈ	ಕೋಲೈ
೮೮	೨೨	ಮಿಲೆಯೊಳ್ಳನ	ಮಿಲೆಯೊಳ್ಳನ
೯೯	೧೫	ಕೇಡಿದೆ	ಕೇಡಿದೆ
೯೧	೧೩	ಕೊದಲ್ಪೀಣ್	ಕೊದಲ್ಪಣ್
೧೧೫	೧೫	ಒಡೆ	ಒಡ್ಡೆ
೧೨೨	೨೨	ಲಾಡುದೆನಿಸಿ	ಲಾಡುದಾಗ

ಕಾ ವ್ಯ ಕ ತ ಣ .

ಕ ಥೆ ಯ ತಿ ರು ಳು .

ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಣನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬಾಕೆಯು ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾಧವ, ಸಾಯಣ, ಭೋಗನಾಥ— ಎಂಬ ಮೂವರು ಸುಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪನೀತನಾದ ಮಾಧವನು ಮೊದಲು ತಂದೆಯಿಂದ ಕಲಿಯತಕ್ಕಷ್ಟನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿತು, ಸರಸ್ವಜ್ಞವಿಷ್ಣುಶರ್ಮರೆಂಬವರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಸರಸ್ವಜ್ಞನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದು, ಆ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕಂಚಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಧವನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಊರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯಣಭೋಗನಾಥರೂ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಾವಳಿಯ ಭಯಂಕರವಾದ ಸುದ್ದಿಯು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬರುವದಕ್ಕಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭೋಗನಾಥನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಂಚಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀಭಾರತೀರ್ಥರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿತನಾದನು. ಇತ್ತ ಮಾಧವಸಾಯಣರು ಗೃಹಸ್ಥರಾದರು ಮಾಧವನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಅನೇಕಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉರ್ಜಿತಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ಮಾಧವನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವನಿಗೆ ನೆರವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಧನಸಂಪತ್ತು ತನ್ನಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಧವನು ಶ್ರೀಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಉಗ್ರತಪಶ್ಚರೈಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆಗ

ಅವನ ಕುಲಪರಂಪರೆಯ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವನಾದ ಹರಿಹರನು ಅವನಿಗೆ ಹಾಲು ಮೊದಲಾದ ಉಪಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಧಿಕೃತಿಯು “ನಿನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸುವ ಯೋಗವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅಶರೀರವಾಕ್ಯವಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಮೂಢವನು ತಾನೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಬಿಡುವೆನೆಂದು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರಿಗೆ ಶರಣುಹೊಕ್ಕನು. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಒಡನೆ ಅವನ ಇಷ್ಟವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸದೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರೆಂದು ಅವನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಮೂಢವನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಹರಿಹರನಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದ ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಬೇಡರು ಬಂದು ಹರಿಹರನನ್ನೂ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಬುಕ್ಕನನ್ನೂ ಬೇಟೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದರು. ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಹರಿಹರನು ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೆಂದು ತನ್ನ ನಾಯನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಆ ನಾಯಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಮೊಲವು ಬಂದು ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ತಡೆದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅದರಿಂದ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ತನ್ನ ನಾಯನ್ನು ಮೊಲವು ತಡೆದದ್ದು ಹರಿಹರನಿಗೆ ಬಹಳ ಖೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಹೀಗೆ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುಕ್ಕನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಊರಾದ ಆನೇಗೊಂದಿಯ ರಾಜನು ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಡನೆ ಕೈಮಾಡದೆ ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿರುವದು ಹೇಗೆಂದು ಆಕೆ ಬುಕ್ಕನಿಗೆ ವಿರಾವೇಶವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಪರಪರೆಯಿಂದ ವಿಲಾಪಮಾಡಿದಳು. ಆಗ ಬುಕ್ಕನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ತೋರುವನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹರಿಹರನೊಡನೆ ಆನೇಗೊಂದಿಯ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ದುರ್ಬಲ ರಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೀಳುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಜಂಬುಕೇಶ್ವರನು ಬುಕ್ಕನನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ದೇಶವನ್ನದ್ಧಾರಮಾಡಹೇಳಿ ಆಗ ತನಗೆ ಉಪಾಯಾಂತರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮೂಢವನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಗೋಳನ್ನು

ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಧಾರ್ಮಿಕವುರೂಪರಾಗೂ ಒದಗಿದ್ದ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಿಕರದಿಂದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಮಾಧವನನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಂತೆ ಶ್ರೀಭಾರತೀತೀರ್ಥರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಮಾಧವನು ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೆ ಹಂಪಿಗೆ ಬಂದನು.

ಮಾಧವನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಅಪವಿತ್ರಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಗಾಸಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಹರಿಹರನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ನಾಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಮಾಧವನು ಅದನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಮೊಲಕ್ಕೆ ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಂಟಾದ್ದನ್ನು ನೆನೆಸೆದೊ ಅದನ್ನು ಶುಭಸೂಚನೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಕವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿರೆಂದು ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಇತ್ತ ತಾನು ಜನರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಶ್ರೀಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪೂರ್ವಾಧಿಕವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ಆಗ ಮಾಧವನ ನಿಷ್ಕೆಗೆ ಬೆರಗಾದ ಇಂದ್ರನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಆಕೆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕಜನ ರೊಡನೆ ಮಾಧವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಜನರು ಮಾಧವನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯನಿಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಮೊಲವು ನಾಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಮರುದಿನವೇ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ವರಾಹಧ್ವಜಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿ ಮಾಧವನು ಹರಿಹರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ದಂಡಿತ್ತಿ ಬರುವನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಅನೇಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿದನು. ಹರಿಹರನ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಅನೇಕರಾಜ್ಯಗಳು ಶರಣುಬಂದವು. ಒಡನೆ ವಿಜಯನಗರದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಮಾಧವನು ಹರಿಹರನಿಗೆ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನುಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹಿಂದೂರಾಜ್ಯಭಾರದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೊಂದು ಸುಂದರರೂಪನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಈ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನು ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳ ಗಡಿಬಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಲೂ ಇದ್ದು
 ವಿವಿಧಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ವೇದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಭಾಷ್ಯ
 ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು ಮೂವರು ರಾಜರಾ
 ಳುವ ವರಿಗೂ ಸ್ವಧರ್ಮೋತ್ತೇಜಕವಾದಂಥ ಸ್ವರಾಜ್ಯಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಚಲನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವವರಾಗಿದ್ದು
 ಆ ಮೇಲೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕವೃತ್ತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕೆಂದು
 ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಪಣ್ಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ ಕಾಶಿಯ ವರೆಗೆ
 ದಿಗ್ವಿಜಯಂಗೈಯ್ದು ಅನೇಕಶಿಷ್ಯರನ್ನುದ್ಧರಿಸಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ
 ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದ ಪರಮಾವಧಿಯು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಅನು
 ಭವಿಸಿ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯಮ್

“ಜನನೀ ಜನ್ಮಭೂಮಿಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಾದಪಿ ಗರೀಯಸೀ”

ನೊದಲನೇ ನೆಲೆ- ಮುನ್ನುಡಿ

¹ಶ್ರೀಭೂಸೇವಿತಪಾದಪದ್ಮಯುಗಲಂ, ²ಶ್ರೀಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವಂ, ³ಜಯ ।
ಶ್ರೀಭೂತಿಪ್ರದ⁴ನಾನತಾಖಿಲಜಗದ್ರಕ್ಷೈಕದೀಕ್ಷಾವಹಂ ॥
ಶೋಭಾಪೂರನುದಾರಧೀರ⁵ನಖಿಲಾಮ್ನಾಯಸ್ಥಿತಂ, ⁶ಮುಕ್ತಿಕಾಂ ।
ತಾಭೋಗೈಕಸುಖಂ, ಸುಖಾತಿಶಯಮಂ ಮಾಳ್ಕೈಮ್ಮ⁷ನಾರಾಯಣಂ॥೧॥

ಶ್ರೀಕರ, ಶೀತಲಾಂಶುಧರ, ಸದ್ಗುಣಸಾಗರ, ಫಾಲನೇತ್ರಶೋ ।
ಭಾಕರ, ಕಾಮದೋಷಹರ, ಶೈಲಸುತಾವರ, ಭಕ್ತಸಜ್ಜನಾ ॥
ನೀಕಮನೋಹರಾ, ಗಿರಿಧರಾ, ಗರುಡಧ್ವಜಸಖ್ಯಭಾಸುರಾ ।
ಲೋಕಕರ್ಥೇಶ್ವರಾ, ಪೂರೆ ಮಹೇಶ್ವರ, ಹಂಪೆಯನಾಳ್ವ ಶಂಕರಾ ॥ ೨ ॥

೧— 1 ಶ್ರೀದೇವಿ ಮತ್ತು ಭೂದೇವಿ— ಇವರಿಂದ ಕೂಡಿದವನೆಂಬ ವಿಶೇಷಣದಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ಇರುವದೆಂದು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. 2 ಇದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 3 ಇದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜಯವು ದೊರೆತ ವಿಷಯವಿರುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. 4 ಇದರಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವನೆಂದು ಊಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. 5 ಇದರಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನು ವೇದವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೆಂದು ಧ್ವನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. 6 ಇದರಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನೂ ಮಾಡುವನೆಂದು ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ. 7 ನಾರಾಯಣಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಗಿರಿರಾಜಪ್ರಿಯಪುತ್ರ, ಭಕ್ತಜನತಾಸಂಪತ್ಕರೇ, ಚಂದ್ರಶೇ |
 ಖರನರ್ಧಾಂಗದ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮೆರೆವಾ ಶಾತೋದರೇ, ತ್ರ್ಯಕ್ಷರೇ, ||
 ಕರುಣಾಸಾಗರೇ, ಗೌರಿ, ದುರ್ಜನಚಮೂಖಿಕ್ಷಾಕರೇ, ಶಂಕರೇ, |
 ಪೊರೆಯೆಮ್ಮಂ ¹ಭುವನೇಶ್ವರೇ, ಕರುಣದಿಂ ಪಂಪಾಪುರಾಧೀಶ್ವರೇ || ೩ ||

ತ್ರಿಪುರಧ್ವಂಸಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಂ ಬರದವೊಲಭವಂಗೊಲೈಯಂತೋರಿ, ¹ಮೇಣ್ಯೋ |
 ಣಪನಂ ಸಂಹಾರಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿಂಜಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತೆ, ಕುಂತೀಸುತಂಗಂ ||
 ಕೃವೆಯಿಂದಾಗಳ್ಳುರಾಜ್ಯಾಗಮಕಭಯವನೀಯುತ್ತೆ ತೋರ್ದಾಗಜಾಸ್ಯಂ |
 ವಿಪುಲಪ್ರೇಮಪ್ರಧಾನಂ ಪೊರೆಗೆ ನಿರುತಮೆಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ಭಕ್ತಿವಶ್ಯಂ || ೪ ||

ತಾಯೇ ನೀನೀಗ ¹ತಾಯೆನ್ನಭಿಮತವ ಸುರಾನೀಕಸಂಪತ್ಸಹಾಯೇ, |
 ಮಾಯಾತೀತಸ್ವರೂಪೇ, ಮತಿಮಯೆ, ಜಡತಾಹಾನಿಕೃಚ್ಛಕ್ತ್ಯು ಪಾಯೇ ||
 ನ್ಯಾಯಾಧಿಪಾತ್ರಿ, ನಿತ್ಯೋತ್ಸವೆ, ನಿಗಮನುತೇ, ಚಿನ್ಮಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮಜಾಯೇ |
 ಬಾಯೆನ್ನೀ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳ್ಳೀಂ ನೆಲೆಸಿ ಕವಿತೆಯಂ ಪೇಳಿಸುತ್ತೆನ್ನ ²ಕಾಯೆ || ೫ ||

ಕರ್ಣಾಟನಾಯಕಚಂತ್ರೆಯ ಗಾನಮಾಳ್ವೆಂ |
 ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯ ವಿಲಾಸದಿ ¹ತೋರುತೊಳ್ಳಂ ||
 ಕರ್ಣಾಟಭೂಪದಸರೋರುಹಧೂಲಿಸಖ್ಯಂ |
 ಕರ್ಣಾಟಭೂಷಣಮಿದಾಗೆ ಚಿದಂಬರಾಖ್ಯಂ || ೬ ||

¹ ಹರಿಹರಾದಿಕವೀಶ್ವರವಾದವಂ |
 ಸ್ಮರಿಸಿ ಪೇಳ್ವಿದ ಮೆಚ್ಚಲಿ ²ಮಾಧವಂ ||
³ ಹರಿಹರಾದಿನರೇಂದ್ರರ ವೈಭವಂ |
 ನೆರೆ ವಿರಾಜಿಸೆ ಗೆಯ್ದದ ⁴ ಮಾಧವಂ || ೭ ||

-
- ೩ — 1 ಇದು ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು.
 ೪ — 1 ಮಹಿಷಾಸುರನನ್ನು.
 ೫ — 1 ತಾ+ಎನ್ನ+ಅಭಿಮತವ 2 ಕಾಪಾಡು ಅಥವಾ ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೆ.
 ೬ — 1 ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು.
 ೭ — 1 ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದ ಕರ್ತನಾದ ಹರಿಹರನೇ ಮೊದಲಾದ 2 ವಿಷ್ಣು 3 ಹರಿ
 ಹರ, ಬುಕ್ಕು- ಮೊದಲಾದ 4 ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು (ಇದು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಪೂರ್ವಾ
 ಶ್ರಮದ ಹೆಸರು).

ಧರೆಯೊಳಗಾ ಮಾಧವನೇ ।

ನೆರೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯವೆಸರ ಪಡೆದರೆ ಕೊನೆಯೊಳ್ ||

ಕರೆದವೇನೀಕೃತಿ ಪೆಸರಾಂ ।

ತಿರೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯಮೊಂದಾದರದೊಳ್ || ೮ ||

ಗುರುವಂ ಸ್ತೋತ್ರವಗೆಯ್ಯದಿಂತು ಕಥೆಯಂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ ಪೂರ್ದದೊಳ್ ।

ಗುರುಗಳ್ಗೆಯ್ದಿಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕೆ ವಿರೋಧಂ ಕಾಣ್ಪದೆಂದೆಂಬರಾ? ||

ಗುರುವೆಂದರ್ಪವರೆಲ್ಲರುಂ ಜಗದೊಳಂತರ್ಭೂತರಾದೀ ಜಗ ।

ದ್ವೈತವರ್ಯಂ ಸಲೆ ಕಾವ್ಯನಾಯಕನೆನಲ್ಪತ್ತೆಂತು ಬೇಕಪ್ಪದೊ! || ೯ ||

¹ ಹಂಹರನುತಿಯಲ್ಲಿದು ಸುರ ।

ವರನುತಿಯಲ್ಲಿಂಬರೆಂತೊ! ಇದರಲ್ಲಿ ||

² ಹಂಹರಗುರು ಮೇಣ್ಣುಸುರ ।

ವರನಪ್ಪ ಕಥಾಧಿದೇವನಿದರಲ್ಲಿ || ೧೦ ||

ಅಂತಸಾಮಾನ್ಯರಾದವರ ವಿಚಾರಮೆಂತುಂ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದೆನಗೆ
ಸುದೂರಮರ್ಪ ಸಂಭವಮಿದೊಡಂ ದೈವಯೋಗದಿಂದದರ ಸವಿಸ್ತ
ಸಂಬಂಧಮೆನಗಿರ್ಪುದದೆಂತೆನೆ—

ಮೆರೆದರೆ ವಿದ್ಯೆಯಾತನೊಳರಣ್ಯದವೊಲ್ಪಹುದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತಾಂ ।

ಮೆರೆವುದು ವಿದ್ಯೆಯೆನ್ನೊಳುಮರಣ್ಯದವೊಲ್ಪಲೆ ಮುಂದುಗಾಣದೆ ||

ಪಂಕಿಸಲಿಂತು ನಾಮಮಿರಲೆನ್ನೊಳಗನ್ವಯಿಸುತ್ತಮಿನ್ನಮು ।

ಚ್ಚಂ¹ಬೆಡಗೊಂದೆ²ಗೋತ್ರಮುಮದೊಂದೆನಗಾರಯೆ ಕಾವ್ಯನಾಥನೊಳ್||

೧೦ — 1 ಹುಯಿ ಮತ್ತು ಹರನ 2 ರಾಜನಾದ ಹುಹರನ ಗುರು.

೧೧ — 1 ಬೆಡಗೊಂದೆ ಜಾತಿಯ ಒಳಭೇದ. ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು 'ಉಪಚರಮ್' ಎಂಬ
ಬೆಡಗಿನವರೆಂದು ಈ ಕಾವ್ಯಕರ್ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತೀತಿಯೂ ಉಂಟು. 2 ಭಾರ
ದ್ವಾಜಸಗೋತ್ರ.

¹ ಬುಧಕುಲಜನ್ಮಂ ಕವಿಯಾಂ ।

² ಬುಧನನ್ವರ್ಥದೊಳುಮಾತನಾಗಿರಲೀಗಳ್ ||

³ ಬುಧಕವಿಸಂಗಮಮೊಳಿತೆಂ ⁴ ।

ಬುದನಂತೀ ಕೃತಿಯ ಸಮದೆನಾಂ ¹ ಬುಧಂದಿರೊಳ್ || ೧೨ ||

¹ ಕೃತಿಗಳ್ ಲಘುತ್ವವ ಮಹತ್ತ್ವಮಪ್ಪವೊಲ್ ।

² ಕೃತಿಯಂ ಸಮಂತು ರಚಿಪರ್ಧಂತ್ರಿಯೊಳ್ ||

ಮತಿಹೀನನಾಂ ನೆರೆ ಮಹಾತ್ಮವೃತ್ತಮಂ ।

³ ಕೃತಿಗೆಯ್ಯೆ⁴ನಾಕೃತಿಯಿರಲ್ಲಘುತ್ವದಿಂ || ೧೩ ||

ನಾಮಮೇಕಿದಕೆ ಕಾವ್ಯಮೆಂದೆನ ।

ಲ್ಘುವೃತ್ತಂ ತಣಿಯಲಿಟ್ಟಿನೀಗ ಕೇಳ್ ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಹೀನಪುತ್ರನಂ ।

ಭೀಮನೆಂದು ಕರೆವಂದದಿಂ ಜನಂ || ೧೪ ||

ಪಿರಿದಾಗಿ ಕೃತಿಯ ಬೆಳೆಸದ ।

ಪರಿಯೇಕೆನೆ ಪೇಳೈನಿದರ ಮರ್ಮವನಾಂ ||

ಪಿರಿಯರ ಪರಿಯಂ ಕಿರಿಯರ ।

ಪರಿ ಪಿರಿದೆನಿಸಿರ್ಪ ಬಗೆಯ ನೆರೆ ನೆನೆ ನೀಂ || ೧೫ ||

೧೨-— 1 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. 2 'ಉಂ' ಎಂಬ ಸಮುಚ್ಚಯಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದ ಆತನು ಜನ್ಮದಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲದೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದಲೂ — ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರೋಣದಿಂದಲೂ — ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದರ್ಥ. 3 ಜ್ಞಾನಿಯ ಮತ್ತು ಕವಿಯ ಸಂಗಮವು ಅಂದರೆ ಕವಿಯು ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಎಂದು ಒಂದರ್ಥ; ಬುಧ ಮತ್ತು ಶುಕ್ರ (ಕವಿ) ಗ್ರಹಗಳ ಸಂಗಮವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದರ್ಥ. 4 ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಕವಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ಒಂದರ್ಥ. “ಬುಧಶುಕ್ರ ಸ್ವೂಪಸೌ ಕೌರ್ಯಾದೇಕಾರಣವಂ ಜಗತ್” ಎಂಬ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವಚನದಂತೆ ಬುಧಶುಕ್ರಸಂಗವು ಸರ್ವೇಷ್ಟಫಲದಾಯಕವೆಂದಿನ್ನೊಂದರ್ಥ. 5 ವಿದ್ವಾಂಸರ ಎದುರಿಗೆ.

೧೩-— 1 ಪಂಡಿತನು (ಕೃತಾರ್ಥರಾದವರು) 2 ಕಾವ್ಯವನ್ನು 3 ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ 4 ಆಕಾರವು.

ಎತ್ತೆತ್ತಲುಮತಿಸಾನಾ ।

ನ್ಯಾರ್ಥದ ಕೃತಿಯೊಳಗಿದೆನ್ನದಭಿಮಾನಂ ॥

ಹೆತ್ತವಂಗೆ ಹೆಗ್ಗಣನೆ ।

ತೆತ್ತಂ ಮುದ್ದಾಗಿ ತೋರ್ಪ ಸುಮ್ಮಾನಂ

॥ ೧೬ ॥

ಹಿಂದೆ ಸೇಳದುದಂದಿದು ನವ್ಯಂ ।

ಹಿಂದುಗಳ್ಗೆ ಬಹು ಮೆಚ್ಚಿನ ಕಾವ್ಯಂ ॥

ಇಂದು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿದು ಸೇವ್ಯಂ ।

ಮುಂದುಮಿಂದಿನವೊಲೇ ಸುವಿಭಾವ್ಯಂ

॥ ೧೭ ॥

¹ ಪ್ರಾಸಾದಿಯಿನಿದು ವಿಹಿತು ।

² ಪ್ರಾಸಾದ್ಯಾಯುಧಕುಲಪ್ರಭಾವಯುತು ॥

³ ಪ್ರಾಸಾದವಾಸಿವಾಚ್ಯಂ ।

⁴ ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣಿಯಾಗಿ ಸುವಿವೇಚ್ಯಂ

॥ ೧೮ ॥

¹ ಯತಿಯ ವೃತ್ತದ ಭಾಗದೆ ನೋಡಿ ನೀಂ ।

ವೃಥೆಯ ಪೊಂದದಿರೈ ನೆರೆ ವೇಳ್ಳಿನಾಂ ॥

² ಯತಿ ³ ಸಮಸ್ತಸುವೃತ್ತದೆ ಪೂರ್ಣನೀಂ ।

ಕೃತಿಯೊಳಿಂದೆಯೆಂದುರೆ ಬೇಳ್ಳಿನಾಂ

॥ ೧೯ ॥

ಮೂಗು ಹರಿದಿರ್ಪ ಮುದುಕಿಯ

ಮೂಗಿಗೆ ಮೂಗುತಿಯ ತೋಡಿಸೆ ¹ ಫಲವಹುದೆ? ॥

ನೀಗಿ ನಿಯಮಗಳನರ್ಥದ ।

ಭಾಗದಿ ಬೀಗುವದು ಕಾವ್ಯದೊಲವಹುದೆ?

॥ ೨೦ ॥

೧೮ — 1 ಪ್ರಾಸ, ಗಣ — ವೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ. 2 ಪ್ರಾಸ, ತೋಮರೆ — ವೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಥೆಯುಳ್ಳದ್ದು. 3 ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರು ಓದತಕ್ಕದ್ದು. 4 ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಣಿ.

೧೯ — 1 ವಿರಾಮಸ್ಥಾನವನ್ನು 2 ಕಾವ್ಯನಾಯಕನಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು 3 ಒಲೆಯ ವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧವಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ.

೨೦ — 1 ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಹ್ಲಾದರೂಪವಾದ ಫಲವಾಗುವದೆ?

ತಲೆಯಂ ಬಾಚಿದನಾಗಳಾ ಹರಿಹರಂ, ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂ ಫಾಲದೊಳ್ |
 ನಲವಿಂ ರೇಖೆಯನಾಷಡಕ್ಷರಿಯೆ ಗೆಯ್ದಂ, ಭೂಷಮಂ ದೇಹದೊಳ್ ||
 ನಿಲೆ ಪಂಪಾದಿಗಳಿಟ್ಟು ವೆರ್ಮೆವಡೆದವಾಗ್ಗೇವಿಗೊಪ್ಪಲ್ಪಿರಂ |
 ಘಲಿರೆಂಬಂತಿರಲೆನ್ನದೀ ಕವಿತೆ ತಾನಿರ್ದೊಂದು ಕಾಲುಂಗುರಂ || ೨೦ ||

ಪರಿಕಿಸೆ ಧರ್ಮಜಂ ಕನಕನಿಷ್ಕದಿ ಯಾಗವ ಪೂರ್ಣಗಿಯ್ದಿರಲ್ |
 ಭರದೊಳಗೀಗ ತಾಮ್ರಧನದಿಂ ಮನುಜರ್ ಕೃತಕೃತ್ಯರಪ್ಪವೋಲ್ ||
 ವರಕವಿಯಂತೆ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದಲೆ ಕಾವ್ಯವನೀಗ ನೆಯ್ಯನಾಂ |
 1 ನರಕವಿಯಾದೊಡಂ 2 ನರಕವಿಭ್ರಮಮಂ ನೆರೆ ಗೆಲ್ಲದಿರ್ಪೆನೇ? || ೨೧ ||

ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆಯೊಳ್ಳಿಪುಣನಾಗದೆ ಕಾವ್ಯವನೀಗ ಗೆಯ್ಯನೆಂ |
 ದೀಕ್ಷಿಪು 1 ದಕ್ಷವಿಲ್ಲದ ಕವಿತ್ವದ ಯಂತ್ರದ ಮಾಳ್ಕೆಯಂತೊ! 2 ಪಂ ||
 ಚಾಕ್ಷರಿಯಿಂ 3 ಷಡಕ್ಷರಿಯಿನಕ್ಷರಭಿಕ್ಷವ ಪೊಂದುತೀಗಳಾ |
 4 ನಕ್ಷರವೇಗದಿಂದೆ 5 ವಿಧಿತುತ್ರದೆ ವರ್ಣಪೆನಾ 6 ಜಿತಾಕ್ಷನಂ || ೨೨ ||

ಅಕ್ಷರಕೆ ಲಕ್ಷವಂ ಕುಡು |

1 ವಾಕ್ಯತಿಪರಭಾವರೂಪದಾಪದದಿಂದಂ ||

ಅಕ್ಷರಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಂ ಕುಡ |

ದಾ ಕ್ಷಿತಿಭಾರಕರೆ ಕವಿಗೆ ದುಃಸಹರೆಂದುಂ || ೨೪ ||

ಜನಪಂದಕೆ ಸಾಹ್ಯಂಗೆಯ್ವೊಲ್ಲೆಂದು ಬಲ್ಲೆಂ |

ಜನಗಳೆ ಇದನೋದಲ್ಪಾರರೆಂದಾ 1 ನೊರಲ್ವೆಂ ||

ಧನಕನಕಮುಖಪ್ರೋತ್ಸಾಹಮಂ ಕೇಳಲೊಲ್ಲೆಂ |

ಮನದ ಚಪಲದಿಂದಾಂ ಗೆಯ್ವುದಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲೆಂ || ೨೫ ||

೨೨— 1 ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರದ ಕವಿಯಾದರೂ 2 (ನರಕವಿಭ್ರಮಮಂ) ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರದ ಕವಿಗಳ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಥವಾ (ನರಕವಿಭ್ರಮಮಂ) ನರಕದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವಡನ್ನು.

೨೩— 1 ಅಚ್ಚು ಇಲ್ಲದ 2 ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ 3 ಷಡಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ಕವಿಯಿಂದಲೂ 4 ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ವೇಗದಿಂದ 5 ತಾನಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದ ಹಾಗೆ 6 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಕಾವ್ಯನಾಥನನ್ನು.

೨೪— 1 ಕ್ಷಿತಿಪರ+ಅಭಾವರೂಪದ.

೨೫— 1 ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಅರಸತನದೀ ಕೃತಿಯನಾ ।

¹ ವರಸಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರಂಯೆವೆಂದೆನಬೇಡಿಂ ।

ಅರಸರ ಕೃತಿಗಳ ರಸವಾ ।

² ಅರಸಿಕರಿಂದರಸಲಪ್ಪದೇ ನೀಂ ನೋಡಿಂ || ೨೬ ||

ಬಹುಕೃತಿಗಳೆನ್ನ ಮುಂಗಡೆ ।

ಬಹುಬಾಲ್ಯದ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚೆ ಬಹುಕಾಲಮಿರಲ್ ||

ಬಹುಪೂರ್ಣಾಯುರೈದ್ದೊಗದ ।

ಬಹುಮಹಿಮರ ನುತಿಪೆನಿಲ್ಲಿ ಬಹುಶಾಂತಿ ಬರಲ್ || ೨೭ ||

¹ ಕವಿಯಂತೆ ಹಾರಲಾರೆಂ ।

² ಕವಿಯಂತಾಂ ನೀತಿಬೋಧೆಗೆಯ್ಯಲುನಾರೆಂ ||

³ ಕವಿಯದೆ ಪರರರ್ಥವನೀ ।

ಕವಿತೆಯ ಸತ್ಯವಿತೆಗೆಯ್ಯ ಯತ್ನವ ಗೆಯ್ಯಂ || ೨೮ ||

ಬರೆದರೆ ಸಂ ಕಾವ್ಯವ¹ನರೆ ।

ಬರೆ ಅವಂತಿರದೆ ಕೇಳ್ವ ಸರ್ವರ ಮನದೊಳ್ ||

² ಬರೆವಂತಾ ಸ್ಥಿತಿ ಬರದಿರೆ ।

³ ಬರೆಯೇ ಸಂ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಬರಹದ ಜನರೊಳ್ || ೨೯ ||

ತೊಡರುತ್ತೆ ಬರೆದೆನಾನಿನಿ ।

ತೊಡಂಬಡಲ್ ಕಾವ್ಯಮೆಂದು ಜನನಿಕರಂ ||

¹ ತೊಡರೆಂದಿದ ಮೇಣ್ಣಳೆಯು ।

ತೊಡನೆ ಸುಖಂಬೊಂದೆ ನುಡಿಯ ಜನನಿ ಕರಂ || ೩೦ ||

೨೬ — 1 ಅರಸ+ಇಕೆ (ಗೌಡಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ) 2 ರಸವನ್ನರಿಯದವರಿಂದ

೨೮ — 1 ನೀರಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆ 2 ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೆ 3 ಮುಕ್ತದೆ.

೨೯ — 1 ಕೆಲವರೆ 2 ಒಡೆದು ಮೂಡುವಂತೆ 3 ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಎಳೆದ ಗೆರೆ.

೩೦ — 1 ಸಾದಭೂಷಣವೆಂದು.

ಪಂಪ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೊಲೆ ।

ಪೆಂಪಂ ಪಡೆಯದೊಡಮೊಗ ಕವಿಗಳೊಳಹದೊಳ್ ॥

ಪಂಪಾಪುರೀಶನಿಂ ¹ ಸ ।

ಯ್ಯಂ ಪಡೆವೆಂ ಭಕ್ತವೃತ್ತಕಥನದಿ ಪರದೊಳ್ ॥ ೩೧ ॥

ಕವಿರತ್ನಾಖ್ಯೆಯನಿತ್ತರಾಗ ಕೆಲಬರ್ವಿಧ್ವಾಂಸರೊಂದಾಗಿ ಸ ।

ತ್ಯವಿತಾಪ್ರೌಢಿಮೆದೋರ್ಪಮುನ್ನಮದನಾಗಳ್ತಾಳಲಾಂ ನಾಣ್ಣಿದೆಂ ॥

ಕವಿತಾರತ್ನಮಿಡೀಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳೀ ಗ್ರಂಥಮೇ ಮುಂದಿರಲ್ ।

ಕವಿರತ್ನಾಖ್ಯೆಯದೇತಕೆಂದದನುನೇಕಾದ್ವಷ್ಟಿಗೀಡಾಗಿವೆಂ ॥ ೩೨ ॥

ಝಂಯಂತೆ ಯಾತ್ರಿಕರ ಜ ।

ಝರ್ಗೊಳಿವಾ ಪೌಢಿಯಿದರೊಳಿಲ್ಲೆಂದುಂ ॥

ಜಂಯದಿಂ ಕಾಲಹೊಳೆ ಹಿಂ ।

ಜಂಯಲೊಡದಲೈ ದಾಂಗರನೆಂದುಂ ॥ ೩೩ ॥

¹ ವ್ಯಂಗ್ಯಮೆ ತುಂಬಿರದೊಡಮು ।

² ವ್ಯಂಗಮದೆನಿಸಿದುರ್ ವಿವಿಧ ಬೋಧನೆಯಿಂ ಶ್ರವಾ ॥

ವ್ಯಂ ಗಂಭೀರಪದಂ ಕಾ ।

ವ್ಯಂ ಗುಣಮಯನಾಗಿ ತೋರದಿರ್ದಪ್ರದಂತೋ! ॥ ೩೪ ॥

ಸಂಸ್ಕೃತಮಂ ಕೆಲಕಿರಿಸುತ¹ ।

ಸಂಸ್ಕೃತಮೆಂದೆನಿಸಲೆಂದು ಯತ್ನಿಸೆನಾಂ ॥

ಸಂಸ್ಕೃತಸಹಾಯದಿಂ ಜನ ।

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂಬಯೆ ಗೆಯ್ಯೆನೊಲಿಯೆ ಮನಂ ॥ ೩೫ ॥

೩೧ — 1 ಪುಣ್ಯವನ್ನು.

೩೪ — 1 ಧ್ವನಿಯೆ 2 ಅಂಗಹೀನವಾಗದೆ ಇರುವದು.

೩೫ — 1 ಕೆಲಕೆ+ಇರಿಸುತ+ಅಸಂಸ್ಕೃತಮೆಂದೆನಿಸಲ್.

- 1 ಹರಿಹರರೈಕ್ಕದಿನ್ನೈಕ್ಕವೆ |
 2 ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯಪೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ||
 3 ಹರಿಹರನುಂ 4 ಹರಿಹರರತ |
 5 ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಕಿ ಸಲೆಂದುಂ || ೩೬ ||

ನರಡನೇ ನೆಲೆ- ಜನ್ಮದೇಶವರ್ಣನೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣಗಜ್ಜೆ |
 ರಾಮತೆಯಿಂದಂ ವಿಹಾರಭೂಮಿಯೆನೆ ||
 ಶ್ರೀಮಂತೆಯಾದ ಭಾರತ |
 ಭೂಮಾತೆಯೆ ಪೊರೆ ನದಾನ್ಯಜನಸದನೆ || ೧ ||

ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕರ್ತನಾದಾ ಆದಿನಾರಾಯಣಂ ತನ್ನಡುಂಬೊಲ
 ಮಾಗಿ ಮೇಲೇಳುಲೋಕಂಗಳುಮಂ ಕೆಳಗೇಳುಲೋಕಂಗಳುಮಂ ಹರಡಿ
 ದೊಡಮವುಗಳೊಳಿಳಿ

ಸುರಲೋಕಂ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಫಲಮಾತ್ರಕ್ಕಾಸ್ವದಂ ನೋಡಲಿ |
 ಧರೆಯೊಳ್ಳಾರತಭೂಮಿ ತಾಂ ವಿಷಯಭೋಗಂಗೆೊಟ್ಟು ಮೇಣ್ಣಿರ್ಮಮಂ ||
 ನೆರೆ ವೃದ್ಧಿಂಗತಮಾಗೆ ಗೆಯ್ದು ಜನಮಂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸತ್ತಾತ್ರಮಾ |
 ಗಿರೆ ಮಾಳ್ಕುಂ ದಿಟವೆಂದು ದೇವತತಿ ಬೇಳ್ಕುಂ ಭಾರತೀಯತ್ವಮಂ || ೨ ||

ಇದು ಭರತಭೂಮಿ, ನಿಜವಾ |
 ಗಿದು ಶುಭರತಭೂಮಿ ಧಾರಣಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ||
 ಇದು 1 ದೇವನಿಭರ ತವರೂ |
 ರಂದು 2 ಜನಿಭರತಾಪಹಾಂ ಸಟೆಯಿಲ್ಲ || ೩ ||

೩೬- 1 ಹರಿಯು ಮತ್ತು ಹರನ 2 ಹರಿಹರವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 3 ಹರಿಹರೇಶ್ವರನೂ
 4 ಹರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರನಲ್ಲಿಯೂ ಅಥವಾ ಹರಿಹರೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ 5 ರಾಜನಾದ
 ಹರಿಹರನ ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೂ.

೩- 1 ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರ 2 ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ವೇಗದ ಕಾಪವನ್ನು
 ಕಳೆಯುವದು.

ಭರತನ್ಯಪಸಾಲಿತಂ ಮೇಣ್ ।

ಭರತಕಲಾಪೌ ಧಿನಾತಿಶಯಸಹಿತಂ ॥

¹ ಭರತಾಗ್ರಜಭಕ್ತಿರತಂ ।

ಭರತಧರಾತಲಮಿದೋಪ್ಸುಗುಂ ನಿರುತಂ

॥ ೪ ॥

ವಿಷಯಸುಖಸಾರರಿಂ ನಿ ।

ವಿಷಯಕಸುಖಧೀರರಿಂದಮಿದು ಭರತಂ ॥

ನಿಷಯಸುಖ ಭರತನಿರೆ ನಿ ।

ವಿಷಯಕಸುಖಿಯರ್ವನಿಲ್ಲಿ ಜಡಭರತಂ

॥ ೫ ॥

ಭಾರತರಣರಂಗಂ, ಜಂ ।

ಭಾರಿಸುತ್ತೋದ್ದಾಮಶೌರ್ಯಮಹಿತಾಂಗಂ ॥

ಭೂರಿಕರುಣಾಂತರಂಗಂ ।

ಭಾರತಧರೆ ಭಜಕಲೋಕಭವಭಂಗಂ

॥ ೬ ॥

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಗೋಲದಿ ಮುಖಾತ್ಮಕಮಾಗಿ ತೋರ್ವಾ ।

ಪೂರ್ವಾದ್ರಿಯಾವುದೆನಲುತ್ತರಮಾದುದಪ್ಪಾ ॥

ಪೂರ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧವಹ ಭಾರತಭೂಮಿ, ನಿನ್ನೀ ।

¹ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಂ ತಿಳಿಯಲಚ್ಚರಿ ಲೋಕಕಿನ್ನಂ

॥ ೭ ॥

ರಾಮನ್ಯಪನಾಳುವಿಕೆ, ¹ ಬಲ ।

ರಾಮಾನುಜನೊಲಿದು ವೇಳುವಿಕೆ, ² ವೇಳಿದುದಂ ॥

³ ರಾಮಮುನಿ ಕೇಳುವಿಕೆಯುಭ ।

ರಾಮತೆವೆತ್ತಿರುತೆ ರಾಮರಾಜ್ಯಮಿದನಿಕುಂ

॥ ೮ ॥

ಮುಖಮೇ ಪ್ರಧಾನಮೆನಿಪಂತೆ ದೇಹದೊಳ್ ।

ಮುಖಮಾಗಿ ಭಾರತಧರಿತ್ರಿ ಲೋಕದೊಳ್ ॥

¹ ಸುಖಸರ್ವಸಾರಸದನಾಯಮಾನಳುಂ ।

² ಸುಕಥಾಪು ಸಂಗಸುಯಶೋನಿದಾನಳುಂ

॥ ೯ ॥

೪ — ¹ ಶ್ರೀರಾಮನ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದದ್ದು.

೭ — ¹ ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ವಿಚಾರಗಳು.

೮ — ¹ ಕೃಷ್ಣನು ² ತಂದೆಯಾದ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ³ ಪರಶುರಾಮನು

೯ — ¹ ಮುಖವು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಸರ್ವಸುಖಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ಭರತಖಂಡವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸುಖಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ ² ಮಹಾ ಭಾರತಯುದ್ಧದ ಕಥೆಯಿಂದ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವುದು.

ದುರುಳರ ತುಳಿವಾ ವ್ರತಸ್ಥಳಾನೆಂ ।
 ದರುಹುತೆ ರಾಕ್ಷಸರಾಜಲಂಕೆಯಂ ತಾಂ ॥
 ನೆರೆ ಪದತಲದಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತೀ ।
 ಭರತಧಂತ್ರಿಯಿಹಳ್ಳಿಲಾಸದಿಂದಂ ॥ ೧೦ ॥

¹ ಬಹುಪೀಡಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಾಗಂ ।
 ಬಹುವಾಗಿರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ॥
 ಬಹುಭೋಗವು ದಲ್ಪಪೀಡೆಯಿಂದಂ ।
 ಬಹುದೇ ಭರತೋರ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜ್ಞಂ ॥ ೧೧ ॥

ಧರೆಯೆಲ್ಲಕೆ ಭಾಗ್ಯವಿರೆಯುತು ।
 ಧ್ವಂಕುಂ ತಾನೆನೆ ಗೌಣಗೌರವಂ ॥
 ಧರೆಯೆಲ್ಲಕೆ ಧರ್ಮವಿರೆಯುತು ।
 ಧ್ವಂಕುಂ ತಾನೆನೆ ಮುಖ್ಯಗೌರವಂ ॥ ೧೨ ॥

ಮಹತ್ವಮಂ ಭೌತಿಕಭಾಗ್ಯಭೋಗದೊಳ್ ।
 ಬಹುಸ್ಥಲಂ ತೋರ್ಬೊಡವೊ ಧಂತ್ರಿಯೊಳ್ ॥
 ಮಹತ್ವಮಂ ಧಾರ್ಮಿಕಭಾಗ್ಯಭಾಗದೊಳ್ ।
 ಬಹುತ್ವದಿಂ ತೋರ್ಪುದಿದೇ ವಿಚಾರಿಸಲ್ ॥ ೧೩ ॥

ಸಿರಿಯ ಭೋಗದಿ ಬೀಗುವ ಭಾಗ್ಯಮಂ ।
 ಸರಿಯೆನುತ್ತಿದು ಮನ್ನಿಸದೈ ಧ್ರುವಂ ॥
 ಸರಳವರ್ತನವಂ ಸುವಿಚಾರವಂ ।
 ಸಿರದಿ ವಂದಿಪುದೇ ಧರೆಗುತ್ತವಂ ॥ ೧೪ ॥

ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜದ ವಿಶೇಷವ ತೋರಲ್ ।
 ಧಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೇಶಗಳಿರ್ಕುಂ ॥
 ಚಿತ್ರವಿರಾಗ ಭರತೋರ್ವಿಯೊಂದೇ ।
 ಕ್ಷಾತ್ರಮಂ ವಿಬುಧತೇಜದಿನಾಳ್ಕುಂ ॥ ೧೫ ॥

ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆನೆ ಧರ್ಮಮೆಲ್ಲಂ ।
 ಕೋಳಾಗಿ ಪೋಯ್ತು ಬಹುದೇಶದೊಳುತ್ತಂ ॥
 ಧೂಳಿಚೆಟ್ಟಿಡಂ ದುರ್ನ್ಯಪರಿಂದಮಿಲ್ಲಿ ।
 ಕಾಲಕ್ಕುಮಿಕ್ಕುಂ ವರಧರ್ಮಮೆಂತುಂ ॥ ೧೬ ॥

ಧರೆಯೆಲ್ಲವ ಕೊಂದು ಸೂರೆಗೊಂ ।
 ದಿರೆ ತಾಂ ಯತ್ನಿಸಲೆಲ್ಲ ದೇಶಮುಂ ॥
 ವರಧರ್ಮವ ¹ ಕೊಟ್ಟವರ್ಗಂ ।
 ಚಿರಜೀವರ್ಕಳ ಮಾಳ್ವದೀ ² ಜಗಂ ॥ ೧೭ ॥

ಎಷ್ಟು ಸಾಧನಗಳಿದೊಡಮಿನ್ನಿಂ ।
 ತಿಷ್ಟು ಬೇಕೆನೆ ವಿದೇಶದಿ ಮೇಣೊಂ ।
 ದಿಷ್ಟು ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲದೊಡಂ ಸಾ ।
 ಕಿಷ್ಟೆಯೆಂಬುದುರೆ ಭಾರತದೇಶಂ ॥ ೧೮ ॥

ಧನದಿಂದಲಿ ವರ್ಗಭೇದಮಾಯಾ ।
 ಜನದಲ್ಲಿರ್ದು ವಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಕುಂ ॥
 ಮನುಧರ್ಮದಿ ವರ್ಣಭೇದಮಾಯಾ ।
 ಜನರಾಚಾರದೊಳಿಲ್ಲಿ ಭದ್ರಮಿಕ್ಕುಂ ॥ ೧೯ ॥

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿರ್ಪ ಬಹುದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ।
 ಕಲ್ಲೆಲ್ಲ ರತ್ನಮೆನಲಾಯ್ತಿದು ರತ್ನಗರ್ಭೆ ॥
 ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ¹ ಸುಂದರಿಯ ತೋರಿದ ಧಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲಿ ।
 ಕಲ್ಲಂತೆ ನೀಂ ಚಿರಮಿರೆ ² ಕವಿರತ್ನಗರ್ಭೆ ॥ ೨೦ ॥

ಪಂಪೂರ್ಣಧರಾತಲಪ್ರದೇಶ ।
 ಸ್ಫುರದತ್ಯುಜ್ವಲಭಾರತಾಂಬೆ ತೋರ್ಪಳ್ ॥
 ಪುರುಷೋತ್ತಮಪುಣ್ಯಭೂಮಿಕಾಂತಾ ।
 ನರಕಂಠಸ್ಥಿತನಾದ ತಾಳಿಯೆಂಬೊಲ್ ॥ ೨೧ ॥

೧೭ — 1 ಕೊಟ್ಟು+ಅವರ್ಗಂ ೨ ಈ ಭರತಭೂಮಿಯು.

೨೦ — 1 ಅಹಲೆಯನ್ನು 2 ಅನೇಕ ಕವಿರತ್ನರ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಅಥವಾ ಕವಿರತ್ನಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ.

ಧರೆಯೊಳಂತು ನೋಡಲ್ಪೆಲ್ಲಿಯುಂ ಬೀಳದಷ್ಟೀ ।

ಭರತಭುವನದೊಳ್ಸದ್ವೃಷ್ಟಿ ತಾನಾಗಲಿಂದುಂ ॥

ಹೊರಗುಳಿದಿಹ ದೇಶಾನೀಕದಲ್ಲಿಲ್ಲದಷ್ಟೀ ।

ಧರೆಗೆ ಹಂಕಟಾಕ್ಷಾಲ್ಮೋಕಮುಂಟೆಂಬರೆಂದುಂ ॥ ೨೨ ॥

ಈ ಭೂಮಿಯೊಳ್ಕೃಶಲರಾದವರೆಲ್ಲ ನೆಯ್ತಾ ॥

ಶೋಭಾವಹಂ ನಿಖಿಲಮಾನವಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಂ ॥

¹ ಕ್ಷೋಭಾತಿರೇಕಮಹ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ನೆಯ್ತಾ ।

ಲೋಭಾತಿರೇಕರೆದೆಗುರ್ಕಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣಶಸ್ತ್ರಂ ॥ ೨೩ ॥

¹ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಮಹತ್ತ್ವದಿಂದ ಲೋಕ

ಕೋತ್ತರಂ ಭರತಮೆಂತು ಪೇಳಲೋ? ॥

² ಉತ್ತರಸ್ಥಹಿಮವದ್ಗಿಲಿಂದ್ರವೇ ।

³ ಉತ್ತರಂಗುಡುತೆ ತೋರ್ಪುದಿಲ್ಲವೆ? ॥ ೨೪ ॥

ಗೋಪಾಲಕತ್ಯಂ ತಳೆದಾದಿದೇವಂ ।

ಭೂಪಾಳಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಿ ಕಾವಂ ।

ಪಾಪಾತದೂರಗದರ ಪುಭಾವಂ ।

ಗೋಪಾಲಕತ್ಯವ್ರತವೇ¹ ಸ್ವಭಾವಂ ॥ ೨೫ ॥

ವ್ಯವಸಾಯವೆ ಮುಖ್ಯಜೀವನೀ ।

ಭುವಿಗಿಂದೆಂಬುದ ತೋರಲೆಂದು ತಾಂ ।

ತವೆ ನೋಡನನೆಲ್ಲ ಶೈಲವೇ ।

ಪವಣಿಂ ನಿಲ್ಲಿಪುದಿಲ್ಲಿ ಸಂತತಂ ॥ ೨೬ ॥

ಮೂರುದಿಕ್ಕಿನೊಳಗಾಧಜಲಂ ಮೇಲ್² ।

ಭೂರಿಪರ್ವತಮುಮೊಂದೆಡೆಯೊಳ್ದಾಂ ॥

ಮೇರೆಗೊಂಡು ಮೆರೆವೀ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಂ ।

ಭಾರತಾಂಬೆಗೆ¹ ವಿವಿಕ್ತತೆ ಶೀಲಂ ॥ ೨೭ ॥

೨೩ — 1 ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥ.

೨೪ — 1 ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು 2 ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ 3 ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ.

೨೫ — 1 ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನು ಇಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಅಳಿದುರ ಫಲವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿರುವರು.

೨೬ — 1 ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ.

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತರಾಜಿ ಕೇಶನಿಚಯಂ, ಗಂಗಾಂಬೆಯುಂ ಸಿಂಧುವುಂ |
 ಕಮನೀಯಾಕೃತಿವೆತ್ತಬಾಹುಯುಗಲಂ, ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಲಂ ||
 ಕೃಮದಿಂ ಸೇರಿಹ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮನಗಂಗಳ್ಳಿನ್ನ ಪಾದಂಗಳಿಂ |
 ತಮಮಾ! ಭಾರತನಾತೆ, ನಿನ್ನಿರವ ನೋಡಲ್ವೀಗಳತ್ಯದ್ಭುತಂ || ೨೮ ||

ಕುರುಪಾಂಡವರ್ದಾರ್ಥದ |

1 ಕಂನಗರಿಯೆ ನಿನ್ನ ನಾಸಿಕಸ್ಥಾನಂ ||

ನೆರೆ ವಂಗಂ 2 ಪಂಚನದಂ |

ಮೆರೆವಕ್ಷಿಗಳಂತು ನಿನಗೆ ಬಹುಮಾನಂ

|| ೨೯ ||

1 ಕಲೆಗಳನಿನಿತಿನಿತಂವುದು |

2 ಕಲೆಯೊಕ್ಕಲೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಲ್ಕದೇ 3 ಕಲೆ ತಾಂ ||

ಕಲಿತಿಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೊಳಿರ |

3 ಲೊಕ್ಕಲಿಗರ್ ಮೇಣ್ಣೊರತೆಯೇನದವರೊಳ್ಳಲೆತುಂ || ೩೦ ||

ಪಂಮಳಿಪ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳ |

ಪರಿಪರಿತರುಲತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೀ ||

ಪರಿಯಿಂ ಗಂಧವತೀತ್ನದ |

ಪರಮಾವಧಿದೋರ್ಪ ಭೂಮಿಯಿದು ಜಗದೊಳ್ || ೩೧ ||

ಮತ್ತಂ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಳಲೀಯುತ್ತೆ ಬಾನೆಡೆಯೊಳ್ಳವೋಡ
 ಗಳ ಹಿಂಡುಗಳಂಡಲೆವುದಂ ಕಂಡೊಡನೆ ತನ್ನ ಪದತಲದಲ್ಲಿರ್ಪವರ್ಗ
 ಗತ್ಯಮಾದನ್ನೊದಕಂಗಳ ಬನ್ನಮಂ ನೀಗಲ್ವೆರವಪ್ಪುವಿವೆಂದಡ್ಡಗಟ್ಟು
 ತ್ತನಂ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ವೀಡಿದ ಭೂದೇವಿಯ ನಳಿತೋಳ್ಳಳಿಂ
 ಬಂತೆ ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟಿ 1 ದಗಂಗಳ ಕೋಡುಗಲ್ಲಳುಂ | ೨ ಬೆಟ್ಟಂಗಳ
 ತಪ್ಪಲಂ ತಪ್ಪದಂತಪ್ಪುಗೆಯ್ದು ನೆಲಮೆಲ್ಲಮಂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂ ಕಪ್ಪಾಗಿಸಿ ನಿಟ್ಟು
 ಸಿದವರ ದಿಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಲರಸಾಲತಾಲಹಿಂ

೨೯ — 1 ದಿಲ್ಲಿ (ಹಸ್ತಿನಾವತಿ) 2 ಪಂಜಾಬ್.

೩೦ — 1 ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು 2 ಕಲಂಕವು 3 ಒಂದು+ಕಲೆ (ವಿದ್ಯೆ) 4 ವಿದ್ಯೆ
 5 ಒಂದು+ಕಲೆ+ಇಗ = ಒಂದು ಕಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತವರು 6 ಸೇರಿಯೂ.

೩೧ — 1 ಪದ್ಧತಗಳ.

ತಾಲಮಾವುಬೇವರಳಿಯರನೆಲ್ಲಿಹೊನ್ನೆ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಗುರ್ಗುಳಮುತ್ತಿಯಂ
ಕೋಲಿತೇಗಸಿಂಗದದೇವದಾರು ಮೊದಲಾದ ಭೂಂತರವಿಸರದಿಂದ
ಮುಂ ಸಿಂಹಶರಭಸಾಳ್ವಗಂಡಭೇರುಂಡಖಡ್ಗವ್ಯುಗಾದಿ ಹಿಂಸ್ರಪಶು
ಸಮೂಹದಿಂದಮುಂ ದೆಸೆಗಾಣದಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಗ್ಗಾಡುಗಳುಂ ।
ಆ ಕಾಡುಗಳಂ ನುಸುಳಿ ಜನ್ಮಗೋತ್ರಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಗಂಡನೆಡೆಗೈದುವ
ಸಡಗರದಿಂ ಸರಭಸರಪ್ಪ ಗರತಿಯರಂತೆ ಓರೆಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮಪುದೇಶದೋ
ಳ್ಳದೆದು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ವೇಗಮಂ ಪಡೆದು ದಾರಿಯೊಳ್ಳನ್ನ ಭೇರುತ್ವಂ
ದೂರಮಾಗಲೆಂಬ ಹರಕೆಯಿಂ ಬಳಿಗೈದಿದವರ್ಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನದಾನಮ
ನೀಯುತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಂತ್ಪತಿಯ ಚರಣತಲದೊಳ್ಳೆಕ್ಕ
ದಿಂದುಡುಗುವ ನದೀನಾರಿಯರುಂ । ಆ ದೇವನಿರ್ಮಿತನದಿಗಳಿಂದಮುಂ
ಮತ್ತಂ ಮನುಷ್ಯನಿರ್ಮಿತವಿಪುಲತಟಾಕಂಗಳಿಂದಮುಂ ಕಾಲುವೆಗಳೆಂಬ
ಕಾಲುಗಳಿಂ ಪಂದ ನೀರ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ದೇಶಮನೆಲ್ಲಮಂ ಸುತ್ತಿ ತಣ್ಣ
ಗೆಯ್ಯಲದರಿಂ ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪಾಲ್ಪುಂಬಿ ನೋಳ್ವವರ ಕಣ್ಣನಂಗಳಂ
ರಂಜನೆಗೊಳಿಪ ಬತ್ತಗಬ್ಬುಗಳ ಬೆಳೆಗಳುಂ ಆಡಿಕೆತೆಂಗು ಮೊದಲಾದ
ಧೃವಫಲವೃಕ್ಷಂಗಳುಂ । ಅವುಗಳ್ಳನತಿದೂರದೊಳ್ಳೆಲ್ಲುಡಿಯಿಂದಮುಂ
ಮೊಡೆಯಿಂದಮುಮುಲ್ಲಾಸಕರಮಾದ ಪರಪುಟ್ಟಪಂಡಿತವಕ್ಕಿ ಕೊಂಚೆ
ಪಾಂವಗೀಜಗನಂಚೆ ಮೊದಲಾದ ಮುದ್ದುವಕ್ಕಿಗಳಿಂ ಕೂಡಿ ಮೊಲ್ಲೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆಜಾಜಿಸಂಪಗೆಸುರಗಿಪಾಟಲಿಯಸುಗೆಪುನ್ನಾಗನಾಗಕೇಸರ ನೊದ
ಲಾದ ನರುಗಂಪನೀವ ತರುಲತಾರಾಜಿಯಿಂ ನಿಬಿಡಮಾದ ಪುರೋಪ
ವನಂಗಳುಂ । ಎತ್ತ ನೋಡಿದೊಡತ್ತ ಭಗವಂತನಸ್ತಿತ್ವಮಂ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ
ನಲ್ಪತ್ವಮಂ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುವ ದೇವಾಲಯಂಗಳುಂ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮ
ಭೂಮಿಯ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿನಾಮಧೇಯಮನಸ್ವರ್ಥಮಾಗಿ ಮಾಡಲೆಳಸು
ತ್ತತಿಥಿಸತ್ಕಾರನಿರತರಾದವರ್ನಿರ್ಮಿಸಿರ್ಪ ಸತ್ತಮಂಟಪಂಗಳ ಸಾಲು
ಗಳುಂ ಪೇಳಲಳವತ್ತೆಂಬವೊಲ್ವಿಶಾಲಮಾಗಿ ಮೆರೆವ ಪುರಂಗಳುಂ ।
ಪಂಶೋಭಿಸೆ ಬಸಿರಲ್ಲಿರ್ಪ ಚಿನ್ನರನ್ನಂಗಳಿಂ ಬಣ್ಣಗೊಂಡು ಭವ್ಯಮಾ
ಗರ್ವೀ ಭರತಮಾತೆಯ ಮುದ್ದುಗುವರಿಯಾದ ಕನ್ನಡನಾಡ ತಾಯಿಂ
ನಿಟ್ಟಿಸಿದೊಡೆ—

೩೨— ೨ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರ್ಮತ ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟಿದ ವಂಶ ೩ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡುವದು
ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವದು.

ಸ್ಯುಭಾವದಿಂ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ತಾಯ್ತಾಂ ।
 ಸುಭದ್ರ ಪೀಠಾಧಿಪಳೆಂದುಮೆಂಬೊಲೆ ॥
 ಶುಭಾಕರಂ ನೀಲಗಿರಿಯೊಂದ್ರಮೇ ತಾಂ ।
 ಸುಭಾಗ್ಯ ಪೀಠಸ್ಥಲಮಾಕೆಗೆಂದುಂ

॥ ೩೨ ॥

ಭಾರತಮಾತೆಗೆ ಮುದ್ದಂ ।
 ಬೀರುವ ತೊಡೆಗೂಸಿದೆಂಬ ವೈಲ್ಪಣಾಟಂ ॥
 ರಾರಾಜಿಸು 'ತೌಚಿತ್ಯದಿ ।
 ಸೇರಿರ್ಪಂತಿರ್ಪುದೀ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾಟಂ

॥ ೩೩ ॥

ಮತ್ತಮೀಕೆಯ ಪ್ರಭಾವಮಾದರೋ—

ವೀರರ್ಗೆ ಮೇಣ್ ಲೋಕಹಿತೈಷಿಗಳ್ಳುಂ ।
 ಭೂರಿಪ್ರದಂ ತಾನಹ ತಾಮ್ರವತ್ರಂ ।
 ರಾರಾಜಿಕುಂ 'ಲಂಡನವಾಸಿಗಳ್ಳುಂ ।
 ತೋರುತ್ತಮಾದರ್ಶಮೆನಲ್ಪವಿತ್ರಂ

॥ ೩೪ ॥

ಕೌಶಲ್ಯಮಂ ಬಗೆಯೆ ವೇರುಳದಲ್ಲಿಯಾ ಕೈ ।
 ಲಾಸೇಶಮಂದಿರಮಜಂಟದ ಚಿತ್ರಮಿನ್ನುಂ ॥
 ಭೂಷಾವಿಶೇಷಮಿಳೆಗೆಂದಿಹ ಮಾತೆ ಸಾಕೈ ।
 ಲೇಸೆಲ್ಲಮೊ ಧರೆಯ ಮೊಸಲೆ ನೋಡಲಿನ್ನೇಂ

॥ ೩೫ ॥

ರತ್ನಂಗಳೆಲ್ಲ ಕಲ್, ಕಲಿ ।
 ರತ್ನಂಗಳ್ 'ವೀರಗಲ್ಲುಳುಂ ಮೇಣಬಲಾ ॥
 ರತ್ನಂಗಳ್ 'ಮಾಸತಿಗಲ್ ।
 ರತ್ನಂಗಳೆನಿಪ್ಪುವಿಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ಭಲಾ!

॥ ೩೬ ॥

೩೩ — 1 ಒಪ್ಪುವ ರೀತಿಯಿಂದ.

೩೪ — 1 ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರಿಗೂ.

೩೬ — 1 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ನೆನಪುಗೊಡುವ ಕಲ್ಲುಗಳು 2 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
 ಸತ್ತ ಗಂಡಂದಿರೊಡನೆ ಸಹಮನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ನೆನಪುಗೊಡುವ ಕಲ್ಲುಗಳು.

“ ಕೌಶಲ್ಯಮಂ ಬಗೆಯೆ ವೇರುಳದಲ್ಲೆಯಾ ಕೈ ।

ಅಸೇಶಮಂದಿರ..... ”

ದಕ್ಷಿಣಮುನುನಲ್ಲದೆ ಬಹು ।
 ದಕ್ಷತೆಯಿಂದುತ್ತರಮುನುನಂಜಪ ರಣದೊಳ್ ॥
 ದೀಕ್ಷಿತನಹ ¹ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ।
 ದೀಕ್ಷೆಯ ನೆಲನಿದಕೆ ಸಂಯದಾವುದೋ? ಧರೆಯೊಳ್ ॥ ೩೭ ॥

ನಲವಿಂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿಯು ।
 ಬಲಮಾಳ್ವರೆ ತನ್ನ ರಾಗದಿಂದುತ್ತರಮಂ ॥
 ಸಲೆ ಕರ್ಣಾಟಕಿ ತನ್ನಯು ।
 ಕಲರವದಿಂದಾಳುತಿರ್ಪಳೀ ದಕ್ಷಿಣಮಂ ॥ ೩೮ ॥

ಭರತೋರ್ವಿಯೊಳಾರಸುತಾ ।
 ಭರತಾಗ್ರಜನೊಲಿಯುತಾಗ ರಾಘವನೆಂದೇ ॥
 ಬರುದಿತ್ತು ¹ ನರೆದಲೆಗನೇ ।
 ಭರದಿಂದಂ ರಾಗಿಯೆನಿಸುತಿಹುದೀ ನಾಡೊಳ್ ॥ ೩೯ ॥

ಭಾರತಜನನಿಯುದಾರತೆ ।
 ಮೂರರೆ ಕರ್ಣಾಟಸುತೆಯ ಕೊರಳೊಳಗೆ ॥
 ಹಾರಮಿಟ್ಟಂತೆ ಕೃಷ್ಣಾ ।
 ಪೂರಂ ಶೋಭಿಪುದು ನೋಡೆ ಧರೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೦ ॥

೩೭ — 1 ಚಾಲುಕ್ಯರ ಎರಡನೇ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದ್ದದ್ದಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರದ ಸಮ್ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನೂ ಕೂಡ ಗೆದ್ದನೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

೩೯ — 1 ಈಗ ರಾಗಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನರೆದಲೆಗನೆಂದು ಹೆಸರಿತ್ತೆಂದೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಪುಷ್ಕಿಣಿಗಿಂದ ಅದನ್ನು ಆತಿಥ್ಯ ರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತನ್ನ 'ರಾಘವ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಬಿರುದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ಆ ಹೆಸರು ಈಗ ರಾಗಿಯೆಂದಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಕನಕದಾಸರು ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಗಂಗೆಯದಿಪುತ್ರರಭಾ ।

ಗಂ ಗೌರವಕರ್ಹಮಾಗೆ ಪಿಂದೇನೊ ತಿರುಳ್ ? ॥

ಗಂಗಾಸಮಾನೆ ದಕ್ಷಿಣ ।

ಗಂಗೆಯೆ ತಾನೆನಿವ ಕೃಷ್ಣ ದಕ್ಷಿಣದೊಳರಲ್ ॥ ೪೧ ॥

ಕೃಷ್ಣಪ್ರಿಯೆಯೊಕೆಯೆನಲ್ ।

ಕೃಷ್ಣಾನಾಮವನೆ ತಾಳ್ ದಕ್ಷಿಣದೊಳು ॥

¹ ಕೃಷ್ಣಾತ್ಮಳಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ।

ಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತಿಯನೆ ಕೊಡುವಳೆಕ್ಷಣದೊಳು ॥ ೪೨ ॥

¹ ಕೃಷ್ಣನೊಳಗಿಹುದರಿಂದಲೊ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ಎನೆ ಕೊಂಡ ಪಾಪದಿಂದಲೊ ನೀಂ ॥

ಕೃಷ್ಣಜಲರೂಪಳಾಗಿಹೆ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ನಿನ್ನಿರವನಂವೆನೆಂತೊ ನಾಂ ॥ ೪೩ ॥

ಮಧುರೆಯೊಳಿದಂ ಕೃಷ್ಣಂ ।

ಮಧುರತೆ ಕೃಷ್ಣನೊಳಗಿತ್ತೊ ಇಲ್ಲವೊ ಕಾಣೆಂ ॥

ಮಧುರೆಯೊಳ್ಳಿದೊಡಂ ನೀಂ ॥

ಮಧುರತೆ ನಿನ್ನೊಳಗೆ ತೋರ್ಪುದಚ್ಚರಿ ಕೃಷ್ಣೇ ॥ ೪೪ ॥

ಅತ್ಯಲ್ಪಭಾಗದೊಳ್ಳಂ ।

ಸುತ್ತಿದಂ ಕೃಷ್ಣಸುತ್ತರದೊಳಾಗಳ್ ॥

ಅತ್ಯಮಿತಭಾಗದೊಳ್ಳಂ ।

ಸುತ್ತಿಹೆ ನೀಂ ಕೃಷ್ಣ ದಕ್ಷಿಣದೊಳೀಗಳ್ ॥ ೪೫ ॥

ಕೃಷ್ಣಂ ಪಿತೃಸ್ವರೂಪಂ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ನೀಂ ಮಾತೃರೂಪಿಯಾದುದರಿಂ ॥

ಕೃಷ್ಣಂಗಂ ಮಿಗಿಲೆನಲೀ ।

ಕೃಷ್ಣೆಯೆ ದಯೆದೋರ್ವಳೆಂಬುದಿಳೆ ಚದುರಿಂ ॥ ೪೬ ॥

೪೨— 1 ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟವಳಾಗಿ

೪೩— 1 ಕೃಷ್ಣಂ + ಒಳಗಿಹುದರಿಂದಲೊ.

ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣಾರಸಮೇ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ನೀನಾಗಿ ಹರಿವೆಯಲ್ಲವೆ ತಾಯೇ ॥

ಕೃಷ್ಣಸಂಬಂಧವಿರದಿರೆ ।

ಕೃಷ್ಣಾಪ್ತಿಯದೆಂತು ಪೇಳ್ವಹಾಮಾಯೆ

॥ ೪೭ ॥

ಕೃಷ್ಣ ಎನೆ ಮಾತ್ರ ಮೂರೇ ।

ಕೃಷ್ಣಾ ಎನೆ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕುಮಿರೆ ನಿನಗೊಳ್ ॥

ಕೃಷ್ಣಂ ¹ಮಾತ್ರಾತ್ರತಯಂ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ನೀನಾ ²ತುರಿಯೆ ಬುಧಮನದೊಳ್

॥ ೪೮ ॥

ಮದನೀಯೆ ಗಂಗೆ ತಾನೇ ।

ಮಹೇಶಜಟೆಯಿಂದಲಿಳಿದು ಬರ್ಪಂತೆ ॥

ಮಹಿತಾಂಗಿ ಈಗ ನೀನಾ ।

ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರದಿನಿಳವೆ ಗುಣವಂತೆ

॥ ೪೯ ॥

ಕರ್ಣಾಟಕದೊಳಿಂತು ಕೃಷ್ಣೆಯುಮಲ್ಲದೆ ಕಾವೇರಿಯುಮತ್ಯಂತ
ಮನೋಜ್ಞಳಾಗಿಹುದಂ ಮನಂದಂದೊಡೆ—

ಹೇ ಕಾವೇರಿಯೆ, ಹೇ ಕವೇರಮುನಿಕನ್ಯೇ, ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರದಿಂ ।

ಲೋಕಂ ತಾಂ ಬೆರಗಪ್ಪದೊ ¹ಪತಿಯಗಸ್ಯಂ ಕಾಣದಾವೇಳೆಯೊಳ್ ॥

ಶೋಕಾವೇಶದಿ ನೀಂ ಸರೋವರದಿ ಬಿಳ್ವಾಗಳ್ವದೀರೂಪದಿಂ ।

ದೀ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪೆ ಭಳಿರೇ ನಿನ್ನಂತದಾರ್ಥಾತ್ರಿಯೊಳ್ ॥೫೦॥

೪೭ — 1 ಎಚ್ಚರ, ಕನಸು, ನಿದ್ರೆ— ಎಂಬ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳೆಂಬವನು. 2 ಆ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ ನಾಲ್ಕನೆಯವಳು.

೫೦ — 1 ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕವೇರಮುನಿಯ ಮಗಳಾದ ಕಾವೇರಿಯು ತಾನೊಂದು ನದಿಯಾಗಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಕಳಾಗಬೇಕೆಂದು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ಆಗಬಹುದೆಂದು ದೇವರಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಗಸ್ಯಮುನಿಯು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಅಗಲಕೂಡದೆಂದೂ ಅಗಲಿದರೆ ತಾನು ಅದೃಶ್ಯಳಾಗುವೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಕಾವೇರಿಯು ಅಗಸ್ಯನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಅಗಸ್ಯನು ಆಕೆಯನ್ನುಗಲಿ ಸ್ನಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ನದಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆ ಒಂದು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಬಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ತನ್ನದೊಂದಂಶದಿಂದ ಸ್ತೀರಣವವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆತನ ಪತ್ನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದಂಶದಿಂದ ನದಿಯಾಗಿಯೂ ಹರಿದು ಹೋದಳು.

ಇನಿಯನಗಲ್ಲೊಡನೆಯೆ ಮು ।
 ನಿನ ಜನರಸುವಳಿಯು ತಿರ್ದುದೆಂಬುದನೀಗಳ್ ॥
 ಜನಕರುಪಲಿವೆ ನೀಂ ಮೇ ।
 ದಿನಿಯೊಳ್ಪೂರ್ವಕರ ವರ್ತನೆಯ ನೆನಪುಳಿಯಲ್ ॥ ೫೧ ॥

ಪರಹಿತಕೆ ನದಿಯ ರೂಪದಿ ।
 ಪರಿವಂದದಿ ವರವ ಪಡೆದ ನೀಂ ಸ್ತ್ರೀಜನವಂ ॥
 ಪರಹಿತಪರರೆಂದೆನಿಸುವ ।
 ಪರಿಯಿಂದೀ ಭುವಿಯ ಗೆಯ್ತೆ ಸುಖಭಾಜನವಂ ॥ ೫೨ ॥

ಹರಶಿರದ ಗಂಗೆಯುಳಿದವ ।
 ರರಿಯದವೊಲ್ಲು ಪ್ತದಿಂ ¹ತುಲಾಮಾಸದೆ ತಾಂ ॥
 ಹರಿತಂದು ಸೇರ್ವಳೆಂದೆನ ।
 ಲರರೇ! ಕಾವೇರಿಯಿರವ ಬಣ್ಣೆಪೆನೆಂತೊ? ॥ ೫೩ ॥

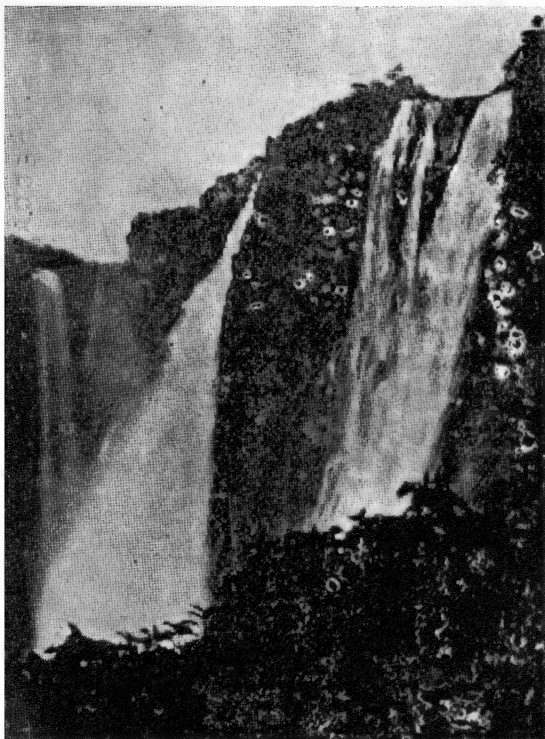
ಸಲಿಸ್ವರೂಪೆ, ನಿನ್ನಿಂ ।
 ಬೆಳೆದುದದಿನ್ನೆಷ್ಟೊ ಕಾಣೆ ಕಾವೇರಿಂ ॥
 ಸಲೆ ¹ನಾಲ್ಕೊಳಂ ಮೂಗಿಹ ।
 ನಳಿದಳಿದಾಯಾಸಮಾಗಿ ²ಕಾವೇರಿ ॥ ೫೪ ॥

ಉದಧಿಯನುಂ ಕುಡಿದವನೆಂ ।
 ಬುದ ನೋಡದೆ ವಿರತಿಯಿಂದಗಸ್ತ್ರನ ಬಿಡುತಂ ॥
 ಉದಧಿಯನೆ ಸೇರ್ವ ನದಿಯಾ ।
 ದುದು ತೋರ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಪರಹಿತೇಚ್ಛೆಯ ನಿರುತಂ ॥ ೫೫ ॥

೫೩ — 1 ಗಂಗಾನದಿಯು ಅನೇಕಜನರ ಸ್ನಾನದಿಂದ ತನಗುಂಟಾದ ಪಾಪವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದುಸಲ ತುಲಾಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಕಾವೇರಿಗೆ ಬರುವದೆಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

೫೪ — 1 ರಂಗನಾಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿಷ್ಣು. 2 ಕಾವೃ+ವಿ = ಸೆಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ.

“ ಶರದಂತೆ ಗೇರನೊಪ್ಪೆಯು।
ಶರಾವತಿನಾ ತನೊಪ್ಪುತಿಹುದಿಳೆಯೊಳ್ ”

—ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಕಾವ್ಯ ೨-೫೮

ಗೋರಕ್ಷಕದೇಶವ ಕಾ ।

ವೇರಿಯೆ ನೀಂ ಬಯಸಿ ಬಂದೆ ಚಮರಿದಂ ॥

ತೀರುವದು ಗೋಕಥೆಯ ಸುವಿ ।

ಚಾರದೋಳೆ ನಿನ್ನ ¹ಹಬ್ಬವದರಿಂದ ॥ ೫೬ ॥

ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಂಡೊಡನೆಯೆ ।

ಪಂಯುತ ಬಲವರ್ಪದೊಬ ಬಲನಿಯನುದಿ ನೀಂ ॥

ಪಂದಿರಲಾ ¹ಶ್ರೀರಂಗದ !

ಪಂ ತಾಂ ದ್ವೀಪತ್ವವಾಂತುದೇವೇಳಲಿ ನಾಂ ॥ ೫೭ ॥

ಇಂತು ಕರ್ಣಾಟಕಂ ನದಿಗಳ ವಿಲಾಸಭೂಮಿಯೆಂಬರ್ಥಂ ಮನ
ದೊಳ್ಗೊಡುವಂತಿರ್ಪ್ಪ ಶರಾವತಿಯೆಂಬೊಂದು ನದಿಯ ಬೆಡಂಗನೀಕ್ಷಿ
ಸಿದೊಡೆ —

ಸುರನದಿ ದಿವದಿಂ ಭೂಮಿಗೆ ।

ಸರಭಸದಿಂ ಬಂದ ಮಾವರಿಯ ತೋರಲೆ ॥

ಶರದಂತೆ ¹ಗೇರಸೊಪ್ಪೆಯ ।

ಶರಾವತೀವಾತವೊಪ್ಪ ತಿಹುದಿಳೆಯೊಳೆ ॥ ೫೮ ॥

೫೬ — 1 ಕೊಡಗುದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಲಾಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಹಬ್ಬವೆಂದು ಒಂದು ಹಬ್ಬ ಉಂಟು. ಆ ದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗೋಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಆಕಥೆ ಏನೆಂದರೆ— ಒಂದು ಹಸು ತನ್ನ ಗುಂಪನ್ನಗಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ತಾನು ತನ್ನ ಹಬ್ಬಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕರುವಿಗೆ ಹಾಲುಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿಬರುವೆ ನೆಂದು ಕಾವೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಣೆಮಾಡಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಹುಲಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ಉಳಿದ ಆಕಳುಗಳು ಎಷ್ಟು ಅದ್ಭುತಗಟ್ಟಿದರೂ ಕಾವೇರಿಯ ಮೇಲಿನ ಆಣೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲಾರೆನೆಂದು ಆಹಸು ಮತ್ತೆ ಹುಲಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಅದರ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಹುಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಗೋವಧೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪದ ನೆನಪಾಗಿ ಅದು ಆ ಹಸುವಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೋಗಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು.

೫೭ — 1 ಇದು ತಿರುಚನಾಪಲ್ಲಿಯೆಂಬ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

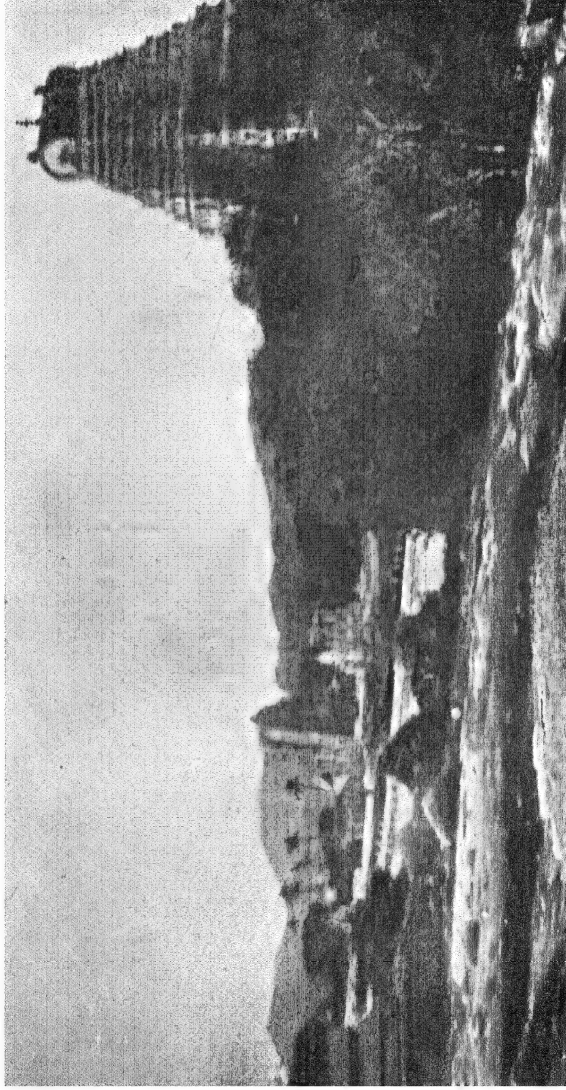
೫೮ — 1 ಶರಾವತೀನದಿಯ ಜಲಪಾತವಾಗುವ ಬಳಿ ಇರುವ ಊರ ಹೆಸರು.

ಇಂತು ಪಡುವೆಟ್ಟದೊಳ್ಳುಟ್ಟುತಾಗ್ನೀಯವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ತನ್ನಂ
 ಸೇವಿಸಿದವರಂ ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಸುತ್ತಂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ನದೀನಾರಿಯರೊಳ್
 ಯಾಜನಾನ್ಯಮಂ ಪೊಂದುತಂ ಹಿರೀಹೋಳೆಯೆಂಬ ಬಿರುದಿನಿಂ ಮೆರೆ
 ಯುತ್ತೆ ಭೂಮಿಯೊಳುದ್ಧಾಮುಕ್ತೇತ್ರಮೆನಿಸಿರ್ಪ ಪಂಥರಪುರಮಂ ಪವಿತ್ರ
 ಮಾಗಿ ಮಾಳ್ವ ಭೀಮಾನದಿಯುಮಂ ತನ್ನಡಿಯೆಡೆಯನ್ನೈದುವ ಸಡಗರ
 ದಿಂ ಗೋಕಾವಿಯ ಬಳಿಯೊಳತ್ಯುನ್ನತಪ್ರದೇಶದಿಂ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಪರಿದು
 ಬರುತಿರ್ಪ ಘಟಪ್ರಭಾನದಿಯುಮಂ ಪೂರ್ವವಾಹಿನಿಯಾಗುತ್ತೆರ್ಪ ಮಲ
 ಪ್ರಭೆಯುಮಂ ವರದಾವೇದವತಿಯರನೊಡಗೊಂಡು ಸಸಂಭ್ರಮಳಾಗಿ
 ಸೇವೆಗೆಯ್ಯ ಬಂದ ತುಂಗಭದ್ರೆಯುಮನೊಳಕೊಂಡು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರ್ಪ
 ಕೃಷ್ಣೆಯುಂ | ಆಪಡುವೆಟ್ಟದ ತೆಂಕಣಂದೊಗೆದು ಪಾಪಭೇರುವಾದ ಸ್ತ್ರೀ
 ಯಂತೆ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ಳೂಡಣ್ಣ, ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ಳಡುವಣ್ಣ, ಕೆಲವೆಡೆಯೊ
 ಳ್ಳಿಂಕಣ್ಣ, ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ಳಡಗಣ್ಣ ತಿರುತಿರುಗುತ್ತೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ
 ಆರ್ಕಾವತಿ, ಲೋಕಪಾವನಿ, ಕಪಿಲಾ, ಹೇಮವತಿ — ಮೊದಲಾದ ಸಖ
 ಯರಿಂ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ ತಾಂ ಗಂಗೆಯಿಂದಿಮ್ಮಿಗಿಲೆಂಬಂತೆ ಶಿನಸ ಸಮು
 ದ್ರದ ಬಳಿಯೊಳ್ ಗಗನಚುಕ್ಕಿಬರಚುಕ್ಕಿಗಳೊಬೆರಡು ಜಲಪಾತಂಗಳ
 ನುಂಟುಮಾಡಿ ತನ್ನದೊಂದು ಪಥಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿವೃತಿರ್ಪ
 ಕಾವೇರಿಯುಂ | ಮತ್ತಂ ಅಘನಾಶಿನೀ, ಕಾಳೀ, ಚಿತ್ರಾ, ನೇತ್ರವತೀ,
 ಪೆನ್ನಾರು, ಪಾಲಾರು, ಶಾಲ್ಮಲೀ, ಶರಾವತಿ — ಮೊದಲಪ್ಪ ಪುಣ್ಯನದಿಗಳ
 ರೂಪಮಾದ ಶುದ್ಧರಕ್ತನಾಳಗಳಿಂದಮುಂ ಎಲ್ಲಮ್ಮನಗುಡ್ಡ, ಕಪ್ಪತ್ತ
 ಗುಡ್ಡ, ಕುದುರೇಮುಖ, ಬಾಬಾಬುಡನಗಿರಿ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗನಗುಡ್ಡ,
 ಶಿವಗಂಗಾ — ಮೊದಲಾದ ಗಿರಿಗಳ ರೂಪಮಾದಸ್ಥಿಗಳಿಂದಮುಮಂಗ
 ಪುಷ್ಟಿಯಂ ಪೊಂದಿ ಉಡಪಿಯುಳವಿಗೋಕರ್ಣಶೃಂಗೇರಿಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ
 ಹಂಹರಹಂಪೆ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಿಂ ತನ್ನ ಪವಿತ್ರತೆಯುಂ ಬೀರುತ್ತೆ
 ಬುದ್ಧಜಿನಶಂಕರರಾಮಾಸುಜಬಸವೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧಮತಾ
 ನುಯಾಯಿಗಳ್ಳಾಯತನಳಾಗಿ ಸಮಸ್ತಸಾರಸಸ್ಯಂಗಳಂ ಬೆಳೆಸುತ್ತೆ
 ಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯೆನಿಸಿ ಅರಿಜನರ್ಗಭೇದ್ಯಮಾದನೇಕಗಿಂದುರ್ಗಗಳಿಂ
 ದೆಯುಂ ಆಸ್ತಿಕಜನಾನೀಕಮನಾಕರ್ಷಣೆಗೆಯ್ಯ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತಮಾದ
 ದೇವಾಲಯಂಗಳಿಂದೆಯುಂ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಾಧಾರಮಾದ ಧರ್ಮನು

(ಹಂಪಿಯು ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ)

“ಶಿವನ ರಜತಗಿರಿಮೇಲವಿದೇ”

ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಕಾವ್ಯ ೩-೩

ನಾಳ್ವ ವಿವಿಧಧರ್ಮಪೀಠಂಗಳಿಂದೆಯುಂ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದುದೆನಿಸಿ, ಗಂಗಳದಂಬ
ಚಲುಕ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟಕಲಚೂರ್ಮಚೋಳಹೊಯ್ಸಳಬಲ್ಲಾಳಯಾದವ ಮೊದ
ಲಾದರಸರೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಿಪೂರ್ವದೀ ಕರ್ಣಾಟಕಂ.

ಹರಿಹರರೈಕ್ಯದಿನೈಕ್ಯವ ।
ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯಪೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ ।
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಮೂರನೇ ನೆಲೆ- ಹಂಪೆಯ ವರ್ಣನೆ.

ಶ್ರೀಮತ್ಪಂಪಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ।
¹ ಪ್ರೇಮಾನುಗ್ರಹನಿಬದ್ಧಕಮಲಾಕ್ಷಂ ॥
ಹೈಮವತೀಗುಣಪಕ್ಷಂ ।
ಕಾಮಿತಮುಂ ಕುಡುಗೆ ತಾಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ॥ ೧ ॥
ಕರ್ಣಾಟಕ ಜನಪದದೊಳ್ ।
¹ ಕರ್ಣಂ ಕುಡಲರಿದೆನಿಪ್ಪ ನಿಧಿ ಮೆರೆಯಲ್ ॥
² ಕರ್ಣಮಿತಿಹಾಸಗಳನಾ ।
ಕರ್ಣಿಸಿ ಬೆರಗಾಗೆ ಹಂಪೆಯಿಹುದರಿಯಲ್ ॥ ೨ ॥
ಹಂಪೆಯೆನಲಾಗಳೇ ಮೋ ।
ಹಂ ಪರಿವುದು ಮೇಣ್ಣದೇಶದಭಿಮಾನದಿ ದೇ ॥
ಹಂ ಪೆರ್ಚುವುದಾ ವ್ಯವನಾ ।
ಹಂ ಪೂರೆವಂ ಶಿವನ ರಜತಗಿರಿಪೀಠವಿದೇ ॥ ೩ ॥

೧— 1 ವಿಷ್ಣು ನೂರೆಂಟು ಕಮಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜೆಗೆ ಕೊಠಾಗೆ ಈಶ್ವರನು
ಅವನ ಭಕ್ತಿಯ ದಾಡ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ
ವಿಷ್ಣು ಹೂವಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಾಂಗಮಾಡಿದನೆಂದೂ
ಅಗ ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿದೆ.

೨— 1 ಕುಂತಿಯ ಮಗನಾದ ಕರ್ಣನು, 2 ಕಿವಿಯು.

ಪಂಚಾನನಕ್ಷೇತ್ರಮಿದಲ್ಲಿ ದೋಷಂ ।

¹ ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊಂದುವದೆಂಬರೆಲ್ಲ ॥

² ಪಂಚೀಕೃತಾಂಗಂಬೂಲಿದೇ ಸ್ವದೇಶಂ ।

³ ಪಂಚೇಷುಶಾಸ್ತ್ರಂಗನದಿರ್ವಂಲ್ಲ

॥ ೪ ॥

ವರಮಪುಣ್ಯಕರಂ ನೆರೆ ಕಾಶಿ ತಾಂ ।

ಮೆರೆಯಲುತ್ತುರದೇಶಪತಾಕೆವೋಲ್ ॥

ಇರುವುದಷ್ಟೆ ಮಹತ್ತ್ವದ ಹಂಪೆ ತಾಂ ।

ಭರದೆ ದಕ್ಷಿಣದೇಶಪತಾಕೆವೋಲ್

॥ ೫ ॥

ಇಂತಪ್ಪ ಹಂಪೆಯ ಸೊಂಪಿಗೆ ಮನಮಂ ಸೋತು ಪಂಚಾಕ್ಷರಾಧಿ
ಸ್ಥಿತನಾದ ಪಂಚಶರವೊಂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ತೋರ್ಪಂದಮಂ
ನಿಟ್ಟಿಸಿದೊಡೆ—

ಮೆರೆಯಲ್ ಪೂರ್ವದಿ ಕಿನ್ನರೇಶ್ವರಮುಖಂ, ಮೇಣ್ಣಶ್ಚಿವನಾಶಾಂತದೊಳ್ ।

ಮೆರೆನಾ ಸುಂದರವಾನಭದ್ರಮುಮಿರಲ್ಲಿಂಕಕ್ಕೆ ತಾಂ ಜಂಬುಕೇ ॥

ಶ್ವರನುಂ ಮೇಣ್ಣಡಗಣ್ಗೆ ಸೋಮಮುಖಮುಂ ಪೆಂಪಾಗೆ ಪಂಪಾಪುರೀ ।

ಶ್ವರ ನೀಂ ಮಧ್ಯದಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿಹೆ ¹ ನಿಲಿಂಪಾಧೀಶ, ಪಂಚಾಸ್ಯದಿಂ ॥ ೬ ॥

ಪಿಂದೇನೀಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಿನ ।

ಲೆರಡೇ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ದೇವರುಳಿದೆಡೆಯೊಳಿರಲ್ ॥

ನೆರೆ ಮೂರುಕಣ್ಣುಳಿರ್ಪೀ ।

ಶ್ವರ, ನೀನಿಹೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತತತಿ ಮನಕೆ ತರಲ್

॥ ೭ ॥

ಅಶಿವಮಿದೆಂಬ ಬುದಿಯೊಡಗೂಡಿದೊಡಂ ಶಿವನೇ, ಕಪಾಲದೊಳ್ ।

ದೆಸದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದೊಡಮ್ಮದೆ ಮಹೇಶ್ವರನೇ, ನಿರಂತರಂ ॥

ಮಿಸುಕದೆ ಗೌರಿಯೊಂದಿಗಿರೆಯುಂ ಮದನಾರಿಯೆ, ಯಜ್ಞಭೋಕ್ತನೆಂ ।

ದೆಸೆವನೆನಲ್ಕೆ ಯಜ್ಞಹರನೇ, ತಿಳಿಯಲ್ಪುದುಂತೊ ನಿನ್ನನಾಂ ॥ ೮ ॥

೪— 1 ನಾಶವನ್ನು. 2 ಐದು ಭೂತಂಗಳಿಂದಾದ ವ್ಯಕ್ತ ಶರೀರದ ಹಾಗೆ. 3 ಮನ್ಮಥ
ನನ್ನು ಶಾಸನಮಾಡಿದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ.

೬— 1 ದೇವತೆಗಳೊಡೆಯ.

ಪರಮವಿರಕ್ತಿಯ ವೃತ್ತಿಯ |
 ಪರಿಯಂ ಸಕುಟುಂಬನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವೆ ||
 ನರಂದನಂತಿರಲೆಂಬುದ |
 ನರುಹುತೆ ಹರ ನೋಡಲಿಂತು ಶೋಭಿಸುವೆ || ೯ ||
 ನಾರೀಜನದಭ್ಯುದಯವ |
 ನಾರಯ್ಯ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರ್ಪುದು ನಿನ್ನೊಳ್ ||
 ನೀರೆ ಗಿಂಜಾತೆ ಸಿಂಹವ |
 ನೀರೆ ವೃಷವಾಹ ನಿನಗೆ ಸಂತಸಮಾಗಲೆ || ೧೦ ||
 ಭವನೆಂದೆನಿಸಿರ್ಪೆ, ಮನೋ |
 ಭವನಂ ಸುಟ್ಟಿರ್ಪೆ, ತುಂಬಿರುವೆ ನಭವಂ ||
 ಭವಬಂಧವ ಕಡಿದತಿವೆ |
 ಭವದಾಯಕನಪ್ಪೆ ನೋಡೆ ¹ನೀನಭವಂ || ೧೧ ||
 ಹರನೆಂಬ ಪೆಸರದೇಂ ಸ್ಮರ |
 ಹರ ಪುರಹರ ಎಂಬ ಹೆಸರ ತಿರುಳಾಗಿರ್ಪಾ ||
 ಹರನೆಂಬಾ ಸಂಜ್ಞೆ ಗುದಾ |
 ಹರಣೆಯೊ ವೇಳೊಲಿಯುತೆನಗೆ ಜಿತಕಂದರ್ಪಾ || ೧೨ ||
¹ ಕ್ಷಯರೋಗಿಯುಮಂ ² ಕಮಲಾ |
 ಕ್ಷಿಯುಮಂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಪು ಶರಣಾಗತರ ||
 ಕ್ಷೆಯ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಮೆಯ್ದೊಡುತ |
 ಕ್ಷಯಫಲದಾತ್ಮತ್ವದಿಂದೆ ಶೋಭಿಸುವೆ ಹರ || ೧೩ ||
 ಧರೆಗಧಿನಾಥಂ ನೀನೆ |
 ದೊರೆವುದರೊಳದೇಂ ವಿಶೇಷವೋ ¹ರಜತಧರಾ |
 ಧರಕಧಿನಾಥಂ ನೀನೆ |
 ದೊರೆಯುತ್ತಿರೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಗಜಚರ್ಮಧರಾ || ೧೪ ||

೧೦ — 1 ನೀಂ+ಅಭವಂ.

೧೩ — 1 ಚಂದ್ರ ನನ್ನೊ. 2 ಗಂಗೆಯನ್ನೊ.

೧೪ — 1 ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನೆಂದ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿ ಯೊಡೆಯನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ತಪದಲ್ಲಿದ್‌ಗಜನಂ ।

ಸ್ವಫಾಲನೇತ್ರದೊಳೆ ಸುಟ್ಟು ¹ತಾಪವಯೋಧ್ಯಾ ॥

ಧಿಪನಭಿಷೇಕದಿನಡಗಿತೆ? ।

ಕೃಪಾಳು ನೀಂ ಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿಹೆಯ ಪೇಳೀಗಳ್ ॥ ೧೫ ॥

ಉಡುವುದು ಚರ್ಮವಾಗಿರೆಯುಮಿತ್ತಪೆಯುತ್ತುಮವಸ್ತ್ರಜಾಲಮಂ ।

ಕುಡಿವುದು ಗಂಜಿಯಾದೊಡೆಯುಮಿತ್ತವೆ ಬಾಯ್ಗಿನಿದಾದ ಬೋನಮಂ ॥

ನಡೆವೊಡೆ ಎತ್ತ ವಾಹನಮಿರಲೈದ್ದುಡುವೈ ಗಜವಾಜಿರಾಜಿಯಂ ।

ಕೊಡುವುದಕುಂಟು ಭೋಗಿಪುದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಚಾರಸಲೇಂ ವಿಚಿತ್ರಮೋ ॥ ೧೬ ॥

¹ ಬಿಳಿಗಳೆಯನ ² ಬಿಳಿವಾನಂ ।

³ ಬಿಳಿದೊರೆಯುಮನೊಲವಿನಿಂದಲಿಟ್ಟಹೆ ತಲೆಯೊಳ್ ॥

ಬಿಳಿಬೂದಿಯ ಮೆಯ್ಗೆಲ್ಲಂ ।

ಬಳಿದಿಹೆ ವೇಳ್ವತ್ತೈಚಿಹ್ನಮೆಂಬೊಲವಿಂದೇಂ ॥ ೧೭ ॥

ಮಾಯಾಧಿನಾಥನೊಲವಿಂ ।

ಮಾಯೆಯ ಬಂಧನವ ಕಳೆದುಕೊಳಬೇಕೆನುತಂ ॥

ಆಯಸವ ತಳೆದು ಮೌನಿನಿ ।

ಕಾಯಂ ನೆರೆ ಭಜಿಕುಮಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂ ಸತತಂ ॥ ೧೮ ॥

ಪೊಳೆವಾ ಸ್ಕಮಂತರತ್ನದ ।

ಕಳವಿನ ದೂರಳೆಯೆ ಬಂದು ವರವಂ ಪಡೆದಾ ॥

ಸಲೆ ¹ ಗುಂಜಾಮಾಧವನಿಹ ।

ನಿಳೆಗರುಪಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪೇರ್ಮೆಯನಭವಾ ॥ ೧೯ ॥

೧೫ — 1 ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

೧೬ — 1 ಚಂದ್ರನನ್ನು. 2 ಆದಿಶೇಷನನ್ನು. 3 ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು.

೧೯ — 1 ಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆ ಸ್ಕಮಂತಕಮಣಿಯ ದಸೆಯಿಂದ ಬಂದ ಅಪವಾದವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಪಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು ತವಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಈಶ್ವರನು ತನಗಿಂತ ಒಂದು ಗುಂಜತೂಳೆ ದೊಡ್ಡವನೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುಂಜಾಮಾಧವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವನೆಂದು ಕಥೆಯುಂಟು.

ಅಂಧಕನೆಂಬಸುರಗೆ ಬಹು ।
ಬಂಧಕನೆನಿಸಿರ್ಪ ನಿನ್ನ ಚಂತೆಯ ನೋಡಲ್ ॥
ಅಂಧಕವೃತ್ತಿಯ ಜನಂಗಿ ।
ಬಂಧಕನಾಗಿರ್ಪೆ ಸಾಧುಗಳ ಕಾಪಾಡಲ್ ॥ ೨೦ ॥

‘ಹಾವೆಂದರೆ ಹರ ನಡುಗಿದ’ ।
ನೇವೇಳ್ವ ಪೆವೆಂಬುದುಚಿತಮೇ ಪೇಳ್ವ ಗದೋಳ್ ॥
ಹಾವುಗಳುಗ್ರತೆ ಕಿಡುವಂ ।
ತಾವಿಭುವಹ ನಿನ್ನ ಸಾತ್ವಿಕತ್ವವನಯಲ್ ॥ ೨೧ ॥
ತನತನಗೆ ಮಾನವಂ ನ ।
ರ್ತನಗೆಯ್ವುದು ನಿನ್ನ ಭಜನೆಯಿತ್ತಾನಂದಂ ॥
ತನು ರ್ಪುಂ ರ್ಪುಂ ರ್ಪುಮ್ಮೆನೆ ^೧ ಪಿರಿ ।
ತಿನಿಯಾಣ್ಣಾ ನಿನ್ನ ಕುಣಿತಮೇಂ ಸ್ವಾನಂದಂ! ॥ ೨೨ ॥

ಲಯಕ್ಕದೆನಲ್ಲಿಂ ದುಷ್ಟರ ।
ಲಯಕಾರಕನೆಂಬುದರ್ಥವಹುದೆನಗೆ ॥
^೧ಲಯಕ್ಕದ್ಯಮಲಯಕ್ಕನ್ನಿಂ ।
ಲಯಕ್ಕಜ್ಜಗಕೆಂದೋಡಾಗ ಬಹುದು ನಗೆ ॥ ೨೩ ॥

ಪಡೆದವನುಂ ಪೊರೆದವನುಂ ।
ಪೊಡವಿಯೊಳೀಶ್ವರನೆನುತ್ತ ಹೆಸರಾಗದಿರಲ್ ॥
^೧ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿಯುಮೀಶ್ವರನೆನಿ ।
ಪೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮಹತ್ವಮೆಂತು? ಪೇಳಾಂ ತಿಳಿಯಲ್ ॥ ೨೪ ॥

ಇಂತಿರ್ಪ ನಿನ್ನೆಡಭಾಗದೋಳ್ ಕಡುನೇಹದಿಂ ಕುಡಿನೋಟಮನೋಡ
ಚುರ್ತಿರ್ಪ ಗೌರಿಯನವಲೋಕಿಸಿದೋಡೆ —

೨೨ — ೧ ಭೂತಗಳೊಡೆಯ.

೨೩ — ೧ ಲಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಯಮನನ್ನೇ ಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.

೨೪ — ೧ ನಾಶಮಾಡಿಯೊ.

ಗಿರಿಯ ಸುತೆ ತನಗೆ ಪತಿಯಾ |

ಗಿರೆ ತಿರುಕನ ಕರವ ಬಿಡಿದಳೆಂಬುದು ಮಿಥ್ಯಂ ||

ಗುರುಭಾವಂ ಮೇಲ್ವಂದಿರೆ |

¹ ಗಿರೀಶನರ್ಥಾಂಗಿಯಾದಳೆಂಬುದು ಸತ್ಯಂ

|| ೨೫ ||

ಅಂತಲ್ಲದೊಡಂ

ಗಿರಾಜನ ಸುತೆ ತಾನಾ |

ಗಿರಿಯುಂ ಮಸಣದೊಳೆ ವಸತಿಯಾಗಿದರ್ಪನಂ ||

ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಸತಿಯೆನಿಸಿ ತಾಂ |

ಗರುವವ ಬಿಟ್ಟರ್ಪಳೆಂದು ಬೆರಗಡುದು ಮನಂ

|| ೨೬ ||

ಭುವನಂಗಳನೀರೇಳಂ |

ಭವನವನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಹುಕರುಣೇ ||

ಭವನರ್ಥಾಂಗದಿ ಶೋಭಿಪ |

ಭುವನೇಶ್ವಂ ಮೆರೆವಳಿಲ್ಲಿ ಭವತರಣೆ

|| ೨೭ ||

ಭಂಡಾಸುರಮರ್ದಿನಿಯಹ |

¹ ಬಂಡುಣೆಗುರುಳಾಕೆಯಾದ ನಿನ್ನದ್ದೇಶಂ ||

ಭಂಡರ ದೆಸೆಯಿಂ ಜನಂಗಿ |

ಭಂಡತ್ವದ ಬಾಧೆಯಿರದೆ ಸುಖಮಿರೆ ದೇಶಂ

|| ೨೮ ||

ಎರಡೇ ಕರಮಿವೆ ತಾಮ್ನೇ |

¹ ದೆರಡಾಗುತೆ ತೋರ್ಪುದಮಮ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ||

² ಎರಡೆಣಿಸೆ ಬಂದವರ ಮೇ |

³ ಲಿರಕದ ಸೆಲೆಯಿಲ್ಲದಿರಿವ ಸಮಯದಲಿ

|| ೨೯ ||

ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳೆಲ್ಲರನುಂ ನೀ |

ನಿಟ್ಟಹುದೇ ತೀಬಮೆಂಬವೊಲ್ ದುರುಳರುಮಂ ||

ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವೊಲೆ ಗೆಯ್ಯತೆ |

ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೆ ನಿನಗುಂಟೆ ಸಮಂ? || ೩೦ ||

೨೫— 1 ಗಿರಿಯ ಮಗಳು ಗಿರೀಶನ ಪತ್ನಿಯಾದಳೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೨೮— 1 ಭ್ರಮರದಂತೆ ಮುಂಗುರುಳುಳ್ಳ ದೇವಿಯು.

೨೯— 1 ಹತ್ತಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿ. 2 ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ. 3 ಪ್ರೀತಿಯು.

ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ ನೀನೆನೆ |

ಶರಣ್ಣೇ ಎನಗಿದೊಂದು ಸಂದೇಹಂ ||

ಗರ್ವಿತನನೆಂತು ತೊರೆದಪೆ? |

ಉದ್ವೇತಲಮೆಲ್ಲ ನಿನ್ನದೇ ದೇಹಂ

|| ೩೧ ||

ಇಂತಿರ್ಪ ಗೌರಿಯಂತೆ ಗಂಗೆಯುಂ ಬಂದು ಶಿವನನಾಶ್ರಯಿಸಿರ್ಪ
ಳೆಂಬಂತೆ

ಶಿವಶಿರವನಡರ್ಪ ತೋರ್ಪ ತನ್ನಾ |

ಅವಿನಯವಿಂದಳಿಯಲ್ಕೆ ಗಂಗೆಯಿನ್ನಾ ||

ಶಿವಪದಯುಗಸೇವೆಗೆಯ್ಯುತಿರ್ಪಳ್ |

ಸುವಿಮಲೆಯೆನೆ ತುಂಗಭದ್ರೆ ತೋರ್ಪಳ್

|| ೩೨ ||

ಶರಣರ್ಗೆ ¹ಜೀವನವನೀವ ದೇವಿ ತಾಂ |

ಕರೆಯಲ್ಕೆ ಕಾಲುನೆಗಳಿಂದ ಪೋಗುತಂ ||

ಚರಿಸುತ್ತಮೆಲ್ಲೆಡೆಯ ತಣ್ಣುಮಾಡುತಂ |

ನೆರೆ ತುಂಗಭದ್ರೆಯಿಹಳಲ್ಲಿ ಸಂತತಂ

|| ೩೩ ||

ಖಲರ ದುರಿತಾಘಕಿದು ¹ಶೃಂ |

ಖಲೆ ಮೇಣ್ ಕರ್ಣಾಟಮಾತೆಗಳವಟ್ಟಹ ಮೇ ||

ಖಲೆ, ತುಂಗಭದ್ರೆ ಪೀರ್ವರ |

ಕಲಿತನದ ಕಲಾಭಿಮಾನಿಯೆನೆ ಸಂಶಯಮೆ?

|| ೩೪ ||

ಮಹಾದ್ರಿಗಳ್ವಾವ್ವಿಡದಡ್ಡಗಟ್ಟಲ್ |

ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನಂ ಬಡದೊಡುತಿರ್ಪಳ್ ||

ಮಹಾತ್ಮರಾಚಾರಮಿದೆಂದು ತೋರಲ್ |

ಮಹೋದಯಾಳ್ಕೃಷ್ಣೆಯನಾಕೆ ಸೇರಲ್

|| ೩೫ ||

೩೩ — 1 ನೀರನ್ನು ಅಥವಾ ಜೀವವನ್ನು.

೩೪ — 1 ಸಂಕೋಲೆ (ತುಂಗಭದ್ರೆಯು ಪಾಶಗಳಿಗೆ ಸಂಕೋಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರೆಯಲ್ಲಿಡುವದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ).

ಕಡೆಯಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೊಡಮುಪ್ಪದು ಶಾಂತತೆ ಚಿತ್ತಕಿನ್ನದಂ ।
 ಕುಡಿದೊಡೆ ಬೇಕುಬೇಕೆನುತೆ ಪೀರ್ದುದು ನಾಲಿಗೆ, ಮತ್ತೆ ನಾಮಮಂ ॥
 ನುಡಿದೊಡೆ ಪೋದೆಪೋದೆನೆನುತೋಡುವುದೆಲ್ಲರ ಪಾಪಸಂಚಯಂ ।
 ಬಡದೆ ಮುಳುಂಗೆ ತಾಂ 'ಶಿವನೆ ಆದಪನಾರ್ಸಂ ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ! ॥ ೩೬ ॥

ಜವದಿ ಪರಿವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಡ್ಡವಾಗಿರ್ಪ ಕಲ್ಲಳ್ ।
 ಸವೆವ ತೆರದಿ ಗೆಯ್ಯಾ ಘರ್ಷಣಂ ತೀವ್ರಮಾಗಲ್ ॥
 ರವಮದಹುದು ನೋಡಲ್ತುಂಚೆ ತಾಂ ಕರ್ಣಮೆಲ್ಲಂ ।
 ಶಿವ, ಶಿವ, ಶಿವ, ಕಾಸಾಡೆಂದು ತಾಂ ಪೇಳ್ವ ಸೊಲ್ಲಂ ॥ ೩೭ ॥

ಮಹಾವೇಗಂ ಬೆತ್ತುಂ ನಡುವೆ ಸುಳಿಗಳ್ಳೀರ್ಪುದಂಯಲ್ ।
 ಮಹೋತ್ಸಾಹಂ ಮೂರಲ್ ಶಿವನ ಬಲವರ್ಪಂದಮೆನಿಕುಂ ॥
 ಮಹಾಕಾರ್ಯಾವೇಶಂ ಮನದೊಳಿರೆಯುಂ ಪುಣ್ಯವೊದಗಲ್ ।
 ಮಹೇಶಾಂಘ್ರಿದ್ವಂದ್ವಾರ್ಚನೆಯ ಫಲಮೇ ಸಿದ್ಧಿಜನಕಂ ॥ ೩೮ ॥

ಹಂವ ಭರದೊಳುತನಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಮಡುವಾಗಿ ತ ।
 ನಿರವ ಪಡೆದಿರ್ದೆಂದುಂ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದೊಳಿರ್ದಪಳ್ ॥
 ಪರಿಕಿಸೆ ಮಹೇಶಾಂಘ್ರಿಧ್ಯಾನಸ್ಥಳಿಂದೆನಲಾಕೆ ತಾಂ ।
 ಶರಣಜನಕೀ ಶೈವಶ್ರದ್ಧಾಪರತ್ವವ ಬೋಧಿಪಳ್ ॥ ೩೯ ॥

ಬೆಟ್ಟಂಗಳಾಕೆಯೊಳರಲ್ಪತಿಬಿಂಬದಿಂ ಹಿಂ ।
 ದಟ್ಟರ್ದ ವಜ್ರಮವ ಕಾಣದೆ ತಾನೆ ಮೇಣ್ ಹಿ ॥
 ಮೈಟ್ಟಲ್ ನಗಂಗಳಿಹವೆಂಬವೊಲಲ್ಲಿ ತೋರ್ಕ್ಕುಂ ।
 ಕಷ್ಟಾತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಿದೇಪರಿಯಾರೊಳಿರ್ಕುಂ? ॥ ೪೦ ॥

ಅಡ್ಡಬಂದ ಗಿರಿಯನ್ನೆ ಪೊಯ್ದುನೀ ।
 ನಡ್ಡಬಳ್ಳುರುಳಗೆಯ್ವ ಮಾನಿನಿ ॥
 ಅಡ್ಡವಲ್ತು ಗೆಲೆ ಕಾಯಶಕ್ತಿಯಿ ।
 ನ್ನಡ್ಡಮೇನಹುದಿರಲ್ಮನೋಜಯಂ? ॥ ೪೧ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಳ್ತುಂಗಭದ್ರೆ ತನ್ನ ಮನದನ್ನನಾದ ವನನಿಧಿಯ ಸನಿ
ಯನುಂ ಸಾರಲೆಂದಾತನಡಿಯುಂ ಬಡದೆ ಪಡೆವ ಸಡಗರದೊಳ್ ತನ್ನಂ
ಪೆತ್ತ ವರಾಹಪರ್ಮತನನೊರ್ಮೆಯುಂ ಪಿಂದಿರುಂಗಿ ನೋಡದೆ ತನ್ನ ನೆರವಂ
ಬಯಸಿ ಬರ್ಪ ವೇದವತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಖಿಯರಂ ಕೈವಿಡಿದು ತನ್ನೊಳಗು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಳಿದ ಮೆಯ್ಯವಳಾಗಿ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಬಂದ
ಮಾನವರಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮಾನನಂ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ತೀರಪತ್ತನಂಗಳ
ನೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಮಹಾರಾಜಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಂ
ಗೆಯ್ದ ಮಾಲ್ಯವಂತ, ಮತಂಗ, ಋಷ್ಯಮೂಕ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧ, ಹೇಮ
ಕೂಟ- ಎಂಬ ಪಂಚಶೈಲಂಗಳಂ ನೆಗೆನೆಗೆದು ನೋಲ್ಪಳೆಂಬಂತೆ ಚಿಗಿಯು
ತ್ತಿರ್ಪ ಪನಿಗಳಿಂ ಸೊಬಗುವಡೆದವಳಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮದೂತರ ಪ್ರೇಮಾಯು
ತನಂಗಳಾದಾಪರ್ಮತಂಗಳ ಪದತಲವಂ ತನ್ನಲೆಗೆಯ್ಗಲಿಂ ತೊಳೆಯುತ್ತೆ
ಕೋಟಿಲಿಂಗತೀರ್ಥ, ಚಕ್ರತೀರ್ಥ, ಸೀತಾಸರೋವರ, ಮಾನಸಸರೋ
ವರ- ಮೊದಲಾದ ತೀರ್ಥವಿಶೇಷಂಗಳ್ಳಾವಾಸಸ್ಥಾನಳಾಗಿ ಪರಿಯುತ್ತಿರ
ಲಾಕೆಯ ನೆರೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೋಡಿದೊಡಂ—

ಎಳೆಯ ಕಳಮೆಗಳ ಜಾಲಮು ।

ನೋಳಗೊಂಡೀ ಭೂಮಿದೇವಿ ಪಸುರುಡೆಯುಂ ॥

ಒಲಿದುಟ್ಟುಮರಸ್ತ್ರೀಯರ ।

¹ ನಿಳಿಕ್ಕೈವಳ್ ಸೊಗಸತೋರುತಿಮ್ಮಡಿಯುಂ ॥ ೪೨ ॥

ಎಳೆದೆನೆಗಳ್ಳಡಿಯೊಳಗಣ ।

ತಿಳಿನೀರೊಳ್ಳಗನದೊಡನೆ ¹ ಮೂಡಿದ ಮಾಟಂ ॥

² ಎಲೆವಸುರ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿಗೆ ।

ಸಲೆ ಪಚ್ಚೆಯಗುಚ್ಚವಿಟ್ಟರೆನಲಿಹ ನೋಟಂ ॥ ೪೩ ॥

೪೨— 1 ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು

೪೩— 1 ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ. 2 ಎಲೆಗಳಂತೆ ಹಸುರಾಗಿರುವ.

ಬರೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಬ್ಬವದತಿ ।
 ಭರದಿಂದಂ ನೆಲ್ಲಳೆಲ್ಲ ಗೋಮೇಧಿಕಮಂ ॥
 ¹ ಬಂದೆನಿಸಿ ತಾಯ್ನೆ ಪೀತಾಂ ।
 ಬರದುಡಿಗೆಯ ಗೆಯ್ಪು ತೋರ್ಪುವಾಕೆಗೆ ಸೊಗಮಂ ॥ ೪೪ ॥
 ¹ ಕಳಮೆಗಳೆಂ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಂ ।
 ಗಳಗನೇಡಿಸುವ ² ಕೆಳದಿಯರ್ಕೆಗಳೆಗೆ ॥
 ಕಳಮೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿಯು ।
 ಕಲಕಲವಿವು ಹರ್ಷಕಾರಿಯಹವಿಳೆಗೆ ॥ ೪೫ ॥
 ಮೆಟ್ಟಲಪರಿಯಿಂ ಕ್ರಮದಿಂ ।
 ಕಟ್ಟಿದ ಗದ್ದೆಗಳನೆಯೆ ಭೂದೇವಿಯೆ ತಾಂ ॥
 ನೆಟ್ಟನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆ ಕಾ ।
 ಲಿಟ್ಟಿತರ್ಪಂತೆ ತೋರುತಿರ್ಪುದು ಸತತಂ ॥ ೪೬ ॥

ಒಂದೆಡೆ ನೇಗಿಲಿಂದುಳಿಮೆಗೆಯ್ವವರೊಂದೆಡೆ ಬಿತ್ತುವರ್ಪಮಂ ।
 ತೊಂದೆಡೆ ಕೀಳುವರ್ಕಳೆಯನೊಂದೆಡೆ ಗೊಬ್ಬರವಿಟ್ಟಪರ್ಮಗು ॥
 ಳೊಂದೆಡೆ ಕೊಯ್ವರೊಂದೆಡೆಯದೆಲ್ಲವ ರಾಶಿಯಗೆಯ್ವರಂತೆಯಿ ।
 ನೊಂದೆಡೆಯೊಕ್ಕ ಕಾಳವಡೆವರ್ಜನರೇ ಪರಿಯೊಳ್ಳಿರಂತರಂ ॥ ೪೭ ॥
 ಉಳದಿಹ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆ ಬಾರದ ಭೂಮಿಯದಿಲ್ಲ, ನೋಡೆ ತ ।
 ಣ್ವಳಿಯದ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲ, ಕಳೆಗೀಳದ ಭೂಮಿಯದಿಲ್ಲ, ಗೊಬ್ಬರಂ ॥
 ಕೊಳೆಯದ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲ, ಜಲವೇರದ ಭೂಮಿಯದಿಲ್ಲ, ಮಾನವ ।
 ಗೊಳಿಯದ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲವನುನಾ! ತಟದೊಳ್ಳಲೆ ತುಂಗಭದ್ರೆಯಾ॥೪೮॥

ಪರಶಿವಗೆ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ ।
 ವೆರರಾರಗುಮಿಲ್ಲಮೆಂಬಿರೇ ಬೇಗ ॥
 ಪರಿಕಿಸಿರಿ ಮೂರುಕಣ್ಣುಳ್ ।
 ಪರಿಯೆನ್ನೊಳಗೆಂಬುದಿಲ್ಲಿ ತೆಂಗೀಗ ॥ ೪೯ ॥

೪೪ — ¹ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸಿ — ಹಣ್ಣಾದ ಬತ್ತದ ಬಣ್ಣವು ಗೋಮೇಧಿಕಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ತ್ತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೪೫ — ¹ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ. ² ಸ್ತ್ರೀಯರು

ಸುರಲೋಕದೊಳಿರ್ಪವೃತ್ತದ ।
 ಸಿರಿಯೊಳಗೇನುಂಟು? ತನ್ನೊಳಿಹ ಫಲದಿಂದಂ ॥
 ಸುರಿವ ¹ರಸದಂಪಿಗಾವುದು ।
 ಸಂ? ಎಂದೇರಿಹುದು ತೆಂಗು ತಾಂ ಫಲದಿಂದಂ ॥ ೫೦ ॥

ಇಳೆಯವರ ಭಾಗ್ಯದೇವಿಯ ।
 ನಿಲಯದ ನಡುಗಂಬಮೆಂಬ ತೆರದಿಂದಂ ॥
 ಬೆಳೆದಿರ್ಪ ತೆಂಗು ದೈನ್ಯವ ।
 ಕಳೆವುತ್ತಿಹುದಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ¹ತರದಿಂದಂ ॥ ೫೧ ॥

ಬಾಳಿದುದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹಡೆದರೆ ।
 ಬಾಳೇ ತಾಂ ಮುಗಿಯಿತೆಂಬ ¹ಧರ್ಮದೊಳಿಹವೋಲ್ ॥
 ಬಾಳೆ ಫಲಮಿತೊಡನೆಯೇ ।
 ಬಾಳಂ ಮುಗಿಸುವವು ನೋಡಲೀ ಭೂತಲದೊಳ್ ॥ ೫೨ ॥

ತಣ್ಣೆಂ ಬೆಳೆದುಪಕಾರಕೆ ।
 ತಣ್ಣಂ ತಾನುಳಿದವರ್ಗೆ ತೋರ್ಪೆನೆನುತ್ತಂ ॥
 ತಣ್ಣೆಂ ಬೆಳೆದಾ ಬಾಳೆಯೆ ।
 ತಣ್ಣೆತ್ತಪುದುಳಿದ ಸಸ್ಯಕುಲಕನವರತಂ ॥ ೫೩ ॥

ಹೊರಗೊರಟರಾಗಿ ತೋರ್ಪೊಡ ।
 ಮಿರದೊಳಗತಿನಯವಿದರ್ಕ್ಕಳಿಹರೆನುತಂ ॥
 ಹೊರಗೊರಟೊಳಗತಿಮಧುರತೆ ।
 ಯಿರೆ ತೋರ್ಪುದು ಕಬ್ಬು ನೀತಿಯಂ ನಿರುತಂ ॥ ೫೪ ॥

೫೦— 1 ರಸದ ಮನೋಹರತೆಗೆ.

೫೧ — 1 ಕ್ರಮವಾಗಿ.

೫೨ — 1 ಒಮ್ಮೆ ಹಡೆಯುವ ತನಕ ಮಾತ್ರ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ವಾನ
 ಪ್ರಸ್ಥನೋ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೋ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದೊಂದು ಪಕ್ಷವಿದೆ.

ಪರರೆಂತು ಹಿಂಸಿಸಿದೊಡಂ ।

ನರನವಗುಣಕಾರವನ್ನೆ ಗೆಯ್ಯದೆನುತ್ತಂ ॥

ಒರೆವುದು ಕಬ್ಬುದು ಹಿಂಡಲಂ ।

ಭರದಿಂ ಸಿಹಿಯಾದ ರಸವ ತಾನೀಯುತ್ತಂ

॥ ೫೫ ॥

ಇಂತು ಫಲವತ್ತಾಗಿರ್ಪಡೆಯ ನಡುವೆ—

ಇದು ತಾಂ ದುಂದುಭೆಯಿದ್ ತಾಣಮಿದು ರಾಮಂ ಸಪ್ತತಾಲಂಗಳಂ

ಸದೆದಾ ಭೂಮಿಯಿದೇ ರಘುಪ್ರವರನಿಂದಂ ವಾಲಿ ¹ ಸತ್ತಿಕ್ಕೆ ಮೇಣ್ ॥

ಇದೆ ಸುಗ್ರೀವನ ಸಖ್ಯವಾದೆಡೆಯಿದೇ ಭೂಜಾತೆ ಭೂಷಂಗಳಂ ।

ಚದುರಿಂ ವಸ್ತ್ರದಿಂ ಕಟ್ಟಿ ತಾನೆಸೆದ ಗುರ್ತೆಂದೆಂಬರಾ ಹಂಪೆಯೊಳ್ ॥ ೫೬ ॥

ಇದು ತಾಂ ಪ್ರಸನ್ನನಂ ವಿರ ।

ಹದೆ ರಾಮಂ ಬರೆದ ಸೀತೆಯಿಲ್ಲಿಹಳೆನುತ್ತಂ ॥

ಹೃದಯವ ಭೇದಿಪ ಹಂಪೆಯಿ ।

ದದುಭುತಮೆನೆ ಮನಕೆ ನೆನಹನೀವುದು ಸತತಂ

॥ ೫೭ ॥

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿಪ್ಪ ಪಂಪಾಸರಸ್ಸನೀಕ್ಷಿಸಿದೊಡೆ—

ಪಂಪಾಸರಸ್ಸಿನಿಂದಂ ।

ಪಂಪಾಪುರಿಯೆಂಬ ಪೆಸರೊ ಪಂಪಾಪುರಿಯಿಂ ¹ ।

ಪಂಪಾಸರಮೆಂದೋ ಈ ।

ಪೆಂಪಾರದೊ ತಿಳಿಯಲಾಗದಿಹುದಾಶ್ಚರ್ಯಂ

॥ ೫೮ ॥

ಸೀತಾನಾಥನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ।

ಶೀತಲಮೆಂದೆನಿಸಿ ತಾಪವಂ ಕಳೆದಿಹ ನೀಂ ॥

ಸೀತಾಭಕ್ತರ ತಾಪವ ।

ಶೀತಲಮಂ ಗೆಯ್ಯದಿರೆಯೆನುತ್ತಂದಪೆನಾಂ

॥ ೫೯ ॥

ಅಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮುನಿಗಳ ಮನ ।
 ದಳವಂತದರಂತೆ ಕಲಿತುಕೊಂಡೆಯ? ಹಂಪೆ ॥
 ಅಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶಾಂತತೆಯಿಂ ।
 ದಲೆಯಿರ್ಪುದ 'ರಕ್ಷಿತಾಖಿಲಾಧ್ಯನಿಲಿಂಪೆ ॥ ೬೦ ॥
 ಶ್ರೀರಾಮಪಾದಾಬ್ಜದಿ ಮತ್ತೆಯುಂ ತಾ ।
 ವಾರಾಣಸೀಯತ್ವವ ನೋಡಲೆಂದಾ ॥
 ನೀರೇಜವರ್ಗಂ ತಪಮಿರ್ಪವೆಂತುಂ ।
 ನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದರ್ಪತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ॥ ೬೧ ॥
 ಇದು ಶಂಭುಪದಪ್ರಭಾವವೋ ।
 ಇದು ತಾಂ ರಾಮನ ಮೈಮೆಯಂದವೋ ॥
 ಇದು ನಿನ್ನ ನಿಜಸ್ವಭಾವವೋ ।
 ಇದ ವೇಳ್ತಣ್ಣಿನ ಹಂಪೆ ಈಗ ನೀಂ ॥ ೬೨ ॥
 ಕಷ್ಟದಿಂದ ಧರಣೀತಲವೋ ತಾ ।
 ನೆಷ್ಟು ಗಾಸಿವಡೆದಿರ್ದೋಡಮೆಂತುಂ ॥
 ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಿಜರೂಪದ ಪೆಂಪಿಂ ।
 ದಿಷ್ಟು ಶಾಂತಳೆಹೆಯೆಂತುಟು ಹಂಪೆ? ॥ ೬೩ ॥
 ತಿಳಿಯಲರಿದನಗೆ ನಿನ್ನಯ ।
¹ ತಿಳಿನೀರಿನ ಪೆಂಪದೇಂ ಸ್ವಭಾವದ 'ತಿಳಿಯೋ? ॥
 ತಿಳಿಯೆ ರಘುವರನ ಪಾದನ ।
 ತೋಳೆದುದಂದೀಚೆಗಾಗಿರುವ ತಿಳಿಯೋ? ॥ ೬೪ ॥
 ರಾಮಪದತೀರ್ಥಮೆನಗಿ ।
 ನೀಮಹಿಯೊಳ್ಳಿಕ್ಕದೆನ್ನಲೇಕಿನ್ನು ನರಂ ॥
 ರಾಮಂ ಬಳಸಿದ ಪಂಪಾ ।
 ನಾಮಕಮಾದೀ ಸರಸ್ಸು ತೋರ್ಪನೆನರಂ ॥ ೬೫ ॥

೬೦— 1 ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಬಲರಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಳುವಳು.

೬೪— 1 ನರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನ. 2 ನರ್ಮಲತೆ

ಈ ಬಗೆಯ ಪವಿತ್ರಸ್ಥಲಂಗಳಿಂ ಕೂಡಿ ಚಂದ್ರಹಾಸ ಮೊದಲಾದ
ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಪ್ಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಳಿಕೆಯಂ ಕಂಡುದಾಗಿಯುಂ
ಮೇಣ್ವ್ಯಾಸವಶಿಷ್ಠಮತಗಭರದ್ವಾಜಾದಿಮಹರ್ಷಿಗಳ ತಪೋಭೂಮಿ
ಯಾಗಿದುರ್ದನಿಸಿಯುಂ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೋಕ್ತಪಂಚಕ್ರೋಶಕ್ಷೇತ್ರಮೆಂದು
ಪೆಸಗೊಂಡ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೆರ್ಚುಗೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಚ್ಚರಿತ್ರರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮ
ಣಂ ನಿಜ್ಜಮುಮಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಸುತ್ತಿರ್ಪಂ.

ಹರಿಹರರೈಕ್ಯದಿನೈಕ್ಯವ |
ಹರಿಹರದೊಳ್ತಳಿಯವೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ||
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ |
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ

ನಾಲ್ಕನೇ ನೆಲೆ ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತ.

¹ ಶ್ರೀಷಣ್ಮುಖಗಜಮುಖರಭ |
ಲಾಸೆಗಳಂ ತೀರ್ಚುತನ್ನಪೂರ್ಣೆಯ ಜೊತೆಯೊಳ್ ||
ತೋಷಿಪ ಪಂಚಮುಖ ಸಂ |
ತೋಷಮನಿತ್ತೆಮ್ಮ ಕಾಯಲೆಂದುಂ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ || ೧ ||

ಅಂತಿರ್ದ ಪಾರ್ವರ ಕೇರಿಯ ಕಡೆಯಂ ನಿಟ್ಟಿಸಿದೊಡೆ —

ಗೋಮಯದ ಸಾರಣೆಯಿನಭಿ |
ರಾಮಾಕೃತಿವೆತ್ತ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳೆಂದಂ ||
ಭೂಮಾತ್ಮಪೂಜೆಯಾಯ್ತನ |
ಲಾ ಮನೆಮನೆಯೊಳ್ ನಕ್ಕೆ ¹ತೋರ್ದತ್ತಂದಂ || ೨ ||

೧ — 1 ಶ್ರೀಷಣ್ಮುಖಗಜಮುಖರ+ಅಭಿಲಾಸೆಗಳಂ

೨ — 1 ತೋರ್ದತ್ತು+ಅದಂ.

ಪರರೋಡನನುರಾಗದಿ ತ ।

ತ್ವರಂವೆಂಬುದರ ನೆನಪುಗೊಡುವಂತೆ ॥

ಪಂಕಿಸೆ ಹೊಸ್ತಿಲ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣ್ ।

ಪಂಶೋಭಪುದವರ ಮನೆಯೊಳಿರ್ಪಂತೆ

॥ ೩ ॥

ವನದೇವಿ ತನ್ನ ತಳಿರ್ಗಳ ।

ಗೊನೆಯಿಂ ದ್ವಿಜಗೃಹವ ಪೂಜೆಗೆಯ್ದಿಹವೊಲ್ ॥

ಮನೆಮನೆಗಳ ಮುಂದಿನ ತೋ ।

ರಣಮೆಸೆವುದು ಹರ್ಷವೊಗೆಯೆ ಮಾನಸದೊಳ್

॥ ೪ ॥

ವಟುಗಳ ವೇದಘೋಷಮಬಲಾಜನಗಾಯನಘೋಷಮೆಲ್ಲಿಯುಂ ।

ಸ್ಫುಟಮಹವಾಠಘೋಷಮುರೆಘಂಟಿಯಘೋಷಮುಮಾಪುಂಠಾದೊಳ್ ॥

ಪಟುತರವಾಕ್ಯಘೋಷಮತಿಥಿಪ್ರಕರಂಗಳ ಬನ್ನಿರೆಂಬ ಧೂ ।

ರ್ಜಟಶರಣಾಳಿಘೋಷಮಿಡಿದಂತಿರುತಿರ್ಪುವು ನಾಡೆ ಹಂಪೆಯೊಳ್ ॥ ೫ ॥

ನಡೆ ನಡೆ ಹೂವೆತ್ತುವುದಕೆ ।

ನಡೆ ನಡೆಯೊ ಸಮಿತ್ವಲಾಶಗಳನೆಲ್ಲ ತರಲ್ ॥

ನಡೆ ದರ್ಭೆಯ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿ ।

ಹುಡುಗರ ಗಡಿಬಡಿಯದಲ್ಲಹುದು ತಾಂ ಕೇಳಲ್

॥ ೬ ॥

ಭಸಿತತ್ರಿಪುಂಡ್ರದಿಂ ಶೋ ।

ಭಿಸುತಿಹ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯಿಂ ಭೂದಿವಿಜಂ ॥

ಶಶಿಧರನೊಡನಾ ಪ್ರಮಥ ।

ಪುಸರಮದವತರಿಸಿದಂತೆವೊಲ್ ಕಣ್ಣೊಳಿಪರ್

॥ ೭ ॥

ನೊಸಲೊಳ್ಳುಂಕುಮವಿಟ್ಟು, ನೇತ್ರಯುಗಳಂಗಳೊಳ್ಳಿವೈ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಶೋ

ಭಿಸೆ ಕೈಕಾಲ್ಗಲನೆಲ್ಲ ಪೂಸುತೆ ಹಂದ್ರಾಚೂರ್ಣದಿಂ, ಭೂಷಣಂ ॥

ವಸನಂ ಮೆಯ್ಯಿರದೊವೈ ಸೇರಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ವಿಧಿಯೊಳಿಡೆ ಸಂ ।

ತಸಮಿರ್ಪರ್ ಭುವನೇಶ್ವರೀಸಖಿಯರೆಂಬಂತಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರ್ ॥ ೮ ॥

ಪಶುತುಲ್ಯಜೀವವರ್ಗಂ ।

ಪಶುಪತಿಯಿಂ ಸುಖದೊಳಿಹುದನಂಪುವ ವೊಲ್ ॥

ಪಶುತತಿ ಸುಖದಿಂದಿರ್ಕುಂ ।

ಪಶುಪತಿಶರಣರ್ಕಳಿರ್ಪ ಮನೆಮನೆಯೊಳ್

॥ ೯ ॥

ಸುರತತಿಗಿಟ್ಟಾಜ್ಯಾಹುತಿ !

ಸುರರ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವಾಸನೆಯ ರುಚಿಯುಂ ||

ಸರಸಂ ಗೆಯ್ದಪುದನುಸಂ |

ಸಿರೆ ಮನುಜರ ಕರ್ಮವಾಸನೆಯ ರುಚಿಯುಂ || ೧೦ ||

ಕಾಡಿನ ಕಲ್ಲನೇ ಶಿವನ ಮಾಡುತೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯನ್ನೆ ತಾಂ |

ನೀಡುತೆ ತಿನ್ನುಲೆಂದು, ತಲೆಯೊಳ್ಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತೆ, ಮುದ್ದಿನಿಂ ||

ಪಾಡಿದಪ 'ಶಿವವಾಯ ನಮ ಓಂ ಶಿವ ಶಂಕರ' ಎಂಬ ನಾಮನುಂ |

ಕೂಡಿದ ಬಾಲಕರ್ಸತತವಿಂಪಂ ಹಂಪೆಯ ಪುಣ್ಯವೀಥಿಯೊಳ್ || ೧೧ ||

ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನದಾ ಬಳಸವೆಲ್ಲಿದೆ? ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನದೋಲೆ; ಮ |

ತ್ತೆಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನಲಿಂಗಮದದೆಲ್ಲಿದೆ? ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನ ಪುಸ್ತಕಂ; ||

ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನ ಭಸ್ಮದ ಕರಂಡಕಮೆಲ್ಲಿದೆ? ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯಂ |

ದಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತಳುವರಲ್ಲದಳರ್ಗಡ! ಬೇರದೇತಕುಂ || ೧೨ ||

ಒಂದೆಡೆ ಶೈವಪೂಜೆಯಿಹುದೊಂದೆಡೆ ಶೈವಪುರಾಣಮಾಗೆ, ಮ |

ತ್ತೊಂದೆಡೆ ಶೈವಕೀರ್ತನಮದೊಂದೆಡೆ ಶೈವವಿಚಾರಘೋಷಮಿ ||

ನ್ನೊಂದೆಡೆ ಶೈವದಾಸ್ಯಮಿರಲೊಂದೆಡೆ ಶೈವರ ಗೋಷ್ಠಿ ತೋರ್ಪುದಿಂ |

ತೆಂದೊಡೆ ಶೈವವೈಭವವದೆಂತುಟೊ ಪರ್ಮೆಯದೆಂತೊ! ಹಂಪೆಯ || ೧೩ ||

ಇಂತಿರ್ಪ ಪಾರ್ವರೋಣಿಯೊಳ್ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಪಂಪಾಪುರೀ
ಶ್ವರನ ಕೊರಲ ಮಾಲೆಯ ನಡುವಣ ಮಣಿಯೆಂಬಂತೊಪ್ಪುತ್ತಿದೊಂದು
ಮನೆ ಸ್ಥೂಲರೂಪದಿಂ ಕಿಂದಾದೊಡಂ ತನ್ನೊಳೆಡೆಬಿಡದೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮು
ತ್ತಿದ್ ಹೋಮಧೂನುದಿಂ ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರಲದೊಳ್ —

ಮಾಯೆಗೊಳಗಾಗದಿರ್ಪನು |

ಮಾಯತಸತ್ತ್ವೀರ್ತಿವಂತನೆನೆ ಲೋಕಂ ||

ಮಾಯಿಯಹ ಶಿವನ ಭಕ್ತಂ |

ಮಾಯಣನೆಂದೆಂಬನಿರ್ದನಕಲಂಕಂ || ೧೪ ||

ಹಂಹರರೊಂದೆಂದೊಡಮೇಂ |

ಹರಪ್ರಿಯಂ ಮಾಯಣಾಖ್ಯನಾದುದರಿಂದಂ ||

ಹೊರಗಿರ್ಪನಿವನಿನೆನುತಂ |

ಹರಿಪ್ರಿಯಾದೇವಿ ಪೋದಳಾಃ! ಚದುರಿದಂ || ೧೫ ||

ಒಳಗಣ್ಣನಾಗೆ ಮಾಯಣ ।
 ನೊಳಗೇ ಸಂತ್ಯಪ್ತಿದೋರಲೆಂದು ಶಿವಂ ತಾಂ ॥
 ತಿಳಿದು 'ಹೊರಗಣ್ಣವಿಷಯವ ।
 ಬಳಿಗೈದಿಸದಿರ್ಪನೆಂಬುದೀ ಇಳಿ ಸತತಂ ॥ ೧೬ ॥

ಶ್ರೀಮದ್ಗುಣಾಭಿರಾಮಂ ।
 ಶ್ರೀಮಚ್ಛೇಷ್ಠಿಕನಿಲಯನಹ ಮಾಯಣನಂ ॥
 ಶ್ರೀಮತಿ, ವಿಷ್ಣುವ ಸೇರ್ವಾ ।
 ಶ್ರೀಮಾನಿನಿಯಂತೆ ಸೇರ್ವಳಂದೊಲಿಯೆ ಮನಂ ॥ ೧೭ ॥

ಇಂತಾ ಪಾರ್ವರೋಡಿಯನಾದ ಮಾಯಣಂ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸತಿ
 ಯೊಡನೆ 'ನಚ್ಚಿನ ದೇವನಾದ ಶ್ರೀಪಂಪಾಪುರಾಧೀಶ್ವರನಂ ಮೂರುಂಕಾಲ
 ದೊಳುಂ ನಿಯಮದಿಂದುಪಾಸನಂಗೆಯ್ಯುತ್ತ ಶ್ರೋತಸ್ಮಾರ್ತಕರ್ಮನಿಷ್ಠಾ
 ಗರಿಷ್ಠನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದೃಷ್ಟಿಯಂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಪರಮಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಂ
 ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರಲಾತನ ಮಡದಿ ಪ್ರಪಂಚಸುಖದ ಪರಮಾವಧಿಯಂ
 ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲೆಂದು ಲೋಕರೀತಿಯಿಂ ಪೆಣ್ಣುಳ್ಳುಚಿತನಾದ ಚಿಂತೆಯ
 ನಾಂತು—

ಪತಿ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದುಮಾ ।
 ಪತಿಯಿಂದಂ ಪಡೆವಂ ಸ್ವಸೌಖ್ಯಮಂ ॥
 ಸತಿಯರ್ಗದು ನೋಡೆ ಸಾಧ್ಯಮೇ? ।
 ಸುತರೇ ಇಲ್ಲದವರ್ಗೆ ಸೌಖ್ಯಮೇ? ॥ ೧೮ ॥

ಸುಖದುಃಖಗಳಂಟದಂತೆ ಮಾಳವಾ ।
 ಸುಖರೂಪಂ ಗಿಂಜೇಶನೆಂಬರೆಲ್ಲ ॥
 ಸುಖಮಂ ತರುಣೀಜನಕ್ಕೆ ಮಾಳವಾ ।
 ಸುಖಸಂಪತ್ತು ಸುತರ್ಕಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ ॥ ೧೯ ॥

೧೬ -- 1 ಪ್ರಪಂಚಿಕವಾದ ಸುಖಸಾಧನಗಳನ್ನು.

೧೮ -- 1 ನಂಬಿಕೆಯು.

ಆನಂದರೂಪವೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಣ್ಬುದಿನ್ನೆಂ ।
 ದೇನೆಂದೊಡಂ ಮನದೊಳಾನದನೀಗ ನಂಬೆಂ ॥
 ಆನಂದವಾಗಲಬಲಾಜನಕ್ಕೀಗಳಿನ್ನೇ ॥
 ನೇನೆಂದೊಡಂ ಸುತರೆ ಕಾರಣವಪ್ಪರೆಂಬೆಂ ॥ ೨೦ ॥

ಅಹೇತುಕಪ್ರೇಮದ ದೇವನೇ ನಿಂ ।
 ತಿಹಂ ತಪೋನಿಷ್ಠರ ಮುಂದೆನಲ್ಕೀಂ? ॥
 ಅಹೇತುಕಪ್ರೇಮದ ಮೂರ್ತಿ ತಾನಿಂ ।
 ದಹೋ! ಸುತಂ ನಿಂತಿರೆ ಮುಂದೆ ಬೇಕೇಂ? ॥ ೨೧ ॥

ಮಡಿಯೆಂದೊಡಂ ಬಡದೆ ಧೂಲಿ ಸೇರುತಿ ।
 ಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳುರೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಸುಖಂ ॥
 ಮಡಿಯಾದ ವಸ್ತ್ರದ ಬೆಡಂಗ ವೀರುತಿ ।
 ಮ್ಮಡಿಯಾದ ಸೌಖ್ಯಮೆನಿಕುಂ ಮನಕ್ಕೆ ತಾಂ ॥ ೨೨ ॥

ಇಟ್ಟ ವಸ್ತುಕುಲಮಿಟ್ಟ ತಾಣದೊಳೆ ।
 ನೆಟ್ಟನಿರ್ದು ಸುಖವೀಯವೆಂದಿಗುಂ ॥
 ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳದ ದಿಟ್ಟಸುತ್ತ ಚೆ ।
 ಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸೌಖ್ಯಕೆಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂದಿಗುಂ ॥ ೨೩ ॥

ಸಂಗಮಪದಮಂ ಸುಕಂಠದಿಂ ತಾಂ ।
 ಸಂ, ಸಂ, ರಮ್ಯವಿದೆಂದೆನಲ್ಕೆ ಹಾಡಲ್ ॥
 ಸಂವ ಶಿಶುವ ರೋದನಕ್ಕದೆಂತುಂ ।
 ಸಂಯೆನೆ ತೋರದ: ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ॥ ೨೪ ॥

ಎಷ್ಟುಂಡರೇನೊ ಒಬ್ಬಳೆ ।
 ಎಷ್ಟುಟ್ಟರದೇನೊ ಎಷ್ಟು ನುಡಿದೇನೊ? ॥
 ಇಷ್ಟದ ಮುದ್ದೆಯ ಮಗುವಿಂ ।
 ಗಿಷ್ಟುಣಿಸಿಷ್ಟುಡಿಸುತಿಷ್ಟು ನುಡಿಸದೆ ನಾಂ ॥ ೨೫ ॥

ಎಂದಿಗೆ ಕಾಣ್ಬೆನೋ ಮಗುವನೆಂದದ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳೆನಿ |
 ನ್ನೆಂದದಕೂಡುವೆಂ ಮೊಲೆಯನೆಂದದ ಲಾಲಿಸಿ ಲಲ್ಲಿಗೆಯ್ವೆನಿ ||
 ನ್ನೆಂದದ ಮಾತನಾಡಿಸುವೆನೆಂದದರಾಟವ ನೋಡುತ್ತಿರ್ಪೆನಿ |
 ನ್ನೆಂದದನಂಕದಲ್ಲಿದುವೆ ಪೇಳದ ನೀಂ ಭುವನೈಕಮೋಹಿನೀ || ೨೬ ||

ನೋಡದ ಕಣ್ಣೇತಕೆ? ಮಾ |
 ತಾಡಿಸದಿಹ ಬಾಯದೇಕೆ? ಮುದ್ದಿಸುತಂ ಮೆ ||
 ಯಗ್ಗಡದ ಶರೀರವೇತಕೆ? |
 ರೂಢಿಯೊಳೊಡಲೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟುತಾಡುವ ಸುತರಂ || ೨೭ ||

ಇಡಲಂಬೆಗಾಲ ಶಿಶುಗಳ್ |
 ನಡುಗುಂಡಿಗಳಾಗುತ್ತಲ್ಲಿ ಸುಂದಿಹ ಜೊಲ್ಲಿಂ |
 ನಡುಮನೆ ಕೆಸರಾಗಿಹುದೇ |
 ಮಡದಿಯ ಗೃಹಕಿಟ್ಟ ಭೂಷಣಂ ಪೆರತಲ್ಲಂ || ೨೮ ||

¹ 'ದಾ' ಎನೆ ಪಿತನೆಡೆಗೈದದೆ |
 'ದಾ' ಎನ್ನುತೆ ತಾನೆ ಮಾತೆಯೆಡೆಗೈತರ್ಪಾ ||

² ದಾಯದ ಸಂತತಿಯಿರದಾ¹ |
 ದಾಯದ ಫಲವೇನೋ ಕಾಣೆನಿಳೆಯೊಳ್ಳೋರೇ || ೨೯ ||
 ತೊಟ್ಟಲೊಳಗಿಟ್ಟು ಪಾಡಲ್ |
 ತಟ್ಟನೆ ಕಣ್ಣುಟ್ಟಿ, ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲನ್ನಾಂ ||
 ದಿಟ್ಟಿಸುವ ಕಳ್ಳನಿದ್ದೆಯ |
 ಪುಟ್ಟಂ ಪುಟ್ಟುವನದೆಂತೋ ಶಿವೆಯೇ ಪೇಳ್ವೀಂ || ೩೦ ||

ಅನಾಹಿತವಿಗ್ರಹದಾ |
 ನೈವೇದ್ಯವ ತನಗಿಡೆಂದು ಬಾಯ್ಬಿಡುತಂ ||
 ಧಾವಿಸುತ ಬಂನು ನಿಂದಾ |
 ದೇವತ್ವವ ತೋರ್ಪನೆಂದಿಗೆನಗೆ? ಸುತಂ || ೩೧ ||

೨೬ — 1 ಅದಕೆ+ಉಡುವೆಂ (ಬಾಯಲ್ಲಿಡುವೆನು)

೨೯ — 1 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮುದ್ದಿನ ಮಾತು. ಇದಕ್ಕೆ
 ಬಾ ಎಂದರ್ಥ. 2 ರೀತಿಯು 3 ಇರದ+ಅದಾಯದ

ಕುಲದೇವರ, ಮನದೇವರ, |
 ಬಲುವೈಭವಗಳ ವಿಲಾಸಮಂ ಬಡದೆ ||
 ಬೆಳೆಸುವುದಕೆ ಬೆಳೆವೆನ್ನಯ |
 ಮೊಳೆಹಲ್ಲಿನ ಸುತರನೇಕೆ ಶಿವೆ ತಡೆದೆ? || ೨೨ ||

ಸೆರಗಿನೊಳಗಡಗುತ್ತೊಳಗೇ |
 ಸೊರಸೊರಗುಟ್ಟುತ್ತೆ ಗುಮ್ಮನೆಂದೆನಿಸಿ ||
 ಸರಿಯವರನಂಜಿಸುವ ಕೇ |
 ಸಂ ತಾನೆನಗಪ್ಪನೆಂದೊ ಮಗನೆನಿಸಿ! || ೨೩ ||

ಪಿಡಿಯುತ ಬಾಲನ ಬೆರಳಂ |
 ನಡೆಸುತ ನಡುನಡುವೆ ಮುದ್ದುಮುದ್ದಾಗಿ ||
 ನುಡಿಯುತದಂದಲೆ ತೊದಳ್ |
 ನುಡಿಗಿಯುತ ಬಾಳ್ವೆನೆಂತೊ ತಾಯಾಗಿ! || ೨೪ ||

ಜಗಮಂ ನೋಡುತೆ ಸುಖಕ |
 ಸ್ವಗಳಂ ಭಾವಿಸದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತನಿಶಂ ||
 ನಗೆಮೊಗದಿಂ ನಲಿಯುತ್ತಿಹ |
 ಮಗುವೆನಗಂದಪ್ಪದಮ್ಮ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯೇ? || ೨೫ ||

ಈ ರೀತಿಯಾದ ಹಂಬಲಿಕೆಯಂ ಹರನರಸಿಗೆ ಹರಿಕೆಯಂ ಹೊತ್ತು
 ತನ್ನ ¹ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮಮಂ ತೀರ್ಚಿ ಆ ಆಯಾಸದಿಂದಡ್ಡಮಾಗಿದ್ವ
 ಪೊಳ್ಳಿನೊಳ್ ಕನಸಿನೊಳ್ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪೆಯೈತಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥಮಪ್ಪದೆಂದು
 ವರಮನಿತ್ತು ಮಾಯಮಾಗಲೊಡಂ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟ ಶ್ರೀಮತೀದೇವಿಗೆ—

ದೆಸೆದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲವಾಗಳ್ |
 ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನಾಂತು ತೋರ್ದುವಾದಿನದೊಳ್ ||
 ಅಸಿತೇಕ್ಷಣೆಗಾ ಕನಸಿಂ |
 ಪ್ರಸನ್ನತೆಯೆ ತುಂಬಿ ತುಳ್ಳುತ್ತಿರೆ ಮನದೊಳ್ || ೨೬ ||

ದ್ವಿಗುಣಿಸೆ ತೇಜಂ ಮುಖದೊಳ್ ।

ದ್ವಿಗುಣಿಸಲುತ್ಸಾಹವೇಗಮುಂ ಮಾನಸದೊಳ್ ॥

ದ್ವಿಗುಣಿಸೆ ಗರ್ಭಂ ಜೀವಂ ।

ದ್ವಿಗುಣಂಗೆೊಂಡಂತೆ ತೋರ್ದುಡಾಕೆಯು ಬಸಿರೊಳ್ ॥ ೩೭ ॥

ನಡೆ ಮಂದತೆಯಾಂತುದು ಮೇಣ್ ।

ನುಡಿ ತಾನಾಯಾಸಪೂರ್ವಮೆನಿಸಿದುದು ॥

¹ ನಿಡಿಹಾಗಿತ್ತು ಸಿರಾಕೆಯು ।

ನಿಡುಗಣ್ಣೆಳ್ಳೆಂ ಮನವ ನಲಿಸಿದುದು

॥ ೩೮ ॥

ಕರಮಂ ನೀಡುವಳ್ಳಿದೆ ಪುಸ್ತಕಕೆ, ಮೇಣಾರಾದೊಡಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ ।

ನೆರವಾಗಲ್ವೆರೆ ಯತ್ನಿಪಳ್ಳುಖಿಯರೊಳ್ಳನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂ ತೋರ್ದಪಳ್ ॥

ಪರರಂ ಬೋಧಿಸುತಿರ್ಪಳೊಲ್ಲು ಮನದೊಳ್ಳಾನ್ಯನಸ್ತುಳಾಗಿರ್ದಪಳ್ ।

ಪರನಾಶ್ಚರ್ಯಕರಂ ಕರಂ ಬಯಕೆಯಿಂತೀ ಶ್ರೀಮತೀದೇವಿಯಾ ॥ ೩೯ ॥

ನವಮಾಸಂ ತುಂಬಿದವಾ ।

ನವೀನಮೆನೆ ಗರ್ಭವಾಂತ ಮಾನಿನಿಗೆ ॥

ನವವಿಧಭಕ್ತಿಗಳಂದದಿ ।

ನವೀನಸಾಧನಮನೋಜ್ಞನಹ ಮುನಿಗೆ

॥ ೪೦ ॥

ಬಿಳಿವೋಡದಿಂದ ಹೊರಡುತೆ ।

¹ ಬಿಳಿಗಳೆಯಂ ಬೆಳಗುತಿರ್ಪ ಪರಿಯಿಂದಂ ॥

ಬೆಳೆದಿರ್ದ ಗರ್ಭದಿಂ ತ ।

ಣ್ಣೆಳಗಿನ ಶಿಶು ಪುಟ್ಟಿ ತೋರ್ದುಡೊಲವಿಂದಂ

॥ ೪೧ ॥

ಪುರುಷಶಿಶುಜನನವಾಯ್ತೆನೆ ।

ಸಂತ್ತಿನೊ¹ಳ್ಳು ಮುಕಿ ಮಾಯಣಂ ನಲಿದಂ ॥

ಪುರವಾಸಿಗಳಾನಂದದ ।

ಸಂತ್ಪತಿಯೊ¹ಳಾಳ್ವೆರಿದು ವೇಳಲದಂ

॥ ೪೨ ॥

೩೮ — 1 ಉದ್ಭವಾಗಿತ್ತು.

೪೧ — 1 ಬಿಳಿದಾದ ಕಳೆಯುಳ್ಳವನು— ಚಂದ್ರ.

೪೨ — 1 ಧುಂ ಎಂದು ಶಬ್ದವಾಗುವಂತೆ ನೀರಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹಾರುವದು. ೨ ಮುಳುಗಿದರು ೩ ಅಸಾಧ್ಯ.

ಮಾತೆಗೆ ಮಿಗಿಲಿನಲೀ ಭೂ ।
 ಮಾತೆಯ ನಲಿದಂತೆ ಲೋಕಮಿದುರದ ನೋಡಲ್ ॥
 ಮಾತೆಯವೊಲಿವಂ ತಾಂ ಭೂ ।
 ಮಾತೆಯ ರಕ್ಷಿಸುನನಾದಪಂ ಧರೆಯರಿಯಲ್ ॥ ೪೩ ॥

ರತ್ನವನೊರಿಸುತೆ ಧೂಲಿಯ ।
 ಯತ್ನದಿ ಕಳೆವಂತೆ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಗಳಂ ॥
 ನೂತ್ನಕುಮಾರಗೆ ಮಾಡೆ ವಿ ।
 ನೂತ್ನಪ್ರಭೆ ಕೂಡಿತಾಗ ¹ಧರ್ಮಾದಿಗಳಂ ॥ ೪೪ ॥

ಭೋಗವಿರಾಗಂಗಳನುಪ ।
 ಭೋಗಿಪನಿವನೇಕಕಾಲದೊಳಗೆಂದೆಂಬೊಲ್ ॥
 ಬೀಗುತ್ತಿರಡುಂ ಕೈಗಳ ।
 ಭಾಗವ ಬಾಯೊಳಗೆ ತುಂಬುವಂ ನೆರೆ ನೋಡಲ್ ॥ ೪೫ ॥

ಕರಚರಣಂಗಳನಾಡಿಸು ।
 ತರಿಪುವುದಾ ಕೂಸು ಕರ್ಮದಾದರಮಂ ॥
 ನೆರೆ ಬೆಳಕಂ ನಿಟ್ಟಿಸುತದು ।
 ಪಂಕಿಸುಗುಂ ಜ್ಞಾನಯೋಗವೈಭವಮಂ ॥ ೪೬ ॥

ಭೂದೇವಶಿಶುವಿದರೊಳು¹ ।
 ಮಾಧವಲಕ್ಷಣಮುಮಿದುರ ಬಡತನಮೆಂತುಂ ॥
 ಪೋದಪುದನೆ ²ಕಳೆದುತ್ಸವ ।
 ಮಾಧವನಿವನೆಂದಂಗಳ ನಲಿಯಲ್ಪ್ವಂತಂ ॥ ೪೭ ॥

೪೪ — 1 ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ — ಈ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು.

೪೭ — 1 ಇದರೊಳ್+ಉಮಾಧವಲಕ್ಷಣಮು. 2 ಕಳೆದು+ಉತ್ಸವ (ಉಮಾಧವ ಎಂಬದರ ಆದಿಯ ಉಕಾರವನ್ನು)

ಇಂತಿಸರ್ವ ಕೂಸಂ

ಅರಸರ್ಗೆ ಕಪ್ಪವಿತ್ತಾ ।

ದರದಿಂ ದರ್ಶನವ ಕೊಳ್ಳು ಜನರಂತೆ ॥

¹ ನೆರೆದೆಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಿತ್ತಾ ।

ದರದಿಂ ನೋಳ್ವವರದಾಯ್ತು ಬಲುಸಂತೆ

॥ ೪೮ ॥

ಬಾರೆನ್ನ ಮುದ್ದುಕಂದನೆ, ।

ಬಾರೆನ್ನಯ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿಯೆ, ಬಾ ಕೂಸೇ, ॥

ಬಾರೆನ್ನ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನೆ, ।

ಬಾರೆಂಬರ್ಮೇರೆ ಖೂರೆ ತಮಗಾಸೆ

॥ ೪೯ ॥

ಇಂತು ನೋಳ್ವನಂ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕೀತೆಂದು —

ರಕ್ಷಿಸು ಶಂಭು, ರಕ್ಷಿಸು ಪಿತಾಮಹ, ರಕ್ಷಿಸು ಚಕ್ರಪಾಣಿಯೇ, ।

ರಕ್ಷಿಪುದೈ ಪಡಾನನನೆ, ರಕ್ಷಿಸು ರಕ್ಷಿಸು ದಂತವಕ್ತ್ರನೇ, ॥

ರಕ್ಷಿಸು ದೇವಿ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ರಕ್ಷಿಪುದಿಂದಿರೆ, ಎಣೆ ರಕ್ಷಿಸಾ, ।

ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತೆ ತಾಯ್ಭರದಿ ರಕ್ಷೆಯನಿಟ್ಟರೆ ಕೂಸದೊಪ್ಪುಗುಂ ॥ ೫೦ ॥

ಪೊಳೆವಾ ಕೂಸಿನ ದೇಹಕೆ ।

ಘಳಿಲನೆ ! ತಾಯಿಟ್ಟ ಕರ್ಪು ನೋಳ್ವದಕೆ ॥

ನೆಲೆಯಾದುದು ವಿಧುಬಿಂಬವ ।

ಬಳಸಿರ್ಪ ಕಲಂಕಮೆಂಬ ಸಂಶಯಕೆ

॥ ೫೧ ॥

ನೋಡಿದವರ್ಧನ್ಯರ್ಮು ।

ದೃಡದವರ್ಧನ್ಯರದಕೆ ಜೋಗುಳಮಂ ॥

ಪಾಡಿದವರ್ಧನ್ಯರೊಲೆ ।

ಯೂಡಿದವರ್ಧನ್ಯರವರಿಗಾರೊ ಸಮಂ!

॥ ೫೨ ॥

ಇಂತಿರಲಾರ್ಗಳ

೪೮ — 1 ನೆರೆದು(ಗುಂಪುಕೂಡಿ)+ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಿತ್ತು

೫೧ — 1 ತಾಯ್+ಇಟ್ಟ

ಅನಿಮಿತ್ತಪ್ರೇಮವ ತ ।

ಣ್ಣನೆ ಹಾಯಿಸುತವರ ಕಣ್ಣುಕಿವಿಗಳನೆಲ್ಲಂ ॥

¹ ಬಿನದದಿ ತುಂಬುತಲಿಹ ಶಿಶು ।

ವಿನ ನೋಟಂ ಬೆರಗುವಾಡಿತವನಿಯನೆಲ್ಲಂ

॥ ೫೩ ॥

ಮತ್ತವೊ ಶಿಶುವಂ ನೋಡಿದ ದೈವಜ್ಞರ

ಗುರು ತಾನೊಲಿದರ್ಪನುಚ್ಚನಾ ।

ಗಿರುತೀ ಕುಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುತಂ ॥

ಗುರುವೇ ಇವನಾಗಿ ಮಾಸ್ಯನಾ ।

ಗಿರುತಿರ್ಪಂ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತತಂ

॥ ೫೪ ॥

ಎಂದು ಪೇಳುತ್ತಿರಲೆ

ಬಹುರತ್ನಸುತನೀ ಶಿಶು ।

ವಹುದನೆ ಮಾಧವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಶ್ರೀಮತಿಯಿಂ ॥

ಮಹಿಗವತಂಸಿದರಚ್ಚರಿ ।

ಯಹ ಸಾಯಣಭೋಗನಾಥರತುಲಸ್ಥಿತಿಯಿಂ

॥ ೫೫ ॥

ತ್ರಿಲೋಕಮಂ ಗೆಲ್ಲೊಡೆ ಸಾಲ್ಮವೆಂಬಾ ।

ಬಲಾಧ್ಯರಂತೊಪ್ಪುವ ಮೂವರಿಂದಂ ॥

ಇಳಾಧಿದೇವಂ ನೆರೆ ಮಾಯಣಂ ತಾಂ ।

ಭಲೇ! ಕೃತಾರ್ಥಾಗ್ರಣಿ ತಾನೆಯಿಂದಂ

॥ ೫೬ ॥

ಮಾಯಣತನಯರೂವರು ।

ಮಾಯತದೇಹಪ್ರಭಾತಿಶಯದಿಂದಿಳೆಯೊಳ್ ॥

¹ ಮಾಯೆ! ಎನೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದರ್ ॥

² ಮಾಯಿಯ ನಯನತ್ರಯಂಗಳೈತಂದಿಹವೊಲೆ

॥ ೫೭ ॥

ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಗೋತ್ರವೊಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ತಾಂ ।

ತೋರಲ್ಕಾರುಂ ಕೋಡುಗಳೊಡಿದಂತೆ ॥

ಮೂರುಂ ಮಕ್ಕಳ್ಮಾಯಣಂಗಾಗುತೆಂತುಂ ।

ತೋರುತ್ತಿದರ್ನೋಳ್ವರಾನಂದಿಪಂತೆ

॥ ೫೮ ॥

೫೩ — 1 ವಿನೋದದಿಂದ

೫೭ — 1 ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ೨ ಈಶ್ವರನ.

ಚೆಣಿಕೋಲುಚೆಂಡುಬುಗುರಿಯ ।

ವಿನೋದದಾಟದಲಿ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರಲಿ ॥

ಘನತೆಯ ಪಡೆದಂ ಮಾಧವ ।

ನನಿಬರುಮಂ ಬೆರಗುಮಾಡಿ ಚಳಕದಲಿ

॥ ೫೯ ॥

ಎಲೆಲೇ ಸಾಯಣ, ಪೇಳ್ವೆನೀಗ ಬರೆ ನೀಂ, ಹೇ ಬಾಲರೇ ಕೇಳಿ ನೀ ।

ವೆಲೆಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿಸು ಭೋಗನಾಥ ನೆರೆದೀ ಬಾಲರ್ಕಳಾಚಾರಮಂ, ॥

ಕೆಲಸಾರ್ದುಷ್ಕೃತಿಗೆಯ್ದೆ ¹ಕೇಶವನೇ, ನೀಂ ಸತ್ಕರ್ಮಮಂ ಗೆಯ್ದೆಯಾ ।

ಬಳಿಸಾ²ಶಂಕರ, ಎಂದು ಭೋಗರೆಯುತಿರ್ಪಂ ಲೀಲೆಯಿಂ ಮಾಧವಂ ।

ಎಲೆ ಮಾಧವ, ನಮ್ಮೊರ್ವರ ।

ಕಲಹವ ನೀಂ ಕೇಳಿ ತೀರಿಸುವುದೀಗ ॥

ಬಲುಹುಂಟು ನಿನಗೆನುತ್ತಾ ।

ಗಳೆ ಬರ್ಪಂ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಬಹು ಬೇಗ

॥ ೬೦ ॥

ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ನಾಡೆ ಪುಟವಿಟ್ಟದಕೊಪ್ಪವಿಟ್ಟಂ ।

ತಿನ್ನಾಸುತರ್ಗೆ ನೆರೆ ಮೌಂಜಿಯ ಬಂಧಮಾಗಲೆ ॥

¹ ಸಣ್ಣಗ್ನಿಕಾರ್ಯದಿ ಹರಿದ್ರದ ವಸ್ತ್ರದಿಂದಂ ।

ಚಿಣ್ಣದ್ವಿರಾಜಿಸಿದರುಜ್ಜ್ವಲರಾಗುತಾಗಳ್

॥ ೬೧ ॥

ಶ್ರವಣಾದಿತ್ರಯದಿಂದುಳಿ ।

ದವರೆಂತುಂ ತಿಳಿದೆನೆನಿಸೆ ಯತ್ನಿಸಲಾಗಳ್ ॥

ಶ್ರವಣಮದೊಂದೇ ಆ ಮಾ ।

ಧನಂಗೆ ಸಾಕಾಗಲೊಲಿದುವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್

॥ ೬೨ ॥

ಕಲಿತು ಮರೆತಿರ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರವ ।

ಬಲುಸುಲಭದಿ ನೆನೆದು ತಳೆವ ಪರಿಯಂತೆ ॥

ನೆಲೆಯರಿತಂ ಮಾಧವನಾ ।

ಪಲವುಂ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಧರಣಿ ನುತಿಪಂತೆ

॥ ೬೪ ॥

೬೦— 1,2 ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಶಂಕರ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಮಾಧವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆದುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರ ಸಂಬಂಧವಾದವುಗಳು.

೬೨— 1 ಅವರು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪನಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವು ಸಣ್ಣದು.

ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಮಾತೃಸ್ತನ್ಯಮಿನ್ನಿಲ್ಲದಂತಾ ।
 ಸಡಗರವನೆ ತೋರ್ವನಾಧವಂ ತಂದೆಯಿಂದಂ ॥
 ಪಡೆದು ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯಮಂ ತಾಂ ।
 ಬಿಡದೆ ಮುಗಿಸಿದಂ ¹ ಮತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬಂದದಿಂದಂ ॥ ೬೫ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞವಿಷ್ಣುಗುರುವಿಂ ।
 ಸರ್ವಾರ್ಥವನೊಂದು ದರ್ಶನಂಗಳೊಳಾಗಳ್ ॥
 ಸರ್ವಜ್ಞನಿವನುಮೆಂದೆನೆ ।
 ಸರ್ವಂಸಹೆಯಲ್ಲಿ ವೆಸರನಾಂತಂ ಬುಧರೊಳ್ ॥ ೬೬ ॥

ತೀರ್ಥವಿಶೇಷದೊಳ್ಳೆಸರನಾಂತಿರುತೊಪ್ಪುವ ತುಂಗಭದ್ರೆಯಾ ।
 ತೀರ್ಥದೆ ಮಿಂದು, ತಂದೆಯ ಹೃದಬ್ಜಮರಂದಮಿದೆಂಬ ಬೋಧೆಯಾ ॥
 ತೀರ್ಥವ ಪೀರ್ದು, ವಿಷ್ಣುಗುರುಗೈದುಪದೇಶವಿಶೇಷರೂಪದಾ ।
 ತೀರ್ಥದೊಳೇಸಿಯುಂ ಬಯಸಿದಂ ಮಿಗೆ ತೀರ್ಥವ ಬೇರೆ ಮಾಧವಂ ॥ ೬೭ ॥

ಸುತರ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದೊಡಂ ಬಹು ।
 ಶ್ರುತರೆನುತ್ತೆ ಯಶಸ್ವಿಗಳಪ್ಪುದಂ ॥
 ಮತಿಗೆ ತಂದದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದನಾಗಳಾ ।
 ಪಿತನದೇಂ ಪರಿದೋ ಸಲೆ ಕೀರ್ತಿ ತಾಂ ॥ ೬೮ ॥

ತೀರ್ಥೀಕೃತನಾಗಲ್ವಿ ।
 ದ್ಯೌರ್ಥಿತ್ವದೆ ಮಾಧವಂ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ॥
 ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪಡೆದಂ ವಿದ್ಯಾ ।
 ತೀರ್ಥರನಾ ಕಂಚಿಗಾಗ ಬರುತೊಡನೆ ॥ ೬೯ ॥

¹ ಗುರುಗಳ ಬಯಕೆಯದಿನ್ನುಳಿ ।
 ದಿರದಂತಹ ಗುರುವ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ॥
 ನೆರೆ ಮಾಧವನಾಗ ಜಗ ।
 ದ್ವುರುಗಳನೇ ಪಡೆದನುರೆ ಮನಂದಂದು ॥ ೭೦ ॥

೬೫ — 1 ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಉಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ.

೭೦ — 1 ತನಗೆ ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯವು ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ.

ಸಾರ್ಥಂ ತಾನಿರೆ ನೆರೆ ನಾಮದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ।
 ತೀರ್ಥತ್ವಂ ಗುರುವರನಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ಮೇಣುಂ ॥
 ಸಾರ್ಥಂ ತಾನೆನಿಸಿರೆ ¹ಕಾಮಕೋಟಪೀಠಂ ।
 ಸಾರ್ಥಂ ತಾನೆನಿಸದೆಂತೋ! ಈ ಪ್ರಯತ್ನಂ ॥ ೭೧ ॥

ಇಂತಿರ್ದ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನೈದಿ

ಗುರುಗಳ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುತ್ತೆ, ಮೇಣ್ಣುರುಪಾದವ ಸೇವೆಗೆಯ್ಯತಂ ।
 ಗುರುಗಳ ವಸ್ತ್ರಮಂ ತೊಳೆಯುತ್ತಾಗುರುಶಯ್ಯೆಯನ್ನೊಲ್ಲ ಹಾಸುತಂ ॥
 ಗುರುಗಳ ಚಿತ್ರಮಂ ತಿಳಿದು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೆ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯಮಂ ।
 ಗುರುಗಳನುಗ್ರಹಂ ಬಡೆದನಪ್ರತಿಮಂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಧವಂ ॥ ೭೨ ॥

ಪಾರಮಿರ್ವ ಜಲರೂಪಸಿಂಧುವಂ ।

¹ಪೀಂಡಿತನ ಮಹತ್ವಮೇನೊ ಪೇಳು ॥

ಪಾರಮಿಲ್ಲದಿಹ ಶಾಸ್ತ್ರಸಿಂಧುವಂ ।

ಪೀಂಡಿತನ ಮಹತ್ವಮೇ ದಿಟಂ ॥ ೭೩ ॥

ಇಂತಪ್ರತಿನುಪಾಂಡಿತ್ಯಮಂ ಪಡೆದ ಮಾಧವನಂ ನೋಡಿ ಸಹಪಾಠಿ
 ಗಳೆಲ್ಲರುಂ—

ಪೇಳಿ ಮಾಧವ, ಅರ್ಥವೇನಿದಕೆ, ಪೇಳಿ ಮಾಳ್ವದೇನೀಗ ನಾಂ ।
 ಪೇಳಿ ಯೋಗ್ಯಮದಾವುದೀ ಕೃತಿಗಳೊಳ್ಳೇಳ್ವೆಯಮಿನ್ನೇತರಿಂ ॥
 ಪೇಳಿ ಯೋಗರಹಸ್ಯಮಂ, ನಮಿಪೆ ಪೇಳ್ವಿದ್ದಾಂತಮಾದರ್ಥಮಂ ।
 ಪೇಳಿ ಮಾಧವ, ಎಂದು ಕೇಳುತಿಹರೆಲ್ಲಗುಂಪುಗುಂಪಾಗುತಂ ॥ ೭೪ ॥

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗುರುಸೇವೆಯ ಗೆಯ್ದಾ ।

ರೀತಿಯಿಂದ ಕರಗಲ್ ಗುರುಚಿತ್ತಂ ॥

ನೀತಿವಂತನಹ ಮಾಧವನಂದಾ ।

ಜ್ಞಾತತತ್ತ್ವನೆನಲಾಯ್ತು ವಿಚಿತ್ರಂ ॥ ೭೫ ॥

೭೧ — 1 ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಪೀಠದ ಹೆಸರು.

೭೩ — 1 ಅಗಸ್ತ್ಯನ.

ನೆರೆ ಚಿಗುರಿದುದಾಜ್ಞಾನದ ।

ಭರದಿ ಯಜುಶ್ಯಾಪಿಯಾಗ ಮಾಯಣನ ॥

ವರಬೋಧಾಯನಸೂತ್ರಂ ।

ಮೆರೆದುದು ಮುಪ್ಪುರಿಯದೆನಿಸುತಾಹದನ

॥ ೭೬ ॥

ಇಂತಪಾರಮಾದ ವಿದ್ಯೆಯ ಪಾರಂಗಂಡ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಾದ ಮಾಧವ ಸಹೋದರರಂ ನೋಡಿ ¹ಅನುಸ್ಕರಿಸರ್ವಮಂದಾನಂದತುಂಬಿರಾಗು ತ್ತಂದು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆ ಕುಡಿದರೆಯಿತೆಂದೆಂದು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ನಡುವರೆಯ ದವರಾದವರ್ಗೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ಗುರುಕುಲವಾಸದಿಂ ದನುಜ್ಞೆಯನೀಯಲಾ ವಿದ್ಯಾಧನಂ ಮಾಧವಂ ತನ್ನೊಳ್ಳಿತ್ತಿದ ವಿದ್ಯೆ ವೀರ್ಯ ವತ್ತರಮಪ್ಪಂತೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಮಂ ಸಂರಕ್ಷಿ ಸಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಮನೋಗತಮನುಡಿ ತೋರಿಸಲಾ ಪರಮಹಂಸರಂ —

ಗುರುಗಳ್ಗೆ ಭರೆಯ ಧಾರೆಯ ।

ನೆರೆದೊಡಮದು ²ಪಾದಪೂಜೆಯೇ ಎಂದೆನಿಕುಂ ॥

ಅರಿಯಲ್ದರ್ದವನ್ನಿಧಿಗೆ ।

ನೆರವಪ್ಪದೆ ಪೂಜೆ ಜನಕುಮೇನ್ನಯ ಮನಕುಂ

॥ ೭೭ ॥

ಇಂತೋರೆದ ಗುರುಗ¹ಳಾಣತಿಯಂ ತಲೆಯಳ್ಳೊತ್ತದಂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವ ಕುತೂಹಲದಿಂ ಕೂಡಿ ಮನೆಗೆಯ್ದಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮುದ್ದಾದ ಮುಖಮನೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗಳಾ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ್ಗೆ —

ಸ್ವಭಾವದಿಂ ನಿರ್ಮಲಮಾದ ದರ್ಪಣಂ ।

ಪುಭಾಕರಚ್ಛಾಯೆಯ ಕೂಡಿ ತೋರ್ಪವೋಲ² ॥

ಶುಭಾವಹಂ ಪುತ್ರಶರೀರತೇಜಂ ।

ಪ್ರಬೋಧಯುಕ್ತಂ ನೆರೆ ತೋರ್ದುದಾಗಳ³

॥ ೭೮ ॥

೭೭ — 1 ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ. ಶ್ರೇಷ್ಠರು.

೭೭ — 2 ಪಾದ = ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ಅಥವಾ ಚರಣ (ಕಾಲು).

೭೮ — 1 ಆಜ್ಞಪ್ತಿ (ಆಪ್ತನೆ).

ಸತಿಯ ಗರ್ಭದಿ ಬಂದ ತನೂಜರಿಂ ।

ಪಿತನ ಚಿತ್ತಳೆ ತೋರದ ಸಂತಸಂ ॥

ಪ್ರಥಿತಪಂಡಿತರೆಂಬ ಪೊಗಳ್ಳೆಯಿಂ ।

ದತಿಯೆನಲ್ವೆರೆ ತೋರ್ದುದಹರ್ನಿಶಂ

॥ ೭೯ ॥

ಇಂತು ಬಿಜ್ಜೆಯಿಂದನುಂ ಹರೆಯದಿಂದನುಂ ಮೆಯ್ಯೂರ್ಧಿಪ
ಮುಖಮುದ್ರೆಯ ಮಾಟದಿಂ ಕಣ್ಣಳ್ಳೆ ಹಬ್ಬಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾ ತಾಯ್ತಂ
ದೆಗಳಾನಂದಸಾಗರದೊಳ್ಳುಳುಂಗಿ ಮೈಮರೆದಿದರ್

ಹರಿಹರರೈಕೃದಿಸೈಕೃವ ।

ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯವೇಳ್ಳನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥

ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ ।

ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಐದನೇ ನೆಲೆ- ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯವಹಾರವರ್ಣನೆ.

ಶ್ರೀಗಿರಿಜೆ ತೊಡೆಯೊಳೊಪ್ಪೆ ವಿ ।

ರಾಗದ ವಿಗ್ರಹನುಮೆನಿಸಿ ತಾಂ ಮೆರೆದಿರ್ಪಂ ॥

ಯೋಗೇಶನಾದ ಶಿವನೆನು ।

ಗೀಗಳ್ಳುಡುಗತುಲಸುಖವ ಜಿತಕಂದರ್ಪಂ

॥ ೧ ॥

ಅಂತಾ ಶ್ರೀಮತೀಮಾಯಣರಾನಂದದೊಳಿರಲ್

ಪರಿಪರಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ದದ ।

ಪರಿಯನೆ ನಿರುಕಿಸುತಲಿದ್ ಮಾಧವನೀಗಳ್ ॥

ಪುರಜನರ ಬಾಳುವೆಯೊಳಿಹ ।

¹ ಪುರುಡಂ ನಿರುಕಿಸುವನಾದನದ ತಾಂ ತಿಳಿಯಲ್

॥ ೨ ॥

ಇನಿತರೊಳ್ಳಲಿಸ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದಾರ್ಯಧರ್ಮದೇವತೆಯ ಮೂಳೆಗಳ್ಳುತ್ಯಾ
ಗುತಿದುರ್ಗು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರ್ವಪಾಪದ ಫಲಮಾಗಿ ಉತ್ತರದೊಳ್ ಮುಸ
ಲ್ಮಾನರ ದಾಳಿ ಮೇಲ್ಪೊಂದಿರಲದರ ಮೆಯ್ಯೆಯಿಂ—

1 ಜನರಾಚಾರದ ನಿಷ್ಕೆದುರ್ಬಲತೆಯಂ ತಾಳ್ವಿದುರ್ಬಲತೆಯಿಂ ||
ಮನದೊಳ್ಳೋಡೆ ವಿಚಾರದುರ್ಬಲತೆಯುಂ ತುಂಬಿದುರ್ಬಲತೆಯಿಂ ||
ದಿನಕೊಂದೊಂದೆಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿತಹಹಾ! ದುರ್ವಾರ್ತೆಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ||
ತನು ತಾಂ ಕಂಪಮನಾಂತು ಮೊಂಭಯದಿಂ ಬೆಚ್ಚಿದುರ್ಬಲತೆಯಿಂ || ೩ ||

ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯುಂ ಕೆಡಹಿ ದೇವರ ಸರ್ವವ ಕೊಂಡರೆಂದಪರ್ ||
ಜೀವರನೆಲ್ಲರಂ 1 ಮಡುಹಿ ಜೀವರ ಸರ್ವವ ಕೊಂಡರೆಂದಪರ್ ||
ಸ್ತೀವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸುತೆ ಮಾನದ ಸರ್ವವ ಕೊಂಡರೆಂದಪರ್ ||
ಕಾವರೆ ಇಲ್ಲದಂತೆಸಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸರ್ವವ ಕೊಂಡರೆಂದಪರ್ || ೪ ||

ಉತ್ತರದ ಬೇಗೆ ಹತ್ತಿರ ||

ಲಿತ್ತಲ್ ದಕ್ಷಿಣದೊಳದರ ಸೆಕೆ ತಟ್ಟಿದ ಮೊಲ್ ||

ಚಿತ್ತಂ ತಳಮಳಮುಂ ಮೊಂ ||

ದಿತ್ತಾಗ ತುರುಷ್ಕವಾರ್ತೆಯಿಂದೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳ್ || ೫ ||

ಇಂತಾಗಲಿನ್ನು ಧರ್ಮದ ಗತಿಯೇನೆಂದು ಮಾಧವಂ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ
ಯುಂ ಸಲಿಪುಪಾಯದೊಳ್ಳಗ್ಗನಾಗಿರಲೀ ಜಗತ್ತಿನ ಹಣೆಯ ಬರೆಪಮೆ
ಆವಾಗಳುವಿರೀತಿಯೊಳ್ಳಾಯ ಬಾಲದಂತೆ ಡೊಂಕಾಗಿಪುರ್ದೆಂದದಂ ತು-
ಚ್ಚಂಗಂಡು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗುರುಚರಣಸೇವೆಯೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ
ಹಂಪೆಯ ಸೊಂಪಂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಪಂಪಾಪುಂಶ್ವರನ ಅಪರವಿಗ್ರಹವಾದ
ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರನುಪಾಸನೆಯುಂ ಸಾಗಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಪ್ಪೆನೆಂದು ಭೋಗ
ನಾಥಂ ಹಂಪೆಯಿಂದಡಿಯುಂ ಕಿತ್ತು 1 ಕಿತ್ತಡಿಯಪ್ಪೆನೆಂದು ಶೃಂಗೇಂಗಿಯ್ವಿ
ಕಂಚಿಯಿಂದಲ್ಲಿಗೈತಂದಿದರ್ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕರಕಮಲ
ದಿಂದೆ ಸಂಜಾತನೆನಿಸಿ ಪರಮಹಂಸನಾಗಿ ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣತೀರ್ಥರಿಂಬ
ಗುರುಪುತ್ರನಾಮಧೇಯದಿಂ ಸ್ವಾನಂದಾನುಭವದೊಳ್ಳಂದಿರಲಿತ್ತಲ್ —

೩ — 1 ಜನರ+ಆಚಾರದ.

೪ — 1 ಕೊಂದು.

೫ — 1 ಸಂನ್ಯಾಸಿ.

ಕಿರಿಯನಹ ಭೋಗನಾಥಂ ।

ಭರದಿಂದೆ ^೨ ವಿರಕ್ತನಾಥನಾಗಿ ಪಿತಂ ತಾಂ ॥

ಮರುಗುತ್ತುಳಿದೀರ್ವಮನೆ ।

ಗಿರೆ ಮನದೊಳ್ತಂದನವರ ಮದುವೆಯ ಮಾತಂ ॥ ೬ ॥

ಹೊಟ್ಟಿಯಿಂದಲಿದು ಗಂಡನಿಸುತ್ತಂ ।

ಹುಟ್ಟತಂದೊಗೆದ ಸಂತಸದಿಂದೆಂ ॥

ಪುಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣನೊಡಗೂಡಲವಂ ತ ।

ಮೃಷ್ಟ ಪೂರ್ಣಮುಬಲಾಜನಕೆಂದುಂ ॥ ೭ ॥

ಇಂತೆಂಬ ಶ್ರೀಮತಿಯಭಿಪ್ರಾಯಮುಮು ಮನದೊಳ್ಳಿನೆದ ಮಾ
ಯಣಂ ಮಾಧವಂಗೆ ಮುದಮಂ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಕನ್ಯೆಯನನ್ವೇಷಿಸುವವನಾಗಿ
ನೆರೆಯೂರ್ಗಲಂ ತಿರುಗಿ ಕುಲೀನನಾದೊಬ್ಬ ಸದ್ಗುಹಸ್ಥನ ಮನೆಯೊಳ್ಳಜ್ಜ
ವಿಶೇಷಂಗಳಿಂ ಪ್ರೀತನಾದ ^೧ ವೀತಿಹೋತ್ರನನುಗ್ರಹದಿಂದುದಿಸಿದ ವೈತಿ
ಹೋತ್ರಿಯೆಂಬ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಕನ್ಯೆಯಂ ಕಂಡಾಸ್ತೀರತ್ನಮಂ ತನ್ನ
ಮಗಂಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲ್ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹಮಂ ಸಾಗಿಸಲದರಂತೆ—

ಧರಣಿಯೊಳ್ವೈವಹಾರಕೆ ಮಾಯೆಯಂ ।

ವರಿಸಿ ತೋರ್ದಿಹ ರೀತಿಯೊಳೀಶ್ವರಂ ॥

ಧರಣಿಯೊಳ್ವೈವಹಾರಕೆ ಜಾಯೆಯಂ ।

ವರಿಸಿದಂ ಸಲಿ ಮಾಧವಭೂಸುರಂ ॥ ೮ ॥

ಮನುಜಂ ಕೃತಾರ್ಥತೆಯ ಕಾಣಲೊಬ್ಬನೇ ।

ಘನಯತ್ನಗೆಯ್ದುದುರೆ ಕಷ್ಟಕಾರಕಂ ॥

ಎನುತಾಗ ನೋಡುತನುರೂಪಳಂ ಮನೋ ।

ಜ್ಞಾನೆನಿಪ್ಪವಂ ಮದುವೆಯಾದನುತ್ಸುಕಂ ॥ ೯ ॥

ಎಂತಿದೊಡ್ಡೇಂ ಪ್ರತಿಭೆ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲ್ಕಲಾತಂ ।

ನಿಂತಿರ್ಪನಪ್ಪನುರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ॥

ಎಂತಿದೊಡ್ಡಂ ಸ್ಥಿತಿ ವಿವಾಹಿತನಾಗಲಾತಂ ।

ನಿಂತಾತನಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಲ್ ॥ ೧೦ ॥

ಸರ್ವಾತಿರೇಕಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಯಿಂದಾ ।

¹ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಧರ್ಮವ ಕಾಯಲೆಂದುಂ ॥

ಸರ್ವಾಶ್ರಮಾಧಾರಕವೃತ್ತಿಯಂ ತಾಂ ।

² ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಾಧವನೀಗ ತಾಳ್ವಂ ॥ ೧೧ ॥

ಕಷ್ಟಮಿಪ್ಪುರ್ದು ಗೃಹಸ್ಥಗೊಂಬರೊಂ ।

ದಿಷ್ಟುನೋಳ್ವೆನದನೆಂಬ ರೀತಿಯಿಂ ॥

ಶಿಷ್ಟಕನ್ಯೆಯೊಡನಾತನಿಷ್ಟಂ ।

¹ ದಿಷ್ಟನಾಗಿ ಗೃಹಿಯಾದನರ್ಥಿಯಿಂ ॥ ೧೨ ॥

ಹಿತಮಾದ ವಿವಾಹಕಾರ್ಯದಿಂ ।

ಘೃತಧಾರಾಹುತಿಗಂಧವೊಮ್ಮೆಗೇ ॥

ಕ್ರಿಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವ ತುಂಬಿ ತೋರ್ಪುದಾ ।

ಸ್ಥಿತಿಹರ್ಷಪ್ರದಮೆಂದು ಭೂಮಿಗೆ ॥ ೧೩ ॥

ಬೆಳೆಯಲ್ಗೆ ತಂದೆಯ ಕುಲಂ ವಿವಾಹಮಂ ।

ತಳೆದರ್ಥಿಯಿಂದೆ ಗೃಹಿಯಾದ ಮಾಧವಂ ॥

ಬೆಳೆಯಲ್ಗೆ ತನ್ನ ¹ ಗುರುವಂಶಮುತ್ಸವಂ ।

ದಳಿದಾಗ ಪೇಳ್ವನುರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠಮಂ ॥ ೧೪ ॥

ಹರಡಿತಾಗಲೆ ಮಾಧವನುದ್ಯಮಂ ।

ಭರದಿ ಪಾಠವ ಪೇಳ್ವ ವಿಧಾನದಿಂ ॥

ಕರೆಯಲೇತಕೆ ತುಂಬಿಯ ಮೃಂದಮಂ ।

ನೆರೆ ಸುನುಕ್ಕರೆ ವಾಸನೆ ಚಂದದಿಂ ॥ ೧೫ ॥

ಸುರರ ನಿವಹಮಾ ಸುಧಾರ್ಥಮೆಂದಾ ।

ಸುರಗುರುಸನ್ನಿಧಿಗೆಯ್ವಿ ಸೇರ್ಪರಿಂಬೊಲ್ ॥

ಸ್ಥೂರದುರುತರವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ತಾಂ ಭೂ ।

ಸುರತತಿ ಮಾಧವನಂಘ್ರಿ ಗೆಯ್ವಿ ತೋರ್ಪಂ ॥ ೧೬ ॥

೧೧ — 1 ವಿದ್ಯಾಶೀರ್ಷಾರಾಜ್ಞೆಯಿಂದ 2 ತಂದೆಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದ.

೧೨ — 1 ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ.

೧೪ — 1 ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳ ಪರಂಪರೆಯು.

ಒಂದೆಡೆ ಕಾವ್ಯಮೊಂದೆಡೆಯಲಂಕೃತಿಯೊಂದೆಡೆ ವೇದಪಾಠಮಿ ।
 ನೊಂದೆಡೆ ತರ್ಕವೊಂದೆಡೆ ನಿರುಕ್ತಮದೊಂದೆಡೆ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಮಿ ॥
 ನೊಂದೆಡೆ ತಾಂ ದಶೋಪನಿಷದರ್ಥಮದೊಂದೆಡೆ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಮಿ ।
 ನೊಂದೆಡೆ ಪಾಣಿನೀಯಮೆನೆ ನರ್ತನಶಾಲೆಯದಾಯ್ತು ವಾಣಿಯಾ | ೧೭ ॥

ಸರಭಸದಿಂ ಕಲಿವಾ ಶಿ ।
 ಸ್ಯರ ರಸನಾಗ್ರದಲಿ ವಾಣಿಯಿರ್ಪುದು ಪಿಂದೇಂ ॥
 ಹೊರಗಣವರ್ಕೇಳುತೆ ಶಿ ।
 ಸ್ಯರ ಮರೆಪರ್ ವಾದಮಧ್ಯದೊಳಗೆನಲಿನ್ನೇಂ || ೧೮ ||

ಜನರೆಲ್ಲರುಂ ಬಳಸೆ ಬತ್ತುಗುಂ ಜಲಂ ।
 ಘನಮಾದ ವಾಂಧಿಯೊಳುಂ ವಿಚಾರಿಸಲ್
 ಜನರೆಲ್ಲರುಂ ಬಳಸೆ ಪೆರ್ಚುಗುಂ ಬಲಂ ।
 ಘನಮಾದ ಮಾಧವಕಲಾಸಮುದ್ರದೊಳ್ || ೧೯ ||

ಧ್ವನಿಯ ನೇಮವಿದೈ ಧ್ವನಿಯೇ ಪ್ರತಿ ।
 ಧ್ವನಿಯೊಳ್ಳೈತಹುದಿಂತಿರಲೀತನ ॥
 ಧ್ವನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯಜಯಧ್ವನಿಯೇ ಪ್ರತಿ ।
 ಧ್ವನಿಯಿದಾವ ವಿಶೇಷಮೊ ಕಾಣೆನಾಂ || ೨೦ ||

ವಿಧಿಯ ಸತಿಗೆ ವಿದ್ಯಾವೈಭವಾಧಿಕ್ಯಮಂ ತಾಂ ।
¹ ವಿಧಿಸಿದನಿವನೆಂಬೊಲ್ಲಾಧವಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಂ ॥
 ವಿಧವಿಧಮಹ ಸದ್ಗ್ರಂಥಂಗಳಂ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಂ ।
 ವಿಧಿಸಿದನವನೋದಲ್ ಶಿಷ್ಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಂ || ೨೧ ||

ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ।
 ಧರೆಯನುಕ್ಯತಿಗಾಗಲೈಯ್ದ ಭೂದೇವರಾಜಂ ॥
 ನೆರೆದಗಣಿತಶಿಷ್ಯರ್ಗನ್ನವಿತ್ತೀ ಗೃಹಸ್ಥಂ ।
 ಧರೆಗನುಕರಣೀಯಂ ಸತ್ಯಮೆಂಬಂತೆ ಗೆಯ್ದಂ || ೨೨ ||

೨೧ — 1 ಸರಸ್ವತಿಯ ಅದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವೈಭವವಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅತಿಥಿಗನ್ನವ ನೀಡುವ ರೀತಿಯಿಂ ।

ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಮಾತ್ರಮೆ ಸತ್ತಮಿದಾಗದೆ ॥

ಕ್ರತುಗಳಿಂ ಸುರಲೋಕಕುಮಾಯಿತೀ ।

ಕ್ಷಿತಿ ಸುರೇಂದ್ರಗೃಹಂ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ ॥ ೨೩ ॥

ಕರ್ಮಿಗಳೆಂಬೊಳಜಾತಿಯು ।

ಕರ್ಮತ್ವಂ ರೂಪುಗೊಂಡವೊಲ್ಲೊಯ್ದಿಗಳ್ ॥

ಕರ್ಮಶ್ರದ್ಧಾಭರದಿಂ ।

ಕರ್ಮಕೆ ಚೇತನವನಿಟ್ಟನವನಿಳೆ ನುತಿಸಲ್ ॥ ೨೪ ॥

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸಂತದಲ್ಲಿಯುಂ ।

ಕೃತುವಿಂದಂ ನರರುಂ ಸುರರ್ಕಳುಂ ॥

ಹಿತದಿಂ ನೆರೆ ತಿಂದು ತೇಗಲಾ ।

ಸ್ಥಿತಿಯೇ ದುಂದುಭಿಯಾಯಿತಂದು ತಾಂ ॥ ೨೫ ॥

ನೆರೆ ಯಜ್ಞದೊಳಾಜ್ಯಧಾರೆ ಮುಂ ।

ಬರಿಯಲ್ಪಗ್ನಿಯ ಭೂಸುರಾಳಿಯ ॥

ವರ ಜಿಹ್ವೆಗಳೆಲ್ಲ ಪೀರ್ದು ಚ ।

ಪುರಿಸುತ್ತಾಂತವಮಂದತ್ಯಪ್ತಿಯು ॥ ೨೬ ॥

ಸುರನರತತಿ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಲಾ ಭೂ ।

ಸುರವರಯಜ್ಞವ ಮೆಚ್ಚಿ ಹಾಡಲಾಗಳ್ ॥

ಸುರಪತಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳ್ದನಾ ಭಾ ।

ಸುರಯಶಮಂ ಹೃದಯಂ ¹ವಿದೀರ್ಣವಾಗಲ್ ॥ ೨೭ ॥

ವಾದಮಾತ್ರದಲಿ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಾ ।

ವೇದದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ಧ ವಿಧಾನಂ ॥

ಮಾಧವಾರ್ಯಕೃತಯಜ್ಞವ ಕಂಡಾ ।

ಸಾಧುವಿಂಗೊಲಿಯುತಾದುದಧೀನಂ ॥ ೨೮ ॥

೨೭— 1 ಶಕ್ರಕೃತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಧವನು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಪದವಿಗೇ ಬರುವನೆಂದು ಆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಎದೆಯೊಡೆಯಿತು.

ಕಲಿತಕಾಲದಿ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾ |
 ನೊಲಿದು ನಿಲ್ಲದ ಮಂತ್ರವಿಶೇಷಗಳ್ ||
 ಪಲವು ಯಜ್ಞದಿ ತಪ್ಪದೆ ವೇಳಲಾ |
 ಬಲದಿ ನಿಂತವು ಕಂಠದಿ ವಿಪ್ರರೊಳು || ೨೯ ||

ಇಂತು ಯಜ್ಞಂಗಳ್ಸಂಗಮಾಗುತ್ತಿರಲಿವನೇಕನಿಷ್ಠೆಯಂ ಪರೀಕ್ಷಿ
 ಸಲೆಂದು—

ಮಳೆಬೆಳೆಗಳನೀಯದಿದುರ್ ಶಕ್ರಂ |
 ಬಲುಬಗೆಯಾದಳಲಿತ್ತುದಲ್ಲದಿನ್ನುಂ ||
 ಮುಳಿದವಳೆನೆ ಭೂಸುರೇಂದ್ರನಿಂದಂ |
 ತೊಲಗನುತಂದಿರೆಗಾಗ ತಾನೆ ವೇಳ್ವಂ || ೩೦ ||

ಅಗಳ್—

ವಾಣಿಯಿರ್ಪಡೆಯ ಸೇರಿದೊಡಾದೆಂ |
 ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳ್ಳಿಸೆಯ ಸೇವೆಯ ಗೆಯ್ವಳ್ ||
 ಮಾನಮಲ್ಲಮದರಿಂದೆನುತಾ ದು |
 ಮ್ನಾನದಿಂ ಕಮಲೆ ಹಿಂಗಡೆಗಾದಳು || ೩೧ ||

ಎಷ್ಟು ರೂಪದಲಿ ಸೇರ್ದೊಡಮಾನಂ |
 ದಷ್ಟನೆಲ್ಲಮುರೆ ದಾನವ ಗೆಯ್ವಂ ||
 ಶಿಷ್ಟರೊಳ್ಳೆಳಗದೆನ್ನಯ ಮಾನಂ |
 ಕಷ್ಟಮೆಂದುದಹ! ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಭಾವಂ || ೩೨ ||

ಪರಮಭಕ್ತನೆನುತ್ತಿವನಲ್ಲಿ ನಾಂ |
 ಮೆರೆವೆನೆಂದೊಡೆ ತನ್ನ ಸಮೀಪಕೇ ||
 ಕರೆವನಲ್ಲಿವನಾದುದರಿಂ ಮನಂ |
 ಬರದಿವಂ ಗುಂಯೆನ್ನಯ ಕೋಪಕೇ || ೩೩ ||

ಸುರನರರೊಳಗಿಲ್ಲ ಸಾಟಿಯೆಂಬೀ |
 ಗರುವದೊಳರ್ಪಗೆ ಸಾಹ್ಯಮೇತಕೆನ್ನಿಂ ||
 ಪರಿಪರಿಯಲಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಕಾಣ್ಪಾ |
 ಪರಿಯಲಿ ಕಂಡೊಡನೀವೆನೆಲ್ಲ ಪೊನ್ನಂ || ೩೪ ||

ಎಲೆಲೆ ಭೂಸುರ ಮತ್ಪ್ರತಿನಾಮಮಂ ।

ಭಲದಿ ತಾಳ್ವರೆ ಸೈರಿಪೆನೆಂತು ನಾಂ ॥

¹ ತಿಳಿದು ಜನ್ಮದ ಬಂಧದ ಭಾವಮಂ ।

ಕಳೆಯದಿದೋಡೆ ಕಷ್ಟದ ಪಾಲು ನೀಂ

॥ ೩೫ ॥

ಎಂದಾಕೆ ಹಿಮ್ಮುಖಳಾಗಲ್ —

ಬರದಾಯ್ತೆಂದಿನ ವಸ್ತುರಾಜಿ, ಬರದಾಯ್ತೆಲ್ಲಿಂದೆಯುಂ ಸಂಪದಂ ।

ಬಂದಾಯ್ತಾಗಲೆ ಧಾನ್ಯಶಾಲೆ, ಬಂದಾಯ್ತಾ ದೊಡ್ಡ ಭಂಡಾರಮುಂ ॥

ಬಿರುದಾಯ್ತೆ ಬಂತೋರ್ಕೆಯೆಂದು ಬಿರುದೆಂದಾಯ್ತೊಗ ದಾಂದ್ರ್ಯಮೆಂ ।

ಬುರುಕಷ್ಟಂ, ಬರಿಮಾತೆ ಆಯ್ತು ತೋಲಗಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷೇಕ್ಷಣಂ ॥ ೩೬ ॥

¹ ಕೋಶಂ ತುಂಬರೆ ಹೃದಯಾ ।

ಕಾಶದಿ ಭೂಸುರನೊಳಂದು ಮೊದಲಂತೆ ।

² ಕೋಶಂ ಬರಿದಾಯ್ತು ಗೃಹಾ ।

ಕಾಶದೆ ಸಿಂಯಾಗ ಮುನಿದಳೆಂಬಂತೆ

॥ ೩೭ ॥

ಇಂತು ಮೂಗುಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಲಾಗಳೆಂತಾದೊಡಮೊ ¹ ಅಂತರಾ
ಯಮಂ ಪಿಂತೆಸಗದಿದೋಡತಿಥಿಗಳ ಮನ್ನಣೆಯುಂ ² ಮಂತೇವಾಸಿಗಳ ಚಿಂ
ತಾನಿವಾರಣೆಯುಂ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಪೆರೆಯುಂ ³ ಕೈಗಣ್ಣವೆಂದು ಮನದೊಳ್ಳಿ
ಶ್ಚಯಿಸುತ್ತವು ಸಾಧ್ಯಮಾಗಲ್ ಭೌತಿಕಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಶರಣು ಪೋಗುವುದರಿಂ
ದೇವತೋಪಾಸನೆಯುಂ ಕೈಕೊಳ್ಳುವದೇ ಮೇಲೆಂದು ನೆನೆದು ತನ್ನಪಾಸ್ಕ
ದೇವತೆಯಾದ ಶ್ರೀಭುವನೇಶ್ವರಿಯುಂ ಕುಂತು ಮಹೋಗ್ರತಪಶ್ಚರೈಯುಂ
ಮಾಡಲ್ಪಹಾಸಂಕಲ್ಪಮುಂ ಗೆಯ್ದು ಗೃಹವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂ ತಮ್ಮನಾದ ಸಾಯ
ಣಂಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ಮೂಗುಹಿಡಿದು ತಪಶ್ಚರೈಯೋದ್ಯೋಗಮುಂ
ಕೈಕೊಂಡ ಮಾಧವಂ ಮನದೊಳ್ —

೩೫ — 1 ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಕೋಟಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳ
ದಿದ್ದರೆ.

೩೬ — 1 ನಿಘಂಟು. 2 ಭಂಡಾರವು.

೩೭ — 1 ವಿಘ್ನವನ್ನು. 2 ಶಿಷ್ಯರ. 3 ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರವು.

¹ 'ಮಾ'ಯಿಲ್ಲದೆ ಧವನಾರಿಗೆ? ।

ಮಾಯಾಣಸುತಗಿಟ್ಟು ² ಹೆಸರಿನೀದುರ್ದೃಶಮಂ ॥

ಮಾಯಿಸಿ ಮೇಲ್ಪರಿಸಿದವೆಂ ।

³ ಮಾಯಾತೀತಮಿದನಲ್ಪರೋಹಿತವಚಮಂ ॥ ೩೮ ॥

ಎಂದು—

ಬಲುಹಿಂದೆ ಮನವ ವಿಷಯದ ।

ಬಲೆಯಿಂ ಕಿತ್ತಿಟ್ಟನಾಗ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯೊಳ್ ॥

ಬಲೆಯುಳ್ಳದಿದನಿಪ ತಪೋ ।

ಬಲಮಂ ಎಡೆಯಲ್ಗೆ ಮಾಧವಂ ತಾಂ ಜವದೊಳ್ ॥ ೩೯ ॥

ಕುಲಗುರು ತಪದೊಳ್ಳಿಂದಿರೆ ।

ಸಲೆ ¹ ಗುರುವಿಗೆ ವಜ್ರಿಯಂತೆ ಹಂಹರನೆಂಬಂ ॥

² ಒಲಿದವಗೆ ಪಾಲ ಕುಡುತವ ।

ನೋಲಿಮೆಯ ಸರ್ವಸ್ವಮೆಂದು ಮನದೊಳ್ಳಾಣ್ಣಂ ॥ ೪೦ ॥

ಶಬರಿ ರಘುವರಗೆ ನೀಡಿದ ।

ಶುಭಫಲಗಳ ಕೊಟ್ಟ ಮರಗಳಲ್ಲಿಹ ಫಲಮಂ ॥

ಕಬಳಿಸುತಾತನ ಯತ್ನಂ ।

ಪ್ರಬಲಿಸೆ ತಾಂ ಮರೆದನಶನವಸನಂಗಳುಮಂ ॥ ೪೧ ॥

ಕೆಲಕಾಲಂ ತಾಂ ಫಲಾಹಾರದೊಳಿರೆ, ಕೆಲಕಾಲಂ ಜಲಾಹಾರಮಾಗಲ್ ।

ಕೆಲಕಾಲಂ ವಾಯುವಂ ಸೇವಿಸುತಿರೆ, ಕೆಲಕಾಲಂ ನಿರಾಹಾರಮಾಗಲ್ ॥

ಕೆಲಕಾಲಂ ಕಾಯಿಕಂ ತಾಂ ನಡೆದಿರೆ ಕೆಲಕಾಲಂ ತಪಂ ವಾಚಿಕಂ ಮೇ ।

ಣ್ಣೆಲಕಾಲಂ ಧ್ಯಾನದಿಂ ಮಾನಸಿಕತಪದೊಳಿರ್ಡಂ ಮಹೀದೇವದೇವಂ॥೪೨॥

ಸೆಳೆದು ವಾಯುವ ಕುಂಭಕಮಾಗಿಸಲ್ ।

ಬಲುಹಿನಿಂದದರಿಂ ಹೊರಗೆಲ್ಲಮುಂ ॥

ಅಲುಗದಾದುದು ವಾಯು ನೀಕ್ಷಿಸಲ್ ।

ತಳೆದುದೆಂದೆನೆ ಯೋಗಿಯ ದಾಸ್ಯಮಂ ॥ ೪೩ ॥

೩೮ — 1 ಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಐಶ್ವರ್ಯವು). 2 ಹೆಸರಿನ+ಈ ದುರ್ದೃಶಮಂ. 3 ಸುಳ್ಳಲ್ಲದ್ದು.

೪೦ — 1 ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ. 2 ಒಲಿದು+ಅವಗೆ

ತಪದಿಂದೆ ಪುಟ್ಟ ಬೆಳೆದಿರ್ಪ ತಾಪನುಂ ।

ತಪನಂ ಮಹಾಭಯದಿ ಸೋಂಕಲಾರದೆ ॥

ಸ್ವಪರಾಕ್ರಮಂ ಮುಗಿಯೆ ಯೋಗಿಯಂದನುಂ ।

ಕೃಪೆಯಿಂದೆ ನೋಡ್ವನೋಲವಿಂ ಸುದೂರದಿಂ ॥ ೪೪ ॥

ಅಶನವಿರದದೆಂತು ಯೋಗಿ ತಾಂ ಜೀ ।

ವಿಸಿದಪನೆಂಬುದದೇಕೆ ಚಿಂತೆ ನೋಡಲ್ ॥

ಎಸೆದಿಹ ಹೃದಯಸ್ಕ ಚಂದ್ರನಿಂ ಸೇ ।

ವಿಸಿದಪನೆ ಅಮೃತಾನ್ನವಂ ನಿತಾಂತಂ ॥ ೪೫ ॥

ಬಡವನೆಂದೆನೆಸಿರ್ಪ ಬುಧೇಡ್ಯನೋಳ್ ।

ಬಡತನಂ ಮಿಗೆ ತೋರ್ದೊಡಮುಂಗದೋಳ್ ॥

ಬಡದೆ ಗೆಯ್ವ ತಪಸ್ಸಿನ ತೇಜನುಂ ।

ಬಡೆದವಂ ಬೆಳಗುತ್ತಿಹನೆಲ್ಲನುಂ ॥ ೪೬ ॥

ಹಸಿವುಂ ಪೀಡಿಸಿ ಸೋತುಪೋಗಿ, ತೃಷೆಯುಂ ಕೈವಿೂರಿ ಹಿಂದಾಗೆ, ಭಾ ।

ವಿಸಲೆಂದುಂ ತನು ಕಾರ್ಯದಿಂ ಸೂರಗಿ ಸೂಪ್ಪಾಗಿದೊಡಂ, ನೋಡದೆ ॥

ವಶದೊಳ್ಳಿಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ತಮತ್ತ ಚಲಿಸಲ್ಪಾಯೆಂದದಂ ತಂದು ನಿ ।

ತೃಪಮಾಧಿಸ್ಥಿ ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನಾ ಯೋಗೋತ್ಸವಂ ಮಾಧವಂ ॥ ೪೭ ॥

ಬಹುಕಾಲಮಿಂತು ತಪದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿರಲ್ ।

ಬಹು ಲಂಬಮಾದ ಮುಖರೋಮುರಾಜಿ ತಾಂ ॥

ಬಹು ಧಗ್ಗನಿಷ್ಠೆಯ ಪತಾಕೆಯೆಂಬ ವೊಲ್ ।

ಬಹುಮಾನಕಾದುದು ಮುನೀಶ್ವರಸ್ಥಿತಂ ॥ ೪೮ ॥

ಭಳಿರೇ ಯೋಗಿವರೇಣ್ಯ, ಗಣ್ಯ, ಭಳಿರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಸಂರಕ್ಷಕಾ ।

ಭಳಿರೇ ಮೌನಿವದಾನ್ಯ, ಧನ್ಯ, ಭಳಿರೇ ಧರ್ಮಜ್ಞರುದ್ಧಾರಕಾ ॥

ಭಳಿರೇ ಜ್ಞಾನಿಸಮೂಹನಾಥ, ಭಳಿರೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾಳಸಂವರ್ಧಕಾ ।

ಭಳಿರೇ ಮಾಧವ, ಎಂದು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ತೋರುತ್ತಿರ್ಕು ಮೆಲ್ಲಾಜನಂ ॥ ೪೯ ॥

೪೫ — 1 ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಅವನು ಅದರ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವನೆಂದು ಯೋಗಕಾಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಮನೆಯುಂ ಸ್ವಬಂಧುಕುಲಮಿಷ್ಟೈ ಯೋಗಿಯಾ ।
 ಮನದಿಂದೆ ದೂರಮೆನೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ ಮೇಣ್ ॥
 ಮನದೊಳ್ಜಗತ್ತೆ ಲಯಮಾಗಿ ಹೋಗಿಯಾ ।
 ಮನಮುಂ ವಿಲೀನಮೆನಿಸಿತ್ತು ಪೇಳಲೇಂ ॥ ೫೦ ॥
 ಬಗೆಯದೆ ಜಗಮುಂ ತಾಂ ಧ್ಯಾನದೊಳ್ನಿಂತ ಭೈರಂ ।
 ಬಗಿವಡೆಯುತೆ ಯೋಗಾರೂಢತಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲ್ ॥
 ಹಗಲಿರುಳುಗಳುಂ ವರ್ಷಾತಪಂಗಲ್ಮೊರಂ ।
 ಮಿಗೆ ಬಡಿದೊಡಮೇನುಂ ತೋರದಾಯ್ತಾತಗಾಗಳ್ ॥ ೫೧ ॥
 ಇರೆ ಮಾಧವನಾಸಮಾಧಿಯೊಳುತ್ತಂ ।
 ನೆರೆ ಕಣ್ಣಿಂದಕೆ ಬಂದುದೊಂದು ತೇಜಂ ॥
 ಮರೆಯಾಗಿಹ ಮೋಡದಿಂದಲೇಳ್ತಂ ।
 ದಿರೆ ತೋರ್ಪಂತಿರೆ ¹ವಾಸರಾಧಿಂಜಂ ॥ ೫೨ ॥

ಇಂತು ಮುಂದೆ ಬಂದ ತೇಜದೊಳಗಣಿಂದೊಂದಶರೀರವಾಕ್ಯ ಕೇಳ
 ಬಂದುದದೆಂತೆನೆ—

ತಳಮಳಸದಿರೆಲೆ ಭೂಸುರ ।
¹ ಕಲೆಯಿಂದಲೆ ನಿನಗೆ ಶಾಂತಿಯೊಜನ್ನದಿ ಕೇಳು ॥
 ಕಳೆಯಲಿದು ಬಹಳ ಭಾಗ್ಯವ ।
 ತಳೆವೈ ಸತ್ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗುತೆ ಜಗದೊಳ್ ॥ ೫೩ ॥
 ಇಂತೊರೆದು ಹಾಂಕೆಯು ನಾ ।
 ತಿಂ ತನ್ನಾಧ್ಯಾನದಳವ ಕದಲಿಸಿ ಬಲ್ಪಿಂ ॥
 ಅಂತರ್ಧಾನವ ಪೊಂದಿದು ।
 ದೆಂತುಂ ತೇಜಂ ಬುಧೇಡ್ಯನೆಚ್ಚರಗೊಂಡಂ ॥ ೫೪ ॥

ಈ ರೀತಿಯೊಳ್ ನೃಷ್ಣಾರ್ಥಂ ನೆರವೇರದುದಂ ಕಂಡೊಡನೆ ಖಿನ್ನ
 ನಾದ ಮಾಧವಂ ತನ್ನ ಮನಮನೆಂತಾದೊಡಂ ನೆಲೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು
 ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ—

೫೨— ¹ ಸೂರ್ಯನು.

೫೩— ¹ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೆ.

ಗೃಹದಲ್ಲಿಪೊಡೆ ನಿಜ್ಜಂ ।

ಗೃಹಿಗಳ್ಳಾದರ್ಶನವೈನಲ್ಲದೊಡೆ ॥

ಗೃಹಮಂ ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಂ ।

ಗುಹೆಯೊಳ್ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತಿರದೆ ಬಿಡೆ

॥ ೫೫ ॥

¹ ದೇಹಿಯೆನಿಸಿದುರ್ಮನಾಂ ನೆರೆ ।

² 'ದೇಹೀ'ಯೆನಲಾರೆನಾರ ಮುಂಗಡೆಯುಂ ॥

ದಾಹಕಮೆನಗದು ನೋಡೆ ³ವಿ ।

ದೇಹತ್ವದ ಹೊರತು ಕಾಣೆನಾಂ ಕಡೆಯುಂ

॥ ೫೬ ॥

ಅದಂದಾನೀಗಲೆ ದೇ ।

ಹದ ಸಂಬಂಧವನೆ ಗುರ್ಮನುಗ್ರಹದಿಂ ॥

ಮುದದಿಂ ತೊರೆದಾ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ।

ಸದ ದೀಕ್ಷೆಯ ಪೊಂದಿ ಮೆರೆವೆನುತ್ಸವದಿಂ

॥ ೫೭ ॥

ಇಂತು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಂಗೆಯ್ತು ಪೊಳ್ಳಂಗಳೆಯದಲ್ಲಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟು
ತನ್ನ ದೀಕ್ಷಾದಾತರಾಗಬಲ್ಲ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಪಾದಂಗಳಾಗಳ್ಳೀ
ಶೃಂಗೇಯೊಳ್ಳಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರ್ಪರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯುಂ ಕೇಳ್ವು ತೀವ್ರದಿಂದವರ
ಪಾಸದರ್ಶನವಂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುತ್ತಟವಾದಿಚ್ಛೆಯ ಬಲದಿಂ ಮಾರ್ಗಾ
ಯಾಸಮು ಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಕಾಲ ನಡಿಗೆಯಿಂ ಕಲ್ಕುಳ್ಳಳುಂ
ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆಗಳುಮಿರ್ಪ ದಾರಿಯೊಳ್ಳಡೆದನೇಕ ಜನಪದಂಗಳುಮಂ ವಿವಿಧ
ವೃಕ್ಷಲತಾಗುಲ್ಮಂಗಳಿಂದಿಡಿದು ಗಜವ್ಯಾಘ್ರಾದಿಗಳಿಂ ವ್ಯಾಪ್ತಮಾರ್ಗಿರ್ಪ
ಮಹಾರಣ್ಯಂಗಳುಮಂ ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯಗಾರ್ವಾಸಯೋಗ್ಯಮಾದ ಗುಹೆಗಳಿಂ
ತುಂಬಿದನೇಕ ಪರ್ಮತಂಗಳುಮಂ ಮುನಿಜನಮಾನನೀಯಂಗಳಾದನೇಕ
ಮಹಾನದಿಗಳುಮಂ ದಾಂಟಿ—

೫೬— 1 ದೇಹವುಳ್ಳವನು 2 'ಕೊಡು' ಎಂದು ಬೇಡಲಾರೆನು. 3 ದೇಹಾಭಿಮಾನ
ವನ್ನು ಬಿಡುವದರ ಹೊರತು.

ಮಾಧವನೆಯ್ವಿದಂ ಭರದಿ ಶೃಂಗಗಿರೀಂದ್ರಕೆ, ಋಷ್ಯಶೃಂಗರುಂ ।
 ಸಾಧಿಸಿ ನಿಷ್ಕೆಯಿಂ ತಪವ ಗೆಯ್ವಿಹ ತಾಣಕೆ, ಶಾರದಾಂಬೆ ತಾ ॥
 ನಾದರದಿಂದೆ ನಿಂತೆಡೆಗೆ, ಶಂಕರದೇಶಿಕಪೀಠಭೂಮಿಗು ।
 ದ್ವೈಧಕಸದ್ಗುರೂತ್ತಮಪದಾಂಬುಜಯುಗ್ಮಮುಮಿರ್ಪ ದೇಶಕೆ ॥ ೫೮ ॥

ಇಂತತಿಕ್ಕುತೂಹಲದಿಂ ಬಂದು ಮಾಧವಂ ಚರಣತಲದೊಳ್ಳೆಯ್ಯಕ
 ಲೊಡನೆ ತಿಳಿಗಣ್ಣಿಂದೆಲ್ಲನುಂ ತಿಳಿದಾ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸದ್ಗುರು ವ್ಯವ
 ಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂ—

ಪುಟಕಿಟ್ಟು ಸುನರ್ಣದಂತೆ ಶಿಷ್ಯಂ ।
 ಸ್ಪುಟವಾಗಿರ್ದು ದ ನೋಡಿ ಕಾಂತಿಯಿಂದಂ ॥
 ದಿಟವಾಗಿರೆ ಸಂತಸಂ ರಹಸ್ಯಂ ।
¹ಪಟುವಕ್ಕೊಂದು ಕೃಪಾಳು ತಾನೆ ಕೇಳ್ದಂ ॥ ೫೯ ॥

ಅಗಳಾ ಮಾಧವನವರಡಿಯೆಡೆಗೆ ತಲೆಯಂ ಬಾಗಿಸಿ—

ಅನಲನಂದದಿ ತೋರ್ದಪುದೀ ಜಗಂ ।
 ಮಿನುಗುತ್ತಲಸುಖಂಗಳ ರೂಪದಿಂ ॥
 ಮನದಿ ಮೆಚ್ಚುತೆ ಮುಟ್ಟಿದೊಡಾವಗಂ ।
 ಕ್ಷಣದೊಳೇ ಸುಡುಗುಂ ಬಹುತಾಪದಿಂ ॥ ೬೦ ॥
 ಇಳೆಯ ವಸ್ತುಗಳಂ ಚಿರಸೌಖ್ಯಮಂ ।
 ತಳೆನೆನೆಂಬುದು ಸಲ್ಲದದೆಂದಿಗುಂ ॥
 ಮಳಲ ಬಾವಿಯ ತೋಡುವ ಸಂಭ್ರಮಂ ।
 ಜಲವ ಕಾಣಿಸದೆಲ್ಲಿಯುಮಾಂಗುಂ ॥ ೬೧ ॥
 ಯಾಗಾದಿಗಳಿಲ್ಲದ ಗೃಹಿ ।
 ಯಾಗದೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಬೇಳ್ವೆಂ ॥
¹ಯೋಗದಿ ಸದ್ಗುರೈ ಸು ।
 ಯೋಗವ ತರೆ ಯತ್ನವೆಲ್ಲಮುಮನಾಂ ಮಾಳ್ವೆಂ ॥ ೬೨ ॥

೫೯ — 1 ಹೊರಬೀಳಲಿ (ಒಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು ಹೊರಗೆ ಸ್ಥೂಲರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ).

೬೨ — 1 ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ.

ಇಂತತ್ಯಂತ ದೀನತೆಯಿಂದ ಬೇಡಿದಾಶಿಷ್ಯನ ಮನೋದ್ವೇಗಗಂಡದಂ
ತಳಕ್ಕಿಳಿಸಲೆಂದವನಂ ಕುರಿತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೆಲದಿವಸಂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವ
ತ್ಪಾದರೂಪಸನಂಗೆಯ್ಯಲವರೇ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯಿಂದ ತೋರ್ಪರೆಂದು
ನಿರೂಪಿಸಲದಂ ತಲೆಯೊಳಾಂತು ಮಾಧವಂ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಗುರುಸನ್ನಿಧಿಯ
ವಾತಾವರಣವಿಶೇಷದಿಂದ ಪ್ರಬುದ್ಧಮಾದಾತ್ಮಾನಂದದಿಂದ ಪರವಶೀಕೃತ
ಮಾದಂತಃಕರಣಮುಳ್ಳತನಾಗಿ ಸುಖಮಿರ್ದಂ.

ಹರಿಹರರೈಕೈದಿನೈಕೈವ |
ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯವೇಳ್ಳನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ||
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ |
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ||

ಆರಣ್ಯ ನೆಲೆ— ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರು ಶರಣುಬಂದದ್ದು.

ಶ್ರೀಶೈಲಮಂದಿರಂ ಕುಂ |
ತೀಸುತವರದಾನನಿರತನಹ ಶಬರಂ ||
ಪ್ರೋಷಿಸುತಿರಲೆಮ್ಮಂ ಕರು |
ಣಾಶರನಿಧಿ ಪಾರ್ವತೀವಿಲಾಸಭರಂ || ೧ ||

ಇತ್ತಲ್—

ಗುರು ಶೃಂಗಗಿರಿಯನೆಯ್ದಲ್ |
ಗುರುಭಕ್ತಂ ಹರಿಹರಾಖ್ಯನತಿಖಿನ್ನತೆಯಿಂದ ||
ಗುರಿಯಿಂದ ಭಟಗಣೆಯಾ |
ಗಿರುತಿರ್ದಂ ಯೋಚಿಸುತ್ತೆ ತನ್ನನ್ನತಿಯಂ || ೨ ||

ಆನೆಯಗೊಂದಿಯೊಳ್ಳ ಮುಖನೆಂಬುದನೂರ್ಜಿತಗೆಯ್ವೆನೆಂದಿಗೋ ।

¹ ಆನೆ ಯಥಾರ್ಥರಾಜನೆನೆ ದೇಶದ ರಕ್ಷೆಯ ಗೆಯ್ವೆನೆಂದಿಗೋ ॥

ಆನೆ ಯಥೋಕ್ತಯೋಧನೆನೆ ಶತ್ರುಸಮೂಹವ ಗೆಲ್ವೆನೆಂದಿಗೋ ।

ಆನೆ ²ಯವಿಂಧ್ರರಂ ಮಗುಳೆ ಪೂಜಿಸಿ ಧನ್ಯನೆನಿಪ್ಪೆನೆಂದಿಗೋ ॥ ೩ ॥

ಎನುತಾ ಹರಿಯಪ್ಪೊಡೆಯಂ ।

ಮುನೀಂದ್ರನಿಂ ತನ್ನ ಮೇಲ್ವೈಯಪ್ಪುದೆನುತ್ತಂ ॥

ಮನದೊಳಿಕ್ಕುವಿಸುತಿದರ್ಪಂ ।

¹ ಘನಗಜನಗರಾಭಿಮಾನಿಜನಕುಲವನುತಂ

॥ ೪ ॥

ಇಂತಿರಲೊಮ್ಮೆ ಬೇಡವಡೆ ಬೇಂಟೆಯನಾಡುವ ತೀಂಟೆಯಾಗಳೆಂ ।

ತುಂ ತಲೆಗೆಂರಲ್ವೆ ಹರಿಯಪ್ಪೊಡೆಯಾ ತೆರಳೆಂದು ಯಾಚಿಸಲ್ ॥

ಬಂತತಿವೇಗದಿಂದವರ ಬೇಡಿಕೆಯಂ ನೆರೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಲಾ ।

ತಂ ತವಕಂ ಮಿಗಲ್ ಪೊರಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದರ್ಪನೋಘವಿಕ್ರಮಂ ॥ ೫ ॥

ತಮ್ಮನಹ ಬುಕ್ಕನಾಗಳ್ ।

ತಮ್ಮವರೊಡಗೂಡಿ ಸಂತಸಂ ಮಿಗೆ ಬಂದಂ ॥

ತಮ್ಮೂರೊಳ್ಳಮ್ಮಯ ಮಾ ।

ತಮ್ಮನ್ನಿಸಲಾಗಿ ಜನರೊಳಿರೆ ಸಂಬಂಧಂ

॥ ೬ ॥

ಬಗಿದುಟ್ಟರವ್ಯಸೆಯಂ, ಮೇಣ್ಣಿಯ ಕವಚಮಂ ತೊಟ್ಟರೋರೋರ್ವರುಂ
ಮಂ ।

ದಿಗೆ ವೇಳ್ವರ್ದೀರವಾಕ್ಯಂ, ಬಲೆಗಳ ಹೆಗಲಲ್ಲಿಟ್ಟರೊಂದಾಗಿ ಕೈಯೊಳ್ ॥

ಮಿಗೆ ತಾಳ್ವರ್ ಕೋಲ್ಲಳಂ, ಬಾಣಗಳ, ಧನುಗಳಂ ಕತ್ತಿಮುಂತಾದುವಂನೆ ।

ಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂತರ್ಧಕ್ಷಿಣಾಶಾಧಿಪಭಟರ ಪೊಲಾಗಳ್ವಳಿಂದಾಧಿನಾಥರ್ ॥ ೭ ॥

ಬಲುಜವದಿ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ।

ನಲವಿಂ ನಾಲಗೆಯ ನೀಡಿಕೊಂಡೈದುವ ಪೊಲ್ ॥

ಸುಳಿದವು ಮುಂಗಡೆ ನಾಯ್ಕಳ್ ।

ಪಲಬಗೆಯಹ ಬೇಂಟೆವಡೆವ ಹರ್ಷದೊಳಾಗಳ್

॥ ೮ ॥

೩ — 1 ನಾನೆ. 2 ಮಾಧವಮುನೀಂದ್ರರನ್ನು.

೪ — 1 ಘನವಾದ ಆನೆಗೊಂದಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರಿಂದ ಹೊಗಳ್ಪಟ್ಟಂಥ.

ಕೂಗುವರೊರ್ಮೆ, ಕೇಕೆಗಳ ಹಾಕುವರೊರ್ಮೆ, ಮಹಾರ್ಭಟಂ ಮಿಗಲ್ ।
 ಬಾಗುವರೊರ್ಮೆ, ಚಪ್ಪಳಿಯನಿಕ್ಕುವರೊರ್ಮೆ, ಮೃಗಂಗಳೆಕ್ಕೆಯಂ ॥
 ಬೇಗದಿ ಕಾಣ್ಬರೊರ್ಮೆ, ಬಡಿಕೋಲ್ಗಳನಿಟ್ಟಪರೊರ್ಮೆ, ಪಕ್ಕದೊಳ್ ।
 ರೇಗುವರೊರ್ಮೆ, ಬೇಗದಪರೊರ್ಮೆ, ನಿಷಾದರಮಂದಹರ್ಷದಿಂ ॥ ೯ ॥

ಇದೆ ನೋ¹ಡೆಕ್ಕಲನಿಲ್ಲಿ ತಾಂ ಕೆದರ್ದ ತಾಣಂ, ಮುಂದೆ ಬಂದೀಗ ನೋ ।
 ದಿದೆ ನೋಡೀಕಡೆ ಜಿಂಕೆ ಪೋದ ಕುರುಹಿಲ್ಲಿಂದತ್ತ ನೋಡಲ್ಲಿ ಕಾ ॥
 ಣ್ಬದು ನೋಡಾಕಡೆಗೋಡುತಿರ್ಪುದು ಶಶಂ ಕೈಮಾಡು ನೀನೀಗಳೆಂ ।
 ದೊದರುತ್ತಿದ್ರುಪುದಾ ಪುಳಿಂದನಿಚೆಯಂ ಕಾಂತಾರದೊಳ್ಳಂತತಂ ॥ ೧೦ ॥

ಬೇಡರವನಲ್ಲವೇ ಬಿಡ ।
 ಬೇಡೆಲೊ ನೀಂ ಮೃಗವನತ್ತಕಡೆಗೀಗಳ್ ॥
 ಬೇಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕದೀ ಗುಂ ।
 ಬೇಡಿಯಗೆಯ್ ನಿನ್ನ¹ ಕೈಮೆ ಮೇಲಾಗಲ್ ॥ ೧೧ ॥
 ಹೊಡೆ, ಬಡಿ, ಕಡಿ, ಜಡಿ, ಮೃಗಗಳ ।
 ತಡೆ, ನಡೆ, ¹ಪುಡಿಗುಟ್ಟು ತೊರೆಯಬೇಡೆಂಬೀ ॥
 ನುಡಿಗಳ ಗಡಣದ²ಪಡಿನುಡಿ ।
 ಯಿಡಿದಿದುರ್ದದು ನೋಡಲಡವಿಯೊಳ್ಳುಂಬಿ ॥ ೧೨ ॥

ಕ್ಷಣದೊಳ್ಳಿದ್ದವು ಪಕ್ಕಗಳೆಲೆಗೆ, ಸಾರಂಗಂಗಳಾ ವ್ಯಾಧರಾ ।
 ಕಣೆಗಳ್ಗಂದೊಡಲಿತ್ತವೆಕ್ಕಲದ ಗುಂಪೆಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯುಂ ಶಸ್ತ್ರದಿಂ ॥
 ನ್ನನುಂ ಪೊಂದುತೆ ಸತ್ತುಪೋದುದು, ಶಶಂಗಳ್ಳೊಲಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೊ ।
 ಟ್ಟನೆ ಜೀವಂಗೆೊಡುತಿರ್ದುವಾ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ರೀತಿಯೊಳ್ಳೆಂಟೆಯೊಳ್ ॥ ೧೩ ॥

ಬಯಲಾದುವಲ್ಲಿ ಪೊದೆಗಳ್ ।
 ಬಯಲಾದುವು ಗುಹೆಗಳೆಲ್ಲವುಂ ತತ್ಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥
 ಬಯಲಾದುವು ಬಿಲಗಳ್ಳೀಣ್ ।
 ಬಯಲಾದುದು ನಭವುಮಂದು ಬೇಂಟೆಯ ಭರದೊಳ್ ॥ ೧೪ ॥

೧೦— 1 ಹಂದಿ.

೧೧— 1 ಕೈಚಳಕವು

೧೨— 1 ಪುಡಿಪುಡಿನಾಡು. 2 ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ.

ಇಂತಿರಲವರೊಳಗೋರ್ವನ ।

ದೆಂತೋ ಪುಲಿಯೊಂದು ಮೆಳೆಯೊಳಡಗಿಹುದಂ ॥

ತಾಂ ತಿಳಿದಾ ಹರಿಹರನಂ ।

ಸಂತಸವಡಿಸಲ್ವೆ ತೋರ್ದನದು ¹ಬಹುದಂ ॥ ೧೫ ॥

ಅದ ಹಿಡಿಯೆಂದಟ್ಟಿದನು ।

ಗ್ರದ ಶುನಕನ ಹರಿಹರೋಡೆಯನಾಕ್ಷಣದೊಳ್ ॥

ಅದುಬುತದ ¹ಗಾವಸಿಂಗನು ।

ಮೆದೆಗೊಟ್ಟೋಡಿದುದು ಪುಲಿಯೆಡೆಗೆ ವನದೊಳ್ ॥ ೧೬ ॥

ಓಡುತಿಹ ನಾಯನಾಗಲೆ ।

ಕಾಡಿನ ಮೊಲಮೊಂದು ಬಂದು ಹಿಂಗಡೆಯಿಂ ॥

ಪಾಡರಿತು ಹಿಡಿದು ಕಾಲಂ ।

ಕಾಡುತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದೋಡುತಿಹ ನಡೆಯಂ ॥ ೧೭ ॥

ಅದ ಕಂಡಜ್ಜರಿಯಿಂ ತಾಂ ।

ಕದಲದೆ ನೋಡುತಿರೆ ಹರಿಹರಂ, ಮತ್ತೋರ್ವಂ ॥

ಸದೆದಂ ಹುಲಿಯಂ ಕ್ಷಣದೊಳ್ ।

¹ ಮುದದೊಳ್ಳರಿಣಮಿಸಲಂದಿನಾಟಂ ಸರ್ವಂ ॥ ೧೮ ॥

ಮೊಲಮಂದು ನಾಯ ಹಿಡಿದುದ ।

ರಳವರಿಯದೆ ಹರಿಹರೋಡೆಯನದನೇ ಮನದೊಳ್ ॥

ಅಳಿದಳೆದು ನೋಡುತಲ್ಲಿಂ ।

ಪೊಳಲೈ ಪೊರಮುಟ್ಟನೆಲ್ಲ ಬೇಡರ ಜೊತೆಯೊಳ್ ॥ ೧೯ ॥

ಕೆಲವಂ ಬೇಂಟೆಯ ಕೊಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ವೆಗಲೊಳ್ಳೀತಾಡಬಿಟ್ಟಿದುರ್ ಮೇಣ್ ।

ಕೆಲವಂ ಬಂದಿಯೊಳಿಟ್ಟು ಭಾಪು! ಮರು!! ಎಂದಾರ್ದೆಲ್ಲರುಂ ಕೂಗುತಂ॥

ನಲವಿಂ ಪಾಡುತೆ ಸೊರ್ಕಿನಿಂ ತಮಟಮಂ ಭೋಗೈಸುತಂ ನರ್ತಿಸು ।

ತೊಲಿದಾಡುತ್ತ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಕಿರಾತಾನೀಕಮುತ್ತಾಹದಿಂ ॥ ೨೦ ॥

೧೫— 1 ಆ ಹುಲಿಯು ಬೇಟೆಗಾರರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿರುವದನ್ನು.

೧೬— 1 ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ (ನಾಯ).

೧೮— 1 ಹುಲಿಯು ದೆಸೆಯಿಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗಾಸಿಯಾಗಿ ಅಂದಿನ ಬೇಂಟೆಯ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಬರದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಲು.

ಅಂತಾ ಪೊಳಲಂ ಪುಗುವುದರ್ಕೆ ಕಿಂದುಂ ಮುನ್ನಮೆ—

ಇದಿರೊಳಿ ಕವಿದತ್ತು ನೋಡೆ ಕೆಂಧೂ ।
 ಇದು ನಿಜಮಾಗಿಹ ರಕ್ತವೃಷ್ಟಿಯೋ ಮೇ ||
 ಣೆದು ಮುಗಿಲಿಗಡರ್ದ ಬೆಂಕಿಯೋ ಪೇ ।
 ಇದು ಜನಹಾನಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯೇನೊ ಎಂಬೊಲ್ || ೨೦ ||

ಧಡ ಧಡ ಧಡ ಶಬ್ದಂ ದೂರದಲ್ಲಿದೊಡಂ ತಾಂ ।
 ಗಡ ಗಡ ಗಡ ಪೃಥ್ವೀಕಂಪಮಾಗಿದುರ್ದಾಗಳ್ ||
 ತಡೆಯಲಂಯೆನಿಂತೀಭಾರಮಂ ತಾನೆನುತ್ತಂ ।
 ಪೊಡವಿ ತಲೆಯನಿಷ್ಟಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿರುಮೆಂಬೊಲ್ || ೨೧ ||

ಅನುವಿಂ ತುರುಷ್ಕದಲಮೂರ ಮುಂದೆ ತಾಂ ।
 ರಣಭೇರಿಯಂ ಪೊಡೆಯಲೊರೆ ಕೋಲಿನಿಂ ||
 ಘನಭಾರತೀಯಹೃದಯಂಗಳಲ್ಲಿ ತ ।
 ಟ್ಟನೆ ಛಿದ್ರಮಾದುದಹ ಪೇಳಲೇನನಾಂ || ೨೨ ||

ಪುಲಿಬರ್ಪದೆನುತ್ತೆ ವೇಗದಿಂ ।
 ದಲಿ ಗೋಗಳ್ಳನೆಗೆಯ್ದುವದದಿಂ ||
 ಗೆಲೆ ಬರ್ಪರ ಭೀತಿಯಿಂ ಜನಂ ।
 ಸಲೆ ಸಾರ್ತಂದುದು ¹ಜಂಬುಕೇಶನಂ || ೨೪ ||

ಇಂತು ಬರ್ಪ ದಿಲ್ಲೇಶ್ವರನಾದ ಮಹಮ್ಮದ ತೊಗಲಕನ ಸೇನೆಯು
 ಬೃಟಿಗಳ್ಳಿ ಬೇಡಸಡೆ ಸರಭಸದಿಂದೂರಂ ಪೊಕ್ಕು ಪಡ್ಧತಿಯಂತೆ ಹಂ
 ಹರೊಡೆಯನ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲ ಕಾಣ್ಕೆಯಂ ಮುಟ್ಟಿಸಲ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಂ
 ಗಡೆ ಬುಕ್ಕನರಸಿ ಹೊನ್ನಮಾಂಬೆ ದುಗುಡದಿಂದಿರ್ಪುದಂ ನೋಡಿ, ಹೆಚ್ಚು
 ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದುದರಿಂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಮಂ ತೀರ್ಚಿ
 ಪಾರಾಗುವ ತವಕದಿದೆ—

೨೪— 1 ಜಂಬುಕೇಶನಂ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿದವರು ನಯ ಮರೆ
 ಹೊಕ್ಕಂತಾದುದೆಂಬ ಧ್ವನಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಬೇಡಪಡೆ ಬುಕ್ಕನರಸಿಯು ।

ಪಾಡಂಯದೆ ವೊದಲ ಕಾಣ್ಕೆ ಇದೆಕೊಳ್ಳೆನುತಂ ||

ಕೊಡಿಸಿದ ಹುಲಿಯುಗುರುಮಂ ।

ಕಾಡಾನೆಯ ಮುತ್ತುಗಳುಮನಿಟ್ಟಿದುರ್ತು ತಾಂ || ೨೫ ||

ಅದನೆಂತುಂ ನೋಡದೆ ಬಾ ।

ಪ್ಪದ ಭಾರದಿ ಹೊನ್ನಮಾಂಬೆ ಮಾತಾಡದಿರಲ್ ||

ಬೆದರ್ತಾಯ ಕೇಳ್ತಂ ದುಃ ।

ಖದ ಕಾರಣಮೇನೆನುತ್ತೆ ಬುಕ್ಕಂ ವೊದಲೊಳ್ || ೨೬ ||

ಇಂತಾ ಬುಕ್ಕಂ ತನ್ನರಸಿಯಂ ಸಂತಯಿಸಿ ಕೇಳ್ವುದುಮಾಕೆ
ಕಣ್ಣೀರನೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಗದ್ದದಸ್ವರದಿಂದೆ—

ಹೇ ನಾಥ, ಪೌರುಷದಿ ಬಹು ।

ಮಾನವ ಪಡೆದಿರ್ಪ ನಿನ್ನ ತೋಳ ಬಲಂ ||

ಕೊನ್ನೀಣಿಗುಪಯೋಗಮಾಗದೆ ।

ದೀನತೆವಡೆದಿಹುದೆ ಮಾಳ್ವದೆನ್ನಳಲಂ || ೨೭ ||

ನಿನ್ನ ಕರವಿದಿದ ಸತಿ ನಾ ।

ನಿನ್ನೀ ಪಂ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರಂ ಸಕುಟುಂಬಂ ||

ನನ್ನಿಯೊಳನಲನೊಳಿಳುವುದೆ ।

ನಿನ್ನೇಂ ನಾಂ ನೋಡಲಾರೆನದನೇನೆಂಬೆಂ || ೨೮ ||

ಅರಸನ ದುರ್ದಶೆಯಂ ಕೇ ।

ಳ್ಳರುಭರದಿಂದೆನ್ನ ಮನವ ಸುಡುತಿಹ ಕಿಚ್ಚಂ ||

ಅರಿಗಳ ಬದಿದಾಂಸಲೇ ।

ಕಿಂಸನೊ ಹಂಯೆನ್ನ ತೋಳ್ಗೊಳಗೇ ಕೆಚ್ಚಂ || ೨೯ ||

ಹಿಮಕರನ ವಂಶಜಲಧಿಗೆ ।

ಹಿಮಕರನಹ ನಿನ್ನ ಪಾಣಿಯಂ ಪಿಡಿದುಂ ||

ಹಿಮಕೆ ರವಿಯಂತೆ ತಾಪವ ।

ನಮಮಾ! ವಸುಮತಿಯೊಳಿಗ ನಾಂ ಪಡೆದೆಂ || ೩೦ ||

ಪಾಂಡನಸಂಬಂಧದ ನೀಂ ।

ಗಂಡನಿರಸ್ತೀಸಮಾಜರಕ್ಷಣೆಯಂ ||

ಕಂಡರಿಯದಾದೆನಲ್ಲದೆ ।

ಕಂಡೆಂ ಹಾಳಾದ ¹ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಂ

|| ೩೧ ||

ಯದುವಂಶದವರ ವೀರನ ।

ಮದುವೆಯ ಪಡೆದಿರ್ಪ ಮಡದಿಯೆಂದೆನಿಸಿರೆಯುಂ ||

ಇದಿರಾಗುವ ಧರ್ಮಾಧರ ।

ಸದೆದುದ ನಾಂ ಕಾಣಲಲ್ಲ ಪೊರೆಯಲ್ದರೆಯಂ

|| ೩೨ ||

ಸಂದೋರ್ಪದೆ ನಿಮಗಿದು ಕೇ ।

ಸರಿ ತಾನೇ ಶುನಕನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು ನೋಡಲ್ ||

ಸಂಯಿಲ್ಲದ ಬಲವಿದುರ್ಪಂ ।

ಸಂಯೇ ನೀಂ ಕುರುಬನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು ನಾಡೊಳ್

|| ೩೩ ||

¹ 'ಹೊಯ್, ಸಳ' ಎನುತಲೆ ಹುಲಿಯುಂ ।

ಹೊಯ್ವಿದ್ ಸಮರ್ಥನಾದ ಗುರುವಿದ್ ||

ಹೊಯ್ಸಳನಾಗಿರುತರಿಗಳ ।

ಹೊಯ್ಸುವ ಗುರುವಿದೆ ಪಡೆಯದಿಹೆ ಬಿರುದ

|| ೩೪ ||

ವರ ¹ಚಂದ್ರಹಾಸಮುಖಂ ।

ಪರತರ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದೀ ನಾಡೊಳ್

ನೆರೆ ²ಚಂದ್ರಹಾಸಮುಖದಿಂ ।

ಪಂಕಿಸೆ ಮೇಣ್ಣ ರ್ಮಹಾನಿಯಾದಪುದೀಗಳ್

|| ೩೫ ||

೩೧ — 1 ಅನೇಗೊಂದಿಯನ್ನು.

೩೪ — 1 ಒಬ್ಬ ಗುರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಹುಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಳನೆಂಬ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು 'ಹೊಯ್, ಸಳ' ಎಂದನಂತೆ. ಸಳನು ಒಡನೆ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಹೊಯ್ದನಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಮನೆತನಕ್ಕೆ 'ಹೊಯ್ಸಳ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತಂತೆ ಬುಕ್ಕನು ಆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಮನೆತನದವನಂತೆ.

೩೫ — 1 ಚಂದ್ರಹಾಸ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರ ಮೂಲಕವಾಗಿ. 2 ಕತ್ತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ.

ವಾಲಿಯ ಭಂಡಾರಂ ನಿಧಿ |
 ವೋಲಿದೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರೋಳ್ ||
 ವಾಲಾಗ್ರದ ಮಾತ್ರಮುಖಿ |
 ವೇಳೆಯೊಳಿರಬಾರದೇಕೆ ಭಾಗ್ಯಂ? ಜನರೋಳ್ || ೩೬ ||

ಕಾಮಾಂಬಾಸಂಗಮಕುಲ |
 ಕಾಮದ್ರುಮಪಂಚಶಾಖೆಯೊಳ್ಳಡುವಿರೆ ನೀಂ ||
 ಕ್ಷಾಮಮಿರಬಹುದೆ ಧರೆಯೋಳ್ |
 ಕ್ಷೇಮಕೆ ನಿನ್ನಾಶ್ರಿತರ್ಗದೇವೇಳ್ ಪೆನಾಂ || ೩೭ ||
 ಎದೆಯಂ ತುಳಿಯಲ್ಪರ್ಪವ |
 ರೆದೆಯುಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ನಲಿಯುತಿರ್ಪವಸರದೋಳ್ ||
 ಎದುರಾಗಿ ಬರದ ಮೃಗಗಳ |
 ನೆದೆಗೆಡಿಸುವದಾವ ಪೌರುಷವೊ ತರತರದೋಳ್! || ೩೮ ||

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಜಗು |
 ಲಿಯವೋಲ್ವಿಸ್ತಾರಮಾದ ನಿನ್ನೆದೆಯೊಗಳ್ ||
 ಜಯಸೂಚಕವೋ ಮೇಣ್ಣೆ |
 ದರ್ಯಶತ್ರುಗಳಡಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲೋ? ನೀನದ ವೇಳ್ || ೩೯ ||

ನಿನ್ನಯ ಬಾಹುದ್ವಂದ್ಯಕೆ |
 ಚೆನ್ನಾಗಿಹ ಬಲವ ಕೊಟ್ಟ ವಿಶ್ವಂಭರೆ ತಾಂ ||
 ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಧೂಳಿದ್ದಿರ |
 ಲಿನ್ನಂ ನೀಂ ಸುಮ್ಮನಿದೋಡಾದಪುದೆ ಹಿತಂ || ೪೦ ||

ಮನುಜರ್ಗಮೃತಪ್ರಾಯವಿ |
 ದೆನಿಸಾ ಪಾಲುಕ್ಕಿ ಕೋಡಿವರಿನೀಯೆಡೆಯೋಳ್ ||
 ಜನರ ಬಲಿಯಾಗಿ ರಕ್ತದ |
 ಪೊನಲಿಡೆ ಪರಿಣಾಮಮೇನಹುದೊ ತಿಳಿ ಕಡೆಯೋಳ್ || ೪೧ ||
 ಜಗಕಾದರ್ಶಮಿದೆಂದೆನೆ |

ಝಗಝಗಿಪ ಪತಿವ್ರತಾಯಶಃಪಟಮುಂ ||
 ಜಗುಳಲ್ಲೂರೆಯಗೊಳ್ಳು |
 ಜ್ವಗಮಿದುವೇಕ್ಸಾರ್ಹಮೆಂತು ಪೇಳ್ವಿಟಮಂ? || ೪೨ ||

ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಜೀವಂ ।
 ಧರ್ಮದ ಹೊರತದರವಶ್ಯಮಿಲ್ಲೆಂಬವರೊಳ್ ॥
 ಧರ್ಮಂ ಮೇಲುಸಿಂಟ್ಟರೆ ।
 ಧರ್ಮವೆ ಆದನುಳಿಸದಿಹುದು ನೀಂ ಮಾನವರೊಳ್ ॥ ೪೩ ॥

ಪರಮರ್ಷಿಗಳಿದ್ದೆಡೆಯಿದು ।
 ಪರಸ್ಪರದ್ವೇಷಮಿಲ್ಲದರ್ಥೆಡೆಯಿದು ತಾಂ ॥
 ಪಂಕಿಸದೊಬ್ಬರನೊಬ್ಬರ್ ।
 1 ಪರರೆಂದಿಂದಾಡೆ ದೇವಗಾಗದೆ? ವಿಧಿತಂ ॥ ೪೪ ॥

ಧರೆ ಭಾರಮೆನ್ನದೊಡಮೇಂ ।
 ಧೂರವೋ ಪೇಳ್ಳರೆಯ ಹೊರೆಯ ಕೆಳಗಿಳಿಪರವೊಲ್ ॥
 ಧರೆಯವರಂ ಪಿಡಿಸೆ ಬಂ ।
 ದಿರೆ ಶತ್ರುಗಳವರ ಕೇಳ್ವೆಂಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನೊಳ್ ॥ ೪೫ ॥

ಭಾರತಭೂಮಿಯ ಬೆಳೆಯಿಂ ।
 ಭೂರಿಸುಪಕ್ಕಾನ್ನಮುಂಡು ಬೆಳೆದರ್ಪ ॥
 ಭಾರದ ಸಾಲವ ತೀರಿಸೆ ।
 ಬಾರದ ಭೀರುಗಳಿಗೊಪ್ಪುವುದೆ? ದರ್ಪ ॥ ೪೬ ॥

ಹೆಂಡತಿಯಂ ಸಂತಯಿಪಿರಿ ।
 ಹೆಂಡತಿಯಿಂ ಮಾತೆ ಹೆಚ್ಚಿನವಳಲ್ಲವೆ ಪೇಳ್ ॥
 ಹೆಂಡತಿಯಿಂದಿನವಳ್ಳೀಣ್ ।
 ಹೆಂಡತಿಯಂ ಪಡೆಯಗೆಯ್ದ ತಾಯ್ಕೊದಲಿನವಳ್ ॥ ೪೭ ॥

ರಾಯನೆ ಕೇಳ್ವೊಂ ಶೌರ್ಯ ।
 ಶ್ರೀಯಂ ಹಂಕೃಪೆಯೊಳೊಂದುಗೂಡಿರುವೈ ॥
 ಆ ಯುವತಿಯ ಬಂಜೆಯ ಗೆ ।
 ಯಿದ್ದಿಯಿಳೆಯೊಳಗಪಯಶಸ್ಸು ನೀಂ ಪಡೆವೈ ॥ ೪೮ ॥

ಪ್ರಾಣಂ ಮಾನಮಿವೇರಡುಂ |
 ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳ ತಿಮುಖ್ಯಮಾದೊಡಂ ನೆರೆ ನೋಡಲ್ ||
 ಪ್ರಾಣಕೆ ಜನ್ಮಾಂತರಮಿರೆ |
 ಮಾನಂ ತಾಂ ತಿರುಗಿ ಬಾರದಲ್ಲವೆ ಪೇಳಲ್ || ೪೯ ||

ಇಂತಾಕೆಯುದ್ವೇಗಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಪೇಳಲ್ —

ಕೇಳುತೆ ಕೇಳುತಾತನುರಮುಬ್ಬಿದುದೊಂದುವಿನೂತ್ನಶಕ್ತಿಯಿಂ |
 ತೋಳ ಬಲಂ ವಿಶೇಷಮೆನಿಸಿದುದು ದೇಹಮದೆಲ್ಲ ಕಂಪಿಸಲ್ ||
 ಪೇಳಿದನಾಗ ಬುಕ್ಕನೆಲೆ ಭಾಮಿನಿ, ಚಿತ್ತಕೆ ಬಂದುದೀಗಲೇ |
 ಊಳಿಗದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಡುವೆನೇಳಿದನೀಕ್ಷಿಸು ಮುಂದಿನಾಟವಂ || ೫೦ ||

ತರುಣೇಮಣಿ ಹೊರಟಿನಿಗೋ |
 ಸ್ಪುರದುಜ್ವಲಬಾಹುಬಲವ ತೋರುತೆ ರಣದೊಳ್ ||
 ನೆರೆ ನಿನ್ನೀ ದುಃಸ್ವಪ್ನವ |
 ಪಂಹಂವೆಂ ಜಯನಿನಾದದಿಂದೀಕ್ಷಣದೊಳ್ || ೫೧ ||

ಒರಸೊರಸು ಮುಖವ ಮೇಣ್ಣ |
 ಣ್ಣೆರೆ, ದುಃಖಾಶ್ರವಿನ ಕೋಡಿಯಂ ಪ್ರಿಯೆ ತಡೆ ನೀಂ ||
 ಭರದಿ ಸುಖಾಶ್ರುಗಳುಗಮವ |
 ವಿರಚಿಪೆ ನಿನೊಳಗೆ ಚಿಂತೆಯಂ ಬಡಿಸುತೆ ನಾಂ || ೫೨ ||

ತೀರಿದುದು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಂ |
 ತೋರುತ್ತಿಹುದೀಗ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಿಹ್ನಂ ||
 ತೂರು ಮನದಳಲನಿನ್ನದ |
 ತಾರದೆ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನೋಡುತಿರು ನೀನೆನ್ನಂ || ೫೩ ||

ಕತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿ ಮುಗಿದುದು |
 ಬತ್ತರಿಸುತ್ತಿಹುದು ಹಗಲ ಲಕ್ಷಣವೊಗಳ್ ||
 ಚಿತ್ತಕೆ ನಿನ್ನುಪದೇಶವ |
 ದೆತ್ತಂ ತಾಂ ಕೋಳಿಕೂಗಿದವೊಲಾಯ್ತೆಳೆಯೊಳ್ || ೫೪ ||

ಬಲವಂ ತೋರ್ದಪೇನೀಗಳೆನ್ನ ಭುಜದೊಳ್ಳೀನೆನ್ನ ಕೈಸೇರ್ದಿಹಾ ।
 ಫಲವಂ ತೋರುತೆ ನಿನ್ನ ತಾಪಶಮನಂಗೆಯ್ವೆಂ ಮಹಾಯತ್ನದಿಂ ॥
 ಗೆಲವಿಂ ಪಾಂಡವಕೀರ್ತಿಯಂ ಪೊರೆದಪೆಂ, ಧೂಳೆದ್ದು ಮೇಲೈದಿಹಾ ;

¹ನೇನುಂ ಶ್ರೀಯೋಡನಿಲ್ಲಿಗೇ ತಿರುಗಿ ತಾಂ ಬಂದಿರ್ದದಂ ಕಾಣೈನೀಂ ॥೫೫॥

ಕೆಚ್ಚೆಲ್ಲದೊಡಂ ನಿನ್ನಯ ।

ಮೆಚ್ಚಿನ ತೋಳ್ಗಳೊಳಗರಿಗಳೆಂಬರನೆಲ್ಲಂ ॥

ನುಚ್ಚುನುಮಾಡಿ ಮನಸಿನ ।

ಕಿಚ್ಚೇ ಸುಟ್ಟುರುಹಬಲ್ಲದಿದ ನಾಂ ಬಲ್ಲೆಂ ॥ ೫೬ ॥

ಶಕ್ತಿಯ ಕವಿಗಳ್ಳೀಯೆಂ ।

ಬುಕ್ತಿ ಸಯುಕ್ತಿ ಕಮೆನುತ್ತೆಯೇ ತಿಳಿದವೆನಾಂ ॥

ವಕ್ತೃತ್ವದಿ ನೀಂ ಕೊಟ್ಟೀ ।

ಶಕ್ತಿ ಮಹತ್ವಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಪುದೆನ್ನಂ ॥ ೫೭ ॥

ಹೊನ್ನೆಂಬರ್ಜಡನಾಗಿಹ ।

ಹೊನ್ನಂ ಜನರೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯದೆಯೆ ಅದರಿರವಂ ॥

ಹೊನ್ನಿ, ನಿನ್ನಂಥ ಹೆಣ್ಣೇ ।

¹ಹೊನ್ನೀ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆನುತ್ತಾನೆನೆಂ ॥ ೫೮ ॥

ಎಂದು ಭುಜಂಗಳಂ ಚಪ್ಪಂಸಿ, ಹಗೆಗಳಿಗೆ ದಿಗಿಲಾಗುವಂತೆ ಹುಬ್ಬಂ
 ಗಂಟಕ್ಕಿ, ಕೆಂಗಣ್ಣನಾಗಿ ನಿಂತ ಮನೋವಲ್ಲಭನಂ ನೋಡಿ ಹೊನ್ನಮಾಂಬೆ
 ಮತ್ತುಂ—

ಮನದಿನಿಯನೆ ತೋಳ್ಬಲದೊಳ್ ।

ನಿನಗಾರುಂ ಜೋಡಿಯಿಲ್ಲಮಾದೊಡಮರಿಯಲ್ ॥

ಎನಗೆ ಗೆಲವೆನಿಸದದರಿಂ ।

ದೆಣಿಸಲ್ಪರ್ದದ ಸಹಾಯವೊಂದಿಲ್ಲದಿರಲ್ ॥ ೫೯ ॥

೫೫— 1 ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗಿ ಬರುವದೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರವು—
 ಅಂದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು— ಮತ್ತೆ ತಮಗೆ ದೊರೆಯುವದೆಂದರ್ಥ

೫೮— 1 ಹೊನ್ನು+ಈ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ

ಎಂದು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯನರೆಗಳಿಗೆ ಬುಕ್ಕಂ ಮನಂದಂದು
ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡವನಾಗಿ

ಪ್ರಿಯೆ, ಕೇಳಿನ್ನಯ ವಾಕ್ಯರೂಪಮಹ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತುಂಬಿರ್ಕುಮೆ ।
ನ್ನಯ ಹೃದ್ಯಂತ್ರದಿ, ನಿನ್ನ ಬೋಧನೆಯ ವಾಕ್ಯಲೈಕಂ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಮೆ ।
ನ್ನಯ ಕಣ್ಣಿವರಿಯಿದುರ್ದಮ ತೆಗೆದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೀಗ ಮುಂದಾಗಲೆ ।
ನ್ನಯ ದೇಹಕ್ಕುರೆ ಕೀಲಕೊಟ್ಟ ತೆರನಾಯ್ತೇವೇಳ್ವಿನಾಂ ಮಾನಿನಿ ॥ ೬೦ ॥

ಮಾಯದೊಂದು ಮುಂಗಡೆಯೊಳಿಪುರ್ದದಕ್ಕುರೆ ಮೆಯ್ಯೊಡಲೈ ತಾ ।
ನಾರದೊಡಾಗ ಮಾಧವಪದಾಬ್ಜನ ಪೊಂದಿ ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿಹಾ ॥
ಧೀರಂನಿಲ್ಲಿ ದೀನತೆಯ ನೀಗಿಸಿ ಗೆಯ್ಯು ನವೀನರಾಜ್ಯಮಂ ।
ಭಾರತಮಾತೆಯಂ ಸಲಹಿ ಸಂತಯಿವೆಂ ನೆರೆ ನಿನ್ನ ರೀತಿಯಂ ॥ ೬೧ ॥

ಇಂತು ಸತಿಯನೊಡಂಬಡಿಸಿದಂಬಳಿಯಂ ಅಣ್ಣನನುದ್ದೇಶಿಸಿ—

ಅಣ್ಣಾ ಕತ್ತಿಗೆ ಕೈಯ ನೀಡು ಭರದಿಂ ಪೋಗಲೈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ, ಮೇ ।
ಣೆನ್ನಾ ಧರ್ಮವಿಘಾತಕವ್ರಜಮನೆಂತುಂ ಹಿಂದಕಟ್ಟಲೈ, ಬಲೆ ॥
ಬಣ್ಣಂಗುಂದಿದ ಧರ್ಮದೇವತೆಯುಮಂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ವೇಶದೊಳ್ ।
ಬನ್ನಂದೋರದ ರೀತಿಗೆಯ್ಯೆ, ಋಣಮಂ ತೀರ್ಚಲೈ ಭೂದೇವಿಯಾ ॥ ೬೨ ॥

ಇಂತವನಣ್ಣನನೊಡಗೊಂಡು ಆನೆಯಗೊಂದಿಯರಸನಾದ ಜಂಬು
ಕೇಶ್ವರನ ಬಳಿಗೈತರಲವನವರಂ ಕಂಡು—

ಬನ್ನಿಂ ಬನ್ನಿರೇಗ ನಮಿವೆಂ ನಿಮಗೀಗಿನ ಕಷ್ಟಕಾಲದೊಳ್ ।
ಮನ್ನಿಸುತೆನ್ನ ಬಂದಿಹಿಂ ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಸತ್ತ್ವಸಾ ॥
ಪನ್ನತೆದೋಂ ನಾಡಿಗರ ಸೌಖ್ಯವ ರಕ್ಷಿಪ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಹಾ! ।
ಎನ್ನಯ ಫಾಲದೊಳ್ಳರೆಯಲ್ಲಿಕಟಾ! ವಿಧಿ ನಿಮ್ಮ ರೀತಿಯಂ ॥ ೬೩ ॥

ಕರೆಯಲ್ಕಳುಹುವ ಮುನ್ನಮೆ ।

ಕರೆಯಲ್ಪಂದಿರ್ಪಿರೆನ್ನ ಯುದ್ಧಕೆ ನೀವೇ ॥

ಕುರುಹಿದು ನಿಮ್ಮಯ ಶೌರ್ಯಕೆ ।

ಕೊರತೆಯೆ ನಿಮ್ಮನ್ನರಾಗಲೆಲ್ಲತಾವೇ

॥ ೬೪ ॥

ನಿಮ್ಮ ಹಡೆದಿರ್ಪ ನಾಡೊಳ್ |

ನೆಮ್ಮದಿಯಂ ಪಡೆಯದಿರದು ಜನಮೆಲ್ಲಂ ||

ನಿಮ್ಮಭ್ಯುದಯವ ಕಂಡಾ |

ನಿಮ್ಮಡಿಸುಖಿಯಪ್ಪ ಭಾಗ್ಯಮೆನಗಿಲ್ಲಂ

|| ೬೫ ||

ನೆರೆಯಲ್ಲಿರ್ಪರಸರ್ಕಳೆಲ್ಲ ನೆರವಾಗಲೊಪ್ಪದಿರ್ಪರ್ತುರು |

ಷ್ಠರ ಶಸ್ತ್ರಾಹತಿಯಿಂದ ನೊಂದ ಸುಭಟರ್ನಿಸ್ತಾಣರಾರ್ಗಿರ್ಪರ್ ||

ನೆರೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲೀಗ ಬಂದ ಪಡೆ ಪಾಂವಾರದಂತಿರ್ಕುಮಿಂ |

ತಿರೆ ಯುದ್ಧಂ ತರವಲ್ಲವೆಂದೆನೆಗೆ ತೋರುತ್ತಿರ್ಕುಮೇಗೆಯೊಡಂ || ೬೬ ||

ಅಪಜಯನೆ ತೋರುತಿರಲಿಂ |

ತಪಾಯಕರಳಾದ ಯುದ್ಧದೇವತೆಗೆ |

ಅಪರಿಮಿತ ಜನರ ಬಲಿಗೊ |

ಟ್ಟಪಕಾರವ ಮಾಡಲಾರೆ ನಾಂ ನಿಮಗೆ

|| ೬೭ ||

ಪರಿಭವನ ಸಹಿಸಿ ಜೀವಿಪ |

ಪರಿಯೊಲ್ಲದೆ ವಹ್ನಿಯಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತೀಗಳ್ ||

ಪರಲೋಕಕ್ಕಿ ದಿ ಪೇಳೈಂ |

ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ಕರುಣೆಯುಣ್ಣಲೀಗೆಮ್ಮವರೊಳ್

|| ೬೮ ||

ಎಂದು ಜಂಬುಕೇಶ್ವರಂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಂ ಪನ್ನೊಂದು ಮಕ್ಕಳು
ಮಂ ಸೊಸೆಯರುಮಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞನಾರಾಯಣಂಗೆ ಸಜೀವ
ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯಂ ಕುಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಲ್ ಬುಕ್ಕಂ ತಡೆದು—

ನಿನ್ನನ್ನವ ನಾವೆಲ್ಲರು |

ಮಿನ್ನೆವರಂ ತಿಂದು ನಿನ್ನನೀಪರಿಯುಳಿಯಲ್ ||

ಮನ್ನಿಸನೆ ದೇವನೆಮ್ಮಂ? |

ಜೆನ್ನಾಗುವದೆಲ್ಲರಳಿಯೆ ನಿನ್ನಯ ಜೊತೆಯೊಳ್

|| ೬೯ ||

ಎಂದು ತಾನುಂ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರಂ—

ಎಲೆ ವೀರಾಗ್ರಣಿ, ಬೇಡ ಬೇಡ, ತಡೆ ನಿನ್ನಿಂದಂ ಮಹಾಕಾರ್ಯಮಾ |

ಗಲೆ ವೇಳ್ಕುಂ, ತಿರುಳುಂಟು ನಿನ್ನೊಳದಂ ನೀನೀಗ ಯಜ್ಞೇಶನೊಳ್ ||

ಬಲಿಯಾಗಲ್ ಹಿತವಲ್ಲ ಕೇಳುಳಿದು ಮುಂದೀ ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳ್ಸೌಖ್ಯಮಂ |

ಬೆಳೆಸಲ್ಸಹಸದೋರೆ ಹರ್ಷಮೆನಗಕ್ಕುಂ ನೋಡೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂ || ೭೦ ||

ಜನರೊಳಗೈಕ್ಕುವ ಪುಟ್ಟಪು ।
 ದೆನಗೆಂತುಮಶಕ್ಯಮಾದುದದ ನೀವೀಗಳ್ ॥
 ಘನತರಯತ್ನದಿ ಸಾಧಿಸಿ ।
 ಜನರ್ಗೆ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಕಲ್ಪಿಪುದು ಸುಖವಾಗಲೆ ॥ ೭೧ ॥

ನೆರೆ ನಾಂ ದೈವಾನುಗ್ರಹ ।
 ವಿರಹಿತನದರಿಂದಸಾಧ್ಯಮೆನಗಾ ಕೃತ್ಯಂ ॥
 ಗುರುಭಕ್ತಿಯುತ್ಪನ್ನಮದ ।
 ವಿರಚಿಸೆ ಕೈ ಹಾಕೆ ಸಾಧ್ಯಮಪ್ಪುದು ಸತ್ಯಂ ॥ ೭೨ ॥

ಪರಲೋಕದೊಳಿರುತಾಂ ನೀಂ ।
 ವಿರಚಿಪ ಕಾರ್ಯಂಗಳಂ ಕುತೂಹಲದಿಂದಂ ॥
 1 ನಿರುಕ್ತಿವೆನಾಂ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋ ।
 ದರರಂ ಬಿಟ್ಟುನೈಲ್ಲವಿದಕದರಿಂದಂ ॥ ೭೩ ॥

ಇದ ನೀಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆಯ್ದಿದೆ ।
 ಮುದದಿಂದಾಂ ಮುಗಿವೆನೆನ್ನ ಜೀವಿತಮನೆನಲೆ ॥
 ಅದ ವೀರಲಾರದಾಗಳೆ ।
 ಎದೆಯನವರ್ತಟ್ಟುತಭಯವಿತ್ತರ್ಥರದೊಳೆ ॥ ೭೪ ॥

ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಸಾಧಿಸಲಿನ್ನು ಬರಿಯ 1ತೋ
 ಳ್ವಲಂ ಸಾಗದೆಂದು ದಂದುಗಂಗೆಂಡು ಹೊನ್ನವಾಂಬೆಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ
 ದೈವಾನುಗ್ರಹದ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪೆಂಪಂ ಮನಂದಂದು ಅಣ್ಣನನುದ್ದೇಶ
 ಮಾಡಿ ಬುಕ್ಕಂ—

ಸುರನಾಥಂ ಗುರುವಿಂದೆ, ಪಾಂಡುತನಯಾರ್ಥವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಂ, ಜಾನಕೀ ।
 ವರನುಂ ನೋಡೆ ವಶಿಷ್ಠಂ ಪಡೆಯುತಂ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಸೌಖ್ಯಂಗಳಂ ॥
 ಚಿರಜೀವಿತ್ವವ ಪೊಂದಿದಂತೆ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯಕಸತ್ವಾತ್ಮತಾ ।
 ಭರವಂ ತಾಳ್ವ ಕೃತಾರ್ಥರಪ್ಪುದುಚಿತಂ ಬಾ ಪೋಗೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ॥ ೭೫ ॥

೭೩ — 1 ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆನು.

೭೫ — 1 ತೋಳು+ಬಲಂ.

ನೆರೆ ನಮ್ಮ ನಾಡ ಮುಸುಕುತೆ ।
 ಸುರಿಯು ತ್ರಿಪಿಫಲದ ಮಂಜಂ ॥
 ಗುರುವರಕಟಾಕ್ಷರವಿಯೇ ।
 ಪಂಹರಿಪನಿದರ್ಶೆ ನೋಡಲವನಂಜಂ

॥ ೭೬ ॥

ಭುಜಬಲದಿಂ ಗೆಲ್ಲೊಡಮದು ।
 ನಿಜದಿಂ ಜನಹಿತಕೆ ಪರಿಣಮಿಸಲಾಳಿಕೆಯೋಳ್ ॥
 ಋಜುಧರ್ಮವನುಪದೇಶಿಪ ।
 ನಿಜಗುರುವಿನವಶ್ಯಮೆನುಗೆ ತಪ್ಪದು ಧರೆಯೋಳ್

॥ ೭೭ ॥

ಬರಿಯ ಭುಜಬಲದ ಯುದ್ಧದಿ ।
 ತರತರದೊಳಪಾಯನೊಂದೆ ತುಂಬಿರುತ್ತಿರ್ಕ್ಕಂ ॥
 ನೆರೆ ಧರ್ಮದ ಬೆಂಬಲದಿಂ ।
 ದಿರೆ ಯುದ್ಧಮುಪಾಯದಿಂದೆ ಗೆಲವಂ ತೋರ್ಕ್ಕಂ

॥ ೭೮ ॥

ಇಂತೀರ್ವರುಂ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನಾಡಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಗುರ್ಮನುಗ್ರಹಮಂ ಪಡೆವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯುಂಗೆಯ್ದುಳಿದ ಯೋಚನೆಯಂ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಶೃಂಗಗಿರಿಯ ದಾಂಯಂ ಹಿಡಿದೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಂ ನಿಲ್ಲದೆ ತ್ವರೆಯುಂ ನಡೆಯುತ್ತೆ, ಮಾರ್ಗಾಯಾಸದಿಂ ಬಸಿಯುಸಿರಂ ಬಡುತ್ತೆ, ಮೆಯ್ಯೆಮರ್ ಕೋಡಿ ಯಿಟ್ಟು ವಸ್ತ್ರಂಗಳುಂ ನಾಂದು ತೊಟ್ಟಕ್ಕುತ್ತಿರೆ, ದೇಹದ ಬೇಸರಮಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಶೃಂಗಗಿರಿಯನ್ನೆದಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯೊಳ್ಳೆಂದು ಮಠಕ್ಕೆ ಬರ್ಪುದ ರೊಳಗೇ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳುಂ ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣತೀರ್ಥರುಂ ಶ್ರೀಮಾಧವಾರ್ಯರುಂ ಪ್ರಾತರನುಷ್ಠಾನಂಗಳುಂ ಮುಗಿಸಿ ಆತ್ಮವಿಚಾರ ದೊಳ್ಳೊಡಗಿ ಕುಳಿತಿರಲವರ್ಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಂದನೆಯ ಗೆಯ್ಯೊಡನೆ ಆ ದಾಂಗಳಾರ್ಗಾರ್ಪಣ ಶ್ರಮಾಧಿಕೃತಮನವರ ಮುಖಭಾವದಿಂ ಕಂಡು ಮಾಧವಾರ್ಯನವರಂ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ್ಗೆ ತೋರ್ದು ಕುಳಿರವೇಳ್ಳು ಯೋಗಕ್ಷೇಮಮಂ ವಿಚಾರಿಸಿ ಭೋಜನೋತ್ತರದೊಳ್ಳಿಶೇಷವಿಚಾರ ಕ್ಷಾಸ್ತದಮಪ್ಪುದೆಂದು ವೇಳ್ಳು ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಂಗಳಾಗಿ ಮಠದತ್ತ ತೆರಳ್ಳಂ.

ಹರಿಹರರೈಕ್ಕದಿನೈಕ್ಕವೆ ।
ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯಪೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತೆ ।
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಏಳನೇ ನೆಲೆ— ಮಾಧವನು ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೊಲಿದದ್ದು.

ಶ್ರೀಶಿವನೇ, ರಿಪುಗರ್ವಾ ।
ವೇಶೋಚ್ಚಾಟನಕೃತಪ್ರತಿಜ್ಞನೆ, ಸುಮಹಾ ॥
ದೋಷಾಂಧಕಾರಹಾರಕ ।
ಭಾಸುರರವಿಶಶಿಕ್ಕಶಾನುನಯನನೆ, ಪೊರೆ ನೀಂ ॥ ೧ ॥

ಅಂತು ಮಾಧವಂ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಂಗಳಂ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಗುರು
ಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಬುಕ್ಕನನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಯಮೇ
ನೆನಲವಂ ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪೇಳ್ವನದಂತೆನೆ —

ಗುರುದೇವನೆ, ಈಚೆಗೆಮ್ಮ ಕಷ್ಟಂ ।
ಪಿಂದಾಗಿರ್ಪುದ ವೇಳಲೇನನೀಗಳ್ ॥
ಗುರುವಂ ತೊರೆದಿರ್ಪವರ್ಗನಿಷ್ಠಂ ।
ದೊರೆಕೊಳ್ಳಲ್ ಲಘುವಾಗದಿರ್ಪರೇ ವೇಳ್ ॥ ೨ ॥

ಗುರುಚರಣದ ದರ್ಶನಕ್ಕೈನುತ್ತಂ ।
ನೆರೆ ಜನರೈತರುತಿರ್ದ ದೇಶಕ್ಕೀಗಳ್ ॥
ತುರುಕರ ಪಡೆಯೊಂದು ಬಂತು ಮತ್ತೇ ।
ನಿರುವೆಯ ಗೂಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಪೊಕ್ಕುದಾಗಲ್ ॥ ೩ ॥

ಘಸನಿಮಹಮದಂ ಕೃತಾಂತನೆಂಬೊಲ್ ।
ವಸುಧೆಯ ನುಗ್ಗುತೆ ಸೋಮನಾಥದೊಳ್ತಾಂ ॥
ಎಸಗಿದ ಕೃತಿಬೀಜಮೆಮ್ಮ ನಾಡೊಳ್ ।
ಪ್ರಸಂಸಿ ಪಡ್ತೆರುತಿಂದು ತೋರ್ಪುದೆತ್ತಂ ॥ ೪ ॥

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಂ ಸುಲಿಸಿ ಚರ್ಮನಾ ¹ ರಣವೀರರುದ್ರನಂ |
 ಕೊಲ್ಲಿಸಲಾಗಳಾ ದಲಪತಿತ್ವವ ಕ್ಷೇಬಡುತೋರಗಲ್ಲಿನಿಂ ||
 ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಕಾಲ್ಮುಂದ ಕೋಳಿಗಳಂತಿರೆ ದೈನ್ಯದಿಂದ ನಾ |
 ವಿಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತೆಪಷ್ಟೆ! ಇರೆ ಬಾಯೊಳಗಕ್ಕಿಯ ಕಾಳ್ಗಳಾವಗಂ || ೫ ||

ದಿಲ್ಲಿಗೀಚೆಗೆ ಮಹಮ್ಮದನೆಂಬಂ |
 ಖುಲ್ಲನಾದ ತೋಗಲಕ್ ಜನನಾಥಂ ||
 ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ ಜೀವವ ಕೊಂಬಂ |
 ತಿಲ್ಲಿ ಗೆಯ್ವನಹ ಬೇಂಟೆಯನಾತಂ || ೬ ||
 ಜೀವವಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯಂ |
 ಭಾವಿಸಲ್ಕೆ ನೃಪನೆಂಬುವುದಾಗಲ್ ||
 ಈ ವಸುಂಧರೆಯೊಳಾಂಸಲೆಂತುಂ |
 ಕೋವಿದಂ ಮಹಮದಂ ನೃಪನೀಗಳ್ || ೭ ||

ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಿಟ್ಟು ದೇವಗಿರಿ ತನ್ನಯ ಮೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಧಾನಿಯೆಂ |
 ದೆಲ್ಲರನಿಲ್ಲಿಗೇ ಪೊರಡಿಸುತ್ತ ಮಶಕ್ರರ ದಾಂಯಲ್ಲಿಯೇ ||
 ಕೊಲ್ಲಿಸುತಂ, ವಿಚಿತ್ರಮಹ ಹಿಂಸೆಯನೀಯುತವರ್ಗೆ ದುಷ್ಟರೊಳ್ |
 ಬಲ್ಲಿದನಾದವಂ ಮೆರೆದವಂ ಮಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹುಚ್ಚನೆಂಬವೊಲ್ || ೮ ||

ಕಡೆಗೆ ಮಹಮ್ಮದಂ ಪರರ ದೇಶವನಾಶಿಸಿ ದೇಶದೇಶಕುಂ |
 ಪಡೆಗಳನಟ್ಟಿ ದೇವಗಿರಿಯೊಳ್ಳ ಹುಕಾಲದಿನಾಳುತಿರ್ದವಂ ||
 ಕುಡಿವಂದಾಗಳಾ ¹ ಬಹವುದೀನನದೀನತೆಯಿಂ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂ |
 ನಡೆಯುವನಾದನಾಂ ಸಹಿಸರೋ ತಲೆವಾಗಿರೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದೊಳ್ || ೯ ||
 ಧರೆಯೆಲ್ಲಂ ತನ್ನ ಭೋಗಕ್ಕನುತೆ ತಿಳಿದು ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಸೂರೆಗೊಂಬಾ ¹
 ನರದೈತ್ಯಂ ಬಾಯಬಿಟ್ಟಿದ್ವಿಖಿಲಜಗವ ನುಂಗಿದೊಡಂ ಸಾಲದೆಂದೇ ||
 ಪರರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಸೆವಟ್ಟಿಪ್ಪದರೊಳೆ ಬಹವುದ್ದೀನನೀಂತಿಯೊಳ್ |
 ನ್ನಿರವಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೆಂದಾಗಿರೆ ತೋಗಲಕಗಿನ್ನೆಂತು ತಾಂ ಸಹ್ಯಮಕ್ಕುಂ ||

೫ — 1 ಅವನ ಹೆಸರು ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ.

೯ — 1 ಮಹಮ್ಮದ ಬಿನ್ ತೋಗಲಕನ ಕಡೆಯವನಾಗಿ ದೇವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹವುದ್ದೀನನೆಂಬವನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರ.

ಮುಸಲರ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂ ಬಸಿದ ರಕ್ತದ ಗಾಯಮದಾರದನೋಡಂ ।
 ಮಸಗುವ ವೈರಮಂ ಮರೆದು ಹಿಂದುಗಳೆಲ್ಲರ ಕಾವರೆಂದು ಭಾ ॥
 ವಿಸಿ ಶರಣೆಂದನಾ ಬಹವುದೀನನೆ ಎಮ್ಮಯ ಜಂಬುಕೇಶಗೀ ।
 ವಸುಧೆಯೊಳೆಂತೊ ಹಿಂದುಗಳ ಪೆರ್ಮೆಯುದಾರತೆ ನೋಡೆ ರಕ್ಷೆಯೊಳ್ ॥೧೧॥

ನೆರೆ ಹಿಂದುತ್ವವೆ ಸಾಕಾ ।

ಗಿರೆ ಬಹುವುದ್ದೀನಗೀಯಲಾಶ್ರಯಮಂ ॥

ಉರಿಯುವ ಗಾಯದ ಮೇಲು ।

ಪೈರೆದೆಬ್ಬಿಸಿದಂತುಟಾಯ್ತು ಮಹಮದನಂ ॥ ೧೨ ॥

ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಮೇವೇಳ್ವುದೋ!

ಎಲ್ಲಿಯುಮಾ ತುರುಷ್ಯಪಡೆಯೆಲ್ಲಿಯುಮಾಜನರೇಳ್ಗೆ, ನೋಡಲೆ ।
 ಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯುಮಾ ಜನಾಂಗದವರುಬ್ಬಟಿಯಾಜನರಾರ್ಭಟಂ, ಸಮಂ ॥
 ತೆಲ್ಲಿಯುಮಾ ಮದಾಂಧಜನರೊಟ್ಟಿನ ಕೂಗು ವಿಶೇಷಮಾಗೆ ಮೇ ।
 ಣೆಲ್ಲಿಯುಮೆಮ್ಮ ನಾಡು ಯಮದೂತರ ಬೀಡೆನಿಸಿದುದೊಮ್ಮೆಗೇ ॥೧೩॥

ಎಂತಹ ಸೈನ್ಯಮೆಂತಹ ಭಯಂಕರ ಸಿದ್ಧತೆ! ಹಿಂದುವರ್ಗಕಿ ।

ನ್ನೆಂತಹ ಭೀತಿಯೆಂತಹ ನಿರಾಶೆಯದೆಂತಹ ಗಾಸಿಯೋ ಜಗ ॥

ಕ್ಕೆಂತಹ ದುರ್ದಶಾಫಲವದೆಂತಹ ಕಷ್ಟದ ಕಾಲಮೋ ಶಿವಾ! ।

ಎಂತಹ ಕೇಡ ತಂದೆ ಎಲೆ ತಂದೆ, ಎನ್ನುತ್ತಿಳೆಯತ್ತದಾವಗಂ ॥ ೧೪ ॥

ಧರೆಯುಂ ಸಾಲದು ಸರ್ವಸೈನ್ಯಮಿರದೊಂದೇಕಾಲಿನಿಂ ನಿಲ್ಲೆ, ಸಾ ।

ಗರಮುಂ ಸಾಲದದೋರ್ವಗೊರ್ಕುಡಿತೆಯಂತೆಲ್ಲಗರ್ಗ ಪಾನಕ್ಕಮಂ ॥

ಬರದೊಳ್ಳಾರುತನಿರ್ಕ ಸಾಲದವರುಚ್ಛವಿಸಕ್ಕನಲಕ್ಕಾ ತುರು ।

ಷ್ಕರ ಸೈನ್ಯಂ ರಭಸಂ ಮಿಗಲ್ಪಂದುದಾನೇಗೊಂದಿಯಂ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ ॥೧೫॥

ಗುಡಿಯಂ ಕಿತ್ತಿಟ್ಟವಂ ಬಂದಿಹನದರೊಳಗಿರ್ಪೆಲ್ಲವಂ ಸೂರೆಗೊಂಡಾ ।

ಕಿಡುಕಂ ಬಂದಿರ್ಪನಯ್ಯೋ, ಜನರ ತಲೆಯ ಚೆಂಡಾಡುವಂ ಬಂದನಪ್ಪಾ! ॥

ಕಡಿಯುತ್ತಂ ಹಿಂದುವಂದಿರ್ಪವರ ಸೆಲೆಗಳಂ ಸೀವವಂ ಬಂದನೆಂದೇ ।

ಬಡುತ್ತಿದ್ದತ್ತಾಗ ಬಾಯಂಜನನಿವಹಮಹೋ ಪೇಳಲೇಂ ಕಾಲನಾಟಂ॥೧೬॥

ನೆಲವೇ ಹಡೆಯಿತೊ ಇದನೀ ।

ನೆಲದವಂದುವರೆಗೆ ಗೆಯ್ದ ಪಾಪದ ಮುನ್ನೀರ್ ॥

ನೆಲೆವೆಚ್ಚಿ ತೋರ್ಪುದೋ ಜವ ।

ನೊಲವೋ ಎನೆ ತೋರ್ಪುದಾ ತುರುಷ್ಕರ ಸೈನ್ಯಂ ॥ ೧೭ ॥

ನೆಲವೇ ತೆರೆ, ತೆರೆ, ಬಾಯ್ತೆರೆ, ।

ನಿಲವಿಲ್ಲೆಮಗಿಲ್ಲಿ ಪೋವೆನ್ನಿಲ್ಲಿ? ॥

ನಲವಿಲ್ಲದ ಬಾಳೇಕಿ ।

ನ್ನಿಳಿದವೆಂದೆಂಬರೆಲ್ಲ ನೆಲದಲ್ಲಿ

॥ ೧೮ ॥

ಹಡೆದಾದ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆಯೊ ।

ಳಡಗಿಪುದಂದೆಂಬೆಯಂತು ಭೂದೇವಿ? ॥

ಬಿಡುಬಿಡದು ನರರ ನುಡಿ ನೀ ।

ನಿಡಬಲ್ಲವಳೆಂದರೆ ಭಯಂ ತೀವಿ

॥ ೧೯ ॥

¹ ಮಡಿ, ಮಡಿಯೆಂಬಾ ಶೀಲಂ ।

² ಮಡಿವಿಪ್ಪುಡು ಪಾರ್ವರಲ್ಲಿ ತುರುಕರ ದೇಸೆಯಿಂ ॥

ಮಡಿಮಡಿಯೆನೆ ಸಾವೆಂದಿ ।

ಮೃದಿಸಿಹುದಾಬಾಲವೃದ್ಧ ರೊಳ್ಳಿದರ್ಪೆಯೆಯಿಂ

॥ ೨೦ ॥

ಅಡಗುವದಕ್ಕೆಡೆಯಂ ಕೊಡ ।

ದಡಿಗಡಿಗಾರಯ್ದು ಕೊಂದು ಹಿಂದುಗಳ ॥

¹ ಅಡಗಂ ಬೇಯಿಸಿ ಮಾಡಿ ।

ಟ್ಟಡಿಗೆಯ ತಿನೆಗೆಯ್ವರವರ ಬಂಧುಗಳ

॥ ೨೧ ॥

ಮಹಮದನ ಸೇನೆಗೊಪ್ಪುವ ।

ಮಹೋನ್ನತಧ್ವಜಮೆನುತ್ತೆ ಹಿಂದುಗಳ ॥

ಮಹನೀಯರ ರುಂಡವನೇ ।

ಮಹಿಯೊಳ್ಳಲ್ಲೆಯೊಳೆ ಚುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿವರಲಾ!

॥ ೨೨ ॥

೨೦ — 1 ಒಗದು ಒಣಗಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಮೈಲಿಗೆಯವರ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತು. 2 ಸ್ತು
ರುವದು.

೨೧ — 1 ಮಾಂಸವನ್ನು.

ತೋರನವಂ ಮಂಗಳಮಂ ।

ತೋರಣಮಾದಪ್ಪದವಂಗೆ ಹಿಂದುಗಳ ॥

ತೋರನೆಯ ಮುಂಡಮೆನಲೆಂ ।

ತೋ ರಣಮದನರಿಯೆ ಹಿಂದುಮುಂದುಗಳ ॥ ೨೩ ॥

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಏನಂ ಪೇಳ್ವೆನದರ ಪರಿಣಾಮಮಂ! ತಪಸ್ವಿಗಳ
ಮುಂಗಡೆಯೊಳ್ ಕ್ರೂರವ್ಯವಹಾರಮಂ ಬಣ್ಣಿಪುದು ತಪ್ಪೆನಿಸೀತೆಂದಾಂ
ಬೆದರ್ವೆಂ; ಸಂಕ್ಷೇಪಮಾಗಿ ಪೇಳಬಹುದಾದೊಡೆ—

ಪನ್ನೀರಿನಿಂದಂ ಕೆಸರಾಗುತ್ತಿದರ್ಫ ।

ಜೆನ್ನಾದ ವೀಧಿವ್ರಜವಿಗ ನೋಡಲ್ ॥

ಕೆನ್ನೀರಿನಿಂದಂ ಕೆಸರಾಗಿ ತೋರ್ದ್ ।

ತ್ರಿನ್ನೇನದಂ ನೋಳ್ವೊಡೆ ಭೇತಿಗೂಡಲ್ ॥ ೨೪ ॥

ಜನರರ್ಚನೆಗೆಯ್ದ ಕುಂಕುಮಂ ।

ಮಿನುಗಲ್ತೆಂಪಹ ತುಂಗಭದ್ರೆ ತಾಂ ॥

ಜನಂದಲಿ ಸೋರ್ವ ರಕ್ತಮೊಂ ।

ದನೆ ತಾಳ್ವಂತಿಹುದೀಗ ಸಂತತಂ ॥ ೨೫ ॥

ಪನ್ನೀರ ಕಾಲುನೆಗಳೇ ಪರಿಯುತ್ತಲಿರ್ಪಾ ।

ಪುಣ್ಯಪ್ರದಂಗಳಹ ವೀಧಿಯ ನೋಡಲೆಲ್ಲಾ ॥

ಕಣ್ಣೀರ ಕಾಲುನೆಗಳೇ ಪರಿಯುತ್ತಿ ತೋರ್ಪಾ ।

ಅನ್ಯಾಯವೇ ಜನಕೆ ಕಂಡಪುದಲ್ಲದಿಲ್ಲ ॥ ೨೬ ॥

ಗುಡುಗಿದಂಬುದದಿಂದಲೆ ವಾಂ ತಾಂ ।

ಬಡದೆ ಬಂದುಪುದುಂಟು ಧಂತ್ರಿಯೊಳ್ ॥

ಗುಡುಗಿದರ್ತುರುಕರ್ ಸಲೆ ವಾಂ ತಾಂ ।

ಬಡದೆ ಬಂದುದು ಹಿಂದುವ ಕಣ್ಣೊಳ್ ॥ ೨೭ ॥

ಮಿತಿಮೀರ್ದ ಸ್ತಂಭದುರುಭೀತಿಯಿಂದೆ ಕ ।

ಣ್ಣತಿಯಾಗಿ ಕಳ್ಳಲೆಯೆ ಕಂಡೊಡಂ ಮಹಾ ॥

ದ್ಯುತಿಯುಳ್ಳ ಕತ್ತಿಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂ ವ್ಯವ ।

ಸ್ಥಿತದೀಪವಂತೆ ಬೆಳಕಾದುದಲ್ಲಿ ಹಾ! ॥ ೨೮ ॥

ಹಂವ ರುಧಿರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿ ತೋರ್ಪಾ |
 ಪರಪರಿ ಕಲ್ಲಳನಾ ತುರುಷ್ಯನಾಥಂ ||
 ಧರೆಯಿದು ನವರತ್ನಗರ್ಭೆಯಪ್ಪಾ |
 ಪಂಯೆನುತೀಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಪ್ಪನಪ್ಪನಾತಂ || ೨೯ ||

ಉರಿವಗ್ನಿಯ ಶಾಖದಿಂದೆ ಕಾ |
 ಕರಳೇಳ್ವಾಚೆಗೆ ಹಾಂ ಬೀಳ್ವವೊಲ್ ||
 ನೆರೆ ತಾಳದೆ ಪೆಟ್ಟನಾಗ ಕಾ |
 ತರದಿಂ ಸತ್ತರಪಾರಹಿಂದುಗಳ್ || ೩೦ ||

ಪತಿಯುಳಿಯಲೊಡನೆ ಹಂದಾ |
 ಸತಿಯರ ಹಾರಗಳ ಮುತ್ತು ಮುಸುಕಿರೆ ನೆಲದೊಳ್ ||
 ಕ್ಷಿತಿಯ ವಿನಾಶವ ಸೂಚಿಸೆ |
 ಪತನಂ ಬಡೆದಿರ್ಪ ತಾರೆಯೆನಿಸಿದುದಾಗಳ್ || ೩೧ ||

ಜನಗಳಿಂದಲೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಂಕಿಹಾ |
 ಜನಪದಂ ನೆರೆ ನೋಡಲದಲ್ಲಿಯುಂ ||
 ಜನರ ಭಕ್ತಿಪ ನಾಯ್ಕರಿಯೇ ಮಹಾ |
 ಜನರೆನಲ್ವೆರೆ ಮಾಳ್ವುದು ಭೀತಿಯುಂ || ೩೨ ||

ಸುಧೆಯಂ ಸವಿಯಲ್ವೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದಾ |
 ಸುಧರಾದೇವಿಯ ರೀತಿಯೊಗ ನೋಡಲ್ ||
 ಮುದವಿಲ್ಲದೆ ರಕ್ತಪಾನದಿಂ ತೋ |
 ಪ್ಪುದು ತಾಂ ದೈವನ ವಿದಾರಲಾಗದೆಂಬೊಲ್ || ೩೩ ||

ಹುಡುಗರಗಿದು ಬಿಟ್ಟಾ ಪಣ್ಣಳಿಂ ತುಂಬಿ ತೋರ್ಪಾ |
 ಪೊಡವಿಯೊಳದಿಯೊಂದಂ ನೀಡೆ ತಾವಿಲ್ಲದಂತೆ ||
 ಇದಿದಿಹುದು ಯಮಂ ತಾಂ ತಿಂದು ಸಾಕೆಂದುಗುಳ್ಳಾ |
 ಕಡಿದ ಶಿರದ ಮುಂಡಂ ಚೆಲ್ಲಿರಲ್ ಮಾಣದಂತೆ || ೩೪ ||

ಸರಸಿಜಸುಮಗಲ್ಲೆಲ್ಲಿರ್ದು ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಿಯುಂ ತೋ !
 ಪರರುಣತೆಯ ಬೆಡಂಗಂ ಪೊಂದಿದಾ ಮಾರ್ಗಮೆಲ್ಲಂ ||
 ತುರುಕರ ಹತಿಯಿಂದಂ ಸತ್ತ ವೀರರ್ಕಳಿಂತುಂ |
 ಸುಂದ ರುಧಿರದಿಂ ಕೆಂಪಲ್ಲದಿನ್ನನ್ಯಮಿಲ್ಲಂ || ೩೫ ||

ಎದೆಗೊಟ್ಟುರಿಗಳೆ ಪೊಯ್ಗಳಂ |
 ದಿದಿರೊಳ್ಸಾವುದು ಧೈರ್ಯಮಿತ್ತಿರಲ್ ||
 ಎದೆಗೊಟ್ಟಳಿದರ್ಪ ಮಕ್ಕಳಂ |
 ದೆದೆ ಸೀಳಪ್ಪುದು ನೋಲ್ಪರಾರಯಲ್ || ೩೬ ||

ಪತಿಗಳ್ ರಣಕ್ಕೆದೆ ನೋಡುವಾ |
 ಸತಿಯರ್ಪರ್ಗವನ್ನೆದಿವರ್ ಮೊದಲ್ ||
 ಪತಿಗಳ್ಬಹ ಮುನ್ನಮೇ ಅವ |
 ಗರ್ತಿಸೌಖ್ಯಸ್ಥಿ ತಿಯನ್ನೆ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ || ೩೭ ||

ತುರುಕರ ರಣಯಜ್ಞಕ್ಕಂದು ವೀರರ್ಕಳಿಲ್ಲಂ |
 ಸರಭಸದೊಳೆ ಹೋಮದ್ರವ್ಯದಂತಾದರಾಗಳ್ ||
 ನರಪತಿ ಸತಿಪುತ್ರಾನೀಕದಿಂ ಕೂಡಿ ವೈಶ್ಯಾ |
 ನರನೊಳಿಳಿದನಂದಾ ಎಲ್ಲಮುಂ ಪೂರ್ಣಮಾಗಲ್ || ೩೮ ||

ಅಳಿಗಾಲವಿನ್ನು ಬರಲಿಂತು ಪೇಳಲೇ |
 ನಿಳೆಯೆಲ್ಲಮುಂ ಮಸಣಮಾದುದೊಮ್ಮೆಗೇ ||
 ಉಳಿದರ್ಪರೆಂಬ ಕೆಲಂದೂರ್ಮೇಂ ಫಲಂ? |
 ಕಳೆಯಿಲ್ಲದರ್ಪವರದೇಕೆ ಭೂಮಿಗೆ? || ೩೯ ||

ಮನೆಗಳೊಳ್ಳಲಿದಾಡುವ ಮುನ್ನಿನಾ |
 ಜನರ ಸಂದಣಿ ಕಾಣಿಸದಿದೊಡಂ ||
 ಮನೆಯ ಮೇಲಿಹ ಗೂಗೆಗಳಿಂದಿನಾ |
 ಜನರೆನ್ನಾರನಾಕಡೆ ಕಣ್ಣೆಡಂ || ೪೦ ||

ಭರತನಾಟ್ಯವ ಗೆಯ್ಯುವ ಜಂಬುಕೇ ।

ಶ್ವರನ ರಾಜಗೃಹಾಂಗಣವೀಗ ತಾಂ ॥

ನೆರೆ ಪಿಶಾಚಸಮೂಹದ ನಾಟ್ಯಕೇ ।

ಭರದಿ ಗೆಯ್ದಿ ಹುದಾದುದು ನಿಶ್ಚಿತಂ

॥ ೪೧ ॥

ತಾಳಮೇಳಗಳ ನಾದವಾವಗಂ ।

ಕೇಳುತಿದ್ದೆಡೆಯೊಳೀಗಳಾಲಿಸಲ್ ॥

ಗೋಳೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿರ್ಪುದಾವಗಂ ।

ಕೇಳಲೊರ್ಮೆಯೆದೆ ಸೀಳಿ ಪೋಪವೊಲ್

॥ ೪೨ ॥

ನೆನೆದರೆ ದೇಹವೇ ನಡುಗುಗುಂ, ಬಿಡದೀಕ್ಷಿಸೆ ಕಣ್ಣೆ ಕತ್ತಲೇ ।

ಘನಮೆನೆ ಮುತ್ತುಗುಂ, ಕಿವಿಯಗೊಟ್ಟರೆ ಸೀಸವ ಕಾಸಿ ಪೊಯ್ದವೊಲ್ ॥

ಎನಿಕುಮದಿನ್ನು ಪೇಳ್ಬುದಕೆ ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿಯೆ ಪೋಪುದಲ್ಲೆ ಹಾ! ।

ಎನಿತಿದು ದುರ್ವಿಲಾಸವೊ ವಿಧಾತನ ಕಂಡೆಯೆಂ ಶಿವಾ! ಶಿವಾ!! ॥ ೪೩ ॥

ಇದ್ದುದೆ ರಾಜವೈಭವಮದಿದ್ದುದೆ ಧರ್ಮದ ಪೆರ್ಮೆ ಪೇಳಲಿ ।

ನ್ನಿದ್ದುದೆ ಹಿಂದುಗಳ್ಗೆ ಬಲಿದಾತ್ರಯಮಿದ್ದುದೆ ವೀರಂಕೈ ಮೇ ॥

ಜಿದ್ದುದೆ ಪೇಳ್ವಯಾಪರತೆಯಿದ್ದುದೆ ಧರ್ಮಸಹಾನುಭೂತಿಯಿ ।

ಲ್ಲಿದ್ದುದೆ ¹ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದೆನಿಸಿತೀಗ ತುರುಷ್ಕರ ದೊಡ್ಡ ದಾಳಿಯಿಂ ॥ ೪೪ ॥

ತನ್ನಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಕೆಡಿಪರೇ ಪಂ ನಿರ್ಘೃಣರೆಂದು ನೋಡಿಯುಂ ।

ಕನ್ನಡನಾಡ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಬಾರದದೇತಕೊ ದೇವದೇವಗೀ ॥

¹ಬನ್ನವನೀವರೊಳ್ಳುನಿದು ಶಾಸನಗೆಯ್ಯನದೇಕೊ ಶಂಭು ತಾ ।

ನಿನ್ನವರಂ ವಿಭಾಡಿಸುವೊಡೆನ್ನಳವೇ ²ಗುರುಸಾಹ್ಯಮಿಲ್ಲದೆ ॥ ೪೫ ॥

ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರುಮಾ ಮಳಲಲ್ಲಿಡುತ್ತಂ ।

ವೇದಾಂತಪುಸ್ತಕವ, ಮಕ್ಕಳ ಕೂಡಿ ತಾಮುಂ ॥

ಆ ದೊಡ್ಡಯುಧಧರೆಯೊಳ್ಳವದಂತಿರುತ್ತಂ ।

ಈ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳದುಕಿದರ್ ಸುಖಿಯೆಂಬನಾವಂ! ॥ ೪೬ ॥

೪೪ — 1 ಸಂಪತ್ತು.

೪೫ — 1 ಕಷ್ಟವನ್ನು. 2 ಗುರುಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ
ವಿಲ್ಲದೆ.

ಹಾ! ಹಾ! ಭಾರತಮಾತೆ ಸಾರ್ಥಕಮಹೋ ಸರ್ವಂ ಸಹಾಭಿಖ್ಯೆ ನೀ ।
 ನೀಹಿಂದುಪ್ರಜೆಗಳ್ಳಿಶೇಷಮೆನೆ ದುಃಖಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿದೋಡಂ ||
 ಸ್ನೇಹಾಧಿಕೃತ ಮಕ್ಕಳಂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾ ಪಾಮರಸ್ತ್ರೀಯವೊಲ್ ।
 ಮೋಹಾವೇಶದಿ ಸಾಯದಿಪ್ಪುದುಳಿದಮ್ನಿಭಾಗ್ಯವೆಂದೆಂಬೆನಾಂ || ೪೭ ||

ಧರೆಯೊಳ್ಳಿನ್ನನುರೂಪನಾದ ಪತಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗಮಂ ಜಂಬುಕೇ ।
 ಶ್ವರನೈದಲೈ ಪತಿವ್ರತಾಪ್ರಥಮಳೆಂದೆಂಬಾಕೆ ನೀನೀಗಳ ||
 ಬ್ಬರದಿಂ ಬಂದ ತುರುಷ್ಕ ¹ಮಲ್ಲಿಕನಬೀ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಂಜುತಂ ।
 ಜ್ವರದಿಂ ಪೀಡಿತಳಾಗಿ ಬಾಯ್ವಿಡುವೆಯಾ ಕರ್ಣಾಟಮಾತೇ, ಹಿತೇ || ೪೮ ||

ಅಡಿದುದಾಟವಾಗಿಹುದು ಮಲ್ಲಿಕನೆಂದೊರೆದಾಟವೆಲ್ಲಮುಂ ।
 ಹೂಡಿದುದೆಲ್ಲ ಲೆಗ್ಗೆಯಹುದಾ ನಬಿಸಾಹೆಬ ಹೂಡಿದೆಲ್ಲಮುಂ ||
 ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲ ಮಾಟಮೆನಿಕುಂ ನೆರೆಗೆಯ್ಯೆ ತುರುಷ್ಕನಾಚ್ಚೆಯಿಂ ।
 ನೋಡುವನಾರೊ ವೇಳ್ತಹಮದಂ ಬಹುದೂರದ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರಲ್ || ೪೯ ||

ಕಲಿಗಳಿನಿಪ್ಪರೆಲ್ಲ ಬಲಿಯಾದರಹೋ ರಣದೇವಿಗಿನ್ನು ಮಿ ।
 ಕ್ಕುಳಿದವರೆಲ್ಲ ನಾಶವಡೆದರ್, ಧನಧಾನ್ಯದ ಸೂರೆಯಾಯಿತು ||
 ಜ್ವಲಮಹ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದೊ ಕಾಣದು, ಮಾನಕೆ ಬೇನೆ ಬಂತು ಮುಂ ।
 ದಿಳಿಯದು ಸರ್ವನಾಶಮಿದಕೇಂ ಗತಿಯೋ ನೆರೆ ಕಾಣೆನೇನುಮಂ || ೫೦ ||

ರಕ್ಷಿಸು ಧಾತ, ರಕ್ಷಿಸು ಜನಾರ್ದನ, ರಕ್ಷಿಸು ಶಂಭು ಶಂಕರಾ ।
 ರಕ್ಷಿಸು ದೇವಿ, ರಕ್ಷಿಸು ಮಹೇಶ್ವರಿ, ರಕ್ಷಿಸು ಸೌಖ್ಯದಾಯಿನೀ ||
 ರಕ್ಷಿಸು ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ರಕ್ಷಿಸು ಸರಸ್ವತಿ, ರಕ್ಷಿಸು ಶೋಕಹಾರಿಣೀ ।
 ರಕ್ಷಿಸು ಕಾರ್ತಿಕೇಯ, ಗಣನಾಥ, ಬಿಡೌಜ, ದಿಗೀಶಮುಖ್ಯರೇ || ೫೧ ||

ಎಳೆಯುತ್ತಿದರ್ಪರಯ್ಯೊ ಮಾತೆಯನವರ್ತಾಮೆಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ ।
 ಅಳಿಸುತ್ತಿದರ್ಪರಯ್ಯೊ ಕುಂಕುಮವನೊಟ್ಟಾಗುತ್ತೆ ¹ಕಟ್ಟಾಸಂ ||
 ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದರ್ಪರಯ್ಯೊ ಸೀರೆಯ ಮಹಾದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳ್ಳಿವರೇ ।
 ಉಳಿಯುತ್ತಿದರ್ಪವೆಯ್ಯೊ ನೋಡಲಿನಿತಂ ಧಿಕ್! ಧಿಕ್! ಸುಡೀಜನ್ಮಮಂ ||

೪೮ — 1 ಅನೇಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಜಂಬುಕೇಶ್ವರನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ
 ಮಹಮ್ಮದಬೀ ತೊಗಲಕನು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಡಳಿತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಮಲ್ಲಿಕನಬಿಯನ್ನಿಟ್ಟನು.

೫೨ — 1 ಬಹಳ ರೋಷದಿಂದ

ಸುಡುತಿರ್ದೆಂ ನೆರೆ ಜಂಬುಕೇಶನೊಡನಾನೀ ದೇಹಮಂ ಬೆಂಕಿಯೊಳ್ |
ಬಡುತಿರ್ದೆಂ ತನೆ ಜೀವವಂ ಕದನದೊಳ್ಪಾರಾಂತು ಧೂರ್ತರ್ಕಳಂ ||
ಹಡೆದೀ ತಾಯ್ನೆ ತುರುಷ್ಯಪೀಡೆ ಕಳೆಯಲ್ವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತೀಕಾರಮಂ |
ಪಡೆದಾಂ ತೋರದೆ ಸಾಯಲಾರೆನಹಹಾ! ಹಾ! ಗೆಯ್ಯೆನೇನಂ ವಿಭೋ||೫೩||

ಏತಕೆ ಹೊತ್ತುದೋ ಧರಣಿಯೆನ್ನನದೇತಕೆ ಕೂಳನಿತ್ತುದೋ |
ಏತಕೆ ಶೌರ್ಯಮಿತ್ತುದೋ, ಅದೇತಕೆ ದೇಹವ ಪುಷ್ಟಿಗೈಯ್ದದೋ ||
ಏತಕೆ ಬುದ್ಧಿಯಿತ್ತುದೋ, ಅದೇತಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಸೌಖ್ಯಮಿತ್ತುದೋ |
ಏತಕದಿನ್ನಮೆನ್ನ ಕೊಲದಿಪ್ಪುದೋ ನಿರ್ಘೃಣನೆಂಬ ಕೋಪದಿಂ || ೫೪ ||

ಪುರುಷಂ ತಾನಿಹೆನೆಂಬೆನೆಂತು ಜನರೊಳುತ್ತಂ ಶೂರನೆಂದೆಂಬೆನೆಂ |
ತಂಗಳ್ಳರ್ಪವ ಕೊಂಡರೆಂದು ನುಡಿವೆಂ ತಾನೆಂತು, ಮೇಣ್ಣೀಸೆಯಂ ||
ಹುರಿಯಂ ಗೆಯ್ದವೆನೆಂತು ಪಾಂಡವರೊಳಾಂ ಸಂಬಂಧಿಯೆಂದೆಂಬೆನೆಂ |
ತರಿಯಲ್ಮೋರೆಯ ತೋರೆಲಾರೆನಹಹಾ! ಇದ್ದುಂ ಮೃತಂ ಲೋಕದೊಳ್ ||

ಪುರದಲ್ಲಿದೆಲ್ಲರೂ ನಾಯ್ಕರಗಳ ಗಡಣಕ್ಕಿತ್ತಿರಲ್ವಮ್ಮನಾನೆ |
ನ್ನಿರಕೆಂದಿನ್ನನ್ನಮಂ ಕೊಂಡವೆನೆ? ಪುರಜನಂ ರಕ್ತಮಂ ಭೂತಗಳ್ಳೆಂ |
ದೆರೆದಿರ್ಪೀ ಕಾಲದೊಳ್ಳೀರ್ಗುಡಿವೆನೆ? ಸುಡು! ಚಿಃ!! ದೋಷಶಾಂತ್ಯರ್ಥ
ಮೆಂದಾ |
ಗರೆ ಜೀವಜ್ಞೋತಿಯಿಂದಾರತಿಯನಿಳಿಗೆ ಗೆಯ್ದಲ್ಲದೆಂತಾಂ ಕೃತಾರ್ಥಂ ||

ಇಂತೆಂದು ಮತ್ತಂ ಗುರುವಂ ಕುರಿತು—

ಉಳಿಸುವುದಾದರೆ ನೀನೇ |

ಉಳಿಪುದು ಭೂಮಾತೆಯಿರವನಲ್ಲದೊಡೆ ||

ಅಳಿದಪುದೆಮ್ಮಯ ಮನೆತನ |

ಮಿಳಿಯುಳ್ಳ ನರೆಣಿಸಲವೈ ನಾನೆ ಕಡೆ

|| ೫೬ ||

ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿದ್ದನಿತಂ |

ಮಾನ್ಯಪುರೋಹಿತರೊಳಾದೆ ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ||

ಇನ್ನಿದು ನಿಮ್ಮ ಗುರುತ್ವದ |

ಬಣ್ಣಕೊಕ್ಕರೆಗಲ್ಲೆ ನಿಪ್ಪದೇ ಸತ್ಯಂ

|| ೫೭ ||

ಇಂತು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದೊರೆದ ಬುಕ್ಕನ ಮಾತುಗಳೊಂದೊಂದಂ
ನೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಮುಂ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಪಂತಾಪದಿಂ ಕುದಿದು ಕಣ್ಣಳ
ದ್ವಾರದಿಂ ಬೆನ್ನೀರ ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿ ಪಂದು ಬರುತಿಪ್ಪದೆಂಬಂತೆ ಕರ್ಣಾಟಕ
ಭೂಮಾತೆಗೊದಗಿದ ದುರ್ದಶೆಯಂ ಕೇಳಿ ತಳಮಳಂಗೊಂಡವನಾದ ಶ್ರೀ
ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಹಾಮುನಿಗಳನ್ನು ನೀರ್ದುಂಬಿದ ಕಣ್ಣಿಂ ದೀನದೃಷ್ಟಿಯ
ನೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಭಿಷ್ಣುಯ ಸೂಚಕಮಾಗಿ ಮಾಧವಪಂಡಿತರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸ
ಲವರದಂ ಕಂಡು ತಲೆನಾಗಲನಿತರೊಳು ಮತ್ತಮನರ್ ಪ್ರಪಂಚದೊಳ
ನಾಸಕ್ತರಾದ ತನುಗೇ ಇನಿತು ಪಂತಾಪಮುಂಟಾಗಿರಲಿನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದೊ
ಳಾಸಕ್ತರಾದ ಗೃಹಸ್ಥರ ಗತಿಯೇನಾಗಿರಬಹುದೆಂದದಂ ಮನಂದಂದು
ಕನಿಕರದಿಂದದರ ಪ್ರತೀಕಾರಮುಂ ಗೆಯ್ಯಲೆಳಸಿ ತಮ್ಮ ಮಹತ್ತರಮಾದ
ವೈರಾಗ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂ ಕೂಡಿದ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹದಿಂ ತಮ್ಮ ದುಃಖಮುಂ
ತಮ್ಮೊಳೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯ ಶ್ರವಣಫಲಮಾಗಿ ಕಂಪಿಸು
ತಿರ್ಪ ಸ್ವರದಿಂ ಮಾಧವಪಂಡಿತರನುದ್ದೇಶನಾಡಿ—

ಜಗನ್ನಿರ್ಭಯೆಂಬರ್ಗೆ ಪಾಡಿಂತುಟಾಗಲ್ |
ಜಗಕ್ಕೀಗ ಬಂದಿರ್ಪ ಕೆಂಡಿದೆ ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ||
ಜಗಂ ಸತ್ಯಮೆಂಬರ್ಗದಿನ್ನೆಂತೊ ನೋಡಲ್ |
ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲಮಂ ಪೇಳಲಿನ್ನುಂಟೆ ಶಬ್ದಂ || ೫೯ ||

ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯೊಗ ನೋಡಲ್ |
ಖೇದಾಸ್ವದಂ ಹೃದಯದಾರಕಮಾಗಿ ತೋರ್ಕುಂ ||
ಈ ದುಃಖಮುಂ ಸುಜನಕಿತ್ತ ತುರುಷ್ಕಂನೇ ||
ನೀ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ಳುಚಿರಮಿರ್ಪರೊ ಕಾಣೆನೇನುಂ || ೬೦ ||

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯೊನೆನೆಂದು ನೀ |
ನೊರೆದಿದ್ದೆ ಎನಗಾಗಿ ಮಾಧವ ||
ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದ ಕೇಳೈನೀಗ ನಾಂ |
ನೆರೆ ನೀಂ ತೀರಿಪುದೀಗ ಸಾಲವ || ೬೧ ||

ಯತಿಗಳ್ಳಿ ನೋಡಲೇನುಂ ।

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ ಸಲ್ಲದೆಂಬ ಮಾತಿಂದಿದೇಂ ॥

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗಿದು ತಾಂ ಯೋಗ್ಯ ।

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ ಬಯಸೆ ಧರ್ಮರಕ್ಷೆಯನೆಂದುಂ ॥ ೬೨ ॥

ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರಿಗಾದುದೆ ಎನ್ನ ಭಾಗ ।

ಕೃತದಂತೆಯೇ ತಿಳಿಯೆ ಸಂಶಯಮಿಲ್ಲಮೆಂದುಂ ॥

ಆದುರ್ದದರ್ತಿವಿದು ಕಣ್ಣನದೊಂದನೀಗಳ್ ॥

ಖೇದಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯೆನೆಗೆಯ್ಯರೆ ಇನ್ನೊಂದಂ? ॥ ೬೩ ॥

ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆಗಂತರಂಗಕುರೆ ಮೈದ್ಯಂ ಮುಖ್ಯಮುಲೈಂದಿಗುಂ ।

ಮರ್ಮಂ ಕೇಳ್ಬಹಿರಂಗಕೋಪ್ತವುಪಚಾರಂಗೆಯ್ಯುದೇ ಮುಖ್ಯವೈ ॥

ಧರ್ಮಂ ರೋಗಕೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೌಷಧಿಯನೀವಂದಂ ನಿಜಂ ಭೂಮಿಯೋಳ್ ।

ಮರ್ಮಂ ತಾನುಪಚಾರದಿಂದಮೆ ಸಮಂತಾವ್ಯಾಧಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುಗುಂ ॥ ೬೪ ॥

ಫಲಬರ್ತಿವರ್ವೈದ್ಯನ ।

ಕೆಲರೇ ಅರಿದರ್ಪರದರ ಪಥ್ಯಗಳಿರವಂ ॥

ಸಲೆ ಮೈದ್ಯಮುಮಂ ಪಥ್ಯನ ।

ನಿಳಿಯೋಳ್ಳೀಂ ಬಲ್ಲೆ ತೋರು ನಿನ್ನಾ ಅರಿವಂ ॥ ೬೫ ॥

ನಿಜಬಾಹುಬಲವ ಶೂರಂ ।

ವಿಜಯಕ್ಕುಪಯೋಗಿಸದೊಡೆ ತಪ್ಪೆನಿಸುವವೋಲ್ ॥

ನಿಜಬುದ್ಧಿ ಬಲವ ನೀನೀ ।

ವಿಜಯಕ್ಕುಪಯೋಗಿಸದೊಡೆ ತಪ್ಪೆನಿಸದೆ ಪೇಳ್? ॥ ೬೬ ॥

¹ ಇಂತೆಂದಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಬಯಕೆ ಹಿಂದುಳಿದು
ದೆಂದು ತೊಳಲೈನಂತೆ ತೋರಿದ ಮಾಧವಪಂಡಿತನಂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಮೃದುವಾತಿನಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕೆಯವಾದುದೆಂದು
ತಮ್ಮ ವರದಹಸ್ತಮನವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುದಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಂ ಸಂನ್ಯಾಸ
ದೀಕ್ಷೆಯುಮಂ ಕೊಟ್ಟಿರ್ಪೆವೆಂದನುಗ್ರಹಿಸಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಹಿರಂಗ
ಸಾಧನವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದಂಬಳಿಯಂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ನಾಮದಿಂದವನಂ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠದೊಳ್ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ ಗೆಯ್ಯಲ್ವೀಳ್ಳು
ಮೆಂನು ಶ್ರೀಭಾರತೀತೀರ್ಥಗಾರ್ಜ್ಞಾಪಿಸಿ—

ಜಯಮಾಗಲಿ ಮಾಧವ, ಈ ।

ಭಯದಿಂದಿಳಿ ಮುಕ್ತಮಾಗಲಾನುಂ ತಪಮಂ ॥

ನಿಯಮದಿನಾಚಂಪೆಂ ನಿ ।

ನಯ ಯತ್ನಂ ಸಿದ್ಧಿಗೈಯ್ವೆ ಮಾಡುತೆ ಜಪಮಂ ॥ ೬೭ ॥

ಹೀಗೆಂದು ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಸ್ವಾಮ್ಯಾದಿತ್ರ ಮಾಧವಂ ಕ್ಷಣ
ಕಾಲಮೇನೋ ಮುಸುಕಿದಂತುಸಿಕನಿದುರ್ ಅಲ್ಲಿಂದೊಮ್ಮೆಗೇ—

ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂ ಬಸಿಯುತಂ ಬಡವಾಗುತ್ತಲಿರ್ಡ ಗುಗೆ ತಾಂ ।

ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂ ಕರಗಿ ಬಂದ ಹಿಮಾಂಬುವಿನಿಂದಲುರ್ಬುವಂ ॥

ತಸದ್ಭತಪಾದಿಂದುರೆ ನಿರಾಶೆಯೊಳಿರ್ಡ ಮುನೀಂದ್ರ ಮಾಧವಂ ।

ಕೃಶತೆಯ ನೀಗುತಾಗ, ಗುರುವಾಗ್ಗುರಮಂ ನೆರೆ ಪೊಂದುತುರ್ಬಿದಂ ॥೬೮॥

ಮೊನೆಯಾದವು ಕೂದಲೈಣ್ ॥

ಮಿನ್ನುಗಿದವು ನವೀನತೇಜದಿಂದವನ ॥

ಮನಮುತ್ಸಾಹಂಗೆಗೊಂಡುದು ।

ಮನೋಜ್ಞ ಮೆನಿಸಿದುದು ಮೂರ್ತಿ ಮಾಧವನ ॥ ೬೯ ॥

ಆಗಳವಂ—

ಬಾ, ಹಂಹರ, ಬಾ, ಬುಕ್ಕನೆ ।

ಆ ಹಂಪೆಯೊಳೊಲಿದು ರಾಮಸುಗ್ರೀವರ್ಗಂ ॥

ಸ್ನೇಹಂ ಸೇರಿದ ತಾಣದ ।

ನೇಹವಿದೆಮ್ಮದು ಜಗದ್ಧಿ ತಕ್ಕುರೆಮಾರ್ಗಂ ॥ ೭೦ ॥

¹ ಎಂದವರ್ಗೆ ತಾಂ ನೆರವಪ್ಪೆನೆಂದಾಶ್ವನನಮನಿತ್ತು ತಾನುಂ
ಸಂಧ್ಯಾದಿಪ್ರಿಯೆಯಂ ತೀರ್ಚಲ್ಪದಿಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳ್ದಂ.

ಹಂಹರರೈಕ್ಕದಿನೈಕ್ಕವೆ ।

ಹಂಹರದೊಳ್ತಳಿಯವೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥

ಹಂಹರನುಂ ಹಂಹರರತ ।

ಹಂಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಎಂಟನೇ ನೆಲೆ— ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ.

ಶ್ರೀಶರ್ಮಂ ಸ್ಥಾನಂದವಿ |

ಲಾಸದ ಮಹಿಮೆಯೊಳೆ ದನುಜರಾಟವ ಕಳೆದುಂ ||

ಲೇಸೆನೆ ಸುರಪತಿಪದವಿಯು |

ಪೋಷಿಸಿದವನೆಮ್ಮ ಪೊರೆಯಲಾವಗಮುಭವಂ || ೧ ||

ಅಂತಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಂಗಳಂ ತೀರ್ಚಿದ ಮಾಧವನಲ್ಲಿ ಪೊರ ಮಟ್ಟು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಅನೇಕಗಿರಿನದಿಗಳಂ ದಾಂಟ ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಗಡಿಯೊಳಪೊಕ್ಕು ಸುತ್ತಲುಂ ನಿಟ್ಟುಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿಂಟ್ಟು ಹಂಹರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಹಂಹರ, ನೀನಾಡಿದುದೆಲ್ಲಮುಂ ದಿಟಮಾಗಿರ್ಪುದು —

ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯಮೆನೆ ತೋರ್ಪುವು, ಕಾಡಿನ ವೃಕ್ಷಮಗ್ನಿಯೊಳ್ |

ಸಿಕ್ಕಿದ ರೀತಿ ಕಾಣ್ಬುದು, ನಗಂಗಳ ಶೋಭೆಯೆ ಮಾಸಿ ತೋರ್ಪುದೀ ||

ಪಕ್ಕದೊಳೀ ನದೀಜಲದ ಜೀವಮೆ ಹಾರಿದ ರೀತಿ ತೋರ್ಪುದೈ |

¹ನಿಕ್ಕುವವಿಂ ಪ್ರದೇಶದಳವಾರಯೆ ಬೇರೆಯೆ ನೋಡಲೆಲ್ಲಿಯುಂ || ೨ ||

ಅಂತಚ್ಚಂಗೊಂಡು ಬೆರಗಾಗಿರ್ದ ಮಾಧವನುನೀಶ್ವರನಂ ನೋಡಿ ಹರಿಹರನಾಸ್ಥಲದೊಳ್ ತನ್ನ ಬೇಂಟೆಯ ದಿನದ ವೃತ್ತಾಂತಮಂ ನೆನಪು ಗೊಂಡವನಾಗಿ—

ಗುರುಗಳ ಪಾದವೆಂದಗಲ್ಲದೋ ¹ಬಿಡದಾಗಲೆ ಕೆಟ್ಟಲಕ್ಷಣಂ |

ದೊರೆತಿಹುದಿಲ್ಲಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಲೆ ಬೇಂಟೆಗೆ ಬಂದಿರೆ ನಾಂ ವಿನೋದದಿಂ ||

ಸರಭಸದಿದೆ ತಾಂ ಹುಲಿಯನಟ್ಟುವ ನಾಯನೆ ಕಚ್ಚುತಂದು ಮೇ |

ಲ್ಪಂದುದು ನೋಡಲೊಂದು ಮೊಲನೆಲ್ಲರುಮಚ್ಚೆಂವಟ್ಟು ದಿಟ್ಟಿಸಲ್ || ೩ ||

ಇಂತೆಂದ ಹರಿಹರನ ಮಾತಂ ಕೇಳಿ ಮಾಧವಂ ಬೆರಗುಗೊಂಡು ಕ್ಷಣಕಾಲಮಾಕಾಶಮಂ ನೋಡಿ—

ಹರಿಹರನೆ ನಿಮ್ಮ ದುರ್ದಶೆ |

ಹರಿದುರು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದವೆ ನೀಂ ||

ನೆರೆ ನೀಂ ನಿಲಿಸಿದವೆ ತುರು |

ಷ್ಕರ ವೇಗವ ಸತ್ತ್ವದಿಂದೆ ತಿಳಿದಿಹೆ ನಾಂ

|| ೪ ||

ಇಳೆಯ ಮೊದಲ್ಪರಾಕ್ರಮದಿ ಗೆಲ್ಲದರೊಳ್ಳೆರೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟವರ್ |

ಕಲಿಗಳದೇಂ ವಿಶೇಷಮಿದೊ ಸಾತ್ವಿಕಜೀವಿಯ ಪೆರ್ಮದೋರ್ದ ಸು ||

ಸ್ಥಲದೊಳೆ ಮುನ್ನಮೇ ನಿನಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುತೆ ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯಮಂ |

ಬಲಿಸುತೆ ತೋರ್ಪನಾಂ ಕುಲಗುರುತ್ವಮಹತ್ತ್ವವನೆಂಬುದಿಕ್ಕಿನೊಳ್ || ೫ ||

ರಾವಣನ ಕೊಲ್ವ ಮುನ್ನಮೆ |

ರಾವಣನನುಜಂಗೆ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟದ ಪರಿಯಂ ||

ಈ ವಸುಧೆಗೆ ತೋರ್ದಿಗಳು |

ಮಾವಿಭುವಿನ ಶಾಶ್ವತತ್ವಮಂ ತೋರ್ಪಡಿವೆಂ

|| ೬ ||

ಎಂದು ಮೆಯ್ಯುಬ್ಬಿ ಪೇಳ್ವ ಮಾಧವನ ಮಾತಂ ಮನಂದಂದು
ವೈವಹಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದದರೊಳ್ಳಿಂಚಿತ್ಸಂಶಯಾತ್ಮನಾದ ಹರಿಹರಂ —

ಗುರುವೇ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟುವ |

ಪರಿಯಂತೋ ಕಾಣೆನೀಗಲೆನ್ನಯ ಮತಿಯೊಳ್ ||

ಬರಗಾಲವಾಗಿ ಮಳೆಬೆಳೆ

ಬರದುದರಿಂ ಜನತೆ ತಳವ ಹಿಡಿದೀ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್

|| ೭ ||

ಅದಂ ಕೇಳ್ವ ಮನದೊಳಿನಿಸುಂ ಹಿಂದುಮುಂದಂ ನೋಡದೆ ಮಾಧವನಾದರದಿಂ ಹರಿಹರನಂ ನೋಡಿ ದೈವಿಕಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಚಾರಂ ಬುದ್ಧಿಗೆ ದೂರಮಾದುದನಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಯಂ ತರಬೇಡವೆಂದು ಸೂಚನೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು—

ಹರಿಹರ ಹೋಗು, ನಂಬಿಗೆಯ ಪೇಳ್ವನುಜರ್ಗಿ, ವರಾಹಚಿತ್ರಮುಖ |

ಬರೆದಿಹ ಪೂರ್ವಿಕಧ್ವಜಮನೆತ್ತುತೆ, ಹಾಡುತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯಂ ||

ಭರದೊಳೆ ಸಾಂ ಪೇಳ್ವ ನಕೆ ಮುಂದಿನ ಮಂಗಳವಾರವೆಲ್ಲಮಿಂ |

ದಿರೆಯ ಪದಾಬ್ಜಯುಗ್ಮಗಳುಪಾಸನೆಯಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾಂ || ೮ ||

ಬೆಳೆಯಲ್ಮರೇರಮೆನೆ ಭೋಗಬಟ್ಟಿನೇ ।
ತಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿನುತೆ ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟಿನೇ ॥
ಖಳರಲ್ಲಿ ಪೋಗೆನುತೆ ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿನೇ ।
ತಿಳಿಸೆನ್ನ ತಪ್ಪನೆಲೆ ದೇವಿ ನೆಟ್ಟನೆ

॥ ೧೩ ॥

ಜಡನಿಧಿಯೊಳೆ ಪುಟ್ಟಿದಾಕೆಯಂದೋ ।
ಜಡಜನೆ ವಾಸಕೆ ಪೀಠವಾಯಿತೆಂದೋ ॥
ಜಡಜನರೊಳಗಿರ್ಪೆಯಲ್ಲೆ ವೇಳ್ವೊಂ ।
1 ಜಡಮಹುದೌ ಇದರರ್ಥಮೂಹಿಸಲ್ವಾಂ

॥ ೧೪ ॥

ಇಂದಿರೆ ನಿನ್ನ ಸಮಕ್ಷದೊ ।
ಳಿಂದೊರೆದವೆನೆೊಂದು ಸವಿನಯಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂ ॥
ಇಂದುರವಿಕೋಟಿಭಾಸೇ ।
ಇಂದಿರು ನೀನೆನ್ನ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಕ್ಕರೆಯಿಂ

॥ ೧೫ ॥

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರರಾಜನೆ ಪಿತಂ, ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾಮಧೇಯನುಂ ।
ಧಾರಣೆಗೆಯ್ದವಂ ಪತಿ, ಪಿತಾಮಹನೇ ಸುತನಿಂತುಟದೊಡಂ ॥
ನೀರಜನೇತ್ರ, ನೀಂ ಶರಣರಂ ಪಲಿಪಾಲಿಸದಿದೊಡನ್ನದೇಂ ।
ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕುಲಕೊಂದಪಕೀರ್ತಿಯನೀಯದಿರ್ಕುಮೇ ॥ ೧೬ ॥

ಗೋಪೀಜನನಾಯಕನಹ ।
1 ಗೋಪಾಲನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಾತ್ರಕೆ ಜಗದೊಳ್ ॥
2 ಗೋಪಾಲಸಮಾನರ ಸಂ ।
ಗೋಪನವೇ ಕಾರ್ಯಮೆಂಬೆಯಾ ಪೇಳ್ವೆನದೊಳ್

॥ ೧೭ ॥

ಆಡಿದುದೇ ಪ್ರಮಾಣಮಹುದೀಕ್ಷಿಸೆ ಧನ್ಯತೆಗಪ್ಪುದಾಸ್ಪದಂ ।
ಪಾಡಿದುದೇ ಸುರಾಗವೆನಿಕುಂ, ನೆರೆ ಸೋಂಕೆ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾ ॥
ತಾಡಿಸೆ ಭಾಗ್ಯವೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದವೊಲಪ್ಪುದು ನಿನ್ನನುಗ್ರಹಂ ।
ಕೂಡಿರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೇಳಲಳವೇಂ ಜನಮೋಹಿನಿ, ನಿನ್ನ ಮೈಮೆಯಂ ॥ ೧೮ ॥

೧೪ — 1 ಭಾರವಾಗುವದು (ಅಶಕ್ತವಾಗುವದು)

೧೭ — 1 ಕೃಷ್ಣನ. 2 ದನಕಾಯುವವರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರ

ಕಮಲೆ ಕಮಲಾಯತಾಂಬಕಿ |

ಕಮಲಾಲಯೆ ಕಮಲನಾಭನರ್ಥಾಂಗಿ ||

ಕಮಲಜಜನನೀ ಬಾ ಹೃ |

ತ್ಯಮಲದಿ ನಿಲ್ಲೊ ಸಮಸ್ತ ಶುಭಸಂಗಿ

|| ೧೯ ||

ವಿಷದೊಡನೆ ಹುಟ್ಟು ಬಂದಿಹ |

ವಿಷಮುತ್ಪದ ಗುಣಮನೆಲ್ಲ ತೊರೆಯುತ್ತೆನ್ನೀ ||

ವಿಷಯದೊಳಮ್ಮತಸಹೋದಂ |

ವಿಷಾದಮಂ ಕಳೆದು ರಕ್ಷಿಪುದು ಮುನ್ನಂ ನೀಂ

|| ೨೦ ||

ಯಾಚಕನೆಂಬಂತೀಗಳ್ |

ಯಾಚಿಸೆನಗಾಗಿ ನಿನ್ನೊಲವನಾನೀಗಳ್ ||

ಯಾಚಿಪೆನಾನಿಂದೆಲ್ಲರ |

ಯಾಚಕವೃತ್ತಿಯನೆ ಕಳೆದು ಸೌಖ್ಯವ ತೋರಲೆ

|| ೨೧ ||

ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಾದುದಂ |

¹ ಭವನದ ಸುಖಕೊಲಿಯಲೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲವೆ ನೀನೀ ||

ಭುವನಸುಖಕಾಗಿ ಬೇಳ್ಳೆಂ |

² ಭವನಾಶನೆ, ಒಲಿಮೆದೋಂದಲ್ಲದೆ ಬಿಡೆ ನಾಂ

|| ೨೨ ||

ಮಂಗಲದೇವತೆ, ನಿನ್ನಯ |

ಹಂಗೆಂ ನೀನೆನ್ನ ಮಾತ ನಡೆಸದೊಡೆ ||

ಮಂಗಲಮಯೆ ಶರಣಾಗತ |

ಭಂಗವ ತಾಂ ಬಿಡಿಸಲಾರಳೆನದೆ ಬಿಡೆ

|| ೨೩ ||

ಜನ್ಮಂ ಮುಂದೆಲ್ಲಿಯದೋ |

ಜನ್ಮಾದಿವಿದೂರಳಾದ ನಿನ್ನಂ ನಾನೀ ||

ಜನ್ಮದೆ ಕಂಡಿರಲಿನ್ನೀ |

ಜನ್ಮದೊಳೆಂತೊಲಿಯದಿರ್ಪೆಯದ ಪೇಳ್ವನನಿ

|| ೨೪ ||

೨೨ — 1 ಮನೆಯ (ಒಂದು ಮನೆತನದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದರ್ಥ). 2 ಜನ್ಮಬಂಧವನ್ನು ಕಳೆವವಳು.

ಇಂತೆಂದ ಮಾಧವನ ನುಡಿಯ ಬೆಡಂಗಂ ನೋಡಿದ ಲೋಕಮಾತೆ
ಯವಂಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಪಂಕಜಮಂ ತೋರ್ದು—

ಧರೆಯಮರನೆ, ಮೆಚ್ಚಿದೆ ನಿ !
ನ್ನಿರಮಂ ನಿನ್ನಿಷ್ಟಕೀಗ ನೆರವವೈಂ ||
ಕರೆವೆಂ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯ |
ನೆರೆ ನಿನ್ನಯ ಯಶವ ಹಬ್ಬಿಸದೆ ತವೈಂ || ೨೫ ||

ಎಂದಂತರ್ಥಾನಳಾಗಲಾ ಮಾಧವಂ ತನ್ನಿಷ್ಟಂ ಪೂರ್ಣಮಾದು
ದೆಂದಮಂದಾನಂದತುಂದಿಲಾಂತಃಕರಣನಾಗಿ ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತಮೂರ್ತಿ
ಯ ವೈಭವಮಂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ತನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ
ದಶದಿಕ್ಕುಗಳುಂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರ್ಪುವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಳ್—

ಸತಿಸುತರೊಳಸಕ್ತಂ ಧ್ಯಾನಮಂ ಗೆಯ್ಯಲಿರ್ಪಾ |
ಮತಿಯೊಳಗಿಳಿತರ್ಪಾ ಧೈಯರೂಪಂಗಳಾವ್ವೆಲ್ ||
ಸತತಭಜನೆಯಿಂದಂ ತುಂಬಿಕೊಗಿದ್ ಪಂಪಾ |
ಕ್ಷಿತಿಗಿಳಿದವು ಮೋಡಂಗಳ್ಳುದಂ ಲೋಕಕಾಗಲ್ || ೨೬ ||

ಮಾಧವಂ ತಿರುಗಿ ಬಂದನೆನುತ್ತಂ |
ದಾದ ಸುದ್ದಿ ಸುಖಮಂ ಮನಕೀಯಲ್ ||
ಆ ದಿನಂ ಪುದಿದ ತಣ್ಣೆಲರೆಂತುಂ |
ಮೋದವಿತ್ತುದು ಸುಖಂ ತನುಗಾಗಲ್ || ೨೭ ||

ಬಗೆಯಲಂದಿನ ಮೇಘದ ಯೋಗದಿಂ |
ಗಗನದಲ್ಲಿಯ ಗರ್ಜನೆಯಲ್ಲದೆ ||
ಭಗವತೀಜಯಘೋಷವಿಶೇಷದಿಂ |
ಮಿಗೆ ಧಂತಲಮಿತ್ತು ಸುಯೋಗದೆ || ೨೮ ||

ಹೊರಗೆ ಮಿಂಚಿದುದೊಮ್ಮೆ ಧಳಾರನೇ |
ಧರಣಿಯೊಳ್ಳೆ ಕಕಾಗಲದೆಲ್ಲಿಯುಂ ||
ಭರದಿ ಚಿತ್ತದಿ ಮಿಂಚಿತು ಪಾರ್ವನು |
ದ್ಧಂಪನೆಂಬುದು ತಾಂ ಜನರಲ್ಲಿಯುಂ || ೨೯ ||

ಹೊರಗಣ ರೀತಿಯಂ ನಿರುಕ್ತಿಸುತ್ತೆ ಪತತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಗೂಡಿಗೆಯ್ ।
 ತರುತಿರೆ, ¹ಮೂಸುತಿದರ್ ಪಶುಸಂತತಿ ಮುಂದೆಮಗೊಳ್ಳತಪ್ಪದೆಂ ॥
 ದುರುಭರದಿಂದೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೈತರೆ ದೈವವಿಪಾಕದಿಂದಲಾ ।
 ತುರುಕರ ಗರ್ಭದೊಳ್ಳತಮಳಂ ಪುಡಿವಿದುರ್ದದೇಕೊ ಕಾಣೆ ನಾಂ॥೩೦॥

ಇನಿತರೊಳದುನಂಗಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಆನಂದ
 ಪುದರ್ಶಕಮಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ¹ನವಿಲ್ಲೆಲ್ಲ ಯಮನೂರೊಳ್ಳರ್ತನಂಗೆಯ್ಕೆ
 ಪೋಗಿರಲ್—

ನವಜಲದವ ನೋಡಿ ಸೃತ್ಯಗೆಯ್ಯಲ್ ।
 ನವಿಲುಗಳೇ ಮೃತವಾದವೆಂಬ ದುಮ್ಮಾ ॥
 ನವ ಮರೆದಾಗಲೆ ಸೃತ್ಯಗೆಯ್ದದಾಗಳ್ ।
 ನವಿಲವೊಲೇ ಜನಮುಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ॥ ೩೧ ॥

¹ ರುಧಿರಧಾರೆಗಳಿಂದಪವಿತ್ರವಾ ।
 ದುದರ ಶುದ್ಧತೆಗಾಗಿಯೆ ಈ ದಿನಂ ॥
 ಪುಡಿದ ಮಂಗಲಮಾರ್ಜನಮಪ್ಪದೆಂ ।
 ದುದು ಜನಂ ಮಿಗೆ ತಾಂ ನಲಿಯಲ್ಮನಂ ॥ ೩೨ ॥

ನೆರೆ ಚಾತಕಂ ಜಲಕೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟುದಂ ।
 ಧರೆ ನೋಡಲೆಂತುಮದಸಾಧ್ಯಮಾಗಿರಲ್ ॥
 ನರರೆಲ್ಲ ವೃಷ್ಟಿಯನೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದುರ್ದಿ ।
 ಸ್ನರಿಯಲ್ಕೆ ತೋರ್ದುರ್ದಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಣ್ಬವೊಲ್ ॥ ೩೩ ॥

೩೦— 1 ಮೂಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದರ್ (ಹುಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ದನಗಳು ಬರೀ ನೆಲವನ್ನೇ
 ಮೂಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು). 2 ಈ ಮಳೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತಿ
 ಯಾಗುವದರಿಂದ ಅದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ತಳಮಳವುಂಟಾಯಿ
 ತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ

೩೧ — 1 ನವಿಲುಗಳ ಸಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆ ಬಹು ರುಚಿಕರವಂತೆ.

೩೨ — 1 ರುಧಿರಧಾರೆಗಳಿಂದ + ಅಪವಿತ್ರವಾದುದರ.

ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಬಹುಮೇಘಸಂಘಮಂ ।
 ಬರಮಾಡಿ ತೋರ್ದ ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ॥
 ಬಿರುಗಾಳಿಯುಂ ಪರಿವ ತೂಲದಂತೆ ಮುಂ ।
 ಬಂದೋದಿತಾ ಜನರ ದೈನ್ಯಮೆಲ್ಲಿಯೋ ॥ ೩೪ ॥

ಬರಲಾರಂಭಿಸಲಾಗಳ್ ।
 ಬಿರುಮಳೆಯಾಕಾಶದಿಂದಲಾ ಜನರೆಲ್ಲಂ ॥
 ಭರದಿಂದದಕಂಜುತೆ ಮುಂ ।
 ಬಂದಂ ನೆರೆ ಮುಚ್ಚಲೆಂದು ಬಾಗಿಲನೆಲ್ಲಂ ॥ ೩೫ ॥

ನೆರೆ ಭೂದೇವಿಯನತ್ಯಾ ।
 ದರದಿಂದಂ ಮೇಘರಾಜನಾಲಿಂಗಿಸಿರಲ್ ॥
 ಮೊರೆವ ಮಳೆ ಹರ್ಷನಾದದ ।
 ತೆರದಿಂ ಮೆರೆದಿದುರ್ದಾ ತಾಂ ಬಹುಪಯೋಳ್ ॥ ೩೬ ॥

ಬಿಡದೊಂದು ಮುಹೂರ್ತಂ ಕೆ ।
 ಜೈಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಜನರ ಕನಸುಂ ಮನಸುಂ ॥
 ಬಿಡಿವಾರದ ಮಳೆಯಾಗಿರೆ ।
 ಬಿಡದಾದತ್ತದರ ಕೀರ್ತಿ ನಿಂತಿರಲನಿಶಂ ॥ ೩೭ ॥

ಬಯಲಾದುದು ಜನರೆಲ್ಲರ ।
 ಭಯಮುಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೊಳ್ ॥
 ಬಯಲಾದುದು ಮೇಘಂ ನಿ ।
 ಭಯತೆಯ ತಾನೀವ ಕಾರ್ಯಮದು ಮುಗಿಯಲ್ ॥ ೩೮ ॥

ಹೊರಗೆಯ್ದು ನೋಡೆ ಜನಕೆ ।
 ಜ್ಞೆಯಾದುದು ರಕ್ತದಿಂದ ನಾಂದಿದರ್ ॥
 ಧರೆಯನುರೆ ಮೇಘರಾಜಂ ।
 ಧರೆಯವರೊಳ್ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೆ ತೊಳೆದಿದರ್ ॥ ೩೯ ॥

ಇಂತಪ್ಪನಿತರೊಳ್ ಮುಸಲ್ಮಾನರಧಿಕಾರದಸ್ತಮಂ ಸೂಚಿಪಂತೆ
 ಮುಚ್ಚಂಜಿಯಾಗಿರಲ್ —

ಇಳಿವರ್ಕನ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ।
 ಕಳೆಗಳ್ಳುಸುಕಿದ ಪಂಚಶೈಲಂಗಳ್ ॥
 ಇಳಿಗೊಂದಚ್ಚರೆಯೆಂಬೊಲ್ ।
 ಪೊಳೆದಿದತ್ಮೈದು ಮೇರುಗಿರಿಗಳವೊಲ್ ॥ ೪೦ ॥
 ಸುಂದಾಲಿಯ ಕಲ್ಲಳ್ಳಾ ।
 ತರಳರ್ಕ್ಕು ಹಾಕುತದರ ತಳದೊಳಗೆಲ್ಲಂ ॥
 ನೆರೆ ಪೊಳೆವ ಪೊನ್ನ ನಾಣ್ಯದ ।
 ಪಯಂ ಕಂಡೊರೆದ ಕೂಗು ತುಂಬುದೆಲ್ಲಂ ॥ ೪೧ ॥

ಬೆಳೆಗಳ ಸುಗ್ಗಿಯಾಗಿ ಜನರೊಳ್ಳನಸಂಪದಮಪ್ಪದೆಂದೊ ಮೇ ।
 ಣ್ಣೊಳೆದಿದ ಕಲ್ಲಳ್ಳಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಿಹ ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿಯಿಂದನೋ ॥
 ಅಳತೆಗೆ ಬಾರದಷ್ಟು ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯುಮಿದುರ್ದಂದಮೇನೊ ಆ ।
 ಮಳೆಯ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಯೆನುತೆಲ್ಲರುಮಿಕ್ಕಿಸಿ ಪೇಳ್ವರೆಲ್ಲಿಯುಂ ॥ ೪೨ ॥

ಇಂತೊರೆವರ ಕಲ್ಪನೆಗಳೊಳೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೊಡಂ

ಶಂಕರ ದೇಶಿಕಂ ತನಗೆ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯನೆ ಭಿಕ್ಷುಮೆಂದು ನಿ ।
 ಶೃಂಕೆಯೊಳಿತ್ತವಳ್ಳೆ ಸಲೆ ಚಿನ್ನದ ನೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಯ್ಲಿತ್ತನೈ ॥
 ಬಿಂಕಮನೀಗ ನೋಡು ತನಗೇನುಮನೀಯದವರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟುಹಂ ।
 ಶಂಕರಕಿ೦ಕರಂ ನೆರೆ ಸುವರ್ಣವ ಲೋಕಕೆ ಸಾಕು ಸಾಕೆನಲ್ ॥ ೪೩ ॥
 ಶಿವನಾಗಳ್ಳಿಂಪುತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹಂ ಸಾಗಲಂದಾ ಮಹೋ ।
 ತ್ಸವದಿಂ ಸಾಲವ ತುದನಾ ಧನಧನಿಂ ದ್ರವ್ಯಾಬ್ಧವಂ ಕೇಳುತಂ ॥
 ಶಿವಭಕ್ತಂ ತನಗೆಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ಜನೌಘಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೈಮೆಯಿಂ ।
 ದವನೀ ಭಾಗಕೆ ವೃಷ್ಟಿಯುಂ ಕರೆಸಿದಂ ತಾನಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ॥ ೪೪ ॥

ಇಂತಾಡುತಿರಲ್—

ಜಲಮಯವೆಂದೆನೆ ಗೆಯ್ಯಾ ।
 ಮಳೆಗಳ್ಳಲವುಂಟು ನೋಡಲಿಂದಿನ ಮಳೆ ತಾಂ ॥
 ಜಲದೊಡನೆ ಧನವ ಸುಂದಾ ।
 ಮಳೆಯಾದುದು ಜನತೆ ನೆನೆಯುತಿರಲಿದ ಸತತಂ ॥ ೪೫ ॥

ನದಿಗಳ ತುಂಬಿ ತುಳುಂಕಿಸು ।
 ವುದು ಸಹಜಂ ವೃಷ್ಟಿಗೊಂಬುದಿದು ಜನವಿದಿತಂ ॥
 ನದಿಗಳುಮು ಭಂಡಾರಮು ।
 ನದುಬುತಮಾಯ್ತಿದನೆ ಪೆರ್ಚಿಸುತ್ತಿದು ಚಿತ್ರಂ ॥ ೪೬ ॥

ಶ್ರೀದೇವಿಯಿಳಿದು ಬಂದಾ ।
 ಭೂದೇವಿಯನೊಲಿಯುತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಹಳೆಂಬೊಲ್ ॥
 ಮೇದಿನಿಯೆಲ್ಲಂ ಕಣ್ಣೆಂ ।
 ಪಾದುದು ಬಂಗಾರಮಲ್ಲಿ ತುಂಬರೆ ನೋಡಲ್ ॥ ೪೭ ॥

ಇಳಿವಾ ಸೂರ್ಯನ ಪೊಂಜಲಾಕೆಯುಪೊಲಿಪಾರೋಚಿಗಲ್ಲೊಂನೊಳ್ ।
 ಪೊಳೆದಿದಂದವ ನೋಡಲಾ ಹರಿಹರಂಗಿಂದಿಗ ತಾಂ ಪಟ್ಟಗ ।
 ಟ್ಟಲೆನುತ್ತಾ ಮುನಿಮೌಳಿ ಪೊನ್ನಡಿಗೆಯಿಂ ಭೂದೇವಿಯಂ ಸಿಂಗರಂ ।
 ಗೊಳಿಸಿಪಂ ನಿಜಮೆಂಬಪೊಲೊಗಸುದೋರುತ್ತಿದುದಾ ಕಾಲದೊಳ್ ॥

ಇಂತೆಲ್ಲರುಮಾ ಸುವರ್ಣವೃಷ್ಟಿಗಾಶ್ಚರ್ಯಂಬಟ್ಟು ಮುನಿಪುಂಗ
 ವಂಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಂ ತೋರಿಸ ಪೋಗಬೇಕೆಂಬಷ್ಟರೊಳ್ಳನರೆಲ್ಲರಂ
 ಜಾಗರೂಕತೆಗೊಳಿಪುದೊಡೊಡೊಳ್ಳೊಡಗಿದ ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರುಮಾ
 ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿ ಸರ್ವರುಮಾ ಮಹಾಮುನಿಯು ತಪೋಗೃಹದ ಬಳಿಗೆಯ್ವಿ
 ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪುಣಾಮಂ ಗೆಯ್ದಾನಂದದ ಬಾಷ್ಪದಿಂ ಮಾಧವನ ಪಾದ
 ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಯಂ ಗೆಯ್ದಿಂ ಬಳಿಯಂ ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರ್ವಿನಯದಿಂದೆ ಹಿಂದೆ
 ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತಿರಲ್ ನಾಗಂಕಪ್ರಮುಖರ್ಮಂದೆ ಸಾಗಿ ಬಂದು—

ಪನ್ನೆರಡಬ್ಬವುಂ ಮಳೆಯ ಕಾಣದೆ ಬೇಯುವ ಭೂಮಿಯೆಂಬವೊಲ್ ।
 ಅನ್ನೆಯದಿಂದ ಕಾದು ಕರಿಯಾಗಿಹ ಸರ್ವರ ಚಿತ್ತದೇಶಮಂ ॥
 ನಿನ್ನಯ ಪುಣ್ಯದಿಂ ಕನಕವೃಷ್ಟಿಯಿದೀಗ ಬರುತ್ತೆ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ।
 ಬನ್ನಮನೆಲ್ಲಮಂ ಕಳೆದುದೀಪಂ ಸಾಕೆನಿಪಷ್ಟನೀಯುತಂ ॥ ೪೮ ॥

ಧಾತ್ರೀ ನಿಜವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಂ ।

ಧಾತ್ರೀತ್ವದ ಬೆಡಗ ತೋರಿ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆದಳ್ ॥

ದಾತ್ವತ್ವದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ವಿ ।

ಧಾತ್ವತ್ವವಿಶೇಷಮೆನುಗೆ ತೋರ್ದಪುದೀಗಳ್ ॥ ೫೦ ॥

ತಿಳಿಯದೆ ಪೋದೆವೋ ಮುನಿಕುಲಾಗ್ರಣಿ, ಮುನ್ನಮೆ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಂ ।

ತಿಳಿದೆವಿದೀಗ ನಿನ್ನ ಹೊರತನ್ಯರ ಕಾಲ್ಪಿದಿಯಲ್ಲೆ ಪೋಗೆವೆ ॥

ತಳಮಳದಿಂದೆ ಬೇಯುತಿಹ ನಾವುಲೆತ್ತಿನಿದೊ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಾ ।

ನೆಳಲೊಳೆ ನಿಂದು ಶಾಂತಿಸುಖಮಂ ಪಡೆಯುತ್ತಿಹೆವೆಂದುಮೆಲ್ಲರಂ ॥ ೫೧ ॥

ತಿಂವವರ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮಂ ।

ತರಗೊಳಿಪವರಾಳಿಕೆಯೊಳಿಗಿರಲೊಲ್ಲೆವು ಕೇಳ್ ॥

ತೊರೆದೆವು ತುರುಷ್ಕರಾಜರ ।

ತೆರಬಿಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆನುಗಾಜ್ಞೆಯ ವೇಳ್ ॥ ೫೨ ॥

ಜನರಂ ಜನವೆಂದೆಣಿಸದ ।

ಜನಪಾಲಕಪದವಿಯೊಲವ ನಾಶಿಸದವರಾರ್ ॥

ಜನರಂಜನವೆಂದೆನಿಸಿದ ।

ಜನಪಾಲಕಪದವಿ¹ಯೊಲವನಾಶಿಸದವರಾರ್ ॥ ೫೩ ॥

ಹಿಂದುಳಿದು ಮೂಲೆಗೊರಗಿದ ।

ಹಿಂದುಗಳೊಳ್ತುಂಬ ತೋರ್ವೆಯ್ ಚೇತನವಂ ॥

ಹಿಂದೆಂದುಂ ಕಾಣದ ಬಲು ।

ಹಿಂದೆಲ್ಲರ ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ ತನುಮನಮಂ ॥ ೫೪ ॥

ಭೊರೆಯೇ? ರಾಜ್ಯವನೆಲ್ಲ ಸೂರೆಗೊಳಲುತ್ಸಾಹಂ ಬಡುತ್ತಿರ್ಪವಂ ।

ಭೊರೆಯೇ? ಲೋಗರನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುದರೊಳೇ ಸಂತೋಷಮಂ ತಾಳ್ವೆವಂ ॥

ಭೊರೆಯೇ? ಧರ್ಮದ ದಾಂಯಂ ಕೆಡಿಪವಂ ತಾನೇ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂ ।

¹ಭೊರೆಯೇ? ತಮ್ಮ ಪದಾಬ್ಜ ಧೂಲಿಗದನಿನ್ನೇವೇಳ್ವೆವೋ ಆದುದಂ ॥ ೫೫ ॥

೫೦ — 1 ಭೂಮಿ, 2 ದಾದಿಯಾಗಿರುವಿಕೆಯು.

೫೩ — 1 ಒಲವಂ + ಆಶಿಸದವರ್ + ಆರ್

೫೫ — 1 ಸಮಾನನೇ

ತಪ್ಪಿದೆವು ತಪ್ಪಿದೆವು ಹಾ! !

ತಿಪ್ಪೆಯ ನಂದನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದೆವಲಾ! ||

ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಹಣೆವನವಂ ।

ತಪ್ಪೆಣಿಸದೆ ರಕ್ಷೆಗೈದಪಿಂ ನೀವೆ ಭಲಾ

|| ೫೬ ||

ಎಲ್ಲಿಯ ಮಲ್ಲಿಕನಬಯಿ ।

ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದೊ ತುರುಷ್ಯರಾಜ್ಯವೊ ನೆಲದೊಳ್ ||

ಒಲ್ಲೆವವರೊಡನೆ ನಡೆವುದ ।

ನೆಲ್ಲಸುಖಮಿಹೆವು ನಿಮ್ಮ ಪದತಲದೊಳ್

|| ೫೭ ||

ಬಡವರ್ನಾವಿದ ಬಲ್ಲಿ ನೀಂ ಪೊಡವಿಯೊಳ್ಳಂಗಾರಮಂ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂ ।

ಪಡೆದಿರ್ಪಷ್ಟನುಮೇನ ಗೆಯ್ಯುವದ ಪೇಳನಾಂಯದೊಡ್ಲಮಂ ||

ಬಡದಂತೆಲ್ಲರೂವೊಗ ಕೊಂಡರದಂ ಕೇಡಲ್ಲವೆ! ಎಂದಿಗುಂ ।

ಕೊಡೆವೀ ದ್ರವ್ಯವನಾ ತುರುಷ್ಯನೃಪಗಿನ್ನೇಗೆಯ್ಯವಾಜ್ಞಾಪಿಸು || ೫೮ ||

ಪೊಡೆವೆವೆ ಪೇಳ್ವಂಗುರಮಂ ।

ಪೊಡವಿಯೊಳುರೆ ನೀಮೆ ಗೆಯ್ಯಯಜ್ಞಮೆನುತ್ತಂ ||

ಪೊಡವಿಯ ಜನತೆಯೆಲ್ಲಂ ।

ಪೊಡಮಡುವಂತಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಂ

|| ೫೯ ||

ಇಂತೊರೆದ ನಾಗರಿಕರ ವಚನಮಂ ಕೇಳ್ವು ಹುಸಿನಗೆಯಂ ನಕ್ಕು
ಮಾಧವಂ—

ಪರಧರ್ಮದ್ರೋಹಮಂಗೆಯ್ಯರಸಿಹ ನೆಲದೊಳ್ಳಜ್ಞಮಂ ಗೆಯ್ಯ ಮಾತುಂ ।

ತರವಲ್ಲಂ, ಸರ್ವರುಂ ವಂದಿಸಲೆನಗಿದಂದೆಂಬುದುಂ ಯೋಗ್ಯಮಲ್ಲಂ ||

ಧರೆಗೆಲ್ಲಂ ಕ್ಷೇಮಮಂ ಬೇಳ್ಳಿಳೆಯಮರಜನಕ್ರೋಧನಾನೀಕದಿಂದೇಂ ।

ಭರದಿಂದೀನಾಡು ತಾಂ ಸುಸ್ಥಿ ತಿಯ ಪಡೆಯಲೀದ್ರವ್ಯದಿಂ ಯೋಗ್ಯಮಕ್ಕುಂ||

೫೮ — 1 ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲದೆಂಥ ಹಣವನ್ನು ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು
ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಎಂಬುದುಮೆಲ್ಲದಿಡಲಿ ದಿಟವೆಂದು ಮಾಧವನ ವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ಬಣ್ಣಿಸಿ ತನುಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದಾನಂದಪರ
ವಶರಾಗಿ ಸರ್ವಧನಮುಮಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸವೇಳ್ಳುಮೆಂ
ದು ಸರ್ವರುಮುಚ್ಛಿಪ್ರಾಯಂಬಡಲಾಗ ಮಾಧವನದರ್ಶಾರ್ಥಾರ್ಥಗೀಕಾರಮಂ
ತೋರ್ದು—

ಅರಸಂ ತಾನಾದ ಮೇಲಾಪ್ರಜೆಗಳ ಸಿಂ ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜಂ ।
ನೆರೆಯತ್ನಂಗೆಯ್ಯನೀ ರೀತಿಯೊಳಹ ಪಿಂದೇಂ? ಲೋಗರೈಶ್ವರ್ಯಮೆಂತುಂ॥
ಭರದಿಂದಂ ಪೆರ್ಚೆ ಮುನ್ನಂ ಪಿಂದೆನಲುರೆ ನಿಮ್ಮಾ ಗೃಹಸ್ಥಾನದೊಳ್ಳಿ ।
ಳ್ಳಿರುವೆಲ್ಲಾ ಪೊನ್ನ ನೀಮೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂ ಬಾಳ್ವು
ದೆಂದುಂ ॥ ೬೧ ॥

ಮನೆಯಂ ಬಿಟ್ಟುತರಸ್ಥಲಂಗಳೊಳೆ ಬಿಳ್ಳಿಪಾರಸುವರ್ಣಾಂಶಮಂ ।
ಕ್ಷಣದೊಳ್ಳುಡಿಸಿ ಮೇಲ್ವಿಸ್ವರಾಜ್ಯನಿಧಿಗೊಂದೊಲ್ದಿತ್ತು ನೀವಾಗಿ ಮುಂ ॥
ದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕನುನಾಗೆ ನಾಳೆಯೆ ಮಹಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ಸ್ಥಾಪಿಸೆಂ ।
ಘನಕೀರ್ತಿಪ್ರಭೆ ಲೋಕದೊಳ್ಳಿಗಿಲೆನಲ್ಲೋರ್ಪಂತೆ ಕರ್ಣಾಟಕಂ ॥ ೬೨ ॥

ಎನೆ ಸರ್ವರುಂ ಮಹಾಪ್ರಸಾದಮೊಂದಾ ಆಣತಿಯಂ ಶಿರದೊಳ್ಳಿತ್ತು
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳೊಳೆಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯುಂ ನಿಧಿಗಳಂ ಪಡೆಯಲ್—

ಶ್ರಮಬಟ್ಟವರ್ಗೆ ಫಲಮೆಂಬರೆಲ್ಲರೀ ।
ಶ್ರಮವಿಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ವಿಪರೀತಮಾದುದೈ ॥
1 ಶ್ರಮಮಾದುದಾ ತಪದಿ ಮಾಧವಂಗೆ ಭಾ ।
ಗೃಮದೀಗಲಾ ಜನಸಮೂಹಕಾದುದೈ ॥ ೬೩ ॥

ಇಂತಂನತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಜನಂಗಳ್ಳಿತ್ತರಸ್ಥಲಂಗಳೊಳ್ಳುಂಡ
ನಿಧಿಗಳೆಲ್ಲಮುಮಂ ಕೂಡಿ ಹಾಕುತದರ್ಶ ತಮ್ಮ ಧನಮುಮಂ ರಾಜಾ
ದಾಯಮಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಗುಡ್ಡೆಯಂ ಹಾಕಲ್—

ಉತ್ತರದೊಳೊಂದೆ ಮೇರುವುನು ।

ದತ್ತಲೊ ಲೋಕದೊಳಗಾವನುಂ ಕಂಡಿಲ್ಲಂ ॥

ಇತ್ತು ಧನರಾಶಿಯಿಂದೆ ।

ತತ್ತಲುವುಪರಿಮಿತ ಮೇರುಗಳ ಹೊರತಿಲ್ಲಂ ॥ ೬೪ ॥

ಇಂತು ತನ್ನ ಹೃದಯಸ್ಥಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂಶಮಂ ಸರ್ವಗೃಹಂಗಳಲ್ಲಿ
ಯುಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕಮಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯನಿಧಿಯುಂ ಕಂಡು—

ಇಂತೀ ಸದ್ವೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಶೋಭಿಸುತಿಹ ನೆಲದೊಳ್ಳೊಂದೆ ಮೇಲಪ್ಪುದೆಂದಾ ।

ಸಂತೋಷೋದ್ರೇಕದಿಂದಾನಿಧಿಯ ಹಂಹರಂಗೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೀಗಳೇ ನೀ ॥

ನೆಂತುಂ ಶೃಂಗಾರದಿಂ ಮಂಟಪವ ರಚಿಸೆನಲ್ಪಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೋ ।

ದಂತಂ ವಿಸ್ತಾರಮಾಗಲೆ ಜನರತಿಮುದದಿಂದುದ್ಯಮಂ ಗೆಯ್ದರಾಗಳ್ ॥

ಬಾಳೆಯ ಕಂಬಮಂ ಬಳಸಿ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯೊಳ್ಳಳಿಂದೆ ತೋರಣಂ ।

ಮೇಳವಿಸಲ್ಕೆ ಮಧ್ಯದೊಳಗುನ್ನತನಾಗಿಹ ಪೀಠವೇರ್ಪಡಲ್ ॥

ಸಾಲಿಡಲಾಪತಾಕೆ, ನೆರೆ ಕಟ್ಟರೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲುಕಟ್ಟು ಭೂ ।

ನಾಲಕ ಪಟ್ಟಮಂಟಪಮದೊಪ್ಪಿದುದಿಂತು ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರದೊಳ್ ॥೬೫॥

ನಿಶಿಯಾದೊಡಮೆಲ್ಲರ ನಾ ।

ನಸದೊಳ್ಳಾಧವನ ಮಹಿಮೆಯೆಂಬರ್ಕಂ ॥

ನಸುಮಾಸದೆ ಕಣ್ಣಿಂದಿರೆ ।

ನಿಶಿಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದವರ ತರ್ಕಂ ॥ ೬೬ ॥

ಉದಿಸೆ ರವಿ ಮರುದಿನಂ ತೋ ।

ರೂಢು ದೆಸೆಯೆಲ್ಲಂ ಪ್ರಸನ್ನಮಾಗಿರುತೆ ॥

ಮುದಮೆನಿಸೆ ವಾಯು ಹಂದಂ ।

ಸುದೈವದಿಂದಡಗಿತೆಲ್ಲಿಯೋ ಕೊರತೆ ॥ ೬೭ ॥

ಹೊರಗಣ ವೈಭವಂ ಬಹಳಮಪ್ಪೊಡೆ ಕಾಲವೆ ಸಾಲದಾದೊಡಂ ।

ಪಿಂದನೆ ತುಂಬರಲೆಕ್ಕಗಳಗೆ ಸಂತಸಮೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳೊನೀ ॥

ಶ್ವರವ್ಯದುವಾಣಿಯುಂ ತಲೆಯೊಳಾನುತೆ ಸರ್ವರುಮಾಗ ತಮ್ಮ ತ ।

ಮ್ಮಿರಕನುಕೂಲಮಾಗಿ ನೆರೆದನೆರೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗರ್ ॥ ೬೮ ॥

ಇಂತು ಸರ್ವಸನ್ನಾಹಂಗೆಯ್ದು—

ಮಾಧವಮುನಿವರ, ಸರ್ವಮು ।

ಮಾದುದು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಹಾನುಭಾವನೆ ಕೇಳ್ ॥

ಮೇದಿನಿಯನಾಳೆ ಪೀಠವ ।

ಮೋದದಿ ನೀನೇರು ಹರ್ಷಮೆಮಗಾಗಲೆ

॥ ೭೦ ॥

ಇಂತೆಂದು ಬೇಡಲಾ ಮಾಧವನವರಂ ನೋಡಿ —

ಇಳೆಯಮರ್ಧರಾತಲಕೆ ಸೌಖ್ಯದ ಯೋಜನೆಗೆಯ್ದುದಲ್ಲದಾ ।

ನೆಲದೊಡೆಯರ್ಕಳಾಗುತೆ ನೃಪಾಸನದಲ್ಲಿರೆ ಯುಕ್ತಮಲ್ಲ ಭೂ ॥

ತಲದೊಳಗೀಗಳೀ ಹರಿಹರಾದಿಗಳಿದರ್ಪರಲ್ತೆ ನೋಡೆ ಸ ।

ತ್ಯುಲದವರಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದವನೀ ಜನರೊಳ್ ಹಿರಿಯಂಗೆ ಪಟ್ಟಮಂ ॥೭೧॥

ಎಂದು—

ಸುತನಂ ಮದುವೆಯ ಜಗುಲಿಗೆ ।

ಪಿತಂ ಮಹೋತ್ಸವದೆ ಕರೆವವೊಲಾಧವನಾ ॥

ಕ್ಷಿತಿಗೊಡೆಯನ ಮಾಡೆ ಮಹಾ ।

ಯತವೇದಿಗೆ ಕರೆದನಾಗಳಾ ಹರಿಹರನ

॥ ೭೨ ॥

ಅದಂ ಕಂಡು ಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶೋತ್ಪನ್ನರಾದ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ್ಗೆ ಪಟ್ಟಂ
ಗಟ್ಟುವದೆಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಮುಂ ಶ್ರೀಯಸ್ಕರಮೆಂದೊಪ್ಪಿ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯಂ
ಸೂಚಿಸಲೆಳಸಿದ ಜನಂಗಳ್—

ಹರಿಹರಬುಕ್ಕರ್ ನಿಮ್ಮಂ ।

ಹೊರಗಣ ನಾಡಿದೆ ಕರೆದು ತರಲೀಗಳ್ ॥

ಹುಂಗೊಂಡ ನಾವಿವರನೇ ।

ಹರಿಹರಸಮರೆಂದು ತಿಳಿಯದಿರ್ಪೆವೆ ಪೇಳ್

॥ ೭೩ ॥

ಎಂದು ಪೇಳುತ್ತೆ ತನ್ನ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದಮೆ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ
ದೊಡಮಾ ಮಾಧವಂ ತಾನದರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಮಂ ಬಯಸದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಪರಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯಂ ಪ್ರದರ್ಶನಂಗೆಯ್ದುದಕೆಲ್ಲರಂ
ಬೆರಗುವಟ್ಟಿರೆ—

ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಸಂತಯಿಸುತೆ ।
 ಹೊನ್ನಿನ ಮಳೆಯಾದ ಮಾತನಾಡುತೆ ಬುಕ್ಕಂ ॥
 ಹೊನ್ನಿನ ವೇದಿಯ ಸನಿಯಕೆ ।
 ಹೊನ್ನಡಿಗೆಯ ನುಡಿಸಿತಂದನೇಳ್ವಿರಲರ್ಕಂ ॥ ೭೪ ॥

ಅಗಳ್ —

¹ವಸುಗಂಧರ್ವರಾಜರಾಜ್ಯವೇದಿನಿಗಳಿವರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯಂಬೆತ್ತು ಶೋ ।
 ಭಿಸುತಿರ್ವ ಶಕೆಯಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿನ ಮೈಶಾಖಾದಿಯೊಳ್ಳುದ್ಧಮಂ ॥
 ದೇಸೆವಾ ಸಪ್ತಮಿ ಸೌಮ್ಯವಾಸರಯುತಂ ಲಗ್ನಸ್ಥಜೀವಂ ವಿರಾ ।
 ಜಿಸೆ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಮಾಗಸಕ್ಯಡರ್ಪದಾ ಮೌನೀಂದ್ರನಾಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ ॥ ೭೫ ॥

ಮೊಲವಂದು ನಾಯ ಹಿಡಿದಾ ।
 ನೆಲದೊಳ್ಳಿಂತಿರ್ದು ಶೋಭಿಸಾ ಧ್ವಜಮಾಗಳ್ ॥
 ನೆಲನೆಲ್ಲಮನೆೊಲವಿಂದಲೆ ।
 ಗೆಲೆವಂದೇಳ್ವಿದುರ್ದದಂದು ಕೋವಿದರಾಡಲ್ ॥ ೭೬ ॥

ಮುಗಿಲಂ ಮುಟ್ಟಿದುದಾಧ್ವಜ ।
 ಮಗಾಧಬಲಶಾಲಿ ತಾನೆನುತ್ತಲ್ಲಿ ॥
 ಮಿಗೆ ಸುರಪದವಿಭವವನೊ ।
 ಮೈಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ತಂದು ತೋರ್ಪೆನೆನುತ್ತಲ್ಲಿ ॥ ೭೭ ॥

ಧ್ವಜಪಟವೇರಲೈಲಕೆ ।
 ನಿಜದೇಶವನಿನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇಂಪೆನೆನುತಂ
 ವಿಜಯಿಗಳಾವೆಂಬೆಲ್ಲರ ।
¹ಬುಜುಮನದಭ್ಯುದಯಮಾದುದಹ! ಜನಜನಿತಂ ॥ ೭೮ ॥

೭೫ — 1 ಶಾಲೀವಾಹನಶಕೆ ೧೨೫೮.

೭೮ — 1 ಸರಳವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ.

ಪಟಪಟಸಲ್ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ |
 ಪಟಮಾಕಾಶದೊಳಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ||
 ಪಟುಭಟರ ಬಾಹುಬಲಲಂ |

¹ ಪಟತ್ವಮುಂ ಪಟಪಟಸಿದುದೊಲವಿನಲಿ || ೭೯ ||

ಕರ್ಣಾಟಕದಭ್ಯುದಯವ |
 ನರ್ಣವವೃತಧರಗೆ ತೋರ್ಪ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಮಾ ||
 ಘೂರ್ಣಿಸುತಿದರ್ ತುರುಷ್ಕರ |
 ಕರ್ಣಂ ಕಿವುಡಾಗೆ ಶಬ್ದ ಗೆಯ್ದತ್ತಮಮಾ || ೮೦ ||

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ |
 ಮನ್ನಣೆ ಬರ್ಪಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯಮಂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲ್ ||
 ಇನ್ನಿದು ಮೂಲಸ್ತಂಭಂ |
 ಮುನ್ನಮೆನಲ್ಪಜದ ಕಂಬಮೊಪ್ಪಿದುದಾಗಳ್ || ೮೧ ||

ಭರದಿ ಕೆಳಕೆಳಗೆ ಪೋಗಿರೆ |
 ವರಾಹನಂದಿಳಿದು ಧರೆಯನುದ್ಧರಿಸಿರೆ ತಾಂ ||
 ಮೊರೆದೇರ್ಡೆತ್ತುವೆನೆನುತಿದ |
 ವರಾಹರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಂ ವಿರಾಜಿಸಿತೆಂತುಂ || ೮೨ ||

¹ ವಿಜಯಾನಗರವ ವಿಜಯ |
 ಧ್ವಜನೆನಿಪಂಗೆಯ್ದು ಮೇಲ್ತಿಯೊಂದಿದೆಡೆಯೊಳ್ ||
 ವಿಜಯಶ್ರೀಯ ವಿಹಾರ |
 ಧ್ವಜಂ ನವೀನಾಭ್ಯುದಯವ ತೋರ್ದು ಧರೆಯೊಳ್ || ೮೩ ||

೭೯ — 1 ಕುತೂಹಲವೂ

೮೩ — 1 ಪಾರ್ವತಿಯ ವಿಜಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಜಯಧ್ವಜ
 ನೆಂಬವನು ಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿಜಯಾನಗರವೆಂಬ ಊರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ನೆಂದು
 ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತು ಧ್ವಜಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಮಾಧವನ ಕಣ್ಣನ್ನೆಯಂತೆ—

ಉದಯಾಚಲದಗ್ರವನೇ ।

ರಿದ ರವಿ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೊಂಪನೀವಂತೆ ॥

ಮುದದಿಂ ಸಿಂಹಾಸನವೇ ।

ರಿದ ಹರಿಹರನೆಸೆದನೆಲ್ಲರವಂತೆ

॥ ೮೪ ॥

ಮುನಿಪತಿ ಸಮಾಧಿಯೊಳಿತ್ತುಂ ।

¹ ವನಜಾಲಯೆಯೊಂದುಮೂರ್ತಿಯೇ ತೋರಿದುದೈ ॥

ಮುನಿಶಿಷ್ಯಂಗೀ ಸಭೆಯೊಳ್ ।

ವನಜಾಲಯೆಯರ ಸಮೂಹವೇ ತೋರಿದುದೈ

॥ ೮೫ ॥

ಮಂಗಳವಾದ್ಯಸಂಘದ ಮಹಾಧ್ವನಿ, ವಿಪ್ರರ ವೇದಘೋಷಮುಂ, ।

ಕಂಗೊಳಿವಾ ಸುವಾಸಿನಿಯರೆಲ್ಲರ ಹಾಡಿನ ನಾದಮುಂ ಸುಗೀ ॥

ತಂಗಳ ಸುಸ್ವರಂ, ಶಿಶುಗಳೊಟ್ಟಿನ ಕೇಕೆಯ ನಿಸ್ವನಂ ಸಭಾ ।

ರಂಗಕದೊಂದು ಶೋಭೆಯನೆ ತಂದುದಪೂರ್ವಮಿದೆಂಬ ರೀತಿಯುಂ ॥ ೮೬ ॥

¹ ಗುರುವೀ ವಿಜಯಾನಗರದಿ ।

ಗುರುವಾಗಿರೆ ಸಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಲಘುವಿನೆಂದಾ ॥

ಗಿರಲಾರದೆ ಸುರಪತಿ ತಾಂ ।

² ಗುರುವೇಗದಿ ಬಂದು ಸೇರ್ಪನಾ ಹರಿಹರನಂ

॥ ೮೭ ॥

ಆಗ ಮಾಧವನುಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ—

ಹರಿಹರಗೀಯಲೀಗ ರವಿ ತನ್ನೊಳಗಿರ್ಪ ಸಮಸ್ತತೇಜಮಂ ।

ಹರಿಹರಗೀಯಲೀಗ ಸುರನಾಥನಶೇಷವಿಶೇಷಶೌರ್ಯಮಂ ॥

ಹರಿಹರಗೀಯಲೀಗ ಕಮಲಾಲಯೆ ಸಂಪದದೊಳ್ಸಮೃದ್ಧಿಯಂ ।

ಹರಿಹರಗೀಯಲೀಗ ಕೃಪೆಯಿಂ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಸರ್ವಸೌಖ್ಯಮಂ ॥ ೮೮ ॥

೮೪ — 1 ವನಜಾಲಯೆಯು, ಒಂದು ಮೂರ್ತಿ.

೮೭ — 1 ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು. 2 ಆತ ತೀವ್ರವಾಗಿ.

ಇಂತು—

ರಾಮನ ಹರಸಿದ ಮುಖದ ಮು ।

¹ ಹಾಮುನಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಿದ ಮುಖದಿಂ ॥

ಪ್ರೇಮದೋಳಾಶೀರ್ವಾದವ ।

ನಾಮಾಧವನಾಗ ಹಂಹರಂಗುರೆ ಗೆಯ್ಯಂ ॥ ೮೯ ॥

ಅಲ್ಲಿ ಬಳಿಯಮೆಲ್ಲರುಮಂತಕ್ಕೆಂದು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯಂ ಹಂಹರನ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಸಿಡಲ್ —

ಬರೆ ಗಗನದ ಕನಕದ ಮಳೆ ।

ನೆರೆ ತೋರ್ದಾನಂದಕಿಂತ ಹಂಹರಗೆ ॥

ವರಬುಧತತಿಯುತ ಮಾಧವ ।

ಕರದಕ್ಷತೆ ಕನಕಮೆನಿಸಿದುದು ಬಗೆಗೆ ॥ ೯೦ ॥

ಪ್ರಜಿಗಳ್ ಜಯಜಯಕಾರದಿ ।

ನಿಜ ಸಂತೋಷದೊಳೆಗೆಯ್ದ ಕರತಾಲಂ ॥

ನಿಜವಾದ ವಿಜಯಭೇರಿಯು ।

ಸಜಾತಿಯೆನೆ ಮೆರೆದುದಾಗ ಬಹುಕಾಲಂ ॥ ೯೧ ॥

ಆಗಳ್—

ಹಂಹರ ಭೂಮಿಪಾಲ ಜಯ, ಭೋ ಹರಿಯಪ್ಪೊಡೆಯಾ ಜಯಂ ಜಯಂ ।

ಧರಣಿಯ ರಾಜರಾಜನೆ ಜಯಂ ಧರಣೀತಲಮಂಡಲೇಶ್ವರಾ ॥

ನರಪತಿಮಾಳಿಭೂಷಿತಪದದ್ವಯ, ಧಾರ್ಮಿಕಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ।

ವರಮುನಿದತ್ತನಿರ್ಭಯ, ಚಿರಂ ಜಯಿಸೆಂದುದು ವಂದಿಸಂಕುಲಂ ॥ ೯೨ ॥

ಈ ರೀತಿಯೊಳ್ವಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂ ಮುಗಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವಸ್ಥಾನಂಗಳೊಳುಂ ಮಂಗಳಾರತಿಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ಸರ್ವಜನಮಾನಂದಸಾಗರದೊಳೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು.

ಹರಿಹರರೈಕ್ಯದಿನ್ನೈಕ್ಯವ ।
ಹರಿಹರದೊಳ್ಳಿಳಿಯವೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ ।
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಒಂಬತ್ತನೇ ನೆಲೆ— ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ.

ಶ್ರೀಧರ್ಮಂ ವೃಷಮಾಗಲ್ ।
ನೋದದೊಳದನೇರ್ದು ಧರ್ಮದೂರರನೆಲ್ಲಂ ॥
ಹಾದಿಗೆ ತರ್ಪಾ ಶಿವನೆನು ।
ಗಾದರದಿಂ ಕುಡುಗೆ ಸರ್ವಸೌಖ್ಯಮನಿಳಿಯೊಳ್ ॥ ೧ ॥

ಅಲ್ಲಿಂಬಳಿಯುಂ ಮರುದಿನಂ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥವಮಹಾಶಯಂ ಹರಿಹರ
ಬುಕ್ಕರಂ ಕರೆದು ಮುಸಲ್ಮಾನರಧಿಕಾರಮಂ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲೆಂದು ರಣ
ಭೇರಿಯುಂ ಪೊಯ್ದು ವೇಳಿದಾಗಳ್—

ಸುರಪಂ ವೃತ್ತಾಸುರನಂ ।
ಪರಿಹರಿಸಲ್ದೇವಸೇನೆಯೊಡನ್ನೈದಿದವೊಲ್ ॥
ಹರಿಹರನುಡುಗಿಸೆ ನಬಿಯಂ ।
ವರಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಹೊರಟನಚ್ಚರಿಯಾಗಲ್ ॥ ೨ ॥

ಪರಿಪರಿಯ ರಣದ ಸಿದ್ಧತೆ ।
ಮೆರೆಯದೊಡಂ ವಜ್ರದೆದೆಯುಮುಕ್ಕಿನ ತೋಳ್ಗಳ್ ॥
ಎರಡೇ ಸಾಕೆಂದೊಡನೆಯೆ ।
ಹರಿಹರನೃಪನಾಗ ಮುಂದೆ ಗಮಿಸಿದನಾಗಳ್ ॥ ೩ ॥

ಮನೆಯೊಳ್ಕೂಲಿಯೊಳರ್ದು ಬಲ್ಲಳನಿತಂ ಜೇಗೆಯ್ಕು, ಬಾಣಂಗಳಾ ।
ಮೊನೆಯಂ ನೆಟ್ಟನೆ ಮಾಡಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂ ಕೊಂಡೆದ್ದರಾಗಳ್ಳೆಲರ್ ॥
ಹಣಿಯಲ್ಪತ್ತಿಕತಾರಿಯೊಟಗದೆಯಂ ಶೂಲಾದಿಯಂ ಕೊಂಡು ತ ।
ಟ್ಟನೆ ಬಂದಂ ಬಹುಸೈನಿಕರ್ ಹರಿಹರಂಗಳಾಗಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ॥ ೪ ॥

ಚತುರಂಗಮೆಂಬುದಂಗಂ ।

ಚತುರತೆಯೇ ಅಂಗಿಯೆನಿಪುದದಂದಂ ॥

ಪೃಥಿವಿಯಮರೋತ್ತಮನ ಬಹು ।

ಚತುರತೆಯಿಂ ಸೇನೆಗಾಯ್ತು ಬಹುಚೆಂದ ॥ ೫ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಳ್ಳೇಶಭಕ್ತಿಯನುಜ್ವಲಗೊಳಿಪ ಚತುರತೆಯುಳ್ಳ
ಮಹಾತ್ಮರ ಬೆಂಬಲದ ಅಭಾವಮಾಯ್ತೆಂದೊಡೆ ಜನತೆ ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಿ
ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಮನೆಯದೆ ಸ್ವದೇಶಮುನುಂ ಸ್ವಧರ್ಮಮುನುನುಪೇಕ್ಷೆಗೈಗು
ಮಲ್ಲೆ!

ಹಡೆದಿಹ ಮಾತೆಯಂ ಪೊರೆವ ಕಾರ್ಯಕೆ ಸಂಶಯಗೊಂಬರುಂಟೆ? ಮೇಣ್ ।

ಕೆಡುಕರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಹ ಶೃಂಖಲೆಯಂ ಕಡಿಯುತ್ತಮಾಕೆಯಂ ॥

ಬಿಡಿಪೊಡೆ ಹಿಂದುಮುಂದೆಣೆಪರೇ? ಸಹಜಂ ನೆರೆ ಮಾತೃಭಕ್ತಿಯಾ ।

ದೊಡೆಮನದಳ್ಳಿನಿಂ ಜನರುಪೇಕ್ಷೆಪರಯ್ಯೊ ಪವಿತ್ರಕೃತ್ಯಮಂ ॥ ೬ ॥

ಸುದೈವದಿಂದೀಗಲ್ಲಾಡಿನೊಳ್ಳಾಧನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ ಜನರ ಕಿವಿ ಕಿವು
ಗಾಗುವಂತೆ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಭೇರಿಯಂ ಹೊಡೆಸಿದ ಮಾಧವಮಹಾ
ಯನಿಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂ—

ಹರಿಹರನಾಗಲ್ ಮುಂಗಡೆ ।

‘ಹರಹರ ಮಾದೇವ!’ ಎಂದು ಜನಗಳ ಸಂಘಂ ॥

ನೆರೆದಿದುರ್ದವನ ಹಿಂಗಡೆ ।

ತೋರಿಯುತೆ ಸುವಿಚಾರದಿಂದೆ ಜೀವದ ಹಂಗಂ ॥ ೭ ॥

ಹುಟ್ಟಿದ ಭೂಮಿಯ ಜನರೊ ।

ಕೃತ್ಯಾಗಿರೆ ರಣಕೆ ದೂರದಿಂ ಬಂದಿರ್ಪ ॥

ಪ್ರೀತ್ಯೇ ಆಗಿಹ ಜನಗಳ ।

ಹುಟ್ಟಿಣಗದೆ ಹೋಗದಿರ್ಪುದೇ ವೇಳ್ವರ್ಪಂ? ॥ ೮ ॥

ಸೃಷ್ಟಿಸಿಹಂ ಸ್ವತಂತ್ರದೊಲವಂ ನೆರೆ ದೇವನೆ ಜನ್ಮದೊಂದಿಗಿ ।

ನ್ನಷ್ಟರೊಳಂ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಪೊಂದುವುದೇ ಪರಮಾರ್ಥವೃತ್ತಿಯಿ ॥

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೈಭವಂ ಮಲಿನಮುಪ್ಪುದು ದೈವದ ದುರ್ವಿಪಾಕದಿಂ ।

ಶ್ರೇಷ್ಠರದಂ ಸ್ವಪೌರುಷದಿ ಮಾರ್ಜನಗೆಯ್ದುಪಂ ಧಂತ್ರಿಯೊಳ್ ॥ ೯ ॥

ಪಂಕಿಸೆ ¹ ತತ್ತ್ವಮಂ ತಿಳಿಪ ಮುನ್ನಮೆ ಚಿತ್ತದ ಶುದ್ಧಿಯಾಗಲೀ ।
 ನರರಧಿಕಾರಕ್ಕೀ ಪರಿಯ ಚೇತನವೀವುದೆ ತಕ್ಕುದೆಂದು ಸ ॥
 ದ್ವೈತವರನೀಗ ದೈನ್ಯಮಿರೆ ದಾಸ್ಯದಿ ಕತ್ತಲೆಯಿರ್ಪ ಚಿತ್ತದೋಳ್ ।
 ಪಿಂಡಹ ತಮ್ಮ ದೇಶದಭಿಮಾನದ ದೀಪವ ಹಚ್ಚಿ ತೋರಿದಂ ॥ ೧೦ ॥

ರಣಭೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ್ ।
 ರಣದುತ್ಸಾಹಾರ್ಥಮಾಗಿ ಕೋಲಿಂ ಬಡಿಯಲ್ ॥
 ಧಣಧಣಶಬ್ದಮದಾಯ್ತಾ ।
 ಕ್ಷಣದೊಳ್ಕಲ್ಲೀಕನಬಿಯೊಳಿದೆಯೊಡೆಯಲ್ ॥ ೧೧ ॥

ಜನರೊಳಗಾಗ ತಮ್ಮದು ಜನಾಂಗವಿಂಬ ವಿಶೇಷದೈಕ್ಯಭಾ ।
 ವನೆ ಮೊಳೆದೋರಿ ವರ್ಧಿಸಿ ಫಲಪ್ರದಮಾಗಿ ತುರುಷ್ಕರಾಜನಂ ॥
 ಗಣಿಸದೆ ರಾಜರೋಳ್ ಕೊಡದೆ ಕಾಣೈಯನಾಜ್ಞೆಯ ಮಾನ್ಯಗೆಯ್ಯದಿ ।
 ದನುವ ವಿಚಾರಗೆಯ್ದು ಕರೆದಂ ತೋಗಲಕ್ ನಬಿಯನ್ನೆ ಹಿಂದಕೆ ॥ ೧೨ ॥

ಮಾಧವನ ತಪಃಫಲದಿಂ ।
 ದಾದುದು ಜನರೊಳ್ಜನಾಂಗಭಾವನೆ ತಾಂ ॥
 ಹೋದುದು ತುರುಷ್ಕರಾಜ್ಯಂ ।
 ಯೋಧರ್ಕ್ಕಮಾಡದಿರ್ಪ ಮೊದಲೆಂತುಂ ॥ ೧೩ ॥

ನಬಿ ಹೋದಂ ಹಿಂದಕೆ ತಾ ।
 ನಭಾವಮೆಂದೆನಿಸೆ ಭೃತಿ, ವರಾಹಧ್ವಜಗಳ್ ॥
 ನಭವಂ ವ್ಯಾಪಿಸೆ ರವಿಸ ।
 ಸ್ನಿಘಮುನಿ ತಾಂ ಗೆಯ್ದ ಧರ್ಮಬಲದಿಂದಾಗಳ್ ॥ ೧೪ ॥

ಇಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯದಿಲ್ಲದೆ ಲೋಕಕೆ ಭೇತಿ, ನೋಡಲಿ ।
 ನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಬಿಲ್ಲ ರೈಂಕೃತಿಯುಮಿಲ್ಲದೆ ಬಾಣಗಳೋಟಮಾಗ ಮೇ ॥
 ಣಿಲ್ಲದೆ ಕತ್ತಿಯಿಟಗಳ ಚುಚ್ಚಿದ ವೇದನೆ ಸತ್ತ ಸಾವುಮಿ ।
 ನ್ನಿಲ್ಲಿಯದೋ! ನವೀನಸದುಪಾಯಮಿದಚ್ಚಂಯೆಂದರೆಲ್ಲರುಂ ॥ ೧೫ ॥

ನೆರೆ ಚತುರುಪಾಯಮೆಂದೊಡೆ ।

ಹುರುಳೇನಾ ದ್ವಿಗುಸಮಾಸದಾ ನುಡಿಯೊಳ್ ॥

ಇರೆ ಚತುರೋಪಾಯಮೆನ ।

ಲ್ಪುರೆ ಚತುರತೆ ನೋಡೆ ಕರ್ಮಧಾರಯದೊಳ್ ॥ ೧೬ ॥

ಇತರರ ಕೊಂದು ತಾನುಮುರೆ ಗಾಸಿಯ ತಾಳುತೆ ತನ್ನ ಸೇನೆಯುಂ ।

ಸ್ಥಿತಿಗೆಡೆ ಗೆಲ್ಲ ರಾಜಂಗಳೆಯೊಳ್ಪಲರುಂಟದು ಚಿತ್ರಮಾದುದ ।

ದ್ವುತತಮಮಾದುದಾಃ ರಣದ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲ್ಲದಾರುಮಂ ।

ಕ್ಷಿತಿಗತಿನೂತ್ನಮಾದುದಹ ಸಾತ್ವಿಕಯುಧಮಿದೀ ಜಯಪ್ರದಂ ॥ ೧೭ ॥

ಇಂತಾನೆಯಗೊಂದಿಯಂ ವಶಮಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿಂದುಳಿದ ನಾಡು
ಗಳೊಳ್ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬಕೆಂಗಳಣ್ಣೆಂ ನೋಡುತ್ತೆ ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ರಜ್ಜಂ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಾಗಿ ಪರರ ದಾಳಿಯಂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು
ದೇಶದ್ರೋಹಮಂ ಗೆಯ್ದ ಸರ್ವರಾಜಗುಂ ತಕ್ಕ ಶಾಸನಮಂ ಗೆಯ್ಯ
ಲ್ಪರ್ಮಯುಧಮಂ ಹೂಡಿ ಸೇನೆ ಮುಂದಾಗಲ್ —

ಹರಿಹರನಾಳ್ಗೃಕ್ತವ ।

ಹರಿಸಿದರಾ ರಣದಿ ಸತ್ತು ಬಹುಜನರಾಗಳ್ ॥

ಮೆರೆವಾ ಸ್ವದೇಶಭಕ್ತಿಯ ।

ಭರದಿಂದದನುಳಿದ ಜನಗಳೆಲ್ಲರ್ಮಲಿಯಲ್ ॥ ೧೮ ॥

¹ ಹೊರಗಣವರ್ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರ್ಪಿಡುತಾನೆಯಗೊಂದಿಯಂ ಜನ ।

ಗುರೇ ನಿಜದೇಶವಾಸಿಗಳದೆಂತುಟು ಪೋಪರೊ! ಮಿಕ್ಕ ಭೂಮಿಪರ್ ॥

ಧುರದೊಳೆ ನಿಂತು ಕಾದಿದರನೋಘಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹಿಂದುಮುಂ ।

ದರಿಯದೆ ಕೊಂದು ತಮ್ಮವರ ಸೋತರಹೋ ಕೊನೆಗೆಲ್ಲ ರಾಜರುಂ ॥ ೧೯ ॥

ದೇಶಾಭಿಮಾನಹೀನರ ।

ದೇಶಾಧಿಪತಿತ್ವದಿಂದ ಸುಖಮಿಲ್ಲಿನುತಂ ॥

ದೇಶಾಭಿಮಾನಯುಕ್ತರ ।

ದಾಸತ್ವದೊಳವರ ದೇವನಿಟ್ಟನದೆಂತುಂ ॥ ೨೦ ॥

ಹಂಹರನ ಯತ್ನಮೆಲ್ಲಂ ।
 ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂ ಸಾಧ್ಯಮಾಗೆ ಸುಲಭದೊಳೆ ||
 ತಿರುಗಿದನವನುರುಜಯದಿಂ ।
 ನೆರೆ ಹಂಪೆಗೆ ಗುರುಗಳೆಡೆಗೆ ನುತಿಸಲಿಳೆ || ೨೧ ||

ತರುಣಿಯರಾರಕ್ಕಿಯ್ತಾ ।
 ಹಂವಾಣದಿ ಚೆಲ್ಲಿದೋಕುಳಿಯ ಮೊದಿರುತಂ ||
 ಮೆರೆವಾಧರೆಯಂದವಭೃಥ ।
 ದೆರೆತನನಾಂತಂತೆ ತೋರ್ದುದಂದೊಪ್ಪಿರುತಂ || ೨೨ ||

ಮೂಡಣ ಪಡುವಣ ತೆಂಕಣ ।
 ನಾಡಿಗೆ ಸಾಗರವೆ ಮೇರೆಯಾಗಿರೆ ಧರೆಯೊಳ್ ||
¹ ಈಡಿಲ್ಲವಿದಕೆನಲ್ಮಿಗೆ ।
 ರೂಢಿಯೊಳಾ ರಾಜ್ಯಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಿದುದಾಗಳ್ || ೨೩ ||

ಎರಗಿದನಾ ಕಳಿಂಗನತಿದೈನ್ಯವನಾಂತಿರೆ ವಂಗನೆಲ್ಲಮಂ ।
 ಚರಣಕೆ ನೀಡಲಾಂಧ್ರನೊಲಿದಾಗ ಸಲಾಮೆನಲಾ ತುರುಷ್ಟರುಂ ||
 ಸೆರಗನೆ ಒಡೆ ಪಾಂಡ್ಯನತಿಭಕ್ತಿಯನಾಂತಿರಲೋರಗಲ್ಲವಂ ।
 ಹಂಹರಭೂಪನಾಗ ಮೆರೆದಂ ಧರಣೀತಲಚಕ್ರವರ್ತಿವೊಲ್ || ೨೪ ||

ಇಂತು ಪರಿಣಮಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಂ ಕಂಡ ಜನಂ ಮಾಧವನಂ ಕೊಂ
 ಡಾಡಲೆಳಸಿ—

ಸುರವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೇಡಂ ಬಗೆಯುತೆ ದಿವಸಂ ಸೂರೆಗೊಂಡಿರ್ಪ ವೃತ್ತಾ ।
 ಸುರನಂ ಸಂಹಾರಗೆಯ್ಯಲ್ ಸುರಪಗೆ ಮುನಿ ತನ್ನಸ್ಥಿಯಂ ಕೊಟ್ಟ
 ನೆಂಬರ್ ||
 ಭರದಿಂದೆಂತುಂ ತುರುಷ್ಟ¹ ಸ್ವಯಂಲೆಸಗಿದಂ ಕ್ಷೇಮದಿಂ ತಾನುಮಿರ್ದೀ ।
 ಪಂಚಿತ್ರಂ ಧಾತ್ರಿಯಲ್ಲೀ ಹಂಹರಗುರುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮೆಂದಿರ್ಪರೆಲ್ಲಂ || ೨೫ ||

೨೩— 1 ಸಾಟಿ, ಸಮಾನ.

೨೫— 1 ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ.

ಎಂದು ಪೇಳುತ್ತಿರಲಾ ತನ್ನ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯಂ ಮುನಿವರಂಗೆ
ನಿವೇದಿಸಿ ಹಂಹರಂ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಂಟಪಸ್ಥಾನದೊಳರಮನೆಯು
ಮನದರ ಸುತ್ತಂ ನಗರಮುಮಂ ನಿರ್ಮಾಣಂಗೆಯ್ಯ ಕಾರ್ಯಮಂ ಕೈ
ಕೊಳ್ಳಲ್ —

ವಿವಿಧಮೆನಿಪ್ಪ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯುನ್ನತಿಯಂ ಭುವನಕ್ಕೆ ತೋರುತಂ ।
ಜನದೊಳೆ ಮೇಘಮಂಡಲವ ಚುಂಬಿಸಿದತ್ತರೆ ರಾಜಮಂದಿರಂ ॥
ಭುವಿಯೊಳಗಾರುಮೆಂದುಮುರೆ ಕಾಣದ ಮೈಭವದಿಂದ ಪತ್ತನಂ ।
ನವಮಿದೆನಲ್ಲೆ ರಂಜಿಸಿದುದೇಣ್ಣೆ ಸೆಗಾವರ ಗೇಹದೆಂಟರಿಂ ॥ ೨೬ ॥

¹ ವಿವಿಧಮೆನಿಪ್ಪ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯುನ್ನತಿಯಂ ಭುವನಕ್ಕೆ ತೋರುತಂ ।
ವಿದ್ಯುತ್ಪಾಂತಿಯನುಮಿಳಿಕೆಗೆಯ್ವಂತಿರೆ ತಾಂ ॥
ವಿದ್ಯಾನಗರಮಿದೆಂದಾ ।
ವಿದ್ಯೆಗೆ ಗೌರವವನಾಗ ಹಂಹರನಿತ್ತಂ ॥ ೨೭ ॥

ಧರ್ಮದ ಬೆಂಬಲಂ ದೊರೆಯೆ ರಾಜ್ಯಮಿದಾಗಿಹುದೆಂಬ ಭಾವನಾ ।
ಮರ್ಮದಿ ನಾಂ ಮೊದಲೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಿತ್ತಪೆನೆಂದು ಹರ್ಷದಿಂ ॥
ಧರ್ಮದ ಪೀಠಮಿರ್ಪಮಠಮಾಗಿಹ ಶೃಂಗಗಿರಂದ್ರಕಾಗ ಸ ।
ತ್ಯಕ್ತಿಯನಂತಮಾಗೆ ನೆರೆ ಭೂಮಿಯ ದಾನವ ಗೆಯ್ದನಾಗ ತಾಂ ॥ ೨೮ ॥

ಹಂ ಕೊಟ್ಟನ್ನದ ಭಾಗವ ।
ಹಂಗೆ ಮೊದಲತ್ತಾಂ ನಿವೇದಿಸುವ ತೆರದಿಂ ॥
ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಭಾಗವ ।
ಗುರುವಿಗೆ ಮೊದಲಿತ್ತನಾತನಾದರದಿಂ ॥ ೨೯ ॥

ಈ ರೀತಿಯೊಳ್ಳದ್ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಹಂಹರಂ ಮುಂದುವರನಾ
ಸಂಧಿಕಾಲದೊಳ್ಳಿದರ್ಶನಾರ್ಥಮಾಗಿ ಮಾಧವಂ ಕೆಲವು ರಾಜನೀತಿಗಳ
ನುಪದೇಶಿಸಿದನದೆಂತೆನೆ—

ಮಡದಿಯ ಮಂಗಲಸೂತ್ರದ ।
 ದೃಢತ್ವದಿಂ ಪುರುಷನಾಯಿಸಂ ವರ್ಧಿಸುಗುಂ ॥
 ಪೊಡವಿಯ ಜನಗಳ ದಾಡ್ಯದೆ ।
 ಪಡೆಯುತೆ ಭಾಗ್ಯವ ನೃಪಾಲಕಂ ಸ್ವರ್ಧಿಸುಗುಂ ॥ ೩೦ ॥

ಜನರರಸಿನೊಲೈಯಿಂ ಮೇ ।
 ಇನ್ನಪಾಲಂ ಪ್ರಜೆಗಳೊಲೈಯಿಂ ಶೋಭಿಸುಗುಂ ॥
 ಮಿನುಗುವ ನೀರಣೆಕಟ್ಟಿಂ ।
 ದಣೆಕಟ್ಟಲ್ಲಿರ್ಪ ನೀರಿನಿಂ ನೆರೆ ಮೆರೆಗುಂ ॥ ೩೧ ॥

ಜನರಾಳಿಕೆಯೋ ಮೇಣೆದು ।
 ಜನಪಾಲಕನಾಳಿಕೆಯೊ ಎನಲೋರದವೋಲೆ ॥
 ಜನಜನಪಾಲರೊಳಿರಕಂ ।
 ಜನಪದದೊಳ್ತೋರವೇಳ್ಳುಮಾರಿಗುಮರಿಯಲೆ ॥ ೩೨ ॥

ದೊರೆಯಂಬಹಂಕೃತಿಯನಾಂ ।
 ತಿರಸಲ್ಲದು ಜನರಸಹ್ಯಪಡುವಂತೆ ॥
 ದುರಹಂಕಾರಂ ಸಿರಿಯಂ ।
 ನೆರೆ ಕಳೆವುದು ಮುಪ್ಪು ಚೆಲ್ಪಿನಳಿವಂತೆ ॥ ೩೩ ॥

ಧರೆಯಂ ಪಲವುಮುಪಯಾಂ ।
 ತರದಿಂ ಕೊಂಡೀಗಲೆನ್ನದೆನಲೇಂ ತಾಂ ॥
 ಧರೆಯವರನೆನ್ನವರೆನು ।
 ತ್ರಿರಲಿಳೆಯೊಳ್ಪ್ರಾಜನೆನಿಪನವನೆಂತುಂ ॥ ೩೪ ॥

ಜನಪನದೆಲ್ಲಾ ಐಸಿಂ ।
 ಜನಪತಿಯುಪಭೋಗಕೆಂದು ತಿಳಿವುದು ಸಲ್ಲಂ ॥
 ಜನರೈಸಿರಿಯಂ ಪೆರ್ಚಿಸೆ ॥
 ಜನಪನ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಸಂಪದಮೆಲ್ಲಂ ॥ ೩೫ ॥

ಜನಪನಧಿಕಾರಮೆಲ್ಲಾ ।

ಜನಗಳ ಮೇಲಿರ್ಪುದೆಂದು ಹಿಗ್ಗುವುದೇಕೈ ॥

ಜನಪನ ಮೇಲೆಯೆ ಎಲ್ಲಾ ।

ಜನಂಗಳಧಿಕಾರಮೆಂದು ತಗ್ಗಿರಬೇಕೈ

॥ ೩೬ ॥

ಬಾಧೆಯನೀಯದೆ ಪೂವಿಂ ।

ಗಾಢರದಿಂ ಮಧುವನೀಂಟುವಂತಾರಡಿ ತಾಂ ॥

ಬಾಧಿಸದೆ ಲೋಗರಂ ಸಂ ।

ಪಾದಿಸೆ ಕಾಣ್ಕೆಯ ಧರಾಧಿಪತಿಗದು ವಿಹಿತಂ

॥ ೩೭ ॥

ಜನಗಳ್ಗೆ ದೂರನಾಗಿರು ।

ತನರ್ಥವಂ ಗೆಯ್ದು ಧನವ ಗಳಿಸುತ್ತಂ ತಾಂ ॥

ಗಣಿಸದೆ ದುರ್ವ್ಯಯಗೆಯ್ಯಂ ।

ಧನಪತಿ ಹೊರತಲ್ಲವರೆಯೆ ಜನಪತಿಯೆಂತುಂ

॥ ೩೮ ॥

ಜನಪನ ಧನಸಂಗ್ರಹದಿಂ ।

ಜನರೊಳಗೇ ಧಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹಂ ಮೇಲಿನಿಕುಂ ॥

ಧನಮಂ ಬಾಯೊಳಗಿಡಲೇಂ ।

ಕೊನೆಗಾಣ್ಪದೆ ಹಸಿವು ಧಾನ್ಯಮುಣ್ಣುವ ತನಕಂ

॥ ೩೯ ॥

ಧರಣೀಧೇನುವಿನಿಂ ಪಾ ।

ಲ್ಲರೆವೊಡೆ ಹೇ ರಾಜ, ಕರುಗಳಂದದಿ ಜನರಂ ॥

ಪೊರೆಯದಂದೆಲ್ಲರುಮಂ ।

ಧರಿಗೆಯ್ಯದೆ ಬಿಡದು ತಾನೆ ಸುಖಭಾಜನರಂ

॥ ೪೦ ॥

ತಿರುಗಿ ಜಲಮೊಯಲೆಂದೇ ।

ತರಣಿ ಜಲಾಶಯದ ನೀರ ಕೊಳ್ಳಂತೆ ॥

ತಿರುಗಿ ಸುಖಮೊಯೆ ಕೊಳ್ಳುದು ।

ತೆಂಗೆಯ ನೃಪನವರ್ಗೆ ಬಾಧೆಯಿರದಂತೆ

॥ ೪೧ ॥

ಸಾಲನ ಮೊದಲಾಗಿರ್ಪ ಗು ।

ಣಾಳಿಗಳಿಂ ಜನರ ಮನವ ರಂಜಿಸದರಸಂ ॥

ವೇಳಲಜಂಗಳ ಕುಚಗಳ ।

ಹೋಲಿಕೆಗೊಳಗಾಗಿ ಧರೆಯೊಳಪ್ಪಂ ವಿರಸಂ ॥ ೪೨ ॥

ಜನರಂ ಪೀಡಿಸಲೆಲ್ಲರ ॥

ಮನದೊಳೆ ಸಂತಾಪವಾಗೆ ಹೊರಬೀಳ್ದನಲಂ ॥

ಜನಪನ ಕುಲಸಂಪತ್ಯಾ ।

ಣನಮಂ ಕೊಂಡಲ್ಲದಡಗಿಸದು ತಾಂ ¹ಕನಲಂ ॥ ೪೩ ॥

ಆಂದುಪಕೃತಿಯಿಲ್ಲವೋ ।

ಆಂದೆ ವಿಪತ್ತಿಮಾತ್ರಮೇ ಫಲವೋ ॥

ಆ ರಾಜನನಂದಜನರ್ ।

ದೂರದೆ ಬಡದಿದೋಡವರ್ಗದೇಂ ನಲವೋ ! ॥ ೪೪ ॥

ಜನರಂ ಪಾಲಿಪುದಾ ಸುರ ।

ಪನ ಭೋಗಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗೆ ಕಾರಣಮುಕ್ಕುಂ ॥

ಜನರಂ ಪೀಡಿಸಲೆಲ್ಲಂ ।

ಕ್ಷಣದೊಳ್ಳಿರ್ಮೂಲವಾಗೆ ಕಾರಣಮುಕ್ಕುಂ ॥ ೪೫ ॥

ಪೊರೆದರಸಂ ಜನಪುಣ್ಯೋ ।

ತ್ವರ ಪಡ್ಫಾಗಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಪ್ಪಂ ತಾಂ ಮೇಣ್ ॥

ಪೊರೆಯದಿರೆ ಜನರ ಸಾಪೋ ।

ತ್ವರ ಪಡ್ಫಾಗಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗದೆ ತಪ್ಪಂ ॥ ೪೬ ॥

ಪೊರೆಯುತೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಮಂ ।

ಬರಲೀಯದೆ ¹ಬರವ, ತನ್ನ ದೇಶದ ಶಿಲ್ಪಂ ॥

ಪರಮಾವಧಿಗೇರ್ಪಂತತಿ ।

ಭರದಿಂ ತಾಂ ಗೆಯ್ಯ ಭಾಗ್ಯಮುಪ್ಪುದನಲ್ಪಂ ॥ ೪೭ ॥

೪೩— 1 ಕೋಪವನ್ನು.

೪೭— 1 ಕ್ಷಾಮವನ್ನು.

ನೆರವಾದೊಡಮಿಲ್ಲದೊಡಂ ।

ಧರೆಯವರವರ್ಗೊಳಿತಮಾಳ್ವುದರಸನ ಧರ್ಮಂ ॥

ಧರೆಯವರ ಸತ್ಪ್ರಯತ್ನಕೆ ॥

ನೆರವಾಗದೊಡಾಗ ರಾಜನವನದಧರ್ಮಂ

॥ ೪೮ ॥

ಪಂವೇಷ್ಟಿತಕಂಟಕಮಹ ।

ಪಂಮಳಯುತಕೇತಕಿಯವೊಲರಸಂ ಧರೆಯೊಳ್ ॥

ವರಗುಣಿಯಾಗಿದೊಡಮೇಲಂ ।

ದುರುಳರೊಳೊಡಗೂಡೆ ತೊರೆವರವನಂ ಪ್ರಜೆಗಳ್ ॥ ೪೯ ॥

ನೆರೆ ದಿಟಮೆನಿಪುದು ಗುಣದಿಂ ।

ದರಸಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವನೆಂಬುವ ಮಾತಂ ॥

¹ ಇರಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಗಳಾ ।

ಪರದೈವದಿ, ² ಸಂಧಿಯಾದಿಯಾದಾರ್ ನೃಪನೊಳ್ ॥ ೫೦ ॥

ಪ್ರಜೆಗಳನೆಲ್ಲರುಮಂ ಸ್ವ ।

ಪ್ರಜೆಗಳ ತೆರದಿಂದೆ ಕಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಂದುಂ ॥

ನಿಜಮನಮಂ ಸೋಲದೆ ತಾಂ ।

ವಿಜಯವ ಪಡೆಯುವುದೆ ರಾಜಗದು ಬಹು ಚೆಂದಂ ॥ ೫೧ ॥

ಮಂತ್ರಿಸಮೂಹದೆ ರಾಜ್ಯದ ।

ತಂತ್ರವನೊಪ್ಪಿಸುತೆ ಸೌಧದೊಳಮಿಪ ನೃಪಂ ॥

ಚಿಂತಿಸದೆ ಪಾಲ ಬೆಕ್ಕಿನ ।

ಸಂತತಿಗುಣಲಿಟ್ಟ ಮೂಢನೇ ಎಂದೆನಿಪಂ

॥ ೫೨ ॥

೫೦-- 1 ಸಮಗ್ರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಯಶಸ್ಸು, ಸಂಪತ್ತು, ಮೈರಾಜ್ಯ, ಮೋಕ್ಷ- ಈ ಆರು ಸಿದ್ಧಿಗಳು 2 ಸಂಧಿ (ಗಲಿತನವನ್ನು ಬಿಳಿಸುವದು), ವಿಗ್ರಹ (ಯುದ್ಧ), ಯಾನ (ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆ), ಆಸನ (ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರೋಣ), ದೈವಧ (ಭೇದಭಾವ), ಆಶ್ರಯ (ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು),

ಅರಸನಧಿಕಾರಿವರ್ಗಕೆ ।

ಬೆರಗಾಗುತ್ತವರ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದೊಡೆ ಬೆಲೆಯೇಂ? ॥

ಧರೆಯೊಳ್ಳಂಚೆಂದ್ರಿಯಗಳ ।

ಭರಕ್ಕೆ ವಶಮಾದ ಮನದವೊಲ್ಕೆಡದುಳಿಯಂ ॥ ೫೩ ॥

ತಿಳಿವುಂ ಧರ್ಮಮುಮ್ಮೆಸಿರಿ ।

ಯೊಲವುಂ ಮೇಣ್ಣೇಹದಾರ್ಥ್ಯಮುಂ ಜನತಿಯೊಳ್ ॥

ಬೆಳೆವಂತೆ ಸರ್ವವಿಧದೊಳು ।

ಮಿಳೆಯೊಳ್ಳುತ್ಸಪುದು ರಾಜನತ್ಯಾದರದೊಳ್ ॥ ೫೪ ॥

¹ ಜಾತಿದ್ವೇಷವ ಮರೆಪ ವಿ ।

ಜಾತೀಯತಃಪ್ರಭಾವದಿಂದಿಹ ಋಷಿವೋಲ್ ॥

² ಜಾತಿದ್ವೇಷವ ಮರೆಪ ವಿ ।

ಜಾತೀಯಗುಣಂ ರಾಜನೆನಿಸಿಹುದು ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್ ॥ ೫೫ ॥

ಮುಖ್ಯಮಾಗಿ

¹ ಒಂದಂ ²ನೆರಡಂ ತಿಳಿ³ನಾ ।

ಲ್ಕಂದದೆ ⁴ಮೂವರನುಮಾಗಿಸೈ ನಿನ್ನವರಂ ॥

⁵ ಸಂದೈದಂ ಗೆಲೆವಂದಾ ।

ರಂದಳೆ⁶ದೇಳಂ ಬಿಡುತ್ತೆ ಪೊರೆ ಮಾನವರಂ ॥ ೫೬ ॥

ಇಂತವಂಗೆ ದಾರಿಯಂ ತೋರ್ದಾ ಮಾಧವಂ ತಾಂ ಕೃತಾರ್ಥ
ನೆಂದಿದರ್

೫೫ — 1 ಇಲಿ, ಬಿಳ್ಳು— ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳ ಪರಸ್ಪರದ್ವೇಷವನ್ನು. 2 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ— ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳ ದ್ವೇಷವನ್ನು.

೫೬ — 1 ಸುಖದ್ಧಿ. 2 ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳು. 3 ಸಾಮಾ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ. 4 ಶತ್ರು, ಮಿತ್ರ, ಉದಾಸೀನ 5 ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು. 6 ಸಂಧಿ ಮೊದಲಾದ ಅರು ಗುಣಗಳು. 7 ಏಳು ವ್ಯಸನಗಳು:— ಕುಡಿತ, ಜೂಜು, ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ಬೇಟೆ, ದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ನಾಕಾರುಷ್ಯ, ಅರ್ಥಹೂಷಣ.

ಹರಿಹರರೈಕ್ಯದಿನ್ನೈಕ್ಯವ ।
 ಹರಿಹರದೊಳ್ತುಳಿಯಪೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥
 ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ ।
 ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಹತ್ತನೇ ನೆಲೆ— ಸ್ವರಾಜ್ಯವೈಭವ.

ಶ್ರೀಪ್ರಮಥರೋಡೆಯನಾನತ ।
 ತಾಪತ್ರಯಹರಣನಖಿಲಸುರತತಿವಿನುತಂ ॥
 ಶ್ರೀಪಂಪಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಕರು ।
 ಕಾಪೂರ್ಣಂ ಪೂರೆಯಲೆಮ್ಮ ಶಿವನನವರತಂ ॥ ೧ ॥

ಇಂತೆಂದ ಗುರುವರನುಪದೇಶಮಂ ಚಿತ್ತಂಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದ ಹರಿಹರಂ—
 ಗುರುವರ ಕೇಳ್ದೆನೀ ಸದುಪದೇಶವನೀ ಪಯಲ್ಲಿ ಗೆಯ್ಯು ನಾಂ ।
 ಧರಣಿಯನಾಳ್ವ ಯೋಗ್ಯತೆಯದಿರ್ಪುದೊ ಇಲ್ಲವೊ ಕಾಣೆನೆನ್ನೊಳೀ ॥
 ಪಯಂತೆಲ್ಲಮುಂ ಕೃತಿಯೊಳ್ಳೆತರೆ ತೋರಿಸುತೆಮ್ಮ ವಂಶದು ।
 ಧರಣಕೆ ಸಾಹ್ಯಮಾಡಿ ನೆರೆ ತೋರ್ಪುದು ನಿಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತತ್ವಮುಂ ॥ ೨ ॥

ಎಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಂಗೈಯ್ದಂಗಲಾಚಿಕೊಂಡ ಹರಿಹರನಂ
 ಸಂತವಿಟ್ಟು ಮಾಧವನಂತೆಗೆಯ್ವನೆಂದಾತನನೊಡಂಬಡಿಸಿ ಆದರ್ಶಭೂತ
 ಮಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ ನಿಜಶಿಷ್ಯನಂ ಪಂಡಿತನಂ ಗೆಯ್ಯವೇಳ್ವು
 ಮೆಂಬ ಪೊಸಬಗೆಯುಜ್ಜುಗದೊಳ್ಳೊಡಗಲ್—

ದೇಶದ ಹಿತಮನೆ ಗೆಯ್ಯು ।
 ದ್ವೇಶದ ಹರಿಹರಗೆ ಮಾಧವನ ಮಂತ್ರಿತ್ವಂ ॥
 ಕಾಸಿದ ಪಾಲ್ಪಕ್ಕರೆಯಿಂ ।
 ಲೇಸಪ್ಪವೊಲಾದುದೆನಿಸಿ ತೋರೆ ಮಹತ್ವಂ ॥ ೩ ॥

‘ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಂ ತೇಜಂ’ ಮೆರೆಹಪು ‘ದಿದಂ ಕ್ಷಾತ್ರ’ ಮಿಹುದೆಂ ।
 ಬುದಂ ದ್ರೋಣಂ ತನ್ನೊಳ್ಳೆಳಗಿರೆ ಭರದ್ವಾಜಕುಲದೊಳ್ ॥
 ಅದೆಂತುಂ ತಾನಾ ದ್ವಾಪರದ ನುಡಿಯಾಯ್ತೊ ಕಲಿಯೊಳಿ ।
 ನ್ನಿದಂ ನೋಡೆಂಬೊಲ್ಮಾಧವನ ನಡೆಯೊಪ್ಪಿದುರ್ದಯಲ್ ॥ ೪ ॥

ಶ್ರೀಮತಿಗೊಪ್ಪಿದಂ ಮುಖದ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದಮುಮಲ್ಲದೀ ಸುತಂ ।
 ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬ ನಾಮಮುಮನರ್ಥದೆ ತಾಳ್ವವನಂತೆ ಮಾಧವಂ ॥
 ಭೂಮಿಯ ಭಾರಮಂ ವಹಿಸಿ ಭಾಗ್ಯಮುಮಂ ನೆರೆ ಪೊಂದುತೀಗ ನಿ ।
 ಸ್ನೇಮನಿವಂ ಕಲಾವಿದರೊಳೆಂದೆನಿಸಿದನಿಳಾತಳಾಗ್ರದೊಳ್ ॥ ೫ ॥

ಇಂತು ಭೂಭಾರಮಂ ವಹಿಸಿದೊಡನೆ ಅವಂ ಗೆಯ್ದ ಮುಖ್ಯವಿಷಯ
 ಮೇನೆಂದೊಡೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದೂರೊಳಮೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕುಶಲವೆಂಪಿಂದಿರುತ್ತಾವಗಂ ।
 ಕೃತಿಯಂ ಕರ್ಷಕವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಗೆಯಂ ಸಾಹ್ಯಂಗೊಡುತ್ತಂ, ಜನ ।
 ಸ್ಥಿತಿಯಂ ವೇರ್ಚಿಸುತಾಯಮಂ ಪಡೆದು, ತಮ್ಮದ್ಯೋಗದೊಳ್ಳಾಣುತು ।
 ನ್ನತಿಯಂ ¹ಹನ್ನೆರಡಾಯಗಾರಂರೆ ಗೆಯ್ದಂ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯುಂ ॥ ೬ ॥

ಜನರೊಳ್ಳೈಗಲಸಂಗಳ್ಳಿರೊಳಮಿದೆಲ್ಲಗುರ್ಮಾದಾಯನಾ ।
 ಯ್ತಿನೆ ಭಾಗ್ಯಂ ಜನರೆಲ್ಲರೊಳ್ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತಲ್ಲದನ್ನೋರ್ದನೊಳ್ ॥
 ಗಣಿಸಲ್ಪಾಗದ ರಾಶಿಯಾಗುತಿತರದೀನತ್ಯಮಂ ಪೊಂದಲಾ ।
 ಯ್ತಿನೆ ಪಕ್ಕಾಗದೆ ದೇಶಮೆಲ್ಲ ಸುಖದಿಂದಿರ್ದತ್ತದೇವೇಳ್ಳಿನಾಂ ॥ ೭ ॥

ಅರಸರ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾ ।
 ಧರೆಯೊಳ್ಳಹುಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳತ್ಯುನ್ನತಿಯುಂ ॥
 ಮೆರೆದಿದುರ್ದವು ನೆರೆ ನೋಡಿದ ।
 ಪರದೇಶದ ಜನರ ಮನವ ಸೆಳೆವಾ ಸ್ಥಿತಿಯುಂ ॥ ೮ ॥

ದೇಶದ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲಂ ನಿಜ ।
 ದೇಶದ ಜನಕಾದ ಮೇಲೆ ಮಿಗಲುಳಿದೆಲ್ಲಾ ॥
 ದೇಶಕದ ಕಳುಪುವುದರಿಂ ।
 ದೇಶೀಯರ ರಕ್ಷೆಗಿನಿಸು^೧ಮೂಣೆಯಮಿಲ್ಲಂ ॥ ೯ ॥

ಮಾಧವಶಿಷ್ಯರಾಳಿಕೆಯೊಳಲ್ಲಿಯ ನೇಯಿಗಿಯಂದವೆಂತು ಮೇ ।
 ಲಾದುದೋ! ಕೈಯೊಳೇ ತೆಗೆದ ನೂಲನೆ ತಾ ನಿಲುವಂಗಿಗೆಯ್ಯೆ ತೆ ॥
 ಳ್ವಾದುದು ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರದ ತೂತಿನೊಳೇ ಸಲೆ^೨ತೂರಿ ಬರ್ಪುದಿ ।
 ನ್ನೀಧರೆಯೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದಪರಿಂತು ಕಲಾವಿಶೇಷದಿಂ ॥ ೧೦ ॥

ಮಾಧವನ ಶಿಷ್ಯರಕ್ಷೆಯು ।
 ಮಾಧವನಹ ಶಿವನ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷೆಯುಮಿರಲಾ ॥
 ಮೇದಿನಿ ಮೂಲೋಕಕ್ಕುಂ ।
 ಮೋದಪ್ರದವಾದುದೆಂದು ಜನರೆಂಬರಲಾ! ॥ ೧೧ ॥

ಅಧಿಕಾರಂ ಬಡೆದಿದರ್ ಮಾತ್ರಕೆ ನೃಪತ್ವಂ ಸಂದುದೆಂದಾ ಮಹೀ ।
 ಬುಧನಾ ಯೋಧರ ಪೆರೈಯಿಂದಲೆನಿತುಂ ಸಂತೃಪ್ತನಾದಾತನಾ ॥
 ಗದೆ ಶಿಷ್ಯರ್ನೆರೆ ಭಾಷೆ ತಪ್ಪುವರ ಗಂಡರ್, ನೋಡೆ ಹಿಂದೂಜನಾಂ ।
 ಗದೊಳಾದರ್ಶದ ರಾಜರೆಂದೆನಿಸೆ ಪಾರ್ವಂ ತೃಪ್ತಿಯಂ ಪೊಂದಿದಂ ॥ ೧೨ ॥

ನೃಪತತಿಗೀ ನವೀನನೃಪಪದ್ಧತಿಯಂ ಕಲಿಪೊಂದು ಕಾರ್ಯದೊಳ್ ।
 ನೃಪಗುರು ಮಗ್ನನಾದೊಡಮದೊಂದರೊಳೇ^೩ ಇರದಾಗಳೆತ್ತಿಯಿಂ ॥
 ನೃಪನಭಿಲಾಷೆಯಂತಖಿಲವೇದಕೆ ಭಾಷ್ಯವ ಮಾಡಿ ಮಾನವ ।
 ಗುಪ್ತಕೃತಿಗೆಯ್ದ ಮಾಧವನ ಕಾರ್ಯದ ದಕ್ಷತೆ ಲೋಕಕದ್ಭುತಂ ॥ ೧೩ ॥

೯ — ೧ ಕೊರತೆ.

೧೦ — ೧ ಇದು ಇಹಾಸಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯ.

೧೩ — ೧ ಇದೇ+ಅರ್ಥ.

ವೇದಕೆ ಭಾಷ್ಯಮಂ ರಚಿಸಿ ವೇದದ ಕರ್ಮವ ಗೆಯ್ಯತೆಂದುನಾ |
 ವೇದವಿಚಾರಮಂ ಜನರ ಚಿತ್ತದಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ಲೋಗರೆಲ್ಲರಂ ||
 ವೇದದ ಕರ್ಮದೊಳ್ಳಲಿಸಿ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ರಕ್ಷೆಗೆಯ್ದನಾ |
 ವೇದವಿದಂ ಕೃತಾರ್ಥಳಿನೆ ಧರ್ಮದ ದೇವತೆ ಮಾಧವಾರ್ಯನಿಂ || ೧೪ ||

ವೇದೋದ್ಧಾರಂ ಗೆಯ್ದಿರ |
 ಲಾದುದು ಬಿರುದಾಗ ಸರ್ವಸಮ್ಮತಿಯಿಂ ||
 ಮೇದಿನಿಯ ವಿಪ್ರವರನಹ |
 ಮಾಧವನಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ಬಹುಮತಿಯಿಂ || ೧೫ ||

ವೇದವ ಮೊದಲುಧ್ಧಂಸುತೆ |
 ಮೇದಿನಿಯ ಬಳಿಕ್ಕ ಮೆತ್ತೆ ¹ಮಾಧವನಾಗಳ್ ||
 ವೇದೋದ್ಧಾರದ ಜೊತೆಯೊಳೆ |
 ಮೇದಿನಿಯಂ ಪೊರೆದನಲ್ತೆ ²ಮಾಧವನೀಗಳ್ || ೧೬ ||

ವಿನಾಗ ವೇದವಂ ತಂ |
 ದೀ ನರತತಿಗಿತ್ತನಲ್ತೆ ¹ಮಾಧವನಾಗಳ್ ||
 ವಿನಾಗದೆ ವೇದಾರ್ಥವ |
 ದೀನಜನಕ್ಕಿತ್ತನಲ್ತೆ! ²ಮಾಧವನೀಗಳ್ || ೧೭ ||

ತಳೆಯುತೆ ಪಂದಿಯ ರೂಪವ |
 ನಿಳೆಯಂ ತಾಂ ಪೊರೆದಿರಲ್ತೆ ¹ಮಾಧವನಾಗಳ್ ||
 ತಳೆಯುತೆ ²ಪಂದಿಯ ಚಿತ್ರವ |
 ನಿಳೆಯಂ ಪೊರೆದಿರ್ಪನಲ್ತೆ ³ಮಾಧವನೀಗಳ್ || ೧೮ ||

೧೬— 1 ವಿಷ್ಣು. 2 ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೭— 1 ವಿಷ್ಣು. 2 ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು.

೧೮ — 1 ವಿಷ್ಣು. 2 ವರಾಹದ ಚಿತ್ರ (ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ). 3 ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು.

ಕಳೆದು ಪರರಸುವ ವೇದವ ।

ನಿಲೆಯುಂ ಪೊರೆದಾತನಾಗೆ ¹ ಮಾಧವನಾಗಳ್ ॥

ಕೊಲೆಗೆಯ್ಯದಿದು ವೇದವ ।

ನಿಲೆಯುಂ ಪೊರೆದಾತನಲ್ತೆ ² ಮಾಧವನೀಗಳ್ ॥ ೧೯ ॥

ವಿನಾಸಂ ಜ್ಯೋತಿಷಂ ವ್ಯಾಕರಣಮುಮಯಲ್ಪೈದ್ಯಮುಂ ಲೋಕ
ದೊಕ್ಕೇ ।

ಣ್ಪ್ರಮಾಣ್ಯಗ್ರಂಥಮೆಲ್ಲಂ ವಿವರಣೆಗಳನಾಂತಿದು ಭೂಲೋಕದೊಳ್ಳು॥

ಕ್ಷೇಮಂ ಬೆತ್ತೆಲ್ಲಿಯುಂ ಪ್ಯಾತಿಯ ಪಡೆದವೆನಲ್ಪೇಳ್ವದೇನಾತನಾ ನಿ ।

ಸ್ವೀಮಂ ಪಾಡಿತ್ಯಮೆಂತುಂ ಸಕಲಜನಸುಖವಾಸಮಾಗಿದುರ್ದೆಂದುಂ ॥

ವೈದಿಕನಾದವಂ ಜಗದಿ ವೈದಿಕವಿದ್ಯೆಯನೊಂದ ಪೆರ್ಚಿಪಂ ।

ತಾದಪನೆಂತುಮೆನ್ನದಿಂ ಮಾಧವನಿರ್ಮಿತರಾಜಧಾನಿಯೊಳ್ ॥

ಭೂಧರದಂತೆ ತೋರ್ಪ ಭವನಂಗಳ ಶಿಲ್ಪವ ನೋಡೆ ಪೇಳಲೇಂ ।

ವೈದಿಕವಿದ್ಯೆಯಂ ಬೆಳೆಸಿ ಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆಯುಮಂ ನೆರೆ ಪೆರ್ಚಿಸಿದಪಂ॥೨೦॥

ಮಾಧವಮಂತ್ರಿಯಿದುರ್ದೆಂದನಾಗಿನ ಕನ್ನಡನಾಡಿದಾಗ ತಾ ।

ನಾದುದು ಭಾರತೋರ್ವಿಗೆ ಶಿರಸ್ಸೆನಲಾ ಶಿರದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿಂ ॥

ನಾದುದು ಫಾಲದೊಳ್ಳಲಕದಂತಿರೆ ಭಾರತಭೂಮಿಗಿಂದು ಪೆಂ ।

ಸಾಮದೆನಲ್ತೆ ವೈಭವದೊಳಾ ವಿಜಯಾನಗರಾಭಿದಂ ಪುರಂ ॥ ೨೧ ॥

ಇಳೆಯುಮರಂ ನಿಜಾಶ್ರಿತರ ರಕ್ಷಕನಾ ಗುರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಾ ।

ಬಲಂಪುವಿಂದ ಬರ್ಪಳಲ ನೀಗುವೆವಿನ್ನೆನುತದ್ರಿಸಂಕುಲಂ ॥

ಗಳಲನೆ ಬಂದವಿಲ್ಲಿಗೆನಲುನ್ನತದೇವನಿವಾಸಮೆಲ್ಲಿಯುಂ ।

ತೊಳಗಿದವಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ವಿಜಯಾನಗರಾಭಿದ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳ್ ॥ ೨೨ ॥

ಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹುಕೀರ್ತಿಯ ಪೊಂದಿದ ಚಕ್ರಬಂಭವೆಂ ।
 ಬಾರಮಣೀಯಕೋಟಿಯೊಳಪೋಪೊಡೆ ಬರ್ಪುದು ಪಿಂದಕೈತರಲ್ ॥
 ದಾರಿಯೆ ಸಿಕ್ಕದೀ ನೃಪರ ಕೋಟಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಪದಂಗಳಿಕ್ಕೆ ಮುಂ ।
 ದೋರದ ಕೋಟಿಯಾಯ್ತು ವಿಜಯಾನಗರಾಖ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯೊಳ್ ॥೨೪॥

ಧರಣಿಯೊಳೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡದೆನಲಾವುದಿದೇ, ಬಹುಬಂಧುರತ್ವದಿಂ ।
 ಮೆರೆವುದಿದೇ, ವಿಶೇಷವಿಭವಂಗಳ ತೋರ್ಪುದಿದೇ, ಎಲಾಸಭಾ ॥
 ಸುರತೆಯೊಳೊಪ್ಪಿ ಶೋಭಿಪುದಿದೇ, ಎನೆ ಲೋಕದೊಳೆಲ್ಲರುಂ ಮನೋ ।
 ಹರಮೆನಿಸಿದುರ್ದಾಂಗೆ ವಿಜಯಾನಗರಾಖ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ತಾಂ ॥ ೨೫ ॥

ನೋಡದ ಕಣ್ಣದೇಕೆ ನವರಾಜ್ಯದ ವೈಭವಮೆಲ್ಲಮುಂ, ಕರಂ ।
 ಪಾಡದ ಜಿಹ್ವೆಯೇಕೆ ಪರಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯುಂ, ಮನೋಜ್ಞಮೆಂ ॥
 ದಾಡುತ ಕೇಳದಿರ್ಪ ಕಿವಿಯೇತಕೆ ರಾಜರ ಸೌಮ್ಯಕೀರ್ತಿಯುಂ ।
 ನಾಡಿಗೆ ¹ ಗಾಡಿಯಾದುದರಿಯಲ್ ವಿಜಯಾನಗರಂ ಸುಖಾಕರಂ ॥ ೨೬ ॥

ಒಂದೆಡೆ ಭಕ್ತಗೋಷ್ಠಿ, ಮಗುಳೊಂದೆಡೆ ಕೀರ್ತನದಿಂಪು, ಕೇಳಲಿ ।
 ನೆನ್ನಿಂದೆಡೆಯೊಳ್ಳಲಾವಿದರ ಮಂಡಲವೊಂದೆಡೆ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷಂ ॥
 ನೆನ್ನಿಂದೆಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯಿರಲೊಂದೆಡೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ಹಾಡು, ನೋಡಲಿ ।
 ನೆನ್ನಿಂದೆಡೆ ಗಾನಮಿಂತು ಮೆರೆಯಲ್ ವಿಜಯಾನಗರಂ ಮನೋಹರಂ ॥೨೭॥

ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳ್ಳಹಳರತ್ನಗಳಿರ್ಪೆಡೆ ತಾಂ ಸಮುದ್ರಮೆಂ ।
 ದೀವಸುಧಾತಲಂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದು ಸುಳೆನೆ ಗೆಯ್ದ ರೀತಿಯಿಂ ॥
 ದೀವಿಭವಾಧಿಕಸ್ಥಲದಿ ತೋರ್ದವನಂತಸುರತ್ನರಾಜಿಗಳ್ ।
 ತೀವದ ವರ್ತಕಪ್ರಸರದಂಗಳಿಯೊಳ್ ಬಹುವಾಗಿ ಸೇರುತಂ ॥ ೨೮ ॥

ಕಮಲದ ಪುಷ್ಪಮೆಲ್ಲಿಯುಮಿರಲ್ವಿಜಯಾನಗರೋದ್ವಿಯಲ್ಲಿಯಾ ।
 ವಿಮಲಸರೋವರಂಗಳೊಳುಮೆಲ್ಲರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯುಂ ದ್ವಿಜೋ ॥
 ತ್ತಮಗೊಲಿದಾ ಹಂಪ್ರಿಯೆಯೆ ಪಾರ್ವನ ರಾಜ್ಯದೊಳೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಲಾ ।
 ಕಮಲೆಯ ವಾಸಕೆಂದವುಗಳಲ್ಲಿಹವೆಂದೆನಲಿಂತು ಶೋಭಿಕುಂ ॥ ೨೯ ॥

ಕರದೊಳ್ಳೋರ್ಪು ಕತ್ತಿಗಳ್ಳಿರೊಳಾರುಂ ಸತ್ತುದಿಲ್ಲಂ ಮಹಾ ।
 ಬರುದಾಂತರ್ಪ ಕಲಾವಿದರ್ಮದಪರ್ ಸೋಲೆಂಬುದಿಲ್ಲಾ ಗುಫಮಿ ॥
 ನ್ನಂಯಲ್ಯೋವಿದರುಂಟು ಕೈಗೆಲಸದೊಳ್ಳೋಣ್ಣೈನ್ಯಮಿಲ್ಲಾ ಗುಫಮಿಂ ।
 ದಿರಲೇವೇಳ್ವುದೊ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಬೆಡಂಗಂ ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರಾ ॥ ೩೦ ॥

ರವಿಶಶಿಗಳ ವೀಧಿಗಳಿಂ ।
 ಬಿವು ಬರಮಾತಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿವಂತೆ ॥
 ರವಿಶಶಿಗಳ ಧಿಕ್ಕಂಸಿ ।
 ಪುನು ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದಿ ಪೊಳೆವಂತೆ ॥ ೩೧ ॥

ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರ ಕೈಯೊಳ್ ।
 ತಾಳಿಯ ಗಂ ಕಂಠ ಕಡತ ಬಳಸಂಗಳ್ ॥
 ಮೇಳವಿಸಿಪುನು ವಾಣಿಯೆ ।
 ಲೀಲೆಯ ಗೆಯ್ಯಂತೆ ತೋರುತಾ ನಾಡೊಳ್ ॥ ೩೨ ॥

¹ಕರೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಾಂ ಬಲು ।
²ಕರೆಕರೆಯಿಂ ³ತೆರುವೆವೆಂದು ⁴ಕರೆಯದೆ ⁵ಕರಮಂ ॥
 ಕರೆಯಿಂ ಮುನ್ನಮೆ ಜನರ ।
 ಕೈರೆಯಿಂದದನೀವರಲೈ ಮುಗಿಯುತೆ ⁶ಕರಮಂ ॥ ೩೩ ॥

ಶಿವ ತಾನೇ ಭುವನೇಶ್ವರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲರ್ಪಳಿನ್ನಾನುಮಾ ।
 ಶಿವನಂ ಸೇರ್ಪವೆಂದು ಗಂಗೆ ಭರದಿಂ ಬಂದಿರ್ಪಳೆಂಬಂತೆವೋಲ್ ॥
 ಅವನೀಭಾಗದೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ನೋಡಿದೊಡಮುಂ ನೀರ್ದುಂಬಿದಾ ಕಾಲ್ಗಳಿಂ ।
 ತವೆ ತೋರ್ಪಾ ಕೆರೆಕಟ್ಟಿಬಾವಿಗಳಿನೊಪ್ಪಿರ್ಕುಂ ಸಮಂತೆಲ್ಲಿಯುಂ ॥ ೩೪ ॥

೩೩— 1 ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ. 2 ತಾಪತ್ರಯವನ್ನು ಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು. 3 ದಂಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವೆವೆಂದು. 4 ಹೆಸರಿಡದೆ. 5 ಕಂದಾಯವನ್ನು. 6 ಕೈಯನ್ನು.

ಮುಳಿಯದನ್ನಿತ್ತಮದರಿಂ ।
 ದಿಳಿ ನದಿಯಿಂದಂ ಪ್ರಶಸ್ತಮೆಂಬರ್ಕವಿಗಳ್ ॥
 ಮುಳಿ ತಪ್ಪದೆ ನದಿಯರ್ಪಿ ।
 ಇಳಿಗಾವುದೊ ಮುಖ್ಯಮಂಯೆ ನದಿಯೋ? ಮುಳಿಯೋ?॥೩೫॥

ಮೂವತ್ತಮೂರುಕೋಟಿಯ ।
 ದೇವತೆಗಳುಮಿಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಲೆ ನೆಲಸಿಹವೊಲ್ ॥
 ಆ ವಸುಧೆಯ ನೆಲಮೆಲ್ಲಂ ।
 ದೇವಾಲಯಮಯವೆ ಅದುದಂದಿಳಿಯರಿಯಲ್ ॥ ೩೬ ॥

ಹರಿಹರಸಹೋದರರ ದೆಸೆ ।
 ತಿರುಗಿದುದೆಂಬುವದಕಿಂತಲೀಗಲ್ದ ರೆಯೊಳ್ ॥
 ಹರಿಹರರ ದೆಸೆ ತಿರುಗಿತೆನೆ ।
 ಮೆರೆದುದು ಕೈಂಕರ್ಯಮೆಲ್ಲ ದೇವಾಲಯದೊಳ್ ॥ ೩೭ ॥

ಅತ್ತರೆನಲ್ಪುವಾಸನೆಯ ನೀರ್ಪಿಡಿಯಿಂದೆನಲಾನೆಯಲ್ಲಿ ಪೆಣ್ ।
 ಮುತ್ತೆನೆ ಮೌಕ್ತಿಕಂ, ಮುನಿಯೆನಲ್ಪುಪಿ, ಸಾಕೆನೆ ರಕ್ಷಿಸೆಂಬುದಾ ॥
 ಗಿತ್ತಂಯಲ್ಲೆ ಗೋಳ ದನಿ, ಬಂಧಿಪುದಾವೃತ್ತಿ, ಕೋಪಮೆಂದು ಬೇ ।
 ಸತ್ತಿಹುದಾ ಧಂತಲದೊಳಿಲ್ಲಿಯುಮಾರಿಗುಮಿಲ್ಲವಾರಯಲ್ ॥ ೩೮ ॥

ಇರಿಯೆನಲಾದರೋಕ್ತಿ, ಲಯಮೆಂದೆನೆ ರಾಗವಿರಾಮಕಾಲಮುಂ ।
 ಸರಿಯೆನೆ ಪೋಗೆನುತ್ತೊರೆವುದುಂ, ಮಡಿ ಧೌತಸುನಸ್ತಮಲ್ಲದಾ ॥
 ಇರಿವುದುಮಂತೆ ನಾಶಿಪುದುಮಲ್ಲದೆ ದೂರಕೆ ಪೋಗೆ ಪೇಳ್ವುದುಂ ।
 ಮರಣಮುಮರ್ಥಮಾಗದಿಹುದೆಂತಹ ಮೈಮೆಯೊ ಮಾಧವಾರ್ಯರಾ॥೩೯॥

ಕಾಡೆನಲಾ ಅರಣ್ಯಮುರೆ ಸಾಲಮೆನಲ್ಪದು ವೃಕ್ಷಮೊಂದು ಮೇಣ್ ।
 ರೂಢಿಯ ಮಿಂಚೆನಲ್ಪದದ ಭೂಷಣಮುಂ ಕವಿ ಕಾವ್ಯಕರ್ತನಿಂ ॥
 ತಾಡುವರಲೆ ಸಿಡಿಪುದರೋಳ್ಕಡಮೆಂದೆನೆ ಮಿರುನರ್ಥದೊಳ್ ।
 ಗಾಢದಿ ಮುತ್ತುವರ್ಥದೊಳುಮಾಡರಹೋ ಜನರೆಂದುಮಾರಿಗುಂ ॥ ೪೦ ॥

ಅನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನೊಳೆ ಗೆಯ್ವಿಹ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ವರಲ್ |
 ಮಾನವನೊರ್ವನಾಗಳದ ದಂಡಿಸಲಿನ್ನದು ಸೋತ ಮೇಲೆ ತಾಂ ||
 ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ನರನಟ್ಟುತೆ ದಂಡಿಸಿದಾತನಂ ಮಹಾ |
 ದಾನಿಯೆನಲ್ವೆ ನೀಡಿ ತಿನಿಸಂ ಪಡೆವರ್ ನಲವಂ ಗಜಾಳಿಯಾ || ೪೧ ||

ಬಿಳಿದಾದ್ಯೆರಾವತದಿಂ |

ನಿಲಿಂಪರಾಜನದದಾಯ್ತು ಪೆರ್ಚುಗೆ ಮುನ್ನಂ ||

ಬಿಳಿಯಾನೆ ವಿಜಯನಗರದ |

ನೆಲದೆರೆಯನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯಾಗಿರಲಿನ್ನೇಂ || ೪೨ ||

ನೃಪರಾ ಅಳಿಕೆ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕುಮದೊಂದಾದರ್ಶಮೊಂದಾಗಿರಲ್ |
 ಜಪಕಾಯ್ತೊ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಪೆಸರ್, ಮೇಣ್ಣೀರ್ತಿಯಾಶಾಂತಮಾ |
 ಗಿ ಪವಿತ್ರತೆಯಾನಲಾಗ ಪರದೇಶಾಧೀಶರುಂ ತಮ್ಮತ |
 ಮ್ಮುಪಕಾರಕ್ಕೆನೆ ಮೈತ್ರಿಯಂ ಬಳೆಸಿದರ್ತವಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂ || ೪೩ ||

ಏಕಾಂತಸ್ಥಾನಮಾಗಿದುರದರಿನಿದು ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ್ಳೀರುತೆಂದುಂ |
 ಶ್ರೀಕಾಂತಧ್ಯಾನಮುಂ ಸಾಗಿಪೊಡೆ ಸಮುಚಿತಸ್ಥಾನಮಾಗಿದುರದೀಗಳ್ ||
 ಶ್ರೀಕಾಂತಧ್ಯಾನಮುಂ ಸಾಗಿರೆ ಪರರಿಗೆ ದುರ್ಭೇದ್ಯಮಾಗಿದುರ ರಾಜ |
 ಗೀಕಾಂತಾಖಂಡರಾಜ್ಯಸ್ಥಿತಿಗುಚಿತಮೆನಲೋಭಿಸಿತ್ತಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ || ೪೪ ||

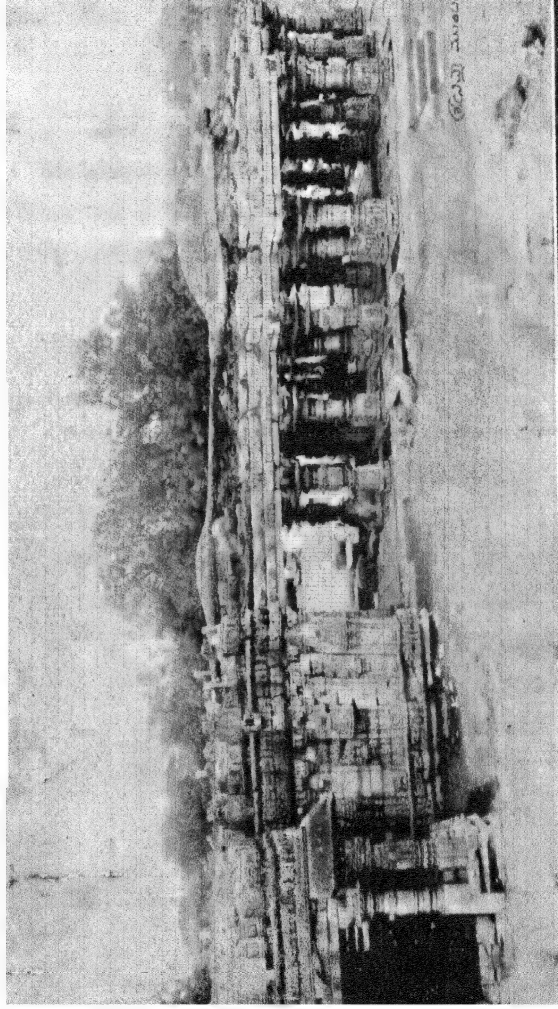
ಎಲ್ಲಿಯ ಭಾಗ್ಯವೋ, ಸುರಪಗೆಲ್ಲಿಯ ದೈವದ ಸದ್ವಿಲಾಸವೋ |
 ಎಲ್ಲಿಯದೇಳ್ಗೆಯೋ, ಸುರರ ಸಂಘದೊಳ್ಳಿಲ್ಲಿದೈಕಮತ್ಯವೋ ||
 ಎಲ್ಲಿಯ ಸೌಖ್ಯವೋ ಎನಿಸಿ ಧಿಕ್ಕರಿಕುಂ ದಿವಮಂ ಸ್ವಶೋಭೆಯಿಂ |
 ದಲ್ಲಿಯದಾ ಮಹಾನವಮಿಯುತ್ಸವಮಂದಿನ ರಾಜರಾಜಿಯೋಳ್ || ೪೫ ||

ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ವೈಕ್ಲತತಿ ಪೂರ್ಣಫಲಪ್ರದಮಾಗಿ ತಾಂ ಪ್ರಜಾ |
 ೪ಗೆ ಸಕಲೇಷ್ಟಮುಂ ಕೊಡುತಲಿದುರದ ಪೂರ್ಣವಿಚಾರ ಮಾಡಲೇಂ ||
 ಬಗೆಗತಿಹರ್ಷಮಾದಪುದೊ ತೋಂಟದ ಗುಂಪು ಪುರೋಪಕಂಠದೊಳ್ |
 ನಗುತಿಹುದಿದ್ರನಂದನಮನಾಶ್ರಿತಂಷ್ಟವನೀವ ಪೆಂಪಿನೋಳ್ || ೪೬ ||

(ವಿಜಯವಿಠಲದೇವಸ್ಥಾನ)

.....ದೇವತಾ ಗಾರಮಿದೇಸೆ.....”

ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುರಘ್ನಕಾವ್ಯ ೧೦-೪೭

ಇದು ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಪುರ್ದು ಜನರಳಿಯಲ್ಲರ್ಮಶಾಲಾಸಮೂಹಂ ।
ಮುದದಿಂದಂ ಪೌರರೆಲ್ಲನೆರವ ಪಂಪದರ್ಪಿಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿಪ್ಪದೆಲ್ಲಾ ॥
ಚದುರಗೈದರ್ಪ ವಸ್ತುವ್ರಜವ ನೆರಪಿದೀ ದರ್ಶನಾಗಾರಮಿನ್ನಿಂ ।
ತಿದು ಸತ್ರಂ ದೇವತಾಗಾರಮಿದೆನೆ ಮೆರೆಗುಂ ಸೌಧದಾ ಮಂದಿರಂಗಳ್ ॥

ದಾರಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ತೋಪುಗಳೆ, ದಾರಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲಯುಮಿರ್ಪ ಬಾವಿಗಳ್ ।
ದಾರಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಸಾಲಸುರಗಳ್, ಸುನಿಶಾಲಮೆನಿಪ್ಪ ವೀಧಿಗಳ್ ॥
ದಾರಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ಹೂಗಿಡಗಳಿಂದಲೆ ತುಂಬಿದ ತೋಟಮೆಲ್ಲಿಯುಂ ।
ತೋರುತೆ ಕಣ್ಗೆ ಮೇಣ್ಮನಕೆ ಸೌಖ್ಯಮನಿತ್ತುದು ರಾಜ್ಯಸಂಭ್ರಮಂ ॥ ೪೮ ॥

ಭೂಂದಯಾಳುಗಳ್ಳರಮಧಾರ್ಮಿಕರಾದ ನೃಪಾಲಕರ್ ತುಲಾ ।
ಭಾರವ ವಿಪ್ರವರ್ಗಕುರೆ ದಾನವ ಮಾಡುತೆ ಬಿಟ್ಟ ನೀರಿನಿಂ ॥
ಧಾಂಣಿ ಶ್ರೈತ್ಯಮಂ ಪಡೆದು ಧರ್ಮದ ವೃಕ್ಷವ ವೆರ್ಚಿಸಿತ್ತೆನಲ್ ।
ಪಾರಮೆ ಇಲ್ಲಮಾದುದಹ! ದಾನಕೆ ಮಾಧವಶಿಷ್ಯರಾಜರಾ ॥ ೪೯ ॥

ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ದುದು ಭೂಪಭೂಸುರರ ಯೋಗಂ ತೋರುತಾ ದೇಶದೊಳ್ ।
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ದುದು ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯ ನೋಡಿಲ್ಲೆಂಬುದಾ ದೇಶದೊಳ್ ॥
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ದುದು ತಂತ್ರಮಿಲ್ಲದಿಹ ಧರ್ಮೋತ್ಕರ್ಷಸಾದೇಶದೊಳ್ ।
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರ್ದುದು ರಾಜನಾ ಜನರ ಸಾಹ್ಯಕ್ಕೆಂಬುದಾ ದೇಶದೊಳ್ ॥ ೫೦ ॥

ಅರ್ಣವವೃತ ಧರೆಯೊಳ್ಳನ ।
ಕರ್ಣಗಳೊಳಗೆಲ್ಲಗೆಯ್ದ ವಿಜಯಧ್ವನಿಯಿಂ ॥
ಕರ್ಣಾಟಕತ್ವಮಿಗಳ್ ।
ಪೂರ್ಣತೆಯಾಂತೋಪ್ಪತಿದುರ್ದಾ ದ್ವಿಜಮುನಿಯಿಂ ॥ ೫೧ ॥

ಇಂತು—

ಹರಿಹರನಾಳಿದನಲ್ಲಿಂ ।
ದುರೆ ಬುಕ್ಕನ ರಾಜ್ಯಭಾರದಿರವುಂ ಮುಗಿಯಲ್ ॥
ಗುರುಕರುಣದಿಂದಲಿಮ್ಮಡಿ ।
ಹರಿಹರನುಂ ಪೊರೆದನವನಿಯವನಂ ನುತಿಸಲ್ ॥ ೫೨ ॥

ಇಂತರೆನೂರಬ್ಬಂಗಳ್ತಂತ್ರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ನ್ನೆವರಂ ರಾಜ್ಯಚಕ್ರಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಚಲನೆಯಿಂದ ಧರ್ಮದ್ವಾರಮಾರ್ಗ ಗುರು
ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬಹುಭಾಗದ ಋಣಂ ತೀರ್ದುದೆಂದು ಮನಂಗಂಡಲ್ಲಿಂದಿನ್ನು
ಪರಮಾರ್ಥವೃತ್ತಿಯುಮಂ ಪುದರ್ಶನಂಗೆಯ್ದು ಪೂರ್ಣಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ
ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಸುಖಾನುಭವಮಂ ಮಾಡಲ್ವೇಳ್ಕೊಮ್ಮೆಂದು ಬಯಸಿ ರಾಜ್ಯ
ಭಾರಮಂ ಕಳಲ್ವಿಕೊಂಡು ಶೃಂಗಗಿರಿಯನ್ನೈದಿ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯಂತೆ
ಶ್ರೀಭಾರತೀಕೃಷ್ಣತೀರ್ಥಂ ತುರ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ವೀಕಾರಮಂ ಗೆಯ್ದು ಶ್ರೀ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಂಬ ಗುರುಪುತ್ರನಾಮಧೇಯಮಂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಾಗಲ್ವನ
ರವರಂ ಕರ್ಣಾಟಕಸಿಂಹಾಸನಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿ
ರಾಜಗುರುಭೂಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಬಿರುದನುಗ್ಗುಡಿಸಲ್

ತರುಣಿಯ ಗರ್ಭದಿ ಪೊರಗೈ ।

ತರಲಾ ಪುನ್ನಾನುನರಕಭಯಮಂ ಪಿತ್ಯಗಳ್ ॥

ತೊರೆದಿದ್ದೀಗಳ್ಳೀಕಪ್ಪಂ ।

ತರದಿಂ ಸದ್ಗತಿಯ ಪಡೆದರೇವೇಳ್ವಪೆನಾಂ

॥ ೫೩ ॥

ಇಂತಾಗಲ್—

ಭುವನೇಶ್ವರಿಯೆನೆ ಪೆಸರೀ ।

ಭುವನದಿ ತಾಂ ರೂಢನಾಮಮಾರ್ಗದೀಗಳ್ ॥

¹ ಭುವನೇಶ್ವರರಂ ಗೆಯ್ದೊ ।

ಭುವನತ್ರಯಕಾದುದರ್ಥಯುತಮೆಂದೆಂಬೊಲ್

॥ ೫೪ ॥

ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಯಂ—

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಮುನೀಶನಾಗ ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ತಾಳ್ವ ಸಂತೋಷಮಂ ।

ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಗುರೂತ್ತಮಾಖ್ಯರ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಾನದೊಳ್ಗೆಯ್ದೊದಂ ॥

ವಿದ್ಯಾಶಂಕರದೇವಮಂದಿರಮನಾಗಳ್ಳಿಲ್ಲವಿದ್ವಾಂಸರೊಳ್ ।

ವಿದ್ಯಾಪ್ರೌಢಿಮೆ ತೀಂತೆಂದೆನಿಸೆ ಶೃಂಗೇರೀಪುರಮಧ್ಯದೊಳ್

॥ ೫೫ ॥

೫೪ — 1 ಹರಿಹರ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ರಾಜಪ್ರದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರನ್ನು ಗುರುತ್ವ
ದಿಂದಲೂ ಲೋಕದೊಡೆಯರನ್ನಾಗಿ.

ಜಗದೊಳ್ಪ್ಪಾತಿಯನಾಂತ ದೇಶವೆನಿಸಿದ್ ತ್ತಾದೊಡಂ ನೋಡಲೇಂ ।
 ಜಗದೊಳ್ಪ್ಪಾಗಮದೊಂದಿದೆಂದೆನಿಕುಮೆಂದೀಶಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಂಸನೇ ॥
 ಜಗಕೆಲ್ಲಂ ಗುರುವಾದ ಪೀಠದೊಳೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಂದಾಗಿ ಮೂ ।
 ಜಗದೊಳ್ ಖ್ಯಾತಿಯ ಪೊಂದೆ ಶೃಂಗಗಿರಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲಂತೆ ಗೆಯ್ದಂ ದಿಟಂ ॥೫೬॥

ನೆರೆ ಕರ್ಣಾಟಕದೊಳ್ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಹಾಪೀಠಪುತಿಷ್ಠಾಪನಾ ।
 ಭರದಿಂ ಮುಂದೆ ಜನರ್ದ್ವೈಧರ್ಮಪರರಾ..ಲಕ್ಷಾಹ್ಯಮಾಯ್ತೆಂದು ಲೋ ॥
 ಗರ ಸಂಘಂ ಗುರುಪೀಠಮಂ ಮೆರೆನ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಾದಂದಿನಿ ।
 ಕರೆವರ್ಕನ್ನಡನಾಡ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಗೆಯ್ದಾಚಾರ್ಯರೆಂದೆಂದಿಗುಂ ॥ ೫೭ ॥

ಧರ್ಮದ ಪೀಠದೊಳ್ಳುಳಿತ ಮಾಧವನಾಗಳನಂತಶಿಷ್ಯರಂ ।
 ಧರ್ಮದ ಮಾತಿನೊಳ್ಳಿಪುಣರಾಗಿರೆ ' ಗೆಯ್ದವರೆಲ್ಲ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ॥
 ಧರ್ಮದ ಪೆರ್ಮಿಯಂ ಪುಸಂಪಂತೆ ನಿಯೋಗಿಸಿ ಮಿಕ್ಕ ಕಾಲದೊಳ್ ।
 ಧರ್ಮಕೆ ಜೀವವಿಟ್ಟು ಬರೆದಂ ನೆರೆ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರವೆಲ್ಲಮಂ ॥ ೫೮ ॥

ಈ ಬಗೆಯುದ್ಯೋಗಂ ಮುಂದುವರೆಯಲ್ —

ಬರೆದೇಂ ವೇದಾಂತಮೊಂದಂ ಭುವನದ ಜನಗಳ್ನೋಡಲಾನಾಗಳೆಂತುಂ ।
 ನೆರೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನೀಗಲ್ಪರೆದಿಹನಂಯಲ್ಲರ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಸ ॥
 ಚ್ಚೆಂತಂ ತಾಂ ಶಿಷ್ಯನಿಂ ಸೋಲನೆ ಗುರು ಬಯಸುತ್ತಿಪುರ್ವದಂಬುಕ್ತಿ-
 ಯೆನ್ನೊಳ್ ।
 ಮೆರೆಗುಂ ಸಾರ್ಥಕ್ಯಮಾಂತೆಂದಿರಬಹುದೆನಿಕುಂ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯವರ್ಮಂ ॥೫೯॥

ಇಂತೆಣೆಪಂತಿರೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿಷ್ಯ
 ವರ್ಗದಿಂ ಪಾದಪೂಜೆಯಂ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಗುರುತ್ವಮನಿನ್ನಂ ಸಾರ್ಥಕಂ
 ಗೊಳಿಸಲೆಂದು ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಯನುದ್ಧಾರಂಗೆಯ್ದುದ್ದೇಶದಿಂ ವಾರಣಾಸಿಯ
 ವರೆಗಂ ದಿಗ್ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯಂ ಪೊರಟು ಮಾರ್ಗದೊಳ್ಳಿಲ್ಲಂ ಧರ್ಮಪ್ರತಿಷ್ಠೆ

ಯಂ ಗೆಯ್ದು ವಾರಣಾಸಿಯೊಳ್ಳೈವ್ಯಾಸರ ದರ್ಶನಮಂ ಪಡೆದು
ತಮ್ಮ ಸರ್ವಗ್ರಂಥಂಗಳುಮನವರ್ಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮನಾಮಧೇಯ
ದಂತೆ ತುರ್ವಾಶ್ರಮನಾಮಧೇಯಮುಮನ್ವರ್ಧಮಾದುದೆಂದವಂ ಪೆರ್ಚಿನ
ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಂ ಪಡೆದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಪಿಂಡಿರುಗಿ ಬಂದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ
ಸುಖಾನುಭವಮಂ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರ್ಪುದಂ ನೋಡಿ—

ಕನಸಿನೊಳ್ಳಿದಿ ಧಾತನೆಲೆ ಸದ್ಗುರು ಎನ್ನಯ ಕಟ್ಟಿಗೀಗ ಮ ।
ನ್ನಣೆಗೊಡು, ಮರ್ತ್ಯರಾಯು ಮುಗಿದಿಪುರು ನಿನ್ನಯ ಜನ್ಮವಾಗಿ ನೀಂ ॥
ಘನಬಲನೆಂದು ಬಲ್ಲಿನುರೆ ಯೋಗದ ಸಾಹ್ಯದೆ ಪೆರ್ಚಲಾಯುವೀ ।
ಗಿನ ಕಲಿಕಾಲಮಂ ನೆನೆದು ಬಾ, ನಿಜಧಾಮಕೆ ಯೋಗಿವಲ್ಲಭಾ ॥ ೬೦ ॥

ಅದರಂತೆಯೇ—

ಬರೆದೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ, ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮವನಾಂ ಮೊದಲ್ವದಲ್ಲೆಂದುಯೋಗೀ,
ಶ್ವರನಾಗ¹ ಶ್ರತ್ನಮುಂಖಂ ಗುಣಮಿಳೆಶಕೆಯಾಗಲ್ಪ್ಪುಯಾಭಿಖ್ಯಸಂವ ॥
ತ್ಸರದೊಳ್ಳೈಷ್ಣಾಖ್ಯಮಾಸಾಂತದಿ ಜನರರಿಯಲತ್ತಾಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದಂ ।
ಧರೆಯೊಳ್ಳೂರ್ಣತ್ವಮಂ ಪೊಂದಿರಲುರುಭರದಿಂ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಂ ತಾಂ ॥

ಅಂತರ್ಧಾನವ ಪೊಂದಿದ ।
ನಂತಾಗಲ್ಪಾಂ ತ್ರಯೋದಶೀತಿಥಿಯೊಳ್ ॥
ಅಂತರವರ್ಷಿತ¹ ವಿದ್ಯೆಯ ।
ನಂತಜನರ್ದಡೆಯಲಾಗೆ ತಾಂ ಗೆಯ್ದಿಳೆಯೊಳ್ ॥ ೬೧ ॥

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಕೀರ್ತಿಯ ।
ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭೆ ಬೆಳೆಯೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜಂ ॥
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಪುರಾಖ್ಯವ ।
ವಿದ್ಯಾವಂತರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟನದ್ಭುತತೇಜಂ ॥ ೬೨ ॥

ಮೆರೆದಾ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ।

ಬೆರೆಯಲ್ಲೇಶಾಭಿಮಾನಮೆರಡರ ದೆಸೆಯಿಂ ॥

ನೆರೆ ರತ್ನಕೆ ಕುಂದಣಮಂ ।

ಬೆರಸಿದವೊಲ್ ರಮ್ಯಮೆನಿಸಿ ಬೆಳಗಿತು ರಸೆಯಂ ॥ ೬೪ ॥

ಇಂತು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಂತರ್ಧಾನರಾದೊಡನುವರ ಶಿಷ್ಯರಪ್ಪ ರಾಜ
ರವರುಪದೇಶಮಂ ತಲೆಯೊಳ್ಳೊತ್ತು ಮುಂದೆಯುಂ—

ನರಪತಿವರ್ಗದೊಳ್ಳಮಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಪೆರ್ಚೆರುತಿದೊಡಂ ತುರು ।

ಷ್ಕರ ಬಿರುಸೆಲ್ಲಮಂ ಮರೆಯದಿದೊಡಮುಂ ಹಗೆ ಸಲ್ಲದೆಂದು ತಾಂ ॥

ನೆರೆಯೊಳ್¹ ಗಲ್ಲವುದ್ದಿನಗೆ ಮೈತ್ರಿಯನೀಯುತುದಾರಭಾವದಿಂ ।

ಮೆರೆದರೆನಲ್ಲದೇಂ ಸುಗುಣದಂದಮೊ ಮಾಧವಶಿಷ್ಯರಾಜರಾ ॥ ೬೫ ॥

ಜನರೊಳಗೇಕನಿಷ್ಠೆಯಿಹುದಾವುದೊ ನೋಡಲದೇ ದೃಢಂಗೊಳ ।

ಲೈನುತೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಪರಧರ್ಮದೊಳಿಪ್ಪದೆ ಹಿಂದುಗಳ್ಗೆ ಭೂ ॥

ಷಣಮೆನೆ ಸಿಂಹಪೀಠದಿ¹ ಕುರಾನವನಿಟ್ಟ ಸೃಪಾಳಿ ಶೋಭಿಕುಂ ।

ನೆನೆಯೆ ಕುರಾನಕೇ ಮಹಮದೀಯರ ವಂಸನೆಯಪ್ಪ ರೀತಿಯಂ ॥ ೬೬ ॥

ಇಂತಾ ರಾಜಮಂಡಲಿ ತನ್ನ ಗುರೂತ್ತಮಪಾದಂಗಳ್ಳಣ್ಣುಂದೆಯೇ
ಇರ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರಲ್ —

ಅಡಗಿದನಾ ಗುರುವೆಂಬಿ ।

ನುಡಿ ಜಡತೆಯ ತೋರ್ಪುದಡಕಮಾಗಿಹ ತನುವಂ ॥

ಬಿಡುತೆ ಜಡಮೆನುತೆ ತಾನೆ ।

ಲ್ಲಿದೆಯೊಳುಮಿಹನೆಂಬುದ್ದಿದಿದುದು ಜನಮನವಂ ॥ ೬೭ ॥

ಆದುದರಿಂದವರ ವಿಚಾರಂಗಳೊಳ್ಳೆಲ್ಲಮುಂ—

ಎಲ್ಲಿಯುಮಿರ್ದಪಂ ಗುರುವರಂ ಬಿಡದೀಕ್ಷಿಸುತೆಮ್ಮ ಧರ್ಮಮಂ ।

ಬಲ್ಲವನಿರ್ದಪಂ ಗುರುವರಂ ಬಿಡದೀಕ್ಷಿಸುತೆಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಮಂ ॥

ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಲ್ಲನಾ ಗುರುವರಂ ಬಿಡದೀಕ್ಷಿಪನೆಮ್ಮೊಳ್ಳೆಕ್ಕಮಂ ।

ನಲ್ಲನವಂ ಜಗದ್ಗುರುವರಂ ಬಿಡದೀಕ್ಷಿಪನೆಮ್ಮ ಚಿತ್ತಮಂ ॥ ೬೮ ॥

೬೫ — 1 ಬಹಮನಿರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನೆಂಬ ಅರಸನಿಗೆ,

೬೬ — 1 ಕುರಾನ್ ಎಂಬುದು ಮುಸಲಮಾನರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವು.

ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂ ತುಂಬಿ
ಶಂಕರ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆ, ಲಾಲಿಪ್ರದೀಗಳಿದೊಂದು ಬಿನ್ನವಂ ।
ಕಿಂಕರಸಂಕುಲಂ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಮಾಗುತೆ ಮೇಣ್ವರಾಜ್ಯದೊಳ್ ॥
ಬಿಂಕವ ಕಾಣಲಾ ಮುನಿಯ ತೇಜದ ರಶ್ಮಿಯನೊಂದನಾದೊಡಂ ।
ನೀಂ ಕೃಪೆದೋರುತೆಮ್ಮೊಳಿಡು ಪೆಂಪಿನ ಹಂಪೆಯನಾಳ್ ಚಿದ್ಭನ ॥ ೬೯ ॥

ಜಯಮುಕ್ತೆ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಗೆ ।
ಜಯಮುಕ್ತೆ ಮ ಧರ್ಮರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ॥
ಜಯಮುಕ್ತೆ ಭರತಭೂಮಿಗೆ ।
ಜಯಮುಕ್ತೆ ಮ ಸತ್ತಜಾಸಮೂಹಕ್ಕೆ ॥ ೭೦ ॥

ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನರ್ಪಿಸುವುದರೊಳವರ ಮನಂ ಮಗ್ನನಾಗಿ
ಪೂರು.

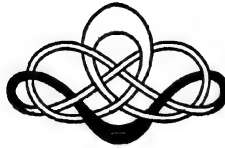
ವೇದಾಂಗಂ ಶಂಕರಸ್ಥಾಪಿತಮತನಿಚಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮುಂ ಪೊಂದಿ ತೋರ್ವಂ ।
ತಾದೀ ¹ ಪದ್ಯಾಂಕದಿಂದೀ ಕವಿತೆಯನನುಸಂಧಾನಮಂ ಗೆಯ್ಯ ಲೋಗ ॥
ಗಾರ್ವದೇವಂ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯವ ಕೊಡುವನೆನುತ್ತೀಗ ತಾಂ ಮೂರುಸೂಳುಂ !
ಮೋದಂ ಬೆತ್ತುಜ್ಜನಾದಂ ಪ್ರವಹಿಸೆ ಕೃತಿಯೇ ಸಾರಿ ಪೇಳ್ವಂತೆ ತೋರ್ಕುಂ ॥

ಹರಿಹರರೈಕ್ಕದಿನ್ನೆಕ್ಕವ ।
ಹರಿಹರದೊಳ್ತಳಿಯಪೇಳ್ವನೆಂದೆನಲಿಂದುಂ ॥
ಹರಿಹರನುಂ ಹರಿಹರರತ ।
ಹರಿಹರಗುರುವರನುಮೆಮ್ಮ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂದುಂ ॥

ಇಂತಿದು ಕನ್ನಡನುಡಿವೆಣ್ಣು ನುಣ್ಣುಡಿಯ ಬಿನ್ನಡದ ಚಿಣ್ಣನಪ್ಪ ಚಿದಂಬರಂ
ತಾಯಡಿಗೆ ತೊಡಿಸಲೆಂದು ಸಡಗರದಿಂ ಬಿಡದೊಡರ್ಚಿದ ಯೋಗೇಶ್ವರ
ಚರಿತ್ರೆಯಪ್ಪ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯಕಾವ್ಯಮೆಂಬೀ ಬಿಡಗಿನ ತೊಡರ
ನುಣ್ಣರಂ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರೀಕ್ತದಶವಿಧನಾದಂಗಳಂತೆ ಪತ್ತು
ನೆಲೆಗಳೊಳ್ ಸಂಚಾರಮಂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿದುದು.

ಸೂ ಚ ನೆ .

ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತಾರ್ಥ
ವಿವರಣೆ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿವಿವೇಕ, ಕಲಿಸಂತರಣ- ಇವು ಮೈಸೂರು
ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಪಂಡಿತರು ವೇ. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ
ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ; ಭಗವದ್ಗೀತಾಸಾರವಿಚಾರವು
ಬೆಂಗಳೂರ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮ. ನಾರಾಯಣಯ್ಯಂಗಾರ್ಯ
ರಲ್ಲಿಯೂ; ಮನಸ್ಸಿಗುಪದೇಶ, ಮಾರುತಿಯ ಚರಿತ್ರೆ-ಇವು ಧಾರ
ವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವವು.

ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು.

ರಾಸಕ್ರೀಡೆ.

ಪಶ್ಚಿಮದ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಬುಡಮೇಲಾಗುವಂತಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೂಲಸ್ತಂಭವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಸಮಾಧಾನರೂಪವಾದ ವಿಚಾರವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ಕಥಾಭಾಗ.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೦—೬—೦.

ಶ್ರೀರಾಮನ ಮತ್ತು ರಾಮನಾಮದ ಮಹಿಮೆ.

ಶ್ರೀ ತುಲಸೀರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರೆದ ಭಕ್ತಿರಸದ ದೇವ ಗಂಗಾಸ್ವರೂಪವಾದ ಪವಿತ್ರವಿಚಾರ. ಬೆಲೆ: ರೂ. ೦—೪—೦.

ಗಣಪತಿಸ್ವಯಂವರ, ಅನಸೂಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಧ್ರುವಾಖ್ಯಾನ.

ಪುರಾಣದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿ ಧರ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪದಪದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತನ-ಹಂಕಥೆಗಳು. ಬೆಲೆ: ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ರೂ. ೦—೪—೦.

ಪರಮಾತ್ಮಸ್ತುತಿ.

ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮೃದುಮಧುರಶೈಲಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಷಟ್ಪದಿಗ್ರಂಥ. ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಘದವರಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೦—೩—೦.

ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳಗಳು:—

(೧) ಎನ್. ಎಸ್. ರಾವ್ ಕಂಪೆನಿ, ಅವಿನ್ಯುರೋಡ್,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

(೨) ಪಿ. ಎ. ಹೈ ಸಹೋದರರು, ಪುಸ್ತಕವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು,
ಉಡುಪಿ. (ದ. ಕ).

(೩) ಶಂಕರಪುಸ್ತಕಭಾಂಡಾರ, ಮಾಳಮಡ್ಡಿ, ಧಾರವಾಡ.

ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು.

ಆರ್ಯಧರ್ಮಪ್ರದೀಪ.

ಧರ್ಮಭೂಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ದೇವರು, ಜಗತ್ತು, ಧರ್ಮ, ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಜನ್ಮಾಂತರ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿ, ಗೃಹಸ್ಥ ವೃತ್ತಿ, ಕರ್ಮಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಥಗಳ ಈಚೆಚಿನ ಸಾಧುಸಂತರ ವಚನವಿಶೇಷಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವರಿಪುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಆ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಪುರಾಣಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನೂ ದುಂದುಮಾಡಿ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಸಾರ್ವಜನಿಕಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವೀರೈವತ್ತರಭಾಷೆಯಿಂದ ಮನಗಾಣಿಸುವ ಗ್ರಂಥ.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೨-೮-೦.

ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ತೇಜಸ್ಸು.

ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವಿರ್ಭವಿಸುವಂತೆಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಶರೀರರೂಪವಾದ ಚಿರಂಜೀವಿತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂಥ ಸ್ವದೇಶ ಭಕ್ತಿ, ಗೋಭಕ್ತಿ, ಮಾತೃಭಕ್ತಿ, ಮಾತೃಭಾಷಾಭಕ್ತಿ, ರಾಜಭಕ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ಪರಮಾರ್ಥವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧವಿಚಾರವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೃತಿಸಾಧ್ಯಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವುದ ಕ್ಕಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಲೋಕೋತ್ತರವಿಭೂತಿಗಳ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಉತ್ತಮಗ್ರಂಥ.

ಬೆಲೆ: ೧-೮-೦.

ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳಗಳು.—

(೧) ಎನ್. ಎಸ್. ರಾನ್ ಕಂಪೆನಿ, ಆವಿನ್ಯುರೋಡ್,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

(೨) ಪಿ. ಎ. ಪೈ ಸಹೋದರರು, ಪುಸ್ತಕವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು,
ಉಡುಪಿ. (ದ. ಕ).

(೩) ಶಂಕರಪುಸ್ತಕಭಾಂಡಾರ, ಮಾಳನುಡ್ಡಿ, ಧಾರವಾಡ.

ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು.

ಭರತಖಂಡದ ಜೀವಜ್ಯೋತಿಗಳು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದಿಗಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕಮಹನೀಯರ ಅನೇಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಲಭವಾದ ಮತ್ತು ರಸವತ್ತಾದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸಚಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ. ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಘದವರಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧ - ೪ - ೦.

ಭರತನ ಬಂಧುಪ್ರೇಮ.

ಶ್ರೀ ತುಲಸೀರಾಮಾಯಣದ ಸರಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪ್ರೇಮರಸವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಧುನಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಕಾರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತ ಬರೆದಿರುವ ಭರತನ ಕಥೆ. ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕಸಂಘದವರ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾದದ್ದು.

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೦ - ೧೦ - ೦.

ನವೀನಕಲ್ಪ.

ಈಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಂಥಿತಿಯು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತೀಯತ್ವವು ನೀರುಪಾಲಾಗುತ್ತಿರುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ನಿಜವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವ ಕಲ್ಪಿತ ನಾಟಕ. ಬೆಲೆ: ರೂ. ೦ - ೮ - ೦.

ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳಗಳು:—

(೧) ಎನ್. ಎಸ್. ರಾನ್ ಕಂಪೆನಿ, ಅವಿನ್ಯೂರೋಡ್,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

(೨) ಪಿ. ಎ. ಹೈ ಸಹೋದರರು, ಪುಸ್ತಕವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು,
ಉಡುಪಿ. (ದ. ಕ).

(೩) ಶಂಕರಪುಸ್ತಕಭಾಂಡಾರ, ಮಾಳಮಡ್ಡಿ, ಧಾರವಾಡ.

